

โครงการวิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

(หลักสูตรปรับปรุง 2554) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

The Evaluation of Bachelor Degree Program in Business
Administration (Logistics and Supply Chain Management)
(Revised Curriculum 2011) Business Administration Faculty
Huachiew Chalermprakiet University

คณะกรรมการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

การวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ปีการศึกษา 2557

คณะผู้ดำเนินการวิจัย

รายชื่อหัวหน้าและผู้ร่วมวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณราย แสงวิเชียร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุตินะ ระบอบ
 อาจารย์อตุลย์ นงภา
 อาจารย์ณภัทร ศรีนวล

ที่ปรึกษา
 หัวหน้าโครงการวิจัย
 ผู้ร่วมวิจัย
 ผู้ร่วมวิจัย



| | |
|-------------------------------|---|
| ชื่อเรื่อง | โครงการวิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2554) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ |
| ผู้วิจัย | คณะกรรมการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ |
| สถาบัน | มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ |
| ปีที่พิมพ์ | 2559 |
| แหล่งที่เก็บรายงานฉบับสมบูรณ์ | คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ |
| จำนวนหน้าวิจัย | 204 หน้า |
| คำสำคัญ | ประเมินหลักสูตร บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ |
| ลิขสิทธิ์ | มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ |

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (หลักสูตรปรับปรุง 2554) โดยใช้ตัวแบบ CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam เป็นการประเมินทั้งด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร ได้แก่ นักศึกษา บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา อาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร และอาจารย์พิเศษ นายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอย่างง่ายในรูปร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ด้านปัจจัยนำเข้า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีคุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นครู ($\bar{x} = 4.25$) รองลงมาคือ เนื้อหาวิชาตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{x} = 4.22$) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เนื้อหาแต่ละรายวิชาไม่ซ้ำซ้อนกัน ($\bar{x} = 3.69$) ด้านปัจจัยกระบวนการ ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การให้คำปรึกษามีความถูกต้องชัดเจน ($\bar{x} = 4.28$) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีสัดส่วนที่เหมาะสม ($\bar{x} = 3.70$) ด้านผลผลิตของหลักสูตร ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ชื่อสัตย์ในการทำงาน ($\bar{x} = 4.41$) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ภาษาต่างประเทศที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 3.52$) สำหรับปัจจัยด้านบริบท ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่เรียบสงบและเหมาะกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.21$) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่นๆ เพียงพอต่อความต้องการของหลักสูตร ($\bar{x} = 3.80$) จากผลการประชุมกลุ่มย่อย จุดอ่อนที่สำคัญของหลักสูตรที่ควรพัฒนาและปรับปรุง ได้แก่ ความรู้ด้านภาษาต่างประเทศของบัณฑิต

| | |
|----------------|---|
| Research Title | The Evaluation of Bachelor Degree Program in Business Administration (Logistics and Supply Chain Management) (Revised Curriculum 2011) Business Administration Faculty Huachiew Chalermprakiet University |
| Researcher | Bachelor Degree Program in Business Administration (Logistics and Supply Chain Management) Program Evaluation Committee Business Administration Faculty |
| Institute | Huachiew Chalermprakiet University |
| Year | 2016 |
| Place | Business Administration Faculty |
| Page | 204 |
| Keywords | Program Evaluation, Bachelor Degree Program in Business Administration (Logistics and Supply Chain Management) |
| Copyright | Huachiew Chalermprakiet University |

Abstract

This research aimed to evaluate the Bachelor Degree Program in Business Administration (Logistics and Supply Chain Management) (Revised Curriculum 2011) and to analyze the curriculum's guideline to improve and develop in accordance with learner's need and society requirement in accordance with Thailand Qualifications Framework in Higher Education. The evaluative research was based on the Daniel L. Stufflebeam CIPP Model comprised of 4 factors : context, input, process and outputs, the sample included stakeholder such as current students, lecturers, graduates and employers. The research instrument's were questionnaires, interviews and focus group by using simple statistics : frequency, average , standard deviation and descriptive data analyzed.

The results of this research included 1) Input : both moral and sense of lecturer were maximum scored average ($\bar{x} = 4.25$), the subject matter were not overlap was a minimum scored average. 2) Process : the highest score average factor was supervisor's clarity and rightness of instruction. ($\bar{x} = 4.28$), the minimum score average was the proportion between instructors and student ($\bar{x} = 3.70$). 3) Output : the highest score average factor was the honesty ($\bar{x} = 4.41$), the minimum score average was foreign language proficiency ($\bar{x} = 3.52$). 4) Context : the highest score average factor was the quiet place for learning environment ($\bar{x} = 4.21$), the minimum score average was the quantity of books, journals, theses and other documents were insufficiency. The improvement for foreign language skill of the graduates was recommended from focus group resulted.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (หลักสูตรปรับปรุง 2554) มีขึ้นตามนโยบายของมหาวิทยาลัยที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา ในอันที่จะยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด

งานวิจัยฉบับนี้ไม่อาจสำเร็จล่วงด้วยดีหากมิได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ประกอบด้วย นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีสุดท้าย บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา อาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ นายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต และบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ได้ให้ข้อมูลอันนับเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการวิจัย คณะกรรมการประเมินหลักสูตรต้องขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

คณะกรรมการประเมินหลักสูตรใคร่ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ พุ่มวิเศษ อธิการบดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณราย แสงวิเชียร คณบดีคณะบริหารธุรกิจ อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจเครื่องมือวิจัย และอีกหลายท่านที่มีได้เอื้อนาม ที่ได้มีส่วนสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จล่วงลงได้ด้วยดี ผลงานวิจัยนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร รวมทั้งเป็นประโยชน์สำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป

คณะกรรมการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
กรกฎาคม 2559

สารบัญ

หน้า

| | |
|--|-----|
| บทคัดย่อ | ง |
| กิตติกรรมประกาศ | จ |
| สารบัญ | ฉ |
| สารบัญตาราง | ช |
| สารบัญภาพ | ฅ |
| บทที่ 1 บทนำ | 1 |
| 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา | 1 |
| 1.2 วัตถุประสงค์ | 4 |
| 1.3 ขอบเขตการวิจัย | 4 |
| 1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ | 5 |
| 1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ | 5 |
| บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง | 6 |
| 2.1 การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา | 6 |
| 2.2 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาโลจิสติกส์ | 12 |
| 2.3 หลักสูตรและแนวคิด | 19 |
| 2.4 ปรัชญาเกี่ยวกับหลักสูตร | 31 |
| 2.5 การพัฒนาหลักสูตร | 33 |
| 2.6 การประเมินและการประเมินหลักสูตร | 52 |
| 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง | 72 |
| 2.8 หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน | 91 |
| 2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย | 112 |
| บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย | 113 |
| 3.1 วิธีการวิจัย | 113 |
| 3.2 การออกแบบวิจัย | 113 |
| 3.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย | 114 |
| 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล | 118 |
| 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล | 118 |
| 3.6 การแปลความหมายและสรุปผล | 120 |

| | |
|--|-----|
| บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล | 121 |
| ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2557 | 122 |
| ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา | 132 |
| ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ | 142 |
| ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต | 147 |
| บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ | 154 |
| สรุปผลการศึกษา | 154 |
| อภิปรายผล | 155 |
| ข้อเสนอแนะ | 156 |
| บรรณานุกรม | 158 |
| ภาคผนวก | 168 |
| ภาคผนวก 1 หนังสือขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย | 169 |
| ภาคผนวก 2 คำอธิบายรายวิชา | 172 |
| ภาคผนวก 3 แบบสอบถาม | 188 |

สารบัญตาราง

| | | |
|---------------|--|-----|
| ตารางที่ 2.1 | รูปแบบของหลักสูตรเน้นสถานการณ์ชีวิตของ สเตรทไมเยอร์ และคณะ | 45 |
| ตารางที่ 4.1 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน (อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์พิเศษ) | 123 |
| ตารางที่ 4.2 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา | 124 |
| ตารางที่ 4.3 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านคุณลักษณะของเพื่อนร่วมชั้นเรียน | 125 |
| ตารางที่ 4.4 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา | 126 |
| ตารางที่ 4.5 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน | 127 |
| ตารางที่ 4.6 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร | 128 |
| ตารางที่ 4.7 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการให้บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา | 129 |
| ตารางที่ 4.8 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต | 130 |
| ตารางที่ 4.9 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียน | 131 |
| ตารางที่ 4.10 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน (อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์พิเศษ) | 133 |
| ตารางที่ 4.11 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา | 134 |
| ตารางที่ 4.12 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านคุณลักษณะของเพื่อนร่วมชั้นเรียน | 135 |
| ตารางที่ 4.13 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา | 136 |
| ตารางที่ 4.14 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน | 137 |
| ตารางที่ 4.15 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร | 138 |
| ตารางที่ 4.16 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการให้บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา | 139 |
| ตารางที่ 4.17 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต | 139 |
| ตารางที่ 4.18 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียน | 140 |

| | | |
|---------------|---|-----|
| ตารางที่ 4.19 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความพึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษาด้านการทำงาน | 140 |
| ตารางที่ 4.20 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความพึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษาด้านองค์การและหัวหน้างาน | 141 |
| ตารางที่ 4.21 | จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งทางวิชาการ | 142 |
| ตารางที่ 4.22 | จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด | 142 |
| ตารางที่ 4.23 | จำนวนและร้อยละของอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนในสถาบันการศึกษาทั่วไป | 143 |
| ตารางที่ 4.24 | จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวิชาที่สอน | 143 |
| ตารางที่ 4.25 | จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามหน่วยงาน/สถาบันต้นสังกัด | 143 |
| ตารางที่ 4.26 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา | 144 |
| ตารางที่ 4.27 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านคุณลักษณะของนักศึกษาในภาพรวม | 145 |
| ตารางที่ 4.28 | จำนวนและร้อยละจำแนกตามคุณวุฒิ/ระดับการศึกษาของนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาบัณฑิต | 147 |
| ตารางที่ 4.29 | จำนวนและร้อยละจำแนกตามประสบการณ์การทำงานของนายจ้าง/ผู้บังคับบัญชาบัณฑิต | 147 |
| ตารางที่ 4.30 | จำนวนและร้อยละจำแนกตามระยะเวลาที่นายจ้างหรือผู้บังคับบัญชารู้จักกับบัณฑิต | 148 |
| ตารางที่ 4.31 | จำนวนและร้อยละจำแนกตามลักษณะความเกี่ยวข้องพันของนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชากับบัณฑิต | 148 |
| ตารางที่ 4.32 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านความรู้ | 149 |
| ตารางที่ 4.33 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านจิตพิสัย | 150 |
| ตารางที่ 4.34 | ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านทักษะ | 151 |

สารบัญภาพ

| | | |
|------------|--|----|
| ภาพที่ 1-1 | องค์ประกอบของหลักสูตร | 24 |
| ภาพที่ 2-2 | รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซลล์อร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส | 48 |
| ภาพที่ 2-3 | รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ โบชอมป์ | 50 |

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คนหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้า การศึกษาได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการพัฒนาให้คนมีความเจริญงอกงาม ทั้งทางด้านสติปัญญา ความคิด การมีคุณธรรมจริยธรรม และสังคมมีความมั่นคง คุณภาพของคนในสังคมจะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของระบบการจัดการศึกษาที่เข้มแข็ง โดยใช้หลักสูตรเป็นระบบและกลไกที่ขับเคลื่อนให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว การจัดการศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรู้รอบตัวต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล ยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ให้ความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ร่วมกับบุคคลอื่น การจัดการเรียนการสอนที่ดีจะสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด โดยมีหลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหารายวิชาในอันที่จะวางรากฐานทางความคิดและการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาต่าง ๆ ในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การจัดการศึกษาในประเทศใดก็ตามจะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ตามที่กำหนดไว้ถ้าขาดหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพในการกำหนดแนวทางการศึกษา (อนุชัย ตั้งสุภพรชัย. 2546 : 1) นอกจากนั้น หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา การจัดการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายรายวิชา รวมทั้งการวัดและประเมินผล หลักสูตรจะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและจุดมุ่งหมายขึ้นอยู่กับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป และสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตรก็คือ การประเมินหลักสูตร เป็นวิธีการที่จะทำให้ได้รู้ถึงคุณค่าและสิ่งที่ดีในตัวหลักสูตรที่จะสามารถที่จะนำไปใช้ให้บังเกิดผลได้ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่วางไว้ (สังัด อุทรานันท์. 2532 : 279) นอกจากนั้น วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 217) ได้อธิบายว่า การประเมินหลักสูตรระหว่างการทดลองใช้นั้น จะประเมินว่าแต่ละขั้นตอนของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรในการที่จะปรับปรุงส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรได้ถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้จริงต่อไป สอดคล้องกับใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 191) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพราะเป็นการหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่หรือมากน้อยเพียงใด อะไรเป็นสาเหตุ และควรมีการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนด้วย

หลักสูตรที่ที่จะต้องสอดคล้องกับบริบทของสังคมและปรับเปลี่ยนไปตามความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่ อีกทั้งตอบสนองความต้องการของสังคม การพัฒนาหลักสูตรจะต้องทำเป็นกระบวนการและต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษากำหนดให้หลักสูตรต้องมีการพัฒนาให้มีความทันสมัยและปรับปรุงคุณภาพด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกๆ 5 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการแสวงหาคำตอบว่าหลักสูตรได้ดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ผลของการประเมินหลักสูตรจะเป็นข้อมูลย้อนกลับที่สะท้อนให้เห็นถึง ข้อบกพร่องที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไข หรือใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจ การประเมินหลักสูตรจึงเป็นวิธีการที่บ่งชี้ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา (Thai Qualifications Framework for Higher Education : TQF) หรือไม่ และมากน้อยเพียงใดเพื่อที่ได้นำข้อมูลสำหรับใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2553 : 31)

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ของไทย ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2556 - 2560) ภายใต้แนวคิดที่จะก่อให้เกิดความอำนวยความสะดวกทางการค้า และการจัดการโซ่อุปทานเพื่อความสามารถในการแข่งขันโดยกำหนดเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ของไทย ประกอบด้วย 3 ภารกิจ และ 7 ยุทธศาสตร์ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ พร้อมกับกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ของประเทศ ภารกิจและยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ภารกิจที่หนึ่ง การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการไทย ประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการโซ่อุปทาน เพื่อเพิ่มโอกาสและศักยภาพในการเก็บเกี่ยวมูลค่าเพิ่มจากโซ่อุปทาน และยุทธศาสตร์ที่สอง ส่งเสริมธุรกิจการค้าและบริการในพื้นที่เมืองชายแดน ภารกิจที่สอง การยกระดับประสิทธิภาพระบบอำนวยความสะดวกทางการค้า ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่สาม พัฒนาบริการขนส่งและเครือข่ายโลจิสติกส์ตามเส้นทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ที่สี่ พัฒนาระบบอำนวยความสะดวกทางการค้า และยุทธศาสตร์ที่ห้า ส่งเสริมการพัฒนาบริการและขยายเครือข่ายของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ ภารกิจที่สาม การพัฒนาปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่หก ปรับปรุงระบบการพัฒนาและจัดการกำลังคน และยุทธศาสตร์ที่เจ็ด พัฒนาระบบติดตามและประเมินผลเพื่อการปรับปรุงตนเอง และสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร/เครือข่ายขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556) ทั้งนี้ เพื่อรองรับกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเติบโตอย่างรวดเร็วของจีนที่มีผลกระทบทำให้ไทยต้องปรับตัวสำหรับการก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์และการค้าในระดับภูมิภาคและระดับโลก ทำให้หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ของไทยทั้ง ภาครัฐ เอกชน องค์กรหน่วยงาน และสถาบันการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความตื่นตัว และความพยายามร่วมกันพัฒนาโลจิสติกส์ของไทยให้เข้มแข็ง โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากำลังคน โดยมีสถาบันการศึกษาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุผลตามแผนยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ ทำให้มีการจัดทำหลักสูตรการจัดการโลจิสติกส์ขึ้นในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ นับว่ามีบทบาทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาโลจิสติกส์ของประเทศ กล่าวคือ มีทำเลที่ตั้งในจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศและ เอื้ออำนวยต่อการเป็นศูนย์กลางการผลิตบัณฑิตด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของ ตลาดแรงงานในภูมิภาคตะวันออก กล่าวคือ อยู่ใกล้กับสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ และมีสถาน ประกอบการ นิคมอุตสาหกรรม และโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่รายรอบเป็นจำนวนมาก รวมทั้งคลัง เก็บสินค้าและศูนย์กระจายสินค้า โดยเป็นประตูสู่จังหวัดทางภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด มีเส้นทางคมนาคมขนส่งที่ทันสมัย ไปสู่ท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง ท่าขนถ่ายสินค้าทางบก เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และ ภาระงานของมหาวิทยาลัย ที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจหลักด้วยความเป็นเลิศในการผลิตบัณฑิต การ วิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อนำประเทศชาติไปสู่การ พัฒนาด้านต่างๆ (มหาวิทยาลัย หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. 2553) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จัดให้มีการเรียนการสอนในหลักสูตร ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานมี พัฒนาการตามลำดับ โดยเปิดหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และ โซ่อุปทาน เป็นหลักสูตรภาคปกติ 4 ปี ผลิตบุคลากรด้านบริหารธุรกิจที่มีความรอบรู้ในสาขาวิชา มี ความสามารถและทักษะควบคู่กับการมีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยพัฒนา สังคม บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อ การทำงานและการประกอบอาชีพภายใต้บริบทที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นบุคลากรที่มีคุณค่าขององค์กรและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัย หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นหลักสูตรที่เน้นองค์ความรู้ด้านการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เพื่อ รองรับการแข่งขันด้านธุรกิจอุตสาหกรรมของประเทศกับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยมุ่งให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความรู้ทักษะในการปฏิบัติงานมีความสามารถคิดวิเคราะห์และ ตัดสินใจ รวมทั้งมีความสามารถในเชิงบริหาร จากการศึกษาสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมมีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรดังกล่าวได้มีการประเมินหลักสูตรแล้วครั้งหนึ่งเมื่อปีพ.ศ. 2555 โดยเป็นการประเมินหลักสูตรการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (พ.ศ. 2552) ดังนั้น เมื่อถึงกำหนด ระยะเวลาในปีพ.ศ. 2557 จึงต้องมีการประเมินหลักสูตรอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำผลที่ได้มาใช้ในการ ปรับปรุงหลักสูตรในปีพ.ศ. 2558 โดยจะประกาศใช้หลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 เป็นต้นไป ดังนั้น จึงเห็นควรจัดให้มีการประเมินหลักสูตรการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตรปรับปรุง 2554) ขึ้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้สำหรับใช้เป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการ เรียนการสอน การบริหารจัดการหลักสูตร ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน และการบริการ รวมทั้ง เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยจะเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อเหตุการณ์ มีคุณค่าและสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน บรรลุผลความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้และเกิดประโยชน์สูงสุดกับ การศึกษาและการผลิตบุคลากรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ประกอบกับ นำมาอ้างอิงเป็นตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553 (ตัวบ่งชี้ที่ 2.1) ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา กรอบ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ข้อ (16) กำหนดการพัฒนาหลักสูตรโดยให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดง การปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี และมีการ ประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ คณะบริหารธุรกิจจึงได้มีการจัดทำโครงการวิจัย ประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตร ปรับปรุง 2554) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการ จัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยใช้แนวคิดการประเมินของ Daniel L. Stufflebeam มีรูปแบบการประเมิน CIPPIEST เป็นการประเมินทั้งด้านบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product)
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานของหลักสูตรสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาและ ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม และเป็นไปตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา (TQF)

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ในการประเมินหลักสูตรผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีเฉพาะหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตรปรับปรุง 2554) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินงานของหลักสูตร (Formative Evaluation) มีจุดมุ่งเน้นสำคัญเพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นสำหรับประกอบการตัดสินใจในการบริหารและ พัฒนาหลักสูตร
2. ผู้วิจัยนำแบบจำลองหลักการประเมินตามรูปแบบ CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ โดยการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีสุดท้ายหรือปีที่ 4 บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาโดยขึ้นทะเบียนบัณฑิตในปีการศึกษา 2557 อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ประจำหลักสูตร และนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต การ ประเมินหลักสูตรจะกระทำใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทของหลักสูตร (Context) ด้านปัจจัยนำเข้าของ หลักสูตร (Input) ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร (Process) และด้านผลผลิตของหลักสูตร (Product) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตร เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานของหลักสูตรสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาและ ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม และเป็นไปตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมินหลักสูตร หมายถึง การตัดสินใจเพื่อให้ได้คุณค่าของสิ่งที่ได้รับ การประเมินหลักสูตรในที่นี้ใช้แนวคิดการประเมินของ Daniel L. Stufflebeam โดยมีรูปแบบการประเมิน CIPPIEST เป็นการประเมินผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เป็นการประเมินทั้งด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และบริบท

2. ปัจจัยนำเข้า หมายถึง ปัจจัยด้านต่างๆ ที่นำเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ลักษณะของอาจารย์ผู้สอน การจัดการเรียนการสอน เทคนิคการสอน การเรียงลำดับรายวิชา จำนวนหน่วยกิต และสื่อการสอน

3. กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมการนำปัจจัยนำเข้าผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประกอบด้วย การให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา การเรียนการสอนในชั้นเรียน ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร การจัดโครงการหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดผลและประเมินผลรายวิชา

4. ผลผลิต หมายถึง การที่หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานสามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย ความคิดเห็นของนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และจิตพิสัย

5. บริบท หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เป็นองค์ประกอบสนับสนุนความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประกอบด้วย ลักษณะทางด้านกายภาพ (ห้องสมุด อาคารสถานที่ ห้องเรียน) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ สื่อการศึกษา และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตรปรับปรุง 2554) มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงสถานภาพจุดแข็งและจุดอ่อนของหลักสูตรสำหรับนำมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงตามความต้องการของตลาดแรงงาน/สังคม

2. ทำให้หลักสูตรมีแนวทางจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษาและผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตรปรับปรุง 2554) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา
2. มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาโลจิสติกส์
3. หลักสูตรและแนวคิด
4. ปรัชญาเกี่ยวกับหลักสูตร
5. การพัฒนาหลักสูตร
6. การประเมินและการประเมินหลักสูตร
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี พลังงานและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดนโยบายทางการศึกษาต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในประเด็นที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาประเทศ และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในเชิงของการแข่งขัน อีกทั้งเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้เตรียมความพร้อมให้สามารถปรับตัวและดำรงอยู่ได้ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยมีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาได้แก่ เศรษฐกิจโลกกับเศรษฐกิจพอเพียง ประเทศไทยต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลก เนื่องจากกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียมีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจโลก การรวมกลุ่มเศรษฐกิจภายใต้กรอบการค้าเสรี และการก้าวสู่การเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนในปี.ศ. 2558 ตลอดจนกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ซึ่งต้องมีการเตรียมความพร้อมในหลายด้าน ได้แก่ การพัฒนาคนเพื่อตอบสนองตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎกติกาต่าง ๆ ของอาเซียนเพื่อรองรับการแข่งขันที่สูงขึ้น เนื่องจากการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงาน และเงินทุนอย่างเสรี การปรับตัวหรือการกำหนดข้อตกลงเพื่อไม่ให้เกิดการเสียเปรียบกันในกลุ่มสมาชิกมากขึ้น เนื่องจากมีความแตกต่างของระดับของการพัฒนาในประเทศกลุ่มอาเซียน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้อุดมศึกษาไทยต้องให้ความสำคัญในประเด็นต่อไปนี้ (1) สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดการศึกษาที่เน้นเรื่องภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศใน

ภูมิภาคอาเซียน เพื่อให้คนไทยสามารถสื่อสารกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพิ่มโอกาสในการดำรงชีพและทำงานในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะในประเทศสมาชิกอาเซียน (2) สถาบันอุดมศึกษาต้องส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องอาเซียนศึกษาให้มากขึ้นเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ความหลากหลายทางชาติพันธุ์และระบอบการปกครอง โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และระบอบการปกครอง โดยเฉพาะความรู้ด้านกฎหมายเพื่อเตรียมการสำหรับการทำงานข้ามชาติ (3) สถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างบัณฑิตที่พร้อมปรับตัว มีทักษะในการทำงานสามารถดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีศักยภาพสูงเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ (4) สถาบันอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญกับเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้เทียบเคียงได้กับต่างประเทศ และสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายอุดมศึกษาระหว่างประเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาให้ใกล้เคียงกัน โดยผ่านโครงการบริการวิชาการร่วมกัน (5) สถาบันอุดมศึกษาควรเร่งพัฒนาอาจารย์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อรองรับการจัดการศึกษาที่พร้อมรับการเป็นประชาคมอาเซียน และยกระดับคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นสากล เช่น โครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ การจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการระหว่างประเทศ เป็นต้น (6) สถาบันอุดมศึกษาต้องได้รับการรับรองคุณภาพในระดับนานาชาติ โดยอาจสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการเทียบเคียงคุณภาพร่วมกัน การให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษาในการผลิตบัณฑิต เป็นนโยบายที่ทุกประเทศพัฒนาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังไม่สามารถปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม การขาดผู้นำระดับสูงที่มีวิสัยทัศน์ด้านการศึกษา ในการขับเคลื่อนนโยบายได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณค่ารวมของอุดมศึกษา ต้องปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์มากกว่าการท่องจำ และมีทักษะในการทำงานมากกว่าการรู้รอบในเชิงทฤษฎี ตลอดจนต้องผลิตและยกระดับวิชาชีพให้สามารถส่งเสริมคนดีและคนเก่งมาเป็นอาจารย์ นอกจากนี้ ต้องปรับเปลี่ยนระบบการผลิตบัณฑิตสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้มีความสามารถที่หลากหลาย มีทักษะสูงและสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เป็นที่ยอมรับได้ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นภารกิจของทุกสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารผลักดันส่งเสริมให้บุคลากรในสถาบันตระหนักในคุณค่าของคุณภาพของงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาองค์กร และเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสังคมในคุณภาพของบัณฑิต

ศูนย์กลางของการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศขึ้นอยู่กับการพัฒนาคุณภาพประชากรทางด้านการศึกษาเป็นสำคัญ การพัฒนาดังกล่าวจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับแนวนโยบายการจัดการศึกษาของภาครัฐที่จะนำไปสู่กระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงามในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542) การจัดการศึกษาจะต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่อง

เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับปวงชนโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยสามารถดำเนินการได้อย่างกว้างขวางและหลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รัฐเป็นผู้ส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบในชุมชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ และมีการรวบรวมหน่วยงานด้านการศึกษา จัดตั้งเป็นกระทรวงศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดเอกภาพในด้านการจัดการและนโยบายการจัดการศึกษาแต่มีความหลากหลายในการปฏิบัติและการกระจายอำนาจและให้มีคณะกรรมการการอุดมศึกษาทำหน้าที่กำกับและดูแลกิจการด้านอุดมศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2543)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำ กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565) โดยมีเป้าหมายเมื่อสิ้นสุดแผนในปี พ.ศ. 2565 คือ “ การยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น พัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในโลกาภิวัตน์ สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายอุดมศึกษาบนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2552) สำหรับประเด็น ทิศทาง และนโยบายของกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว มี 9 ประเด็น ได้แก่

1. รอยต่อกับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา มีแนวโน้มที่น่าเป็นห่วงว่านักเรียนมัธยมซึ่งเป็นตัวป้อนอุดมศึกษา มีคุณภาพโดยรวมที่ต่ำลง ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาใน 3 เรื่อง ได้แก่ พัฒนาและสร้างครูคุณภาพสูง การพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเปิดโอกาสให้ผู้จบอาชีวศึกษาและกำลังทำงานสามารถเข้าศึกษาต่อในอุดมศึกษาได้ด้วยความยืดหยุ่น
2. การแก้ปัญหาอุดมศึกษา ในปัจจุบันมีสถาบันที่ให้ปริญญาประมาณร้อยห้าสิบแห่ง ที่สังกัดกระทรวงศึกษามีความซ้ำซ้อน แย่งชิงนักศึกษาและทรัพยากร มีปัญหาคุณภาพ ต้องใช้กลไกมาตรฐานและการจัดการทรัพยากร เพื่อลดเลืกหลักสูตรที่ไม่ใช่ความต้องการของสังคม หรือการพัฒนาเศรษฐกิจ เกิดระบบอุดมศึกษาที่แบ่งงานกันทำ วางตำแหน่งของแต่ละสถาบันให้เหมาะสม (Positioning)
3. ธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการอุดมศึกษา ช่วยในการกำหนดทิศทางจนถึงการพัฒนามหาวิทยาลัยได้เร็ว อุดมศึกษาไทยต้องปรับปรุงเรื่องนี้ตั้งแต่ระดับองค์การ กำหนดและกำกับนโยบายคือสภามหาวิทยาลัย ผู้บริหารทุกระดับ โดยสร้างกลไกพัฒนาผู้ดำรงตำแหน่งสภามหาวิทยาลัย และผู้บริหารระดับต่าง ๆ ปรับระบบธรรมาภิบาล
4. บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จากผลการประเมินความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย มหาวิทยาลัยของประเทศไทยไม่ติดกลุ่มมหาวิทยาลัยชั้นนำที่มีคุณภาพทั้งในระดับโลก และระดับภูมิภาค ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของประเทศต่ำ โครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับท้ายๆ อุดมศึกษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบวิจัยของประเทศ จึงถูกคาดหวังว่าเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

5. การเงินอุดมศึกษา การลงทุนในอุดมศึกษาที่ผ่านระบบงบประมาณปัจจุบันยังไม่สะท้อนคุณภาพการศึกษา และยังมีได้ใช้เป็นกลไกกำกับเชิงนโยบายอย่างเต็มที่ การแบ่งภาระค่าใช้จ่ายเพื่ออุดมศึกษาระหว่าง ผู้เรียน รัฐ และผู้ได้รับประโยชน์จากอุดมศึกษาไม่เหมาะสม แผนอุดมศึกษาระยะยาวเสนอให้รัฐมีการปรับการจัดสรรงบประมาณประจำปีสำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และเป็นไปตาม Performance-based มากขึ้น

6. การพัฒนาบุคลากรในอุดมศึกษา เป็นเงื่อนไขสำคัญในการพัฒนาอุดมศึกษาให้มีคุณภาพ ทั้งนี้การพัฒนาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต้องคำนึงถึงการพัฒนาหลายมิติเช่น ด้านวิชาการ ความเป็นครู ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ความสามารถด้านการวิจัยสมรรถนะทางวิชาชีพ การบริหารจัดการ เป็นต้น

7. เครื่องช่วยอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยไทยยังมีความแตกต่างสูง และมีช่องว่างของระดับการพัฒนา (University Divide) หลายมิติ เช่น ขนาด งบประมาณ ประเภทอายุ สถานที่ตั้ง บุคลากร คุณภาพนักศึกษา การสร้างเครื่องช่วยอุดมศึกษาเพื่อสนับสนุนให้สถาบันที่เข้มแข็งช่วยสร้างความสามารถสถาบันใหม่ สร้างเครื่องช่วยพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

8. การพัฒนาอุดมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแผนอุดมศึกษาระยะยาว ได้กำหนดให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาเด็กเยาวชน และนักศึกษา การพัฒนาครู และบุคลากรในพื้นที่ การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาและการพัฒนาอุดมศึกษาสู่อาเซียนเพื่อช่วยแก้ปัญหาความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้

9. โครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ของอุดมศึกษา เป็นหัวใจและปัจจัยสำคัญของอุดมศึกษา ครอบคลุมทั้งโครงสร้างเชิงสสารัตถะ และโครงสร้างเชิงกายภาพ 4 ประการ ส่วนหัวใจคือโครงสร้างหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของตลาดและสังคมปัจจุบันและอนาคต ส่วนที่เป็นปัจจัยคือ สังคมสารสนเทศ สังคมฐานความรู้ ทรัพยากรการเรียนรู้ ระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์และการเรียนรู้

สิ่งที่ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประการหนึ่งก็คือ มีการเปิดสอนหลักสูตรใหม่ในหลายสาขาวิชาเพื่อรองรับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้ในบางครั้งเนื้อหาวิชาของแต่ละหลักสูตรมีความใกล้เคียงกันค่อนข้างมาก หรือมีความซ้ำซ้อนระหว่างหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชา โดยมีได้มีการวางแผนและดำเนินการในลักษณะที่ผสมผสานให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหลักสูตร บางหลักสูตรจัดไว้ล่วงหน้าแต่ไม่ได้เปิดสอนติดต่อกันเป็นเวลานานหรือเมื่อเปิดหลักสูตรแล้วก็ไม่มีผู้มาเรียนหรือผู้เรียนลดน้อยลงจนทำให้ต้องปิดหลักสูตรสภาพเช่นนี้สะท้อนให้เห็นถึงการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทางวิชาการเป็นอย่างมาก ขณะเดียวกันหลักสูตรต่าง ๆ ที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาทั้งเก่าและใหม่ ยังไม่มีระบบและกลไกในการตรวจสอบและวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมรวมถึงคุณภาพของหลักสูตร สะท้อนไปยังตัวผู้เรียน เช่น ด้านจิตพิสัยและบุคลิกภาพยังมีความบกพร่องในด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความวิริยะอุตสาหะ ความอดทนและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2549) นอกจากนี้ ยังพบว่าบัณฑิตมักจะขาดทักษะและประสบการณ์ในการใช้ภาษาอังกฤษต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร หรือมีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับที่ไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้งาน รวมทั้งไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนกับการปฏิบัติงานจริง สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้

เห็นถึงความล้มเหลวในการจัดการเรียนการสอน ขาดกลไกในการประเมินหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ อันส่งผลเสียต่อการพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศในภาพรวม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ส่งผลกระทบให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทุกระดับ มีการเน้นหนักให้ปรับปรุงหลักสูตรและปรับเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาให้คิดเป็น แก้ปัญหาเป็นและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย มีการยกระดับและให้อิสระในการดำเนินการแก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้สถาบันอุดมศึกษามีความหลากหลาย มีการขยายตัวเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษากันอย่างทั่วถึง ในอีกด้านหนึ่งก็เกิดคำถามตามมา กล่าวคือจะทำการอะไรให้สังคมเชื่อมั่นได้ว่าคุณวุฒิที่บัณฑิตได้รับจากสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมีคุณภาพและมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2543)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาจึงได้ดำเนินการโครงการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF:HEd) เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษา อย่างเป็นรูปธรรม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษา ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒิแต่ละคุณวุฒิ และสื่อสารให้สังคม ชุมชน รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศเข้าใจได้ตรงกัน และเชื่อมั่นถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการพัฒนาว่ามีมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2549)

หลักสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552)

1. ยึดหลักความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ตลอดจนมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษา โดยมุ่งให้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิเป็นเครื่องมือนำแนวนโยบายในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม เพราะกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตรการปรับเปลี่ยนกลวิธีการสอนของอาจารย์ การเรียนรู้ของนักศึกษา ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้มั่นใจว่า บัณฑิตจะบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวังได้จริง

2. มุ่งเน้นที่มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning Outcomes) เป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและสื่อสารให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่นใจถึงกระบวนการผลิตบัณฑิต โดยเริ่มที่ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา คือ กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังไว้ก่อน หลังจากนั้นจึงพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้บัณฑิตบรรลุถึงมาตรฐานผลการเรียนรู้นั้นอย่างสอดคล้องและส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบ

3. มุ่งที่จะประมวลกฎเกณฑ์และประกาศต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไว้แล้วเข้าด้วยกันและเชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียวกันซึ่งจะสามารถอธิบายให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความหมายและความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาของคุณวุฒิหรือปริญญาในระดับต่างๆ

4. มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาใดๆ ของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจะช่วยกำหนดความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาในทุกชั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตร ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย โดยมั่นใจถึงผลผลิตสุดท้ายของการจัดการศึกษา คือ คุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจ เป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และเป็นคนดีของสังคม ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์ของการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

1. เพื่อเป็นกลไกหรือเครื่องมือในการนำแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการนำไปเป็นหลักในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

2. เพื่อกำหนดเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตให้ชัดเจนโดยกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังในแต่ละคุณวุฒิ/ปริญญาของสาขา/สาขาวิชาต่างๆ และเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชาได้ใช้เป็นหลักและเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตร การปรับเปลี่ยนกลวิธีการสอน วิธีการเรียนรู้ ตลอดจนกระบวนการวัดและการประเมินผลนักศึกษา

3. เพื่อเชื่อมโยงระดับต่างๆ ของคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษาให้เป็นระบบ เพื่อบุคคลจะได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ได้อย่างต่อเนื่องและหลากหลายตามหลักการศึกษาดชีวิตมีความชัดเจนและโปร่งใส สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานคุณวุฒิในระดับต่างๆ กับนานาชาติได้

4. เพื่อช่วยให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาและเป็นกลไกในการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง และใช้เป็นกรอบอ้างอิงสำหรับผู้ประเมินของการประกันคุณภาพภายนอกเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต และการจัดการเรียนการสอน

5. เพื่อเป็นกรอบของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ ชุมชน สังคมและสถาบันอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับความหมายของคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะในการทำงาน รวมทั้งคุณลักษณะอื่นๆ ที่คาดว่าบัณฑิตจะพึงมี

6. เพื่อประโยชน์ในการเทียบเคียงมาตรฐานคุณวุฒิระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในและต่างประเทศในการย้ายโอนนักศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา การลงทะเบียนข้ามสถาบัน และการรับรองคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ

7. เพื่อให้มีการกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตกันเองของแต่ละสาขา/สาขาวิชา

8. เพื่อนำไปสู่การลดขั้นตอน/ระเบียบ (Deregulation) การดำเนินการให้กับสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเข้มแข็ง

การเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นในตนเองจากประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการศึกษ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมี อย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

(2) ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

(3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

(4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม แสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

(5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

นอกจากผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านนี้ บางสาขาวิชาต้องการทักษะทางกายภาพสูง เช่น ดนตรี การเต้นรำ การวาดภาพ การแกะสลัก พลศึกษา การแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ จึงต้องเพิ่มการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย (Domain of Psychomotor Skill)

2.2 มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาโลจิสติกส์

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาโลจิสติกส์ พ.ศ. 2552 กำหนดให้โลจิสติกส์เป็นสาขาวิชาที่มีลักษณะเป็นสหวิทยาการโดยเป็นการบูรณาการ

ระหว่างสาขาวิชาการจัดการกับบางส่วนของสาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรมและวิศวกรรมขนส่ง โลจิสติกส์เป็นศาสตร์ว่าด้วยการเคลื่อนย้ายพัสดุข้อมูลข่าวสารจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งโดยมีกระบวนการที่จะทำให้มีต้นทุนต่ำสุดและตอบสนองลูกค้าได้อย่างทันท่วงที

ให้ใช้ประกาศนี้เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขา โลจิสติกส์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป สำหรับสถาบันอุดมศึกษาใดที่เปิดสอนหลักสูตรนี้อยู่แล้วจะต้องปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามประกาศนี้ภายในปีการศึกษา 2555

สำหรับคุณลักษณะบัณฑิตที่ระดับปริญญาตรีที่พึงประสงค์ของสาขาโลจิสติกส์ตามที่ระบุไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาโลจิสติกส์ พ.ศ. 2552 มี 6 ประการ ดังนี้

1. มีคุณธรรมและจริยธรรมในตน ในวิชาชีพและในสังคมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์โดยเฉพาะต้องมีวินัยและความซื่อสัตย์สูง
2. มีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลักการและทฤษฎีด้านโลจิสติกส์และนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและแก้ปัญหาในกิจกรรมด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานนอกจากนี้ยังสามารถนำศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์กับโลจิสติกส์ได้
3. มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์โดยนำหลักการที่เรียนไปประยุกต์ได้กับทุกสถานการณ์และอ้างอิงได้อย่างเหมาะสม และจะต้องตระหนักในสิ่งแวดล้อมด้วย
4. มีความเป็นผู้นำและมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล สามารถทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีและมีความรับผิดชอบสูง
5. มีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้มากกว่าหนึ่งภาษา และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย
6. สามารถนำแนวคิดเชิงโลจิสติกส์ไปใช้ในทางธุรกิจและประยุกต์กับการดำรงชีพเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

มาตรฐานผลการเรียนรู้

มาตรฐานผลการเรียนรู้จากคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในสาขาโลจิสติกส์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้การจัดหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลและประเมินผลต้องจัดให้สอดคล้องกันกับเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้เพื่อให้ได้ผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

1. คุณธรรม จริยธรรม

นักศึกษาต้องยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา มีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ มีจิตสำนึกที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่สามารถปรับวิถีชีวิตอย่างสร้างสรรค์ในสังคมที่มีความขัดแย้งสูง ยึดฐานคติทางศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

2. ความรู้

(1) รู้และเข้าใจหลักการและทฤษฎีพื้นฐานด้านโลจิสติกส์และสามารถนำไปประยุกต์ได้ในการวางแผนและแก้ปัญหาในกิจกรรมด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

(2) รู้และเข้าใจหลักการของศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ เช่น หลักเศรษฐศาสตร์ หลักกฎหมาย หลักการจัดการเป็นต้น โดยสามารถนำมาประยุกต์หรือเป็นพื้นฐานของโลจิสติกส์

(3) ติดตามความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการอันเกิดจากการวิจัยทั้งในศาสตร์โลจิสติกส์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

3. ทักษะทางปัญญา

มีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และประยุกต์ความรู้ความเข้าใจในแนวคิดหลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์โดยเฉพาะสามารถแก้ปัญหาทางโลจิสติกส์ได้อย่างเหมาะสม

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความสามารถในการทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมองค์กรที่ไปปฏิบัติงานได้ เป็นอย่างดีตลอดจนต้องมีภาวะผู้นำ

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้ทางคณิตศาสตร์และสถิติในอันที่จะวิเคราะห์สถานการณ์ตลอดจนการนำเสนอข้อมูลโดยใช้คณิตศาสตร์และสถิติที่เหมาะสมกับบริบท นอกจากนี้ควรมีความรู้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นเพียงพอที่จะสื่อสารได้

โครงสร้างหลักสูตร

1. จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต ประกอบด้วย

(1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวนไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

(2) หมวดวิชาเฉพาะจำนวนไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิตโดยแบ่งเป็นวิชาเฉพาะด้าน

วิชาเอกบังคับ และวิชาเอกเลือก

(3) หมวดวิชาเลือกเสรีจำนวนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

2. การจัดโครงสร้างหลักสูตรส่วนที่เป็นหมวดวิชาเฉพาะอาจจัดเป็นสายที่เน้นการจัดการหรือสายที่เน้นวิศวกรรมศาสตร์ก็ได้โดยแต่ละสายต้องเรียนเนื้อหาเฉพาะด้านดังนี้

(1) สายที่เน้นการจัดการต้องเรียนเนื้อหาเฉพาะด้านที่เน้นให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ทางด้านบริหารธุรกิจ คณิตศาสตร์และสถิติอาทิเนื้อหาด้านหลักการจัดการ บัญชีเบื้องต้น กฎหมายธุรกิจ ภาษีอากร การเงินธุรกิจ แคลคูลัส สถิติ เป็นต้น

(2) สายที่เน้นด้านวิศวกรรมศาสตร์ต้องเรียนเนื้อหาเฉพาะด้านที่เน้นให้ผู้เรียน มีพื้นฐานความรู้ทางแคลคูลัส ฟิสิกส์ และพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ หลักสูตรทั้งสองสายจะต้องมีสหกิจศึกษาหรือฝึกงาน ดังนั้น การจัดทำหลักสูตรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแต่ละสถาบัน ซึ่งสามารถจัดเพื่อให้ปริญญาใน 3 ลักษณะดังนี้

1) หลักสูตรที่เน้นด้านการจัดการจะต้องจัดโครงสร้างเพื่อให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทาน และสามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน ประสานงาน และแก้ปัญหาในกิจกรรมด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน โดยให้ปริญญาทางบริหารธุรกิจ

2) หลักสูตรที่เน้นด้านวิศวกรรมศาสตร์จะต้องจัดโครงสร้างเพื่อให้นักศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการและการออกแบบระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทานเชิงวิศวกรรม และสามารถนำความรู้เชิงวิศวกรรมไปประยุกต์ในการออกแบบ วางแผน ประสานงาน และแก้ปัญหาในกิจกรรมด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน โดยให้ปริญญาทางวิศวกรรมศาสตร์

3) หลักสูตรที่ผสมผสานระหว่างการจัดการและวิศวกรรมศาสตร์จะต้องจัดหลักสูตรด้านการจัดการที่เน้นไปทางวิศวกรรมศาสตร์ต้องเรียนรายวิชาที่เน้นการแก้ปัญหา ในกิจกรรมด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานในเชิงวิศวกรรมได้ด้วย ในหลักสูตรนี้จะให้ปริญญาทางวิทยาศาสตร์

เนื้อหาสาระสำคัญของสาขา เนื้อหาสาระหลักของสาขาโลจิสติกส์ทั้งด้านการจัดการและวิศวกรรมศาสตร์จะต้องจัดหลักสูตรในส่วนที่เป็นวิชาเอกตามรายละเอียดดังนี้

1. วิชาเอกบังคับ จะต้องประกอบด้วยเนื้อหาดังต่อไปนี้

(1) การจัดการโลจิสติกส์และ/หรือโซ่อุปทาน (Logistics and/or Supply Chain Management)

(2) การจัดการสินค้าคงคลังและ/หรือคลังสินค้า (Inventory and/or Warehouse Management)

(3) การขนส่งและ/หรือการกระจายสินค้า (Transportation and/or Distribution)

(4) การฝึกงาน / สหกิจศึกษา (Cooperative Education)

2. วิชาเอกเลือกแต่ละสถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาเลือกตามความเชี่ยวชาญและความถนัดของตน โดยอาจมีเนื้อหาสาระดังนี้

(1) ระบบสารสนเทศสำหรับโลจิสติกส์

(2) กฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยของการขนส่งหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์

(3) การบริหารการจัดซื้อ

(4) ระบบบรรจุภัณฑ์

(5) การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบหรือการขนส่งทางอากาศหรือการขนส่งทางทะเล

(6) ระบบขนถ่ายวัสดุ

(7) การจัดการการผลิตและปฏิบัติการ

(8) การวิจัยดำเนินการ

กลยุทธ์การสอนและการประเมินผลการเรียนรู้

1. กลยุทธ์การสอน มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการจัดสื่อและเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนอาจมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบดังนี้การเรียนรู้จากกรณีปัญหา (Problem Based Learning หรือ PBL) การเรียนรู้เป็นรายบุคคลการเรียนรู้แบบแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองการเรียนรู้จากการทำงาน

2. กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ มีการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้และอาจประเมินโดยอิงพัฒนาการของผู้เรียนด้วยก็ได้ โดยเกณฑ์ของการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ที่แต่ละมหาวิทยาลัยกำหนด

การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้

สถาบันการศึกษาต้องมีระบบการพิสูจน์เพื่อยืนยันว่าผู้จบการศึกษาทุกคนมีผลการเรียนรู้อย่างน้อยตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชาโลจิสติกส์ การทวนสอบอาจกระทำดังนี้

1. ในระดับภาคีวิชาควรมีคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบตลอดจน การประเมินผลรายวิชาควรมีคณะกรรมการด้วย และอาจพัฒนาข้อสอบเพื่อจัดทำเป็นคลังข้อสอบของภาคีวิชาด้วยก็ได้

2. ในระดับหลักสูตรควรให้สถานประกอบการมีส่วนในการประเมินมาตรฐานผล การเรียนรู้ของนักศึกษาจากการฝึกงาน สหกิจศึกษา สอบถามความคิดเห็นของบัณฑิตใหม่ โดยใช้แบบสอบถามหรือโดยการประชุมกลุ่มย่อย นอกจากนี้ สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในสาขาวิชาเดียวกัน อาจจัดให้มีการสอบประมวลผลการเรียนรู้โดยรวมก่อนสำเร็จการศึกษาโดยใช้ข้อสอบของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในกลุ่มเครือข่ายของสถาบันการศึกษา

การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสาขาวิชานี้ต้องสามารถประกันคุณภาพหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาโดยการกำหนดตัวบ่งชี้หลัก และเป้าหมายผลการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้ ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน

(1) อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ 80 มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร

(2) มีรายละเอียดของหลักสูตรตามแบบ มคอ. 2 ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ สาขาโลจิสติกส์

(3) รายละเอียดของรายวิชาและรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม ตามแบบ มคอ. 3 และ มคอ. 4 อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา

(4) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และรายงานผลการดำเนินการประสบการณ์ภาคสนาม ตามแบบ มคอ. 5 และ มคอ. 6 ภายใน 30 วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษา ที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา

(5) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ มคอ. 7 ภายใน 60 วันหลังสิ้นสุดปีการศึกษา

(6) มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน มคอ. 3 และ มคอ. 4 อย่างน้อยร้อยละ 25 ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา

(7) มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือการประเมินผลการเรียนรู้จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ. 7 ปีที่แล้ว

(8) อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคนได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียน การสอน

(9) อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการและ/หรือวิชาชีพอย่างน้อยปีละหนึ่ง ครั้ง

(10) จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี

(11) ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตรเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนนเต็ม 5.0

(12) ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนนเต็ม 5.0

(13) นิสิตอย่างน้อยร้อยละ 95 ผ่านการฝึกงาน สหกิจศึกษา

(14) มีอาจารย์พิเศษหรือวิทยากรมาสอนในรายวิชาบังคับ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

(15) บัณฑิตได้งานทำหลังสำเร็จการศึกษาแล้วภายในหนึ่งปี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85

สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดตัวบ่งชี้เพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับพันธกิจและ วัตถุประสงค์ของสถาบันฯ หรือกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่สูงขึ้น เพื่อการยกระดับมาตรฐานของตนเอง โดยกำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษาที่จะได้รับการเผยแพร่ หลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติต้องมีผลการดำเนินการบรรลุตาม เป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมด อยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง 2 ปีการศึกษาเพื่อติดตามการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติต่อไป ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินระดับดีคือ มีการดำเนินงาน ตามข้อ 1-5 และอย่างน้อยร้อยละ 80 ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี

การนำมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาโลจิสติกส์สู่การปฏิบัติ

สถาบันอุดมศึกษาที่ประสงค์จะเปิดสอน/ปรับปรุงหลักสูตรสาขาโลจิสติกส์ควรดำเนินการ ดังนี้

1. ให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณาความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษา ตามหลักสูตรในหัวข้อต่างๆที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาโลจิสติกส์

2. แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาโลจิสติกส์ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาโลจิสติกส์ซึ่งประกอบด้วยกรรมการอย่างน้อย 5 คน โดยมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาโลจิสติกส์ซึ่งเป็น บุคคลภายนอกอย่างน้อย 2 คน เพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรีสาขาโลจิสติกส์โดยมีหัวข้อของหลักสูตรอย่างน้อยตามที่กำหนดไว้ในแบบ มคอ. 2 รายละเอียดของหลักสูตร (ภาคผนวก)

3. การพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาโลจิสติกส์ในหัวข้อ มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นอกจากมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาโลจิสติกส์แล้ว สถาบันอุดมศึกษาอาจเพิ่มเติมมาตรฐานผลการเรียนรู้ ซึ่งต้องการให้บัณฑิตระดับปริญญาตรีสาขาโลจิสติกส์ของตนมีคุณลักษณะเด่นหรือพิเศษกว่าบัณฑิตในระดับคุณวุฒิและสาขาวิชาเดียวกันของสถาบันอื่นๆ เพื่อให้เป็นไปตามปรัชญาและปณิธานของสถาบัน และเป็นที่น่าสนใจของบุคคลที่เลือกเรียนหลักสูตรของสถาบัน หรือผู้ที่สนใจจะรับบัณฑิตเข้าทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยให้แสดงแผนที่การกระจายความรับผิดชอบต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) เพื่อให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรมีความรับผิดชอบหลักหรือความรับผิดชอบรองต่อมาตรฐานการเรียนรู้ด้านใดบ้าง

4. จัดทำรายละเอียดของรายวิชารายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ. 3 (รายละเอียดของรายวิชา) และแบบ มคอ. 4 (รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม) ตามลำดับ พร้อมทั้งแสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาจะทำให้เกิดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในเรื่องใดบ้าง สถาบันฯ ต้องมอบหมายให้ภาควิชา/สาขาวิชา จัดทำรายละเอียดของรายวิชาทุกรายวิชารวมทั้งรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม ให้เสร็จเรียบร้อยก่อนการเปิดสอน

5. สถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอสภาสถาบันฯอนุมัติรายละเอียดของหลักสูตร ที่ได้จัดทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์แล้วก่อนเปิดสอน โดยสภาสถาบันฯควรกำหนดระบบและกลไกของการจัดทำและอนุมัติรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนามให้ชัดเจน

6. สถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอรายละเอียดของหลักสูตร ซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติให้เปิดสอนแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน 30 วัน นับแต่สภาสถาบันอนุมัติ

7. เมื่อสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติตามข้อ 5 แล้วให้มอบหมายอาจารย์ผู้สอน แต่ละรายวิชาดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามกลยุทธ์การสอนและการประเมินผลที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนามให้บรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของสาขาโลจิสติกส์

8. เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนการประเมินผลและการทวนสอบผลการเรียนรู้แต่ละ รายวิชา และประสบการณ์ภาคสนามในแต่ละภาคการศึกษาแล้ว ให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา ซึ่งรวมถึงการประเมินผลและการทวนสอบผลการเรียนในรายวิชาที่ตนรับผิดชอบพร้อมปัญหา/อุปสรรคและข้อเสนอแนะโดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ. 5 (รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา) และแบบ มคอ. 6 (รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม) ให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรประมวล/วิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินการและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตรในภาพรวมประจำปีการศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษาโดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ. 7 (รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร) เพื่อใช้ในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การสอน กลยุทธ์การประเมินผลและแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและหากจำเป็นจะต้องปรับปรุงหลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนก็สามารถทำได้

9. เมื่อครบรอบหลักสูตร ให้จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ. 7 (รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร) เช่นเดียวกับการรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา และวิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ การบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวมว่าบัณฑิตบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่รวมทั้งให้นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและ/หรือการดำเนินการของหลักสูตรต่อไป

กระบวนการการประเมิน และปรับปรุงหลักสูตร

1. การประเมินประสิทธิผลของการสอน

1.1 การประเมินกลยุทธ์การสอน กระบวนการที่จะใช้ในการประเมินและปรับปรุง ยุทธศาสตร์ที่วางแผนไว้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนนั้น พิจารณาจากตัวผู้เรียนโดยอาจารย์ผู้สอน จะต้องประเมินผู้เรียนในทุกหัวข้อว่ามีความเข้าใจหรือไม่โดยอาจประเมินจากการทดสอบย่อยการ สังเกตพฤติกรรมของนิสิต การอภิปรายได้ตอบจากนักศึกษา การตอบคำถามของนักศึกษาในชั้นเรียน เมื่อรวบรวมข้อมูลจากที่กล่าวข้างต้นแล้วควรจะประเมินเบื้องต้นได้ว่าผู้เรียนมีความเข้าใจ หรือไม่หากวิธีการที่ใช้ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ก็จะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีสอน การทดสอบ กลางภาคเรียนและปลายภาคเรียนนี้จะสามารถชี้ได้ว่าผู้เรียนมีความเข้าใจ หรือไม่ในเนื้อหาที่ได้สอน ไป หากพบว่ามีปัญหาที่จะต้องมีการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในอนาคตต่อไป

1.2 การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน ให้นิสิตได้มีการ ประเมินผลการสอนของอาจารย์ในทุกด้านทั้งด้านทักษะ กลยุทธ์การสอน และการใช้สื่อในทุกรายวิชา

2. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

2.1 ประเมินจากนิสิตและศิษย์เก่า ดำเนินการประเมินจากนิสิต โดยติดตามจากการ ปฏิบัติงานในรายวิชาสหกิจศึกษาซึ่งอาจารย์นิเทศสามารถประเมินโดยสอบถามจากนิสิตเป็น รายบุคคลได้ นอกจากนี้อาจจัดประชุมก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา สำหรับศิษย์เก่า นั้นจะประเมินโดยใช้ แบบสอบถามหรืออาจจัดประชุมศิษย์เก่าตามโอกาสที่เหมาะสม

2.2 ประเมินจากนายจ้างหรือสถานประกอบการ ดำเนินการโดยสัมภาษณ์จากสถาน ประกอบการที่นิสิตไปฝึกงานหรือใช้วิธีการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ใช้บัณฑิต

2.3 ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือที่ปรึกษา ดำเนินการโดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ ความเห็นหรือจากข้อมูลในรายงานผลการดำเนินงานหลักสูตร หรือจากรายงานของการประเมินผล การประกันคุณภาพภายใน

3. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร การประเมินคุณภาพการศึกษา ภายใน ตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน ในแต่ละปีปรากฏ

4. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุงจากการรวบรวมข้อมูลในข้อ 2 จะทำให้ ทราบปัญหาการบริหารหลักสูตรทั้งในภาพรวมและแต่ละรายวิชาการณปัญหาที่พบปัญหาที่ สามารถที่ จะดำเนินการปรับปรุงรายวิชานั้นได้ทันทีก็จะเป็นการปรับปรุงย่อยในการปรับปรุงย่อยนั้นควรทำให้ ตลอดเวลาที่พบปัญหา สำหรับการปรับปรุงหลักสูตรทั้งฉบับนั้น จะกระทำทุก 5 ปี ทั้งนี้เพื่อให้ หลักสูตรมีความทันสมัยและ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

2.3 หลักสูตรและแนวคิด

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการจัดการศึกษาเนื่องจากเป็นตัวกำหนดแนวทางปฏิบัติ ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามความมุ่งหมายของการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายสำคัญของการจัด การศึกษาก็คือ ต้องการพัฒนาคนให้เจริญงอกงาม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม สามารถ ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสังคม รวมทั้งสร้างความเจริญให้กับสังคมที่อยู่อาศัยได้ (ชุตีระ. 2549)

1. ความหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตร หรือคำในภาษาอังกฤษเรียกว่า "Curriculum" มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Currere แปลว่า ทางวิ่งหรือลู่ที่ใช้วิ่งแข่งกัน (Amstrong. 1989) หรือหมายถึง Race Course (อ้างถึงใน รุจิริ. 2551) ที่ใช้สำหรับเป็นเส้นทางนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ หรืออีกนัยหนึ่ง หลักสูตรมาจาก คำว่า รายวิชา (Course) การวิ่ง (to Run) และการแข่งขัน (Racing) (Marsh & Wills. 1995 and Quinion. 2002 : 1) การให้คำจำกัดความของคำว่าหลักสูตรตามความคิดของนักวิชาการอาจมีความคล้ายคลึงหรือไม่เหมือนกันอันที่เกิดจากการตีความโดยอาศัยรากศัพท์เดิม รวมทั้งมีความคิด ประสบการณ์ และความเข้าใจที่แตกต่างกัน ในที่นี้จะขอนำเสนอคำนิยามศัพท์ของคำว่า หลักสูตร จากนักวิชาการต่างๆ โดยสังเขปดังนี้

นักวิชาการชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายคำว่า หลักสูตร ได้แก่

กลุ่มที่พิจารณาว่าหลักสูตรเป็นแผนการเรียนรู้ ได้แก่ Taba (1962) อธิบายว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ การเลือกและการจัดเนื้อหาวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล Saylor & Alexander (1978) นิยามคำว่า หลักสูตร หมายถึง แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยมีสถาบันการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ และ อารัง บัวศรี (2542) ให้ความหมายคำว่า หลักสูตร หมายถึง แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และประสบการณ์โดยรวมในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ Choate Joyce S. และคณะ (1995) ที่ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือ แผนหรือมวลประสบการณ์หรืออะไรก็ได้ที่ผู้เรียนได้รับจากโรงเรียน อาจเป็นหน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาวิชา ข้อมูลข่าวสาร ทักษะและทัศนคติหรือโครงการที่จัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งกระบวนการเรียนการสอน

กลุ่มที่พิจารณาว่าหลักสูตรเป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ ได้แก่ Good (1973) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้ คำว่า หลักสูตร หมายถึง กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาภายใต้แนวทางของสถาบันการศึกษาที่กำหนด ดังนั้น จึงมีความหมายรวมถึงหลักสูตรทั้งฉบับ ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่งและประสบการณ์อีกส่วนหนึ่ง และ Parkay & Hass (1993) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่สถาบันการศึกษาจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อใช้ในการดำรงชีวิต ทั้งที่กระทำอยู่ภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน นอกจากนี้ Crow & Crow (1980) ให้ความหมายหลักสูตรว่า ประสบการณ์โดยรวมที่ผู้เรียนได้รับทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทั้งในด้านร่างกาย สังคม ปัญญา และจิตใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ Hass (1980) ให้ความหมายคำว่าหลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์รวมที่ผู้เรียนได้รับจากโปรแกรมการศึกษา จัดขึ้นเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยกรอบของทฤษฎีและงานวิจัยทั้งในอดีตและปัจจุบันเป็นพื้นฐาน สำหรับ Sowell (2000 : 3-4) และ Choate (1995 : 28) ที่ให้ความหมายของหลักสูตร คือ แผนหรือมวลประสบการณ์หรือสิ่งใดก็ตามที่ผู้เรียนได้รับจากสถานที่เรียน อาจเป็นหน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาวิชา ข้อมูลข่าวสาร ทักษะและทัศนคติหรือโครงการที่จัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งกระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังมีนักการ

ศึกษาอีกท่านหนึ่ง คือ Solomon (1998 : 68-69) ที่ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็นประสบการณ์ทั้งหมดของสถาบันการศึกษา ที่มีการออกแบบเนื้อหา/รายวิชาหน่วยการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานตามระดับชั้นจากระดับเริ่มต้นถึงระดับช่วงชั้นที่สูงขึ้น

เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander. 1981 : 4-8) อธิบายความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

(1) ประสบการณ์ หรือความรู้ความชำนาญ (Curriculum as Experiences) มโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องการมีประสบการณ์ของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะได้นำประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับเหล่านั้นไปพัฒนาความสามารถในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นหนทางมุ่งไปสู่การปฏิบัติเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายภาคหน้า

(2) วัตถุประสงค์ของการเรียน (Curriculum as Objectives) เมื่อได้รับการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขจากหลักสูตรดั้งเดิมแล้ว นักการศึกษาก็ได้แยกแยะหลักสูตรและหลักการสอนออกจากกันโดยกล่าวว่า หลักสูตร (Curriculum) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน ส่วนการสอน (Instruction) คือ วิธีการที่นำไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(3) แผนการเรียนรู้ (Curriculum as a Plan) หลักสูตร คือ แผนที่จัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ (Learning Opportunities) เพื่อเกิดผลสัมฤทธิ์ในเป้าประสงค์โดยทั่วไป (Board Goals) และวัตถุประสงค์เฉพาะที่สัมพันธ์กัน (Related Specific Objectives) สำหรับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

ใจทิพย์ เข็วรัตนพงษ์ (2539 : 3) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 5 ประการ คือ

- (1) รายวิชา หรือเนื้อหาวิชาที่เรียน
- (2) จุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ
- (3) แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่ผู้เรียน
- (4) ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน
- (5) กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน

Good (1973) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ใน 3 ลักษณะคือ

- (1) รายวิชา

คำว่า หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่จัดไว้เป็นระบบ หรือลำดับวิชาที่บังคับผู้เรียนเพื่อให้ศึกษาสำเร็จและได้รับวุฒิปัตริ์หรือประกาศนียบัตริ์ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง

- (2) โปรแกรมการเรียน

คำว่า หลักสูตร หมายถึง โปรแกรมทั่วไปหรือจัดทำขึ้นโดยเฉพาะที่สถาบันการศึกษาเป็นผู้กำหนด เพื่อให้ผู้เรียนได้สำเร็จการศึกษาโดยได้รับประกาศนียบัตริ์หรือวุฒิปัตริ์ในสาขาวิชานั้นๆ สำหรับการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

- (3) กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

คำว่า หลักสูตร หมายถึง กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาภายใต้แนวทางของสถาบันการศึกษาที่กำหนด ดังนั้น จึงมีความหมายถึงหลักสูตรทั้งฉบับซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่งและประสบการณ์อีกส่วนหนึ่ง

นอกจากนั้น ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ในทัศนะที่แตกต่างกัน ดังนี้ ธวัชชัย จิรฉายากุล (2539 : 10) สงัด อุทรานันท์ (2532 : 9-16) วิชัย ดิสสระ (2535 : 12) และ กาญจนา คุณารักษ์ (2543 : 11) และ Oliva (1988 : 9-10) อธิบายว่า หลักสูตร หมายถึง โปรแกรมการศึกษา กิจกรรมหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนรวมทั้งโครงการหรือแผนที่ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้สอนและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

Sowell (2000) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรดังนี้

- (1) การสะสมความรู้
- (2) แหล่งความคิด
- (3) หนทางสู่ประสบการณ์
- (4) แนะนำประสบการณ์
- (5) วางแผนสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้
- (6) เนื้อหาและกระบวนการทางด้านพุทธิพิสัยหรือจิตพิสัย
- (7) การวางแผนการเรียนการสอน
- (8) จุดหมายหรือผลผลิตของการเรียนการสอน และ
- (9) ระบบเทคโนโลยีของการผลิต

สำหรับนักวิชาการชาวไทย ได้มีผู้ให้ความหมายคำว่า หลักสูตร ดังนี้

สมิตรี คุณานุกร (2523) อธิบายว่าหลักสูตร หมายถึง เอกสารหรือเนื้อหาการเรียน โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ และวิชาความรู้ในสาขาใดสาขาหนึ่ง ที่ว่าด้วยหลักการและแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ 5 ประการ ที่เรียกย่อว่า “SOPEA” ได้แก่

- (1) รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน (Subject)
- (2) จุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ (Objectives)
- (3) แผนสำหรับการจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวัง (Plan)
- (4) ประสบการณ์โดยรวมของผู้เรียนที่จัดให้มีขึ้นโดยสถานที่เรียน (Learners Experiences)
- (5) กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน (Educational Activities)

คำว่า “หลักสูตร” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายว่า หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

ดังนั้น หากจะสรุปความหมายของหลักสูตรสำหรับใช้ในการวิจัยประเมินหลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางการให้คำนิยามของ Taba (1962) และ Good (1973) ว่า หลักสูตรหมายถึง แผนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ การเลือกและการจัดเนื้อหาวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล โดยมีความหมายครอบคลุมถึงรายวิชา โปรแกรมการเรียน และกลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับขอบเขตของหลักสูตร จำแนกออกเป็น 3 ประการ ตามแนวคิดของ Beauchamp (1981) ได้แก่ หลักสูตรในฐานะศาสตร์

แขนงหนึ่งของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หลักสูตรในฐานะข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ระบุไว้ เป็นลายลักษณ์อักษร และหลักสูตรในฐานะของระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรของสถานศึกษา เป็นแบบแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงระดับขั้นของประสบการณ์รวมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม จะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบการณ์สำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข จุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของหลักสูตรมีดังนี้ (ทิตนา. 2533)

1. หลักสูตรสถานศึกษา ควรพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถมีทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญๆ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผลมีโอกาสใช้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีสื่อสาร หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็น สร้างความมั่นใจและให้กำลังใจในการเรียนรู้และเป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

2. หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเข้าใจและศรัทธาในความเชื่อของตน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคมสถานศึกษาควรต้องพัฒนาหลักคุณธรรมและความอิสระของผู้เรียน มีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูล และเป็นอิสระ เข้าใจในความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมโดยรวม สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้ความเป็นธรรม มีความเสมอภาค มีความตระหนัก เข้าใจและยอมรับที่ตนดำรงอยู่ได้ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระบบส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับโลก

3. องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบหลักสูตร (Curriculum Components) หมายถึง ส่วนต่างๆ ที่ประกอบเข้าด้วยกันเป็นคุณลักษณะของหลักสูตรที่สมบูรณ์ มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องซึ่งกันและกัน ในอันที่จะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา เป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป (ธีรารัง. 2542)

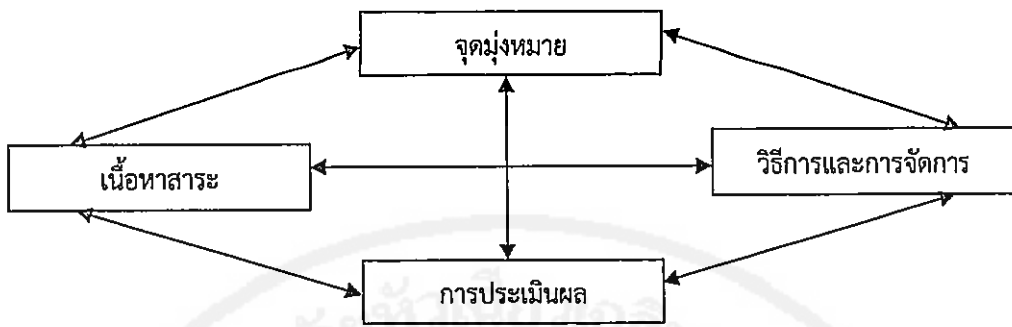
โดยทั่วไปองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน ดังนี้ (Osnsstein and Hunkins, 1988 : 233)

1. จุดมุ่งหมาย (Objectives) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นการตอบคำถามว่าจะจัดการศึกษาในระดับนั้นเพื่ออะไร ต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร

2. เนื้อหาสาระ (Subject Matter) การคัดสรรเนื้อหาสาระเป็นการกำหนดความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3. วิธีการและการจัดการ (Method and Organization) คือ การนำเอาหลักสูตรไปใช้ตั้งแต่ระดับสถานศึกษาจนถึงในระดับชั้นเรียน

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการตรวจสอบผลการใช้หลักสูตรว่ามีสิ่งใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ การประเมินผลการเรียนรู้และการประเมินผลหลักสูตร



ภาพที่ 1-1 องค์ประกอบของหลักสูตร

ที่มา : Ornsteing and Hunkins. 1993 : 233

มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ ทาบา (Taba 1962 : 10 อ้างถึงใน กาญจนาคณาธิกุล 2543 : 20-21) อธิบายว่า องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วยจุดประสงค์ (Objective) เนื้อหาวิชา (Subject Matter หรือ Contents) วิธีสอนและการจัดดำเนินการ (Methods and Organization) และการประเมินหลักสูตร (Evaluation) กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2522 : 4-5 อ้างถึงในกรมวิชาการ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา 2535 : 6-7) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรมีดังนี้

(1) จุดมุ่งหมาย (Purpose) หมายถึง ความประสงค์หรือความต้องการทางการศึกษาและสังคม หลักสูตรมุ่งจะตอบสนองหรือมุ่งให้เป็นไปตามนั้น

(2) หลักการ (Principle) หมายถึง ทิศทางหรือแนวทางซึ่งจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

(3) โครงสร้าง (Structure) หมายถึง กลุ่มวิชาหรือรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร อันมีทั้งส่วนที่บังคับส่วนที่ให้เลือกเรียนตามถนัด และส่วนที่ให้เลือกได้อย่างเสรี อนึ่งจะต้องมีการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มวิชานั้น ๆ ด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้แล้ว

(4) จุดประสงค์ของการเรียนรู้แต่ละรายวิชา (Objective) หมายถึง ความรู้ ทักษะ หรือทัศนคติบางประการ โดยเฉพาะรายวิชานั้น นักเรียนจะต้องรู้ ต้องมี หรือต้องปฏิบัติให้ได้

(5) เนื้อหาของรายวิชา (Content) หมายถึง ประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางตรง และทางอ้อม กำหนดไว้สำหรับรายวิชานั้นๆ อันจะช่วยให้บรรลุถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่วางไว้แล้ว

(6) สื่อการเรียน (Media) หมายถึง อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจ ทักษะและทัศนคติที่ต้องการ

(7) วิธีสอน (Method) หมายถึง สิ่งที่นำมาใช้ในการสอนย่อมจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น

(8) การประเมิน (Evaluation) หมายถึง เมื่อสอนไปแล้วก็ต้องวัดดูว่านักเรียนได้เกิดมีความรู้ความเข้าใจและทักษะตามนัยของจุดประสงค์ของการเรียนรู้เพียงใดหรือไม่ และจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไรต่อไป

อ้าง บัวศรี (2542 : 8-9) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญมีดังนี้

(1) เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่รัฐต้องการตามที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

(2) จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากที่ยุติเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

(3) รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

(4) จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objectives) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน หลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

(5) เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

(6) จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

(7) ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้

(8) การประเมิน (Evaluation) หมายถึง การประเมินการเรียนรู้เพื่อใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

(9) วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แถบวีดิทัศน์ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษาและอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

ไพศาล หวังพานิช (2543 : 6) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

(1) เป้าหมาย (Goal) และวัตถุประสงค์ (Objective) เป็นส่วนที่กำหนดปลายทางหรือผล (Outcome) ของหลักสูตร ที่คาดหวังให้เกิดแก่กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน

(2) โครงสร้าง (Structure) เป็นส่วนที่กำหนดกรอบ ขอบข่าย หรือหมวดหมู่ของประสบการณ์การเรียนรู้และเนื้อหา ลักษณะของโครงสร้างหลักสูตรจะบ่งชี้ถึงจุดเน้น (Focus) ของหลักสูตรรวมถึงแนวทางในการใช้หลักสูตร

(3) เนื้อหา (Content) เป็นส่วนของสาระหรือประสบการณ์ที่ผู้เรียนควรจะได้รับ

(4) การประเมิน (Evaluation) เป็นส่วนที่กำหนดแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินการของหลักสูตร ทั้งภาพรวมและระบบย่อย

ชฎาวลัย รุณเลิศ (2552 : 7) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ประกอบของหลักสูตร สามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

(1) จุดมุ่งหมาย/จุดประสงค์ของหลักสูตร เป็นการกำหนดสิ่งที่หลักสูตรคาดหวัง

(2) โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร ประกอบด้วยรายวิชาต่างๆ โดยจุดประสงค์ของแต่ละรายวิชาจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ของหลักสูตร

(3) วิธีการสอนหรือสื่อการเรียนการสอน เป็นการนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีผู้สอนเป็นกุญแจสำคัญ

(4) การประเมินผล เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลหรือสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจแก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกการใช้หลักสูตร

จากการพิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีประเด็นที่สำคัญคล้ายคลึงกันเริ่มตั้งแต่ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชา วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินหลักสูตร

4. ความสำคัญของหลักสูตร

ในส่วนความสำคัญของหลักสูตรนั้น สุนีย์ ภูพันธ์ (2546) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนเบ้าหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
 2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
 3. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
 4. ในระดับโรงเรียนหลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติแก่ครู
 5. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
 6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่า ผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยตรง
 7. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า เนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
 8. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีการดำเนินชีวิตของผู้เรียนให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร
 9. หลักสูตรย่อมทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นเช่นใด
 10. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติของผู้เรียนในอนาคตที่จะอยู่ร่วมในสังคมและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและบ้านเมือง
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 10-13) ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นแนวทางและเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษาสำหรับควบคุมการเรียนการสอนในแต่ละระดับการศึกษา หลักสูตรจึงเป็นเสมือนหางเสือที่จะคอยกำหนดทิศทางให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา และเป็นเครื่องชี้แนวทางในการจัดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาที่มุ่งสู่จุดหมายเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการสอนของครูเป็นส่วนใหญ่ และในขณะที่หลักสูตรต้องพึงการสอน การสอนก็ต้องพึงหลักสูตรเช่นกัน
- ชฎาวลัย รุณเลิศ (2552 : 7-8) สรุปความสำคัญของหลักสูตร เป็นเครื่องมือที่จะนำความมุ่งหมายของการศึกษาออกไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จเปรียบเสมือนหางเสือที่จะคอยบังคับหรือกำหนดทิศทางในการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา หลักสูตรทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้ เพราะผู้พัฒนาหลักสูตรต้องการสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างไรก็สามารถที่จะกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาให้เป็นไปตามที่ต้องการได้

สรุปได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญในการเป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการจัดการเรียนการสอน และแนวปฏิบัติของผู้สอนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา พิจารณาจากเนื้อหาวิชาที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษา เนื้อหาวิชาของหลักสูตรจึงเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนให้ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

5. การออกแบบหลักสูตร

ในการออกแบบหลักสูตร ผู้ออกแบบจะยึดถือตามแนวความคิดว่าควรจัดหลักสูตรใน รูปแบบใดจึงจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนหรือตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด โดยมีแนวความคิดในลักษณะต่างๆ ดังนี้ (ธวัชชัย, 2539)

1. แนวคิดการออกแบบหลักสูตรที่ยึดรายวิชาหรือสาขาวิชาเป็นหลัก (Design Focus on Disciplines and Subjects)

แนวคิดนี้การออกแบบหลักสูตรจะสะท้อนให้เห็นเนื้อหาสาระวิชาหรือสาขาวิชาที่ศึกษาเป็น หลัก ที่ได้มีการจัดแนวทางไว้อย่างเป็นระเบียบตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกรอบของแต่ละวิชา เป็นการจัดเนื้อหาสาระกับหลักสูตรแยกออกจากกัน ผู้ออกแบบหลักสูตรจะยึดองค์ความรู้เป็นหลักและมีความสำคัญที่สุดของหลักสูตร ไม่ได้เน้นผู้เรียนแต่เน้นที่การสอบและผลการเรียน ยึดผู้สอนเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน เช่น การจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติว่าต้องการพัฒนาประเทศไปในทิศทางใด เนื้อหาของหลักสูตรจัดเรียงตามลำดับ ความยากง่ายหรือตามลำดับขั้นของการพัฒนาการเรียนรู้ หลักสูตรดังกล่าวเรียกว่า หลักสูตรแสดง รายวิชา (The Subject Matter Curriculum)

ข้อดีคือ หลักสูตรมีการกำหนดแนวทางการเรียนการสอนและการถ่ายทอดความรู้อย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง สะดวกและง่ายต่อการวางแผนการสอน เนื้อหาวิชามีการจัดเรียงเป็นลำดับ

ข้อเสียคือ เป็นมุมมองการออกแบบหลักสูตรในวงแคบโดยไม่คำนึงว่าจะสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือไม่ มีเนื้อหาวิชามากมาย ขาดความยืดหยุ่น ผู้เรียนขาดการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาด้านการเรียนรู้ ยึดตำราเป็นหลักมากกว่ายึดบริบทหรือสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ ตลอดเวลา

ภายหลังได้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อจำกัดต่างๆ และพัฒนามาเป็นหลักสูตรสัมพันธ์ (Correlated Curriculum) หลักสูตรแบบผสมผสาน (Integrated Curriculum) และหลักสูตรแบบ กว้าง (Broad Field Curriculum)

(1) หลักสูตรสัมพันธ์ (Correlated Curriculum)

เป็นหลักสูตรที่พยายามแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรเนื้อหาวิชา โดยเป็นหลักสูตรที่นำเอา เนื้อหาของวิชาต่าง ๆ ที่สอดคล้องหรือส่งเสริมซึ่งกันและกันมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน แล้วจัดสอนเป็น เนื้อหาวิชาเดียวกัน วิธีการดังกล่าวอาศัยหลักความคิดที่ว่าการศึกษาที่จะเรียนรู้สิ่งใดให้ได้ดีผู้เรียนจะต้องมี ความสนใจ เข้าใจความหมายของสิ่งที่เรียนและมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เรียนกับสิ่งอื่นที่ เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นหลักสูตรสัมพันธ์จะกำหนดเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่งหรือหมวดใดหมวดหนึ่ง แล้ว นำเนื้อหาสาระวิชาที่สัมพันธ์กันมารวมไว้ด้วยกัน โดยในการสัมพันธ์วิชานั้นมีวิธีการ 3 วิธี คือ (ธำรง บัวศรี, 2532)

- 1) สัมพันธ์ในข้อเท็จจริง คือ การใช้ข้อเท็จจริงของวิชาส่วนหนึ่งมาช่วยประกอบการสอนอีกวิชาหนึ่ง
- 2) สัมพันธ์ในหลักเกณฑ์ คือ การนำเอาหลักเกณฑ์หรือแนวคิดของวิชาหนึ่งไปใช้อธิบายเรื่องราวหรือแนวคิดของอีกวิชาหนึ่ง
- 3) สัมพันธ์ในแง่ศีลธรรมและหลักปฏิบัติในสังคม เป็นการใช้หลักศีลธรรมและหลักปฏิบัติของสังคมมาเชื่อมโยงให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น

(2) หลักสูตรผสมผสาน (Integrated Curriculum)

หลักสูตรผสมผสานหรือบูรณาการ เป็นหลักสูตรที่หลอมรวมความรู้และประสบการณ์จากรายวิชาต่าง ๆ เข้ามาจัดเป็นกลุ่มหรือเป็นหมวดหมู่เดียวกัน ผสมผสานให้มีความสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน สำหรับแนวคิดของหลักสูตรบูรณาการในประเทศไทยได้เริ่มนำมาใช้ในสถานศึกษา ดังจะเห็นจากโครงสร้างหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แต่ในทางปฏิบัติแล้ว การจัดหลักสูตรบูรณาการยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษา และครู ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบูรณาการ จึงเป็นเหตุให้ยังคงจัดการเรียนการสอนที่แยกเป็นรายวิชาเช่นเดิม แนวคิดเรื่องการบูรณาการเริ่มมีความชัดเจนและมีการจัดหลักสูตรบูรณาการในสถานศึกษา ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษากันอย่างแพร่หลายมากขึ้น สืบเนื่องมาจากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 และมาตรา 23 (สำห้่งงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2547 : 12-13) กล่าวคือ

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงทำให้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ให้มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย คือ เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการในลักษณะขององค์รวม

จุดเด่นของหลักสูตรบูรณาการ คือ มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ทำให้ผู้เรียนมีขอบข่ายการเรียนรู้ที่กว้างขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน สามารถนำประโยชน์จากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน ข้อจำกัดของหลักสูตรบูรณาการ คือ การนำหลักสูตรไปใช้ การหลอมรวมเนื้อหาในวิชาต่าง ๆ เข้ามาผสมผสานกันทำได้ยาก เนื่องจากผู้สอนต้องมีความเข้าใจหลักการบูรณาการ ประกอบกับการบูรณาการต้องมีการวางแผนร่วมกัน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดีและยากต่อการจัดการบริหารหลักสูตร

ปัญหาที่เป็นข้อโต้แย้งของนักการศึกษาและสังคมบางกลุ่มคือ จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทำให้ผู้เรียนขาดความลุ่มลึกในองค์ความรู้รายวิชาต่าง ๆ

(3) หลักสูตรแบบกว้าง (Broad Field Curriculum)

หลักสูตรแบบกว้าง หรือ หลักสูตรสหสัมพันธ์ เรียกอีกชื่อว่า หลักสูตรหมวดวิชา หรือ หลักสูตรกว้าง เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ข้อบกพร่องของหลักสูตรรายวิชา ด้วยการรวมเอาวิชาที่มีลักษณะเนื้อหาคล้าย ๆ กัน หรือใกล้เคียงกันมารวมไว้ในหมวดวิชาเดียวกัน เช่น หมวดวิชาสังคมศึกษา ประกอบด้วย วิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง และศีลธรรม หมวดวิชาคณิตศาสตร์ ประกอบด้วย วิชาเลขคณิต พีชคณิต เรขาคณิต และตรีโกณมิติ เป็นต้น หลักสูตรประเภทนี้ยังคงมีแนวคิดของการจัดการศึกษาตามปรัชญาการศึกษาแบบสารัตถนิยม คือ มุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้เนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ

จุดเด่นของหลักสูตรสหสัมพันธ์ คือ เป็นหลักสูตรที่รวบรวมรายวิชาต่าง ๆ ที่มาจากศาสตร์เดียวกันให้มาอยู่ในหมวดวิชาเดียวกัน ทำให้ง่ายต่อการบริหารจัดการหลักสูตร ข้อจำกัดของหลักสูตรสหสัมพันธ์ คือ ในทางปฏิบัติครูก็ยังคงสอนแบบแยกเป็นรายวิชา

2. แนวคิดการออกแบบหลักสูตรที่ยึดความต้องการหรือความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก (Design Focus on Individual Needs and Interests)

เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับความสนใจกับความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักโดยเชื่อว่าผู้เรียนควรเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือประสบการณ์ใด ๆ ก็ตาม ต้องจัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกด้าน สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของการดำรงชีวิต เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเลือกกิจกรรมที่มีประโยชน์และตรงกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยอยู่บนรากฐานของความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และปรับเปลี่ยนไปตามที่ผู้เรียนประสงค์ ผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำ และถ่ายทอดวิธีการให้ได้มาซึ่งความรู้แทนการถ่ายทอดความรู้ ดังนั้น เนื้อหาวิชาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรจะเกี่ยวข้องกับความรู้หรือปัญหาที่ผู้เรียนมีความสนใจใคร่ที่จะเรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by Doing) หลักสูตรนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า หลักสูตรประสบการณ์ (The Experience Curriculum) หรือหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (The Learner-Centered Curriculum)

ข้อดี เป็นหลักสูตรที่ถือว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด ทำให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์เข้ากับการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันได้

ข้อจำกัด หากผู้สอนไม่เข้าใจในหลักและวิธีการดังกล่าวก็จะทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนและจะส่งผลทำให้ไม่สามารถบรรลุผลตามความมุ่งหมาย รวมทั้งการขาดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน นอกจากนั้น ระดับความรู้ความเข้าใจและทัศนคติและมีมุมมองเกี่ยวกับการเรียนการสอนแตกต่างกันนับเป็นอุปสรรคต่อการจัดหลักสูตรให้บรรลุสัมฤทธิ์ผล

3. แนวคิดการออกแบบหลักสูตรที่ยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก (Design Focus on Competencies)

การออกแบบหลักสูตรประเภทนี้จะยึดเกณฑ์ความสามารถและทักษะของผู้เรียนที่จะพึงมี และมีลักษณะเป็นลำดับขั้นของการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เรียงตามลำดับจากง่ายไปที่ยาก อาจจำแนกเป็นรายวิชาแต่ละวิชาหรือกลุ่มวิชา/หมวดวิชา เรียกหลักสูตรประเภทนี้ว่า หลักสูตรยึดตามเกณฑ์ความสามารถ (The Competency-Based Curriculum)

ข้อดี เป็นการจัดระดับขั้นความรู้ของผู้เรียนให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันซึ่งทำให้สะดวกและง่ายต่อการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถของแต่ละบุคคล

ข้อจำกัด วิธีการจัดจำแนกกลุ่มผู้เรียนจำเป็นต้องมีเกณฑ์มาตรฐานและถูกต้องตามหลักวิชาการที่ทำให้เป็นข้อจำกัดเกี่ยวกับจำนวนและขนาดของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังเป็นช่องว่างให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในกลุ่มผู้เรียน

4. แนวคิดการออกแบบหลักสูตรที่ยึดทักษะกระบวนการเรียนรู้เป็นหลัก (Design Focus on Process Skills)

การออกแบบหลักสูตรประเภทนี้จะมุ่งเน้นวิธีการหรือกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นหลักมากกว่าเนื้อหาวิชา โดยมองว่าความรู้เป็นเพียงวิถีทางที่จะนำไปสู่จุดประสงค์ของการเรียนการสอน ไม่ใช่จุดหมายปลายทาง การไปสู่จุดหมายที่ต้องการนั้นย่อมจะต้องมีกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า หลักสูตรที่มุ่งเน้นกระบวนการ (The Process Approach Curriculum)

ข้อดี หลักสูตรประเภทนี้เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการวางรูปแบบการเรียนการสอน ทำให้มีความเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อจำกัด ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้เรียนไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติของการพัฒนาการเรียนรู้ แต่เป็นผลมาจากเทคนิคการเรียนสอนมากกว่า ซึ่งบางครั้งก็ไม่สนองตอบต่อความต้องการในการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องการ

5. แนวคิดการออกแบบหลักสูตรที่ผสมผสานทั้งความรู้และกระบวนการ (Design Focus on Integration of Knowledge and Process)

เป็นการออกแบบหลักสูตรที่ครอบคลุมการยึดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญเท่าๆ กัน เป็นการรวบรวมวิชาย่อยที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมาผสมผสานกัน ในด้านเนื้อหาเข้าเป็นหมวดหมู่ ให้เกิดความกลมกลืนกันในเนื้อหาและเพื่อสะดวกในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล เป็นลักษณะที่มุ่งให้หลักสูตรสะท้อนให้เห็นภาพรวมของเนื้อหาวิชา และกระบวนการเรียนการสอน โดยที่เนื้อหาวิชาและหลักสูตรจะต้องผสมผสานเข้าด้วยกัน ไม่แยกออกจากกัน หลักสูตรประเภทนี้เรียกว่า หลักสูตรแบบบูรณาการ (The Integration Curriculum)

ข้อดี ทำให้เนื้อหาวิชามีความสัมพันธ์กันและการผสมผสานเพื่อให้เกิดความรู้ครอบคลุมในทุกด้าน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ในแต่ละหมวดวิชา ซึ่งจะเอื้อต่อการนำความรู้ไปใช้หรือทำให้มีการถ่ายโยงการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ข้อจำกัด ความรู้ที่ได้เป็นแบบกว้างๆ ทำให้ผู้เรียนขาดความแม่นยำในเนื้อหาสาระของความรู้ นั้น และความรู้ดังกล่าวอาจทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจไม่มีโอกาสใช้ความคิดอย่างลึกซึ้ง เนื้อหาวิชา อาจไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมและไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน

6. แนวคิดการออกแบบหลักสูตรที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคมเป็นหลัก (Design Focus on Social Activities and Problems)

การออกแบบหลักสูตรในแนวคิดนี้จะเน้นหน้าที่ที่จะพึงมีของบุคคลในสังคม ปัญหาของสังคม และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคม ยึดถือความจริงของสังคมและชีวิตจริงเป็นหลักถือว่าเป็น สิ่งที่ผู้เรียนทุกคนควรจะเรียนรู้ร่วมกัน เนื่องจากเป็นเรื่องของสังคมและชุมชนและถือว่าเป็นปัญหา ร่วมกันมิใช่เป็นปัญหาสำหรับบุคคลหนึ่งบุคคลใด ส่วนใหญ่มักจะนำมากำหนดเป็นวิชาแกน ดังนั้น จึงเรียกหลักสูตรประเภทนี้ว่า หลักสูตรแกน (The Core Curriculum)

ข้อดี หลักสูตรลักษณะนี้จะช่วยพัฒนาทางด้านความคิดและความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ ส่งเสริมประสบการณ์ในการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง

ข้อจำกัด เนื้อหาสาระของการเรียนรู้ อาจไม่เข้มข้นหรือขาดความสมบูรณ์ เพราะเน้นความ สนใจในทางปฏิบัติของผู้เรียนมากเกินไป ผู้ออกแบบหลักสูตรอาจไม่สามารถตอบสนองสิ่งที่ดีที่สุด ให้กับผู้เรียน เนื่องจากความหลากหลายของความรู้และประสบการณ์ในชีวิตจริง ทำให้ขาดความ สมบูรณ์ครบถ้วนในองค์ความรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับ

ดังนั้น ในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารการศึกษาในแต่ละระดับจะต้องกำหนด แนวความคิดสำหรับการออกแบบหลักสูตรว่าควรจะมีมุ่งไปในทางใด ที่จะทำให้หลักสูตรสามารถ ถ่ายทอดเนื้อหาสาระและความรู้อย่างเป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาสติปัญญาได้อย่างรวดเร็ว ในอันที่ จะทำให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน สถาบันการศึกษา หรือชุมชนและสังคม (วิชัย. 2537)

2.4 ปรัชญาเกี่ยวกับหลักสูตร

พื้นฐานทางปรัชญาการศึกษา

คำว่า “ปรัชญา” (Philosophy) มาจากคำศัพท์ในภาษากรีก “Philosophia” แปลตาม คำศัพท์แปลว่า Love of wisdom หรือความรักที่มีต่อภูมิปัญญา ความหมายในเชิงวิชาการ “ปรัชญา” หมายถึง การศึกษาความจริงหรือแก่นแท้ของสรรพสิ่งที่มีอยู่ในโลกและจักรวาลอย่างมี ระบบและระเบียบแบบแผน (চারঙ্গ บัวศรี. 2531:44) ในปัจจุบันมีการนำเอาหลักการความคิดของ ปรัชญาต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา เกิดเป็นแนวคิดใหม่ เช่น ปรัชญาการเมือง ปรัชญาเศรษฐกิจ ปรัชญาสังคม และปรัชญาการศึกษา เป็นต้น

ปรัชญาการศึกษา (Educational Philosophy) หมายถึง อุดมการณ์ อุดมคติ ที่สามารถยึด เป็นหลักในการจัดการศึกษา เป็นแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของการศึกษา คือ จุดมุ่งหมาย นโยบาย เนื้อหาสาระและการบริหาร การศึกษา โดยอาศัยหลักปรัชญาเป็นพื้นฐาน ปรัชญาการศึกษา เป็นการประยุกต์ปรัชญาทั่วไปเข้ากับการศึกษา ปรัชญาการศึกษาเป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัด

การศึกษา เป็นพื้นฐานในการกำหนดเป้าหมาย หลักการของหลักสูตร การเลือกสาระความรู้ การจัดการเรียนรู้ และแนวทางในการประเมินผล (Ornstein และ Hunkins. 1993 : 35)

ปรัชญาการศึกษาที่มีผลต่อหลักสูตร มี 5 รูปแบบ ดังนี้

1. ปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism)

ปรัชญาสารัตถนิยม มีแนวคิดมาจากปรัชญา 2 กลุ่ม คือ จิตนิยม (Idealism) และสัจนิยม (Realism) นักปราชญ์กลุ่มนี้เชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่มีค่า มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม ดังนั้น เยาวชนในสังคมจึงควรต้องได้รับการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาวัฒนธรรม ความเชื่อ ตลอดจนอุดมการณ์ของสังคมนั้น สถาบันการศึกษามีหน้าที่อนุรักษ์วัฒนธรรม และมีความรับผิดชอบในการถ่ายทอดหลักการและมาตรฐานของวัฒนธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานให้สังคมก้าวไปข้างหน้า

2. ปรัชญานิรันดรนิยม (Perennialism)

ปรัชญานิรันดรนิยม เป็นปรัชญาการศึกษาที่สะท้อนแนวคิดทางการศึกษาในยุคต้นเริ่มแรกมีแนวคิดมาจากปรัชญากลุ่มสัจนิยม (Realism) เน้นความรู้เกี่ยวกับหลักการที่ยั่งยืนเกี่ยวกับความจริง ความดี และความงาม เป็นแกนของการศึกษามากกว่าจะเน้นเรื่องการถ่ายทอดวัฒนธรรมในสังคมนักปรัชญาการศึกษาเหล่านี้มีความเชื่อว่า มนุษย์มีความสามารถใช้เหตุผลตัดสิน แยกแยะสิ่งต่างๆได้ และเชื่อว่าธรรมชาติของมนุษย์เหมือนกันทุกคนในสังคม จึงควรจัดการศึกษาให้ทุกคนเหมือนกัน การจัดหลักสูตรตามปรัชญานิรันดรนิยม เป็นหลักสูตรแบบรายวิชา เน้นวิชาที่ให้ความรู้แก่ผู้เรียน คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะชั้นสูง วรรณคดี และภาษา นอกจากนี้เป็นการเรียนวิทยาการขั้นสูงล้วนยังเป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการหาเหตุผลด้วย ดังนั้น การเรียนการสอนเน้นการบรรยาย การท่องจำ สิ่งที่บันทึกไว้ในอดีตการเรียนรู้จะต้องส่งเสริมใช้เหตุผลและสติปัญญา

3. ปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism)

ปรัชญาพัฒนาการนิยม มีแนวคิดมาจากปรัชญากลุ่มปฏิบัตินิยม (Pragmatism) ที่ถือว่าโรงเรียนเป็นเครื่องมือของสังคมที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่คนรุ่นหลัง เป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการศึกษา คือ การสร้างความก้าวหน้าให้แก่ผู้เรียนมากที่สุด การศึกษาคือ การที่บุคคลได้มีประสบการณ์ตรงทำให้เกิดความรู้ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะพัฒนาบุคคลไปตลอดชีวิต เพื่อให้มนุษย์ที่สมบูรณ์ที่การพัฒนาทุกๆด้าน นักการศึกษาที่สนับสนุนการจัดการศึกษาตามปรัชญานี้ คือ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) วิลเลียม คิลแพทริก (William Kilpatrick) และ จอห์น ชาลด์ (John Child) (รวีวรรณ สุวานิช. 2548 : 67)

การจัดหลักสูตรตามปรัชญาพัฒนาการนิยม เป็นหลักสูตรกิจกรรมหรือหลักสูตรประสบการณ์ เนื้อหาวิชาในหลักสูตรเน้นการคิดแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ พิจารณาจากความต้องการจากผู้เรียนและสังคม จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ (Child-center approach) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ (Learning by doing)

4. ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)

ปรัชญาปฏิรูปนิยม มีแนวคิดมาจากปรัชญากรุปปฏิบัตินิยม คล้ายปรัชญาพัฒนาการนิยม เจียเตอร์ เบรเมล (Theodore Brel) เป็นนักการศึกษาผู้ริเริ่มแนวคิดของปรัชญาปฏิรูปนิยมที่เชื่อว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับการเปลี่ยนแปลงสังคม ผู้เรียนเป็นสมาชิกของสังคม สามารถปฏิรูปสังคมให้ดีขึ้น

การจัดหลักสูตรตามปรัชญาปฏิรูปนิยม เป็นหลักสูตรที่เน้นชีวิตและสังคมเป็นหลัก เนื้อหาของหลักสูตรครอบคลุมความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเสมอภาคและอนาคตของสังคม การร่วมมือกันระหว่างนานาชาติ เนื้อหาสาระความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมโลกอย่างสันติ เรียนรู้ระบบของสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การติดต่อสื่อสาร ระบบนิเวศ และปัญหาของโลก (Ornstein and Hunkins. 1993 : 55-56) การเรียนการสอน เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem – based Learning)

5. ปรัชญาอัตถิภาวะนิยม (Existentialism)

ปรัชญาอัตถิภาวะนิยมเป็นกลุ่มแนวคิดปรัชญาใหม่ มีความเชื่อว่าธรรมชาติของคนและสภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นสิ่งที่ไม่ตายตัว ทุกสิ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ปรัชญานี้จึงเน้นถึงการดำเนินชีวิตอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น การที่มนุษย์จะอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ต้องปรับตัวได้ตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ ยังเน้นถึงความมีอิสระของบุคคลที่จะเลือกกำหนดชีวิตของตนเองได้ การจัดหลักสูตรตามปรัชญาอัตถิภาวะนิยม เน้นวิชามนุษยศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วรรณคดี และปรัชญา เนื่องจากวิชาดังกล่าวสามารถทำให้มีความเข้าใจมนุษย์ลึกซึ้ง หลักสูตรจะไม่กำหนดขอบข่ายเนื้อหาที่ตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนครูจะให้อิสระแก่ผู้เรียนให้มากที่สุด การสอนมีความยืดหยุ่น ชั้นเรียนจะมีหรือไม่มีก็ได้ ผู้เรียนจะสร้างระเบียบวินัยขึ้นมาปกครองตนเอง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรัชญาการศึกษานี้ ได้แก่ ซัมเมอร์ ฮิล (Summer Hill) ของ เอ.เอส.เนล (A.S. Nell) โรงเรียนหมู่บ้านเด็กจังหวัดกาญจนบุรี และแนวคิดของยูนิเซฟ (UNISEF) เกี่ยวกับโรงเรียนเพื่อนเด็ก (Child Friendly School : CFS)

2.5 การพัฒนาหลักสูตร

ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ในสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของโลก รวมทั้งประเทศไทย หลักสูตรที่ดีควรต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยสอดคล้องกับพลวัตของสังคม ดังที่ออเดอรีและนิโคลส์ (Audery and Nicholls. 1972 : 97-98 อ้างถึงในสมนา ระบอบ. 2540 : 38) ได้กล่าวไว้ว่า เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีการค้นพบความรู้ใหม่อยู่เสมอ ในขณะเดียวกันความรู้เก่าบางอย่างได้รับการพิสูจน์ว่าผิดหรือไม่เหมาะสม ความรู้ใหม่จึงเข้ามาแทนความรู้เก่า เพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ of สังคม หลักสูตรมีลักษณะคล้ายกับสิ่งมีชีวิต จะต้องมีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander. 1974 : 7) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือการทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย และการพัฒนาหลักสูตรจะรวมไปถึงการผลิตเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย สอดคล้องกับที่ สัจด์ อุทรานันท์ (2523 : 33) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น กล่าวโดยสรุป การพัฒนาหลักสูตรมีความหมายได้ 2 นัย คือ จัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ และปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้สมบูรณ์ขึ้น

คำศัพท์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่มีความหมายใกล้เคียงกันในตำราเอกสารเกี่ยวข้องับหลักสูตรมีดังนี้ (สัจด์ อุทรานันท์. 2532 : 30-34 และนิรมล ศตวุฒิ. 2548 : 5-6)

1. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) หมายถึง การกำหนดลักษณะรูปแบบของหลักสูตรให้สอดคล้องกับแผนงานการจัดทำหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรเป็นไปตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ มีการรวบรวมข้อมูลที่มีผลต่อการจัดการหลักสูตร จัดหารูปแบบการจัดหลักสูตรที่หลากหลาย การทดสอบว่ารูปแบบใดเป็นรูปแบบที่ดีที่สุดที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่วางแผนไว้
2. การสร้างหลักสูตร (Curriculum Construction) หมายถึง การจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยยังไม่เคยมีหลักสูตรนั้นมาก่อน หรือไม่เคยมีหลักสูตรเดิมเป็นรากฐานมาก่อนและต้องดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการและเป็นขั้นตอน
3. การวางแผนหรือการร่างหลักสูตร (Curriculum Planning) หมายถึง การร่างแผนงานจัดทำหลักสูตร โดยการกำหนดเป้าหมายที่จะจัดทำนั้น ทำเพื่อใคร จะพัฒนาบุคคลไปในทิศทางใด ใช้ระยะเวลาการดำเนินการเท่าใด มีกระบวนการพัฒนาบุคคลเหล่านั้นอย่างไร เป็นการรวบรวมกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรเท่านั้น ไม่รวมถึงการผลิตเอกสารสำหรับผู้เรียน
4. การจัดหลักสูตร (Curriculum Organization) หมายถึง การบริหารจัดการงานเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. การจัดการหลักสูตร (Curriculum Management) หมายถึง การบริการจัดการงานเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. การวิเคราะห์หลักสูตร (Curriculum Analysis) หมายถึง การตรวจสอบหลักสูตรโดยแยกวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบของหลักสูตรเพื่อดูให้แน่ใจว่าแต่ละส่วนของหลักสูตรครบถ้วนเหมาะสมหรือไม่ เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร หรืออาจเป็นการตรวจสอบหลักสูตรเพื่อการเตรียมการสอน และการประเมินผลระหว่างเรียน
7. การปรับปรุงหลักสูตร (Curriculum Improvement) หมายถึง การดำเนินงานจัดทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น มีขั้นตอนการดำเนินการเหมือนกับการพัฒนาหลักสูตร แตกต่างกันตรงที่การปรับปรุงหลักสูตร จะมุ่งไปที่เป้าหมายของหลักสูตรมากกว่ากระบวนการของการจัดทำหลักสูตร
8. การปรับหลักสูตร (Curriculum Adaption) หมายถึง การนำหลักสูตรไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ชุมชน สถานศึกษา และผู้เรียน

9. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร (Curriculum Change) หมายถึง การแก้ไขหลักสูตรเดิมให้มีสภาพที่แตกต่างจากหลักสูตรเก่าที่มีอยู่แล้ว เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างส่วนใหญ่ของหลักสูตรจะกระทำเมื่อหลักสูตรนั้นใช้มาเป็นเวลานาน และไม่สามารถสนองความต้องการของสังคมในขณะนั้นได้จากคำศัพท์ต่าง ๆ ที่กล่าวมาเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว คำว่า “การพัฒนาหลักสูตร” เป็นคำที่มีความหมายกว้างกว่าคำอื่น ๆ และมีคำศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ได้แก่ การออกแบบหลักสูตร และการร่างหลักสูตร ส่วนคำว่า “การสร้างหลักสูตร” มีความหมายแคบ หมายถึง การสร้างหรือการจัดทำหลักสูตร หรือรายวิชาขึ้นมาใหม่ ส่วน “การปรับปรุงหลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงบางส่วนของหลักสูตร” โดยไม่มีการเปลี่ยนความคิดหรือความเชื่อพื้นฐานของหลักสูตร

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการปรับปรุงหลักสูตร หรือการสร้างหลักสูตรใหม่ โดยมีการวางแผนเป็นขั้นตอน การพัฒนาหลักสูตรสามารถดำเนินการได้หลายระดับ โดยทั่วไปแนวคิดเกี่ยวกับระดับของการพัฒนาหลักสูตรว่า ประกอบด้วย 6 ชั้น ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับเขตพื้นที่ ระดับสถานศึกษา ระดับรัฐ ระดับชาติ ระดับนานาชาติ

สำหรับระดับของการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย หลังการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีการกระจายอำนาจการศึกษาลงไปสู่ระดับสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองได้ ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทยหากพิจารณาในแง่ของการนำไปปฏิบัติ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติ หรือหลักสูตรแม่บท เป็นหลักสูตรแกนกลางที่เขียนไว้กว้าง ๆ บรรจุสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นซึ่งทุกคนในประเทศต้องเรียนเหมือนกัน เช่น หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นตัวบ่งชี้ว่า ผู้เรียนควรต้องรู้อะไร และต้องปฏิบัติหรือทำอะไรบ้าง
2. การพัฒนาหลักสูตรระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือ ระดับจังหวัด เป็นหลักสูตรที่เขตพื้นที่การศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทาง หรือเป็นตัวอย่างหลักสูตรสำหรับสถานศึกษาในกลุ่มของเขตพื้นที่การศึกษานั้น จัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่น โดยคำนึงถึงลักษณะร่วมทางสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งโดยเฉพาะ
3. การพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นการนำหลักสูตรไปใช้กับผู้เรียนโดยตรง นักพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญที่สุดคือ ครูผู้สอน และบุคลากรในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรในระดับชั้นเรียนแต่ละรายวิชาด้วย

จากคำศัพท์ต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วคำว่า “การพัฒนาหลักสูตร” เป็นคำที่มีความหมายกว้างกว่าคำอื่น ๆ และมีคำศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ได้แก่ การออกแบบหลักสูตรและการร่างหลักสูตร ส่วนคำว่า “การสร้างหลักสูตร” มีความหมายแคบ หมายถึง การสร้างหรือการทำหลักสูตรหรือรายวิชาขึ้นมาใหม่ ส่วน “การปรับปรุงหลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร” จะเน้นที่การดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้ว เป็นการเปลี่ยนแปลงบางส่วนของหลักสูตร โดยไม่มีการเปลี่ยนความคิดหรือความเชื่อพื้นฐานของหลักสูตร กล่าวโดยสรุป การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการปรับปรุงหลักสูตร หรือ การสร้างหลักสูตรใหม่ โดยมีการวางแผนเป็นขั้นตอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

งานด้านหลักสูตรเป็นภารกิจเกี่ยวข้องกับบุคลากรเป็นจำนวนมาก การพัฒนาหลักสูตรหลายระดับ ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ จนถึงระดับนานาชาติ ดังนั้น การคัดเลือกบุคคลต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรจึงต้องมีความแตกต่างกันไป สถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมจะต้องทำหน้าที่จัดการศึกษาให้ตอบสนองกับความต้องการของแต่ละชุมชนท้องถิ่น

ดังนั้น กระบวนการพัฒนาหลักสูตรจึงควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการนอกเหนือจากผู้กำหนดนโยบายจากเบื้องบนและผู้เชี่ยวชาญพิเศษทางการศึกษา บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรมีดังนี้

1. ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสำนักงานการศึกษาระดับพื้นฐาน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น แม้ว่าผู้บริหารจะไม่มีบทบาทโดยตรงในการใช้หลักสูตร แต่ก็ควรมีบทบาทส่งเสริมสนับสนุนด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ การแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการ การสนับสนุนด้านงบประมาณ ตลอดจนการให้กำลังใจ ให้ข้อเสนอแนะอย่างเป็นกัลยาณมิตร และมีความเป็นประชาธิปไตย

2. ผู้เชี่ยวชาญทางหลักสูตร ได้แก่ นักวิชาการ ผู้ประสานงานด้านหลักสูตร (Curriculum Coordinators) เป็นผู้ที่มีความรู้ธรรมชาติของหลักสูตร หลักการและทฤษฎีของหลักสูตร และกระบวนการสร้างหลักสูตร ออนสไตน์และฮันคินส์ (Ornstein and Hunkins, 1993 : 289-291) ได้กล่าวถึงภารกิจหลักของผู้เชี่ยวชาญของหลักสูตรมี 10 ประการ ดังนี้

- 2.1 กำหนดเป้าหมายและจุดหมายของหลักสูตร
- 2.2 กำหนดความต้องการจำเป็นและปัญหา
- 2.3 สร้างรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร
- 2.4 จัดทำแผนงาน กลยุทธ์ และกระบวนการที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรร่วมกันทำงาน
- 2.5 ส่งเสริมสมาชิกในองค์กรให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงาน
- 2.6 ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร
- 2.7 สื่อสารให้เกิดความเข้าใจทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
- 2.8 เพิ่มเติมศักยภาพทางวิชาชีพให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
- 2.9 วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้
- 2.10 ประเมินผลการใช้หลักสูตร

3. ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เป็นผู้ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ มีบทบาทเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการด้านหลักสูตร

4. คณะกรรมการการศึกษาในระดับท้องถิ่น เป็นบุคคลในชุมชนที่เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือแนะนำสถานศึกษา บทบาททางด้านหลักสูตรของคณะกรรมการการศึกษา คือ ให้ข้อคิดเห็นด้านหลักสูตร ทิศทาง เป้าหมาย นโยบายหลักสูตร ตลอดจนตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้งบประมาณในการบริหารหลักสูตร

5. ผู้สอน เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ผู้สอนมีส่วนร่วมกำหนดทิศทาง จุดประสงค์ของหลักสูตร เป็นผู้คัดเลือกเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ ตลอดจนกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล ดอล (Doll, 1996 : 362 อ้างถึงใน พรรษา นิลวิเชียร, 2547 : 13) กล่าวว่า ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติการด้านหลักสูตร 3 ประการคือ วางแผน และทำงานกับผู้เรียนทุกคน ศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลและแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับหลักสูตรกับผู้สอนคนอื่น ๆ การที่จะช่วยให้ผู้สอนเข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรมากขึ้น ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ผู้สอนได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะการคิด ทักษะด้านการวางแผน และทักษะการตัดสินใจ

6. ผู้เรียน ในปัจจุบันการกระจายอำนาจทางการศึกษา ส่งผลให้มีการจัดทำหลักสูตรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Curriculum) ผู้เรียนจึงเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย จุดประสงค์ ตลอดจนสาระการเรียนรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของ ดอล (Doll อ้างถึงใน Ornstein และ Hunkins, 1993 : 289) ที่ว่า ผู้เรียนคือผู้บริหารการศึกษา ดังนั้น จึงมีสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรที่เขาต้องการ

7. ผู้ปกครอง และชุมชน นักพัฒนาหลักสูตรควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ด้านหลักสูตรของสถานศึกษา โดยเฉพาะในปัจจุบันสืบเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้น ผู้ปกครองและชุมชนจึงมีโอกาสเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษา โดยการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อเป็นตัวแทนของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา โดยมีบทบาทหน้าที่ด้านวิชาการ คือ ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางที่สนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนท้องถิ่น

8. หน่วยงานและบุคคลอื่น ๆ นอกจากบุคคลในสถานศึกษาและประชาชนในชุมชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรแล้ว ยังมีผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้แก่ หน่วยงานองค์การเอกชน บริษัทเอกชน สำนักพิมพ์ สำนักทดสอบแห่งชาติ วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และองค์การวิชาชีพต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุป ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาหลักสูตร อาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มของผู้พัฒนาหลักสูตร กลุ่มของผู้ให้คำแนะนำและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรด้านต่าง ๆ

หลักของการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีความเป็นพลวัต โอลิวา (Oliva, 2001 : 28-41) ได้เสนอหลักการของหลักสูตร (Axioms) ไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และเป็นสิ่งจำเป็นต้องมี นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องยอมรับว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องปกติ และจะต้องเตรียมความพร้อมที่จะปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ

2. หลักสูตรเป็นผลผลิตของแต่ละช่วงเวลา หลักสูตรตอบสนองต่อสังคม และหลักสูตรจะถูกเปลี่ยนแปลงไปตามสังคม ความเชื่อของปรัชญา หลักทางจิตวิทยา องค์ความรู้ใหม่ ภาวะผู้นำทางการศึกษาในแต่ละยุค วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ย่อมมีอิทธิพลต่อหลักสูตร ดังนั้น นักพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องตัดสินใจอย่างระมัดระวังว่า ควรจะเปลี่ยนแปลงหลักสูตรไปในทิศทางใด เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม

3. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่เกิดขึ้นในช่วงแรก จะมีส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นขนานหรือเกิดขึ้นซ้อนกันกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่เกิดขึ้นในช่วงต่อมา หมายความว่า การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร จะไม่เป็นการเริ่มต้นและจบลงทันทีทันใด แต่ความเปลี่ยนแปลงนั้นต้องใช้เวลา และดำเนินต่อไปในขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่เกิดขึ้น การพัฒนาหลักสูตรจึงมีกระบวนการและขั้นตอนส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกัน หรือทับซ้อนกันอยู่

4. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่ประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลที่เกี่ยวข้อง คือ นักพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง การเปลี่ยนแปลงผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร สามารถทำได้โดยการเรียนรู้ การฝึกอบรม การให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตร และการสร้างค่านิยม เจตคติเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

5. การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานหรือกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรโดยทั่วไป ควรจะมีกลุ่มคนทุกฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรซึ่งมีผลกระทบต่อคนจำนวนมาก

6. การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการตัดสินใจ นักพัฒนาหลักสูตรต้องมีการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกรายวิชา เนื้อหาวิชา ควรเลือกวิธีการตัดสินใจในสิ่งที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันและการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร

7. การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่อง นักพัฒนาหลักสูตรต้องทำงานตลอดเวลา ทั้งนี้เพราะหลักสูตรจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

8. การพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิผล จำเป็นต้องมีการพิจารณาอย่างครอบคลุม โดยนำส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรมาพิจารณา และศึกษาถึงความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เหล่านั้น

9. การพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีการดำเนินการไปตามกระบวนการอย่างมีระบบ จะส่งผลดีมากกว่าการลองผิดลองถูก

10. การพัฒนาหลักสูตรจะเริ่มจากหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วในขณะนั้น โดยการตรวจสอบและประเมินดูว่ามีส่วนใดเป็นส่วนดี มีส่วนใดเป็นปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไข หรือตัดทิ้งไป อาจกล่าวได้ว่างานการพัฒนาหลักสูตรไม่ได้เริ่มจากศูนย์หรือเริ่มจากความว่างเปล่า

การออกแบบหลักสูตร

การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร ภาษาอังกฤษบางครั้งใช้คำว่า Curriculum Organization การออกแบบหลักสูตร หมายถึง การจัดรายละเอียดองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วย เป้าหมาย จุดหมาย เนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล ดังนั้น หากเปรียบเทียบการพัฒนาหลักสูตร คือ การสร้างบ้าน การออกแบบหลักสูตรก็คือ การออกแบบให้ได้มาซึ่งพิมพ์เขียว หรือรูปแบบของบ้านที่มี

รายละเอียดของห้องต่าง ๆ เป็นการจัดส่วนประกอบของบ้านให้เหมาะสมกลมกลืนเหมาะกับการใช้งาน ออนสไตน์ และฮันกินส์ (Ornstcin and Hunkins. 1993 : 233) กล่าวว่า การออกแบบหลักสูตรต้องการจัดโครงสร้างของส่วนประกอบหรือองค์ประกอบของหลักสูตร 4 ส่วนหลัก คือ เป้าหมาย จุดหมาย และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมิน รายละเอียดของส่วนประกอบหลักสูตรอาจมีเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มคุณภาพหรือคุณค่าของหลักสูตร ดังที่ สจ๊วต อุทรานันท์ (2532 : 244) ได้เสนอว่า ส่วนประกอบของหลักสูตรที่ดีควรประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. เนื้อหาและประสบการณ์
4. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. ข้อเสนอแนะในการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการ
6. การประเมิน
7. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการช่วยเหลือและส่งเสริมผู้เรียน

ออนสไตน์และฮันคินส์ (Ornstein and Hunkins. 1993 : 236-241) และเฮนเสน (Hensen. 2001 : 199-201) กล่าวไว้สอดคล้องกันว่า การออกแบบหลักสูตรที่ดีต้องมีหลักการในการพิจารณา 6 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดขอบข่ายหลักสูตร

ขอบข่ายหลักสูตร (Scope) หมายถึง การกำหนดเนื้อหา สาระการเรียนรู้ หัวข้อ ประเด็นสำคัญต่าง ๆ แนวคิด ค่านิยม หรือคุณธรรมที่สำคัญ สำหรับผู้เรียนในรายวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตร แต่ละระดับชั้น การกำหนดขอบข่ายจึงเป็นมิติของการจัดหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องกันในแนวนอนที่เรียกว่า Horizontal Organization การกำหนดขอบข่ายของหลักสูตร จะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์สำคัญ ดังนี้

- 1) วุฒิภาวะ ประสบการณ์ และความสามารถของผู้เรียน
- 2) ความยากง่ายของธรรมชาติในสาขาวิชา หรือเนื้อหาวิชา
- 3) ความทันสมัยและความเป็นสากลของเนื้อหาวิชา
- 4) ความสมดุลระหว่างความกว้าง ความลึกของเนื้อหาวิชา
- 5) คุณค่าของเนื้อหาที่ผู้เรียนจะนำไปใช้

2. การจัดลำดับการเรียนรู้

การจัดลำดับการเรียนรู้ (Sequence) หมายถึง การจัดลำดับก่อนหลังของเนื้อหา สาระการเรียนรู้ หัวข้อ ประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปตาม วย วุฒิภาวะ และพัฒนาการทางสติปัญญา การจัดลำดับการเรียนรู้จึงเป็นมิติของการจัดการหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องในแนวตั้งที่เรียกว่า Vertical Organization การจัดลำดับการเรียนรู้ มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้

- 1) การจัดลำดับการเรียนรู้จากสิ่งที่ย่างไปสู่สิ่งที่ยากและซับซ้อน
- 2) การจัดลำดับการเรียนรู้จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัว
- 3) การจัดลำดับการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรม

4) การจัดลำดับการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย หรือจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวม

5) การจัดลำดับการเรียนรู้ตามความจำเป็นที่ต้องเรียน ก่อน-หลัง

6) การจัดลำดับการเรียนรู้ตามลำดับเหตุการณ์หรือตามกาลเวลา

3. ความต่อเนื่อง

ความต่อเนื่องของหลักสูตร (Continuity) หมายถึง การจัดเนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้ ทักษะต่าง ๆ ให้มีความต่อเนื่องตลอดหลักสูตร หลักสูตรที่ตินอกจากมีการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ที่ดีแล้ว ยังต้องมีความต่อเนื่องของเนื้อหาที่เหมาะสมอีกด้วย

4. ความสอดคล้องเชื่อมโยง

การจัดหลักสูตรที่ดีควรคำนึงถึง ความสอดคล้องเชื่อมโยง (Articulation) ให้มีความต่อเนื่องกันของเนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้ และทักษะที่อยู่ในระดับชั้นเดียวกัน ทั้งมิติในแนวดิ่งและแนวนอน ความสอดคล้องเชื่อมโยงในแนวนอน เช่น การจัดหลักสูตรสังคมศึกษา เนื้อหาภูมิศาสตร์ประเทศไทยมีความสัมพันธ์สอดคล้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาประวัติศาสตร์ไทย เป็นต้น ส่วนความเชื่อมโยงในแนวดิ่ง เช่น การจัดเนื้อหาเรื่องการจัดหาจัดซื้อในชั้นปีที่ 2 ให้มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องไปยังเนื้อหาของการจัดการสินค้าคงคลังและคลังสินค้า เป็นต้น

5. บูรณาการ

การบูรณาการ (Integration) เป็นการจัดขอบข่ายเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ในหลักสูตรให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงในแนวนอน จากหัวข้อหนึ่งไปยังอีกหัวข้อหนึ่งของรายวิชานั้น หรือจากรายวิชาหนึ่งไปยังอีกรายวิชาหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกัน

6. ความสมดุล

หลักสูตรที่ตินนอกจากจะต้องคำนึงถึงการจัดขอบข่ายเนื้อหา และมีลำดับการเรียนรู้ที่ดีแล้วยังควรต้องพิจารณาด้านสมดุลของเนื้อหา (Balance) ประสบการณ์การเรียนรู้ และทักษะของรายวิชาต่าง ๆ ความสมดุลระหว่างเนื้อหาสาระกับวุฒิภาวะของผู้เรียน ความสมดุลของหลักสูตรจึงเป็นสิ่งที่นักพัฒนาหลักสูตรต้องให้ความสนใจ โอลิวา (Oliva, 1993 : 453-455) ได้เสนอแนวทางในการพิจารณาความสมดุลของหลักสูตรไว้ ดังนี้

- 1) หลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและหลักสูตรที่เน้นรายวิชา
- 2) ความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของสังคม
- 3) ความต้องการเกี่ยวกับวิชาสามัญกับวิชาเฉพาะด้าน
- 4) ความกว้างและความลึกของเนื้อหาวิชา
- 5) เนื้อหาเก่าแบบเดิมกับเนื้อหาที่ใหม่ทันสมัย
- 6) รูปแบบการเรียน หรือ Learning Styles ของนักเรียนแต่ละคน
- 7) ความแตกต่างระหว่างวิธีสอนแบบต่าง ๆ และประสบการณ์ทางการศึกษาของผู้สอนแต่ละคน
- 8) ความสมดุลระหว่างการเรียนกับการเล่น
- 9) แรงผลักดันของชุมชนและโรงเรียน

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรที่ดีมีคุณภาพนั้น นักพัฒนาหลักสูตรต้องพิจารณาถึงการจัดกรอบ โครงสร้างหลักสูตรทั้งแนวดิ่งและแนวนอนให้มีความกลมกลืน เหมาะสมและต่อเนื่อง หมายถึง นักออกแบบหลักสูตรต้องจัดหลักสูตรในระดับชั้นเดียวกัน และระดับชั้นปีที่สูงขึ้นให้มีความสัมพันธ์ ต่อเนื่องกันเป็นโครงสร้างหลักสูตร ที่เรียกว่า กรอบโครงสร้างหลักสูตร (Curriculum Framework)

ประโยชน์ของการออกแบบหลักสูตร

การออกแบบหลักสูตรที่ดีจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ฮอลล์ (Hall, 1962 อ้างถึงใน ปราณี สังฆะตววรรณ และ สิริวรรณ ศรีพล, 2545 : 97-98) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการออกแบบ หลักสูตรไว้ ดังนี้

1. การออกแบบเป็นการเน้นที่เป้าหมาย จุดหมาย และวัตถุประสงค์ ของงานเป็นสำคัญ การออกแบบหลักสูตรจึงเป็นการสร้างความมั่นใจว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้น สามารถนำมาเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ หรือจุดหมายของการจัดการศึกษานั้นได้
2. การออกแบบหลักสูตรที่ดีช่วยเพิ่มโอกาสของความสำเร็จในการจัดการศึกษาการออกแบบ เป็นการจัดองค์ประกอบหลักสูตรทั้ง 4 ที่จะเป็นแนวทางให้กับผู้ใช้หลักสูตรได้ดำเนินการโดยเริ่ม ตั้งแต่การศึกษาวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย การให้สาระความรู้ที่จำเป็น วิธีการนำเสนอสาระความรู้ หรือแนวทางการดำเนินการเรียนการสอน และการประเมินผลหรือการตัดสินว่าผู้เรียนได้บรรลุ วัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด
3. การออกแบบช่วยประหยัดเวลาและแรงงาน การออกแบบเป็นการสร้างพิมพ์เขียวเพื่อให้ ผู้ใช้หลักสูตรได้เห็นประสบการณ์ที่จำเป็นที่ผู้เรียนต้องได้รับ การกำหนดรูปแบบต่าง ๆ การกำหนด วิธีการนำหลักสูตรไปใช้ การกำหนดทิศทางการเรียนการสอน ช่วยให้ผู้ใช้หลักสูตรมีความ เข้าใจในกระบวนการต่าง ๆ สามารถนำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ได้
4. การออกแบบที่ดีช่วยในการสื่อสารและประสานงาน นักออกแบบที่สามารถออกแบบ หลักสูตร เอกสารการสอน และคู่มือต่างๆ ช่วยเพิ่มความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยอาจจะไม่ ต้องใช้เวลามาจัดอบรม เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้
5. การออกแบบช่วยลดภาวะความเครียด เนื่องจากการออกแบบหลักสูตรเป็นการวางแผน สำหรับการจัดการศึกษาที่มีเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การออกแบบหลักสูตรเป็นการสร้าง พิมพ์เขียวจากสิ่งที่เป็นนามธรรมไปสู่สิ่งที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างไม่ ยุ่งยาก

การออกแบบหลักสูตรประเภทต่าง ๆ

การออกแบบหลักสูตรเป็นการวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยผู้ออกแบบหลักสูตรจะจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรที่ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลหลักสูตรที่มีการ ออกแบบเรียบร้อยแล้ว จะเรียกว่า กรอบโครงสร้างหลักสูตร (Curriculum Framework) ประเภทของ การออกแบบหลักสูตรมีความหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่นักออกแบบหลักสูตรกำหนดไว้ เช่น ความแตกต่างกันของปรัชญาการศึกษา จุดเน้น เกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหา การจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ และวิธีการวัดประเมินผล ออร์นสไตน์และฮันคินส์ (Ornstein and Uunkins, 1993 : 142-264) ได้แบ่งลักษณะการออกแบบหลักสูตรเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การออกแบบหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชา

การออกแบบหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชา (Subject-centered Designs) เป็นหลักสูตรที่เน้นความสำคัญของเนื้อหาวิชา การออกแบบหลักสูตรได้รับอิทธิพลจากปรัชญาการศึกษา คือ สารัตถะนิยม (Essentialism) และนิรันดรนิยม (Perennialism) หลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชาแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1.1 หลักสูตรแบบรายวิชา (Subject Design) เป็นหลักสูตรที่เก่าแก่ และเป็นที่ยอมรับแพร่หลายมากที่สุด มีลักษณะการจัดโครงสร้างหลักสูตรเป็นรายวิชา เช่น วิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาไทย เป็นต้น ข้อดีของการออกแบบหลักสูตรรายวิชา ซายส์ (Zais, 1976 : 400-401) กล่าวว่า เป็นหลักสูตรที่สามารถกำหนดขอบเขตเนื้อหาในรายวิชานั้นได้อย่างชัดเจน ผู้สอนมีความคุ้นเคยกับหลักสูตรนี้ จึงสามารถสอนในรายวิชาที่ตนมีความชำนาญ การบริหารจัดการหลักสูตรทำได้สะดวกไม่ยุ่งยาก ตลอดจนผู้เรียนได้ความรู้อย่างสมบูรณ์

อย่างไรก็ตาม หลักสูตรนี้มีจุดอ่อนที่นักศึกษาดังเช่น จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ได้เสนอความเห็น ว่า ผู้ออกแบบหลักสูตรได้คำนึงถึงความต้องการและประสบการณ์ของผู้เรียนหรือไม่ โอกาสที่ผู้เรียนจะใช้ประสบการณ์ของตนเองในการเรียนจึงเกิดขึ้นน้อย ผู้สอนมุ่งถ่ายทอดเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงพัฒนาการทางสังคม จิตวิทยา และพัฒนาการทางกายภาพของผู้เรียน เป็นการแยกสิ่งทีเรียนออกจากโลกแห่งความเป็นจริงของผู้เรียน

1.2 หลักสูตรแบบสาขาวิชา (Discipline Design) เป็นหลักสูตรที่เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่สอง และได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในช่วง ค.ศ. 1950-1960 ผู้สนับสนุนแนวคิดของการออกแบบหลักสูตรประเภทนี้ เช่น เจอโรม บรูเนอร์ (Jerone Bruner) และ แฮร์รี บรูดี (Harry Broudy) การออกแบบหลักสูตรมีความคล้ายคลึงกับหลักสูตรรายวิชา แต่จะแตกต่างกันที่หลักสูตรแบบสาขาวิชา มีจุดเน้นความลึกไปในศาสตร์ของแต่ละสาขา เช่น สาขาประวัติศาสตร์ หลักสูตรจะกำหนดให้ผู้เรียนเรียนกระบวนการทางประวัติศาสตร์ประเด็นหนึ่งเป็นนักประวัติศาสตร์ วิชาชีววิทยาก็เรียนเนื้อหาลุ่มลึกในศาสตร์ของชีววิทยา การเรียนการสอนมุ่งเน้นความคิดรวบยอด โครงสร้างเนื้อหา และกระบวนการในศาสตร์ของชีววิทยา นักการศึกษาหลายคนวิจารณ์ถึงข้อบกพร่องของหลักสูตรประเภทนี้ โดยเฉพาะแนวคิดของบรูเนอร์ (Bruner) ที่เน้นให้ผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ใด ๆ บรูเนอร์กล่าวว่า วิชาอะไรก็มาสอนให้แก่ผู้เรียนทุกคนเรียนรู้ได้ในทุกขั้นตอนของพัฒนาการ บรูเนอร์ได้ออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดนี้ เรียกว่า หลักสูตรแบบเกลียว หรือหลักสูตรแบบบันไดวน (Spiral Curriculum) โดยการจำแนกเนื้อหาออกเป็นระดับต่าง ๆ เริ่มจากระดับที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ความคิดรวบยอดง่าย ๆ ไปจนถึงรวบยอดที่ยากและซับซ้อน เช่น ความคิดรวบยอดเรื่องอุปสงค์ อุปทาน สามารถสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมไปถึงระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา เป็นต้น แนวคิดดังกล่าวถูกคัดค้านโดยนักจิตวิทยาพัฒนาการ และถูกวิจารณ์ว่าเป็นหลักสูตรที่เอื้อต่อนักเรียนที่เก่งทางวิชาการ ไม่ให้โอกาสนักเรียนที่มีความสามารถด้อยในทางวิชาการ

1.3 หลักสูตรหมวดวิชา (Broad Fields Design) นักออกแบบหลักสูตรพยายามจะแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรรายวิชา โดยนำวิชาที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กัน มาจัดเข้าไว้ในหมวดวิชาเดียวกัน เช่น ภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศีลธรรม รวมอยู่ในหมวดสังคมศึกษา ชีววิทยา ฟิสิกส์ เคมี รวมเป็นหมวดวิทยาศาสตร์

1.4 หลักสูตรสหสัมพันธ์วิชา (Correlation Design) เป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรหมวดวิชา โดยเน้นความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีและนำไปใช้ประโยชน์ได้มากกว่าการเรียนรู้เป็นรายวิชา ข้อดีของหลักสูตรแบบนี้คือ ผู้สอนมีการวางแผนการสอนร่วมกัน กิจกรรมการเรียนการสอนจัดได้กว้างขวางมากขึ้น ตัวอย่างของหลักสูตรประเภทนี้ คือ การนำเอาเนื้อหาประวัติศาสตร์ไทยกับวรรณคดีไทยบางตอนมาสอนเนื้อหาให้ดูขนานกันไปในเวลาเดียวกัน โดยผู้เรียนจะสามารถเชื่อมโยงความรู้รายวิชาหนึ่งไปสู่วิชาหนึ่งได้

2. การออกแบบหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1 หลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child - centered Design) หลักสูตรได้แนวคิดมาจากรุสโซ (Rousseau) ในต้นศตวรรษที่ 18 ที่ว่า เด็กควรจะได้ศึกษาถึงธรรมชาติที่อยู่แวดล้อมตัว สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเขา นักการศึกษาที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ เช่น จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เฟเดอริก ฟร็อบเอล (Friedrich Froebel) และเปสตาลอซซี (Pestalzzi) เป็นต้น การจัดเนื้อหาของหลักสูตรแบบนี้จะมีการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกันโดยเน้นไปที่ประสบการณ์ หรือปัญหาสังคม ความจำเป็นของชีวิต ทักษะชีวิต การปรับตัวและประสบการณ์ตรงของผู้เรียน ดังตัวอย่าง หลักสูตร Skills for Growing สำหรับระดับชั้น k-5 ที่พัฒนาโดย W.K.Lellogg Foundation ภายใต้การสนับสนุนของ the National Association of Elementary School Principals and the National PTA หลักสูตรนี้แบ่งเนื้อหาเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ (Lion-guest.2007)

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 : การสร้างชุมชนในโรงเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 : เติบโตเพื่อเป็นสมาชิกของกลุ่ม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 : การตัดสินใจเชิงบวก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 : การเจริญเติบโตเพื่อสุขภาพที่ดี

ข้อดีของหลักสูตรนี้ คือ มีการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้กับเนื้อหา สิ่งที่เรียนมีความสัมพันธ์กับปัญหาชีวิตและความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ และใช้กระบวนการแก้ปัญหาของตนเอง ส่วนข้อจำกัด คือ การจัดหลักสูตรที่ยึดความสนใจของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง จะไม่สามารถรับประกันได้ว่าความต้องการของผู้เรียนจะเป็นไปตามที่สังคมต้องการหรือไม่ และเป็นความยุ่งยากของสถานศึกษาที่จะจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียนทุกคน

2.2 หลักสูตรเน้นประสบการณ์ (Experience-centered Designs) เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะคล้ายหลักสูตรเน้นกระบวนการพัฒนามาจากแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติของผู้เรียน กิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆควรจัดขึ้นตามความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันจะนำไปสู่การเรียนรู้และประสบการณ์อื่นๆ ข้อดีของหลักสูตรนี้คือ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.3 หลักสูตรแบบจิตนิยม (Romantic/radical Designs) เป็นหลักสูตรที่เน้นความเป็นธรรมชาติของผู้เรียน ให้ความสำคัญบุคคลแต่ละคนว่าทุกคนมีอิสระในการเลือก สามารถกำหนดชีวิตของตนเองได้ เน้นความมีเสรีภาพและความเป็นเอกัตบุคคล หลักสูตรควรช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัว ตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ ได้ กล้ายอมรับในสิ่งที่ตนทำ ตลอดจนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

การเรียนการสอนเน้นผู้เรียนให้รู้จักปัญหาและได้ฝึกฝนให้ทำในสิ่งที่ต้องออกไปเผชิญในชีวิตจริง นักการศึกษาที่มีแนวคิดลักษณะนี้ ได้แก่ เอ.เอส.เนล (A.S.Neil) อิวาน อิลลิช (Ivan Illich) และ เปา แฟร์ (Paulo Freire) เป็นต้น

2.4 หลักสูตรมนุษยนิยม (Humanistic Designs) การออกแบบหลักสูตรประเภทนี้ นิยมแพร่หลายในระหว่าง ค.ศ.1960-1970 โดยได้รับแนวคิดของปรัชญาการศึกษาแบบอัตถิภาวนิยม (Existentialism) หลักสูตรเน้นด้านจิตใจ ความเป็นเอกัตบุคคล การพัฒนามโนทัศน์ของตนเอง การรู้จักตนเอง การควบคุมการเรียนรู้และพฤติกรรมด้วยตนเอง การรู้จักเห็นใจผู้อื่น นับถือตนเอง และผู้อื่น เน้นการพิจารณาจิตพิสัย ควบคู่ไปกับพุทธิพิสัย หลักสูตรจะเพิ่มทางเลือกให้กับผู้เรียนได้มีอิสระในการเลือก ยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวม นักการศึกษาที่มีแนวคิดเช่นนี้ ได้แก่ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) และ คาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers) ข้อบกพร่องของหลักสูตรแบบนี้ คือ การจัดการเรียนการสอนต้องเป็นครูที่มีทักษะ มีความสามารถที่จะทำงานกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

3. การออกแบบหลักสูตรที่เน้นปัญหาสังคมเป็นสำคัญ

การออกแบบหลักสูตรที่เน้นปัญหาสังคมเป็นสำคัญ (Problem-centered Designs) เป็นการออกแบบหลักสูตรที่ยึดเอาภาระหน้าที่ หรือชีวิตภายในสังคม สถานการณ์ในสังคมเป็นหลัก เป็นหลักสูตรที่เน้นสภาพของสังคมหรือปัญหาของสังคมเป็นตัวตั้งในการจัดทำหลักสูตรโดยต้องมีการวิเคราะห์สภาพและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น หลักสูตรแบบนี้มีความแตกต่างจากหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรต้องมีการวางแผนเตรียมการไว้ล่วงหน้าก่อนนักเรียนเข้ามาเรียน แต่ก็สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพความต้องการของผู้เรียน การออกแบบหลักสูตรจัดได้หลายประเภท ดังนี้

3.1 หลักสูตรเน้นสถานการณ์ของชีวิต (Life-situations Designs) เป็นหลักสูตรที่เน้นภาระหน้าที่ ชีวิตในสังคม และสถานการณ์ของชีวิตในสังคมเป็นหลัก หลักสูตรที่ศึกษาจะมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความหมายโดยให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง ปัญหาที่ผู้เรียนพบที่โรงเรียนจะมีความคล้ายคลึงกับปัญหาที่พบนอกโรงเรียน ตัวอย่างของหลักสูตรแบบนี้ ได้แก่ หลักสูตรของเฮอริเบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer) ในปี ค.ศ. 1918 ลักษณะของหลักสูตรเน้นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ในปี ค.ศ. 1930-1940 หลักสูตรที่เน้นสถานการณ์ของชีวิต ได้รับความสนใจแพร่หลายไปทั่วรัฐต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา เช่น หลักสูตรของรัฐเวอร์จิเนีย ได้กำหนดขอบข่ายของหลักสูตรมีรายละเอียด ดังนี้

ในปี ค.ศ. 1947 เป็นระยะของการปฏิบัติอุตสาหกรรม ฟลอเรนซ์ สเตรมไมเยอร์ และคณะ (Florence Stratamayer and Others) ได้พัฒนาหลักสูตรที่เน้นสถานการณ์ของชีวิต ที่เรียกว่า A Curriculum for Modern Living โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้เข้าสู่สังคมยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม โครงสร้างหลักสูตรแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ตารางที่ 2.1 รูปแบบของหลักสูตรเน้นสถานการณ์ชีวิตของ สเตรทไมเยอร์ และคณะ

| ความเจริญงอกงามเพื่อศักยภาพของแต่ละบุคคล | ความเจริญงอกงามเพื่อการมีส่วนร่วมในสังคม | การเจริญเติบโตเพื่อความสามารถในการอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อม |
|---|--|---|
| 1. สถานการณ์ด้านสุขภาพ | 1. สถานการณ์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล | 1. สถานการณ์ด้านความสามารถในการเผชิญกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม |
| 2. สถานการณ์ด้านพลังทางปัญญา | 2. สถานการณ์ด้านการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม | 2. สถานการณ์ด้านความสามารถในการเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี |
| 3. สถานการณ์ความรับผิดชอบต่อคุณธรรมในสังคม | 3. สถานการณ์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคน | 3. สถานการณ์ด้านความสามารถในการเกี่ยวข้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง |
| 4. สถานการณ์ด้านการแสดงออกทางด้านสุนทรียภาพ | | |

ที่มา : Ornstein and Hunkins. 1993 : 257

ข้อดีของหลักสูตรประเภทนี้คือ เน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อการแก้ปัญหา มีการบูรณาการเนื้อหาและกระบวนการแก้ปัญหาเข้าด้วยกัน มีข้อวิจารณ์หลักสูตรนี้ว่า ผู้เรียนอาจขาดความสมบูรณ์ในด้านเนื้อหาสาระ แต่ผู้สนับสนุนหลักสูตรนี้ได้แย้งว่า เนื้อหาได้ถูกนำเสนอไปแล้วในรูปแบบของปัญหา จุดอ่อนของหลักสูตรนี้คือ ความยากลำบากในการจัดขอบข่ายเนื้อหาและลำดับการเรียนรู้ การตัดสินใจว่าปัญหาที่ประสบอยู่ในปัจจุบัน จะเชื่อมโยงสัมพันธ์กับปัญหาในอนาคตหรือไม่

3.2 หลักสูตรแกน (Core Design) เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า หลักสูตรเน้นภาระหน้าที่ในสังคม (Social Function) เป็นการออกแบบหลักสูตรแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรรายวิชาใช้หลักการจัดหลักสูตร 2 แนวทาง คือ ใช้เนื้อหาเป็นแกน (Subject Matter Core Design) โดยรวบรวมเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่มีความสัมพันธ์เข้าด้วยกัน มีวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นแกน เอาวิชาอื่นมาสัมพันธ์หรือใช้ขอบเขตของการดำรงชีวิตเป็นแกน (Area of Living Core Design) โดยดึงเอาความต้องการและปัญหาสังคมที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของผู้เรียนมาเป็นแกนของหลักสูตร เรียนรู้แนวทางการแก้ไขปัญหา การจัดหลักสูตรที่ใช้ขอบเขตของการดำรงชีวิตของผู้เรียนมาเป็นแกนของหลักสูตร เรียนรู้แนวทางการแก้ไขปัญหา การจัดหลักสูตรที่ใช้ขอบเขตของการดำรงชีวิตเป็นแกนจะต้องคำนึงถึงการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ ฟอนเซ และบอสซิง (Faunce and Bossing) ได้กล่าวถึงแนวทางของการแก้ไขปัญหามีลักษณะดังนี้ (Ornstein and Hunkins. 1993 : 258)

- 1) ปัญหาที่ศึกษาต้องได้รับการคัดเลือกจากผู้สอนและผู้เรียน
- 2) ปัญหาที่ศึกษาจะต้องถูกคัดเลือกอย่างมีหลักเกณฑ์
- 3) ปัญหาที่ศึกษาต้องมีความชัดเจน
- 4) ขอบเขตของการศึกษาต้องจัดกลุ่มให้ศึกษาตามความสนใจของผู้เรียน
- 5) ข้อมูลที่จำเป็นต้องได้รับการอภิปรายจากกลุ่ม
- 6) แหล่งที่มาของข้อมูลต้องได้รับการอภิปรายจากกลุ่ม
- 7) ข้อมูลที่ได้มาต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบ

- 8) ข้อมูลที่ได้ต้องผ่านการวิเคราะห์และตีความ
- 9) ข้อสรุปที่ได้ต้องมาจากผลของการทดลอง
- 10) การเสนอรายงานให้จัดทำเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม
- 11) การสรุปผลต้องมาจากการประเมินร่วมกัน

3.3 หลักสูตรเน้นปัญหาและปฏิรูปสังคม (Social Problem and Reconstructionist Design) เป็นหลักสูตรที่เน้นปัญหาของสังคมและแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคม ปัจจุบัน ตลอดจนการวางแผนเพื่ออนาคต หลักสูตรจะต้องสะท้อนการพัฒนาสังคมในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคม ผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์ภาวะวิกฤตของชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรมีขั้นตอนที่สำคัญหลายขั้นตอน นักพัฒนาหลักสูตรหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร (Models of Curriculum Development) ไว้หลายรูปแบบ ซึ่งมีความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันบ้าง รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมด 14 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของราล์ฟ ไทเลอร์

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของราล์ฟ ไทเลอร์ (Ralph Tyler) เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง ในวงการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดในการวางกรอบโครงสร้างหลักสูตรของไทเลอร์ โดยใช้วิธีการที่เรียกว่า เทคนิควิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Technical-scientific Models) ในปี ค.ศ. 1949 ไทเลอร์ได้เขียนหนังสือหลักสูตรและการเรียนการสอน ชื่อว่า Basic Principles of Curriculum and Instruction หลักการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ เริ่มด้วยการหาคำตอบจากคำถามพื้นฐาน 4 ประการ คือ (Ornstein and Hunkins. 1993 : 267)

คำถามที่ 1 จุดมุ่งหมายทางการศึกษาของโรงเรียนคืออะไร

คำถามที่ 2 ประสบการณ์ทางการศึกษาที่ควรจัดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาคืออะไร

คำถามที่ 3 จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร

คำถามที่ 4 จะรู้ได้อย่างไรว่าบรรลุวัตถุประสงค์

คำตอบของคำถาม 4 ข้อนี้ แสดงถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน คือ

1.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Identify General Objectives) เป็นการเลือกวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยอาศัยแหล่งข้อมูล 3 ทางคือ ข้อมูลทางด้านเนื้อหาวิชา ข้อมูลด้านผู้เรียน และข้อมูลทางสังคม เรียกว่าวัตถุประสงค์ชั่วคราว (Tentative General Objectives) เมื่อเลือกวัตถุประสงค์ได้แล้ว ต้องนำมาถ่วงน้ำหนักโดยใช้เกณฑ์การพิจารณา 2 ด้าน คือ พิจารณาจากปรัชญาการศึกษาของโรงเรียน ปรัชญาทางสังคมและจิตวิทยาการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ที่ผ่านการถ่วงน้ำหนักจะเป็นลักษณะที่เจาะจงมากขึ้น ซึ่งไทเลอร์เรียกว่า จุดประสงค์การเรียนการสอน (Instructional Objectives)

1.2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Educational Experiences) โดยคัดเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักการเรียนรู้ และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.3 การจัดเรียงลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of Learning Experience) เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เรียงตามลำดับขั้นตอน ต้องมีเนื้อหาครบทุกด้าน ทั้งด้านความคิด หลักการ ค่านิยม และทักษะ ต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน และธรรมชาติของเนื้อหาที่มีความแตกต่างกัน

1.4 การประเมินผลประสบการณ์การเรียนรู้ (Evaluation of Learning Experiences) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ตรวจสอบว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดสำหรับผู้เรียนนั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด

2. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ฮิลดา ทาบ

ฮิลดา ทาบ (Hilda Taba อ้างถึงใน สงัด อุทรานันท์, 2530 : 111-112) มีแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่เรียกว่า วิธีการจากล่างขึ้นสู่บน (Grass-roots Approach) เป็นการพัฒนาหลักสูตรจากระดับการปฏิบัติการแล้วเสนอขึ้นไปสู่ระดับผู้บริหาร ทาบากล่าวว่า ผู้สอนเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ จึงควรเป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรของทาบมี 8 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 วินิจฉัยความต้องการ (Diagnosis of Need) ผู้สร้างหลักสูตรต้องสำรวจความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและสังคม

2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษา (Formulation of Objectives) เมื่อได้ความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียนแล้ว นำมากำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกัน

2.3 การคัดเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) การคัดเลือกเนื้อหาสาระที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีความถูกต้อง เที่ยงตรง และมีความน่าเชื่อถือ

2.4 การจัดเรียงลำดับเนื้อหา (Organization of Content) การจัดเนื้อหาในหลักสูตรให้สอดคล้องกับลำดับการเรียนรู้ วุฒิภาวะ ความสามารถในการเรียนรู้ และความต้องการของผู้เรียน

2.5 การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) เมื่อคัดเลือกเนื้อหาแล้วนักพัฒนาหลักสูตรจะต้องสรรหาวิธีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาและผู้เรียน

2.6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of Learning Activities) เป็นการจัดเรียงลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ จัดลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน

2.7 การประเมินผลและวิธีการประเมินผล (Evaluation and Means of Evaluation) นักพัฒนาหลักสูตรและผู้สอนจะเป็นผู้เลือกที่จะประเมินหลักสูตรว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรจะร่วมกันกำหนดวิธีการประเมินผล

2.8 การตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตร (Checking for Balance and Sequence) เป็นการตรวจสอบว่ากรอบโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล หรือไม่

3. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส

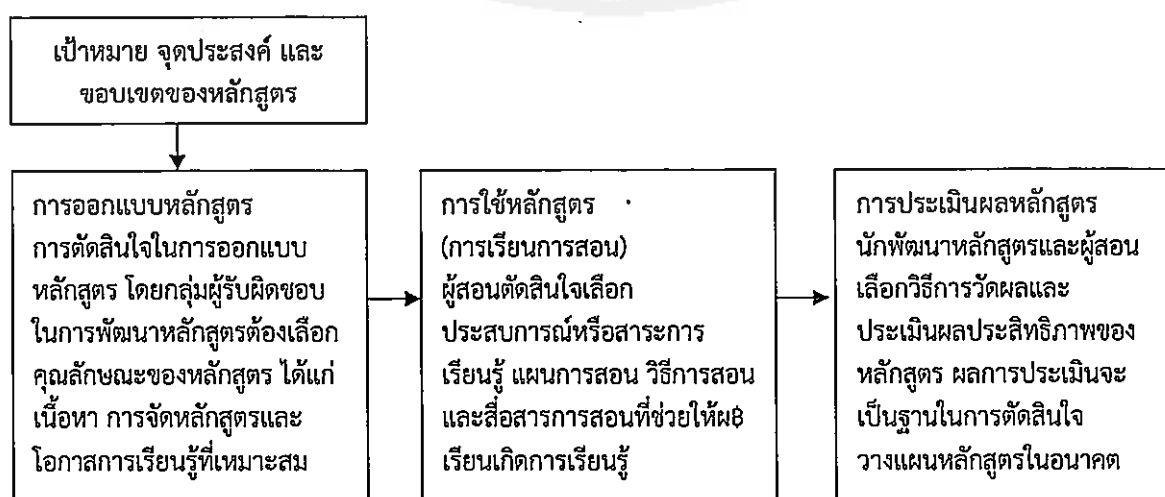
เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส (Saylor Alexander and Lewis อ้างอิงใน Oliva 2001 : 146-147) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเป็นขั้นตอน ดังนี้

3.1 กำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ และขอบเขตหลักสูตร (Goals, Objectives and Domains) การกำหนดเป้าหมาย และจุดประสงค์ของหลักสูตรต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐาน 4 ด้าน คือ การพัฒนาการของมนุษย์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการเรียนรู้ และความชำนาญพิเศษ ตลอดจนการพิจารณาปัจจัยอื่นประกอบ เช่น ความต้องการของชุมชน ผลการวิจัย แนวคิดทางปรัชญา การศึกษาของนักการศึกษา

3.2 การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) เมื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตรแล้ว ลำดับต่อมาคือ การคัดเลือกเนื้อหาสาระ จัดเรียงลำดับเนื้อหา และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกัน รูปแบบหลักสูตรควรจะมีเหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายและจุดประสงค์ของหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน ลักษณะของสังคมตลอดจนข้อกำหนดต่าง ๆ ของสังคมและปรัชญาทางการศึกษา

3.3 การใช้หลักสูตร (Curriculum Implementation) หลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบหลักสูตรแล้ว ขั้นตอนไปคือ การนำหลักสูตรไปใช้โดยผู้สอนจะต้องวางแผนและจัดทำแผนการสอน ตลอดจนคัดเลือกวิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

3.4 การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของรูปแบบนี้ นักพัฒนาหลักสูตรและผู้สอนจะต้องตัดสินใจเลือกเทคนิคการประเมินผลที่สามารถตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร การประเมินผล สามารถบอกได้ว่าหลักสูตรจะบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลควรเน้นที่ตัวหลักสูตร คุณภาพการสอน และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน ผลจากการประเมินช่วยนักพัฒนาหลักสูตรตัดสินใจว่าจะยังคงใช้หลักสูตรต่อไป ควรปรับปรุงแก้ไข หรือควรยกเลิกหลักสูตรดังกล่าว รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรสรุปเป็นภาพ ดังนี้



ภาพที่ 2-2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส

ที่มา : Oliva. 2001 : 147

4. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ฮันกิน

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ฮันกิน (Hunkins) ใช้แนวความคิดการพัฒนาหลักสูตรคล้ายของ ไทเลอร์ ที่เรียกว่า เทคนิควิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Technical-scientific Models) โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน ดังนี้ (Ornstein and Hunkins. 1997 : 272)

4.1 กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร (Curriculum Conceptualization and Legitimization)

4.2 การวินิจฉัยหลักสูตร (Curriculum Diagnosis) เพื่อคัดเลือกวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

4.3 คัดเลือกเนื้อหา (Content Selection) เป็นการคัดเลือกข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอด หลักการ ทฤษฎี และเกณฑ์ รวมทั้งกระบวนการทางปัญญา

4.4 คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Experience Selection) เป็นการคัดเลือกวิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ

4.5 นำหลักสูตรไปใช้ (Implementation) ในขั้นนี้เริ่มตั้งแต่การทดลองใช้หลักสูตร จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร การประชาสัมพันธ์ และการอบรมการใช้หลักสูตรให้แก่โรงเรียน

4.6 ประเมินผล (Evaluation) เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพของหลักสูตร

4.7 ดูแลหลักสูตร (Maintenance) เป็นการกำกับ ดูแล อำนวยความสะดวกทั้งในด้านการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร การจัดสรรด้วยงบประมาณ การประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรให้แก่ชุมชน

5. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ ฟอกซ์

เบิร์ต เอส. ฟอกซ์ (Robert S. Fox) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์จากค่านิยมต่าง ๆ ในสังคม วัตถุประสงค์ของหลักสูตรจะช่วยในการตัดสินใจเลือกความรู้ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการและจิตวิทยาการเรียนรู้ความต้องการทางสังคม และความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ความรู้ดังกล่าวเป็นแนวทางให้นักพัฒนาหลักสูตรเลือกเนื้อหาสาระ วิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอนซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้จัดโอกาสการเรียนรู้แก่ผู้เรียน หรือการจัดทำหลักสูตร (แก้วตา คณະวรรณ. 2524 : 111-112)

6. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโบชอมป์

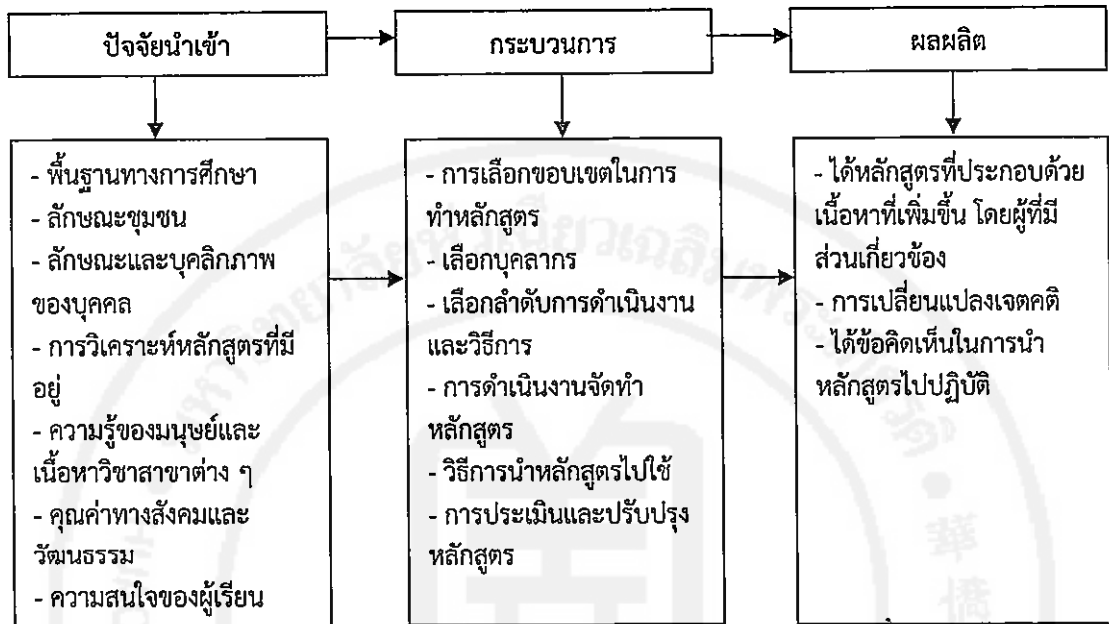
โบชอมป์ (Beauchamp อ้างถึงใน ทวีศักดิ์ จินตานุรักษ์. 2545 : 62) ได้เสนอแนวความคิดการพัฒนาหลักสูตรในเชิงระบบ มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

6.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ พื้นฐานการศึกษา สภาพชุมชน ประสบการณ์เกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหาในสาขาต่างๆ และค่านิยมพื้นฐานทางสังคม

6.2 กระบวนการ (Process) ได้แก่ การเลือกบุคลากร วิธีดำเนินการเพื่อกำหนดเป้าหมายหลักสูตร การออกแบบหลักสูตร การนำไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร

6.3 ผลผลิต (Output) ได้แก่ หลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนในสังคมนั้น ๆ

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร สรุปลงเป็นภาพได้ ดังนี้



ภาพที่ 2-3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ โบซอมป์

ที่มา : ทวีศักดิ์ จินตานุรักษ์. 2545 : 62

7. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ อีแมนส์

โรเบิร์ต อีแมนส์ (Robert Emans) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเป็นแนววงกลม ประกอบด้วยวงแหวนซ้อนกันอยู่ 7 วง แต่ละวงเคลื่อนที่ได้

8. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ มอริทซ์ จอห์นสัน

มอริทซ์ จอห์นสัน (Maurit Johnson อ้างถึงใน นิรมล ศตวุฒิ. 2540 : 19) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร (Goal Setting) สิ่งที่ได้คือ เป้าหมาย
- 2) การพัฒนาหลักสูตร (curriculum Development) สิ่งที่ได้คือ หลักสูตร
- 3) การวางแผนการเรียนการสอน (Instructional Planning) สิ่งที่ได้คือ แผนการ

สอน

- 4) การจัดการเรียนการสอน (Instruction) สิ่งที่ได้คือ ผลการเรียนรู้
- 5) การประเมินผล (Evaluation) สิ่งที่ได้คือ ผลการประเมิน

9. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ โอลิวา

โอลิวา (Oliva. 2001 : 150-151) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรไว้ 17 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การกำหนดความต้องการของผู้เรียน
- 2) การกำหนดความต้องการของสังคม
- 3) การกำหนดปรัชญาและเป้าหมายของหลักสูตร
- 4) การกำหนดความต้องการของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

- 5) การกำหนดความต้องการของชุมชนเป้าหมาย
- 6) การกำหนดความต้องการของเนื้อหาวิชา
- 7) การกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร
- 8) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 9) การจัดการและการนำหลักสูตรไปใช้
- 10) การกำหนดเป้าหมายของการสอน
- 11) การกำหนดจุดประสงค์ของการสอน
- 12) การคัดเลือกกลวิธีการสอน
- 13) การคัดเลือกวิธีการประเมินผล
- 14) การนำวิธีการสอนไปปฏิบัติ
- 15) การคัดเลือกการประเมินผลครั้งสุดท้าย
- 16) การประเมินผลการเรียนการสอน
- 17) การประเมินผลหลักสูตร

10. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ เจมส์ บี. แมคโดแนลด์

เจมส์ บี. แมคโดแนลด์ (James B. Macdonal) ได้กล่าวว่า การสอน หรือผู้สอน เน้นระบบทางบุคลิกภาพที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในวิชาชีพ การเรียนหรือผู้เรียนเป็นระบบทางบุคลิกภาพของผู้เรียนที่จะแสดงพฤติกรรมต่องานที่ได้รับมอบหมาย ส่วนการเรียนการสอนเป็นระบบทางสังคมเกิดจากการสอนที่เป็นทางการและการเรียนที่กำหนดสถานที่เรียน สำหรับหลักสูตรจัดเป็นระบบทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการวางแผนการสอน รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของแมคโดแนลด์ มีลักษณะเป็นแผนภูมิแบบเวนน (Venn Diagram) ที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรและการสอน (Henson. 2001 : 154)

11. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ โรเบิร์ต เอส. ซายส์

โรเบิร์ต เอส. ซายส์ (Robert S. Zais อ้างถึงใน Henson, 2001) ได้นำเสนอแนวคิดของการพัฒนาหลักสูตร โดยไม่เน้นที่กระบวนการสร้างหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ แต่จะให้ความสำคัญขององค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการออกแบบหลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องให้ความสำคัญ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลทั้ง 4 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นภาพจิ๊กซอร์ สามารถประกอบให้เข้ากันพอดี ถ้าเชื่อมต่อกันสนิทแล้วจะทำให้ได้เป็นหลักสูตร นอกจากนี้ ซายส์ยังได้กล่าวถึงปัจจัยพื้นฐานของหลักสูตร ที่มีผลต่อการจัดองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ ธรรมชาติของความรู้สังคมวัฒนธรรม เอกัตบุคคลและทฤษฎีการเรียนรู้

12. รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ สจ๊ต อูทรานันท์

สจ๊ต อูทรานันท์ (2532 : 38-43) ได้จัดลำดับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้ คือ

12.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นการร่างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือ การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น จำเป็นต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐาน คือ ข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์และปรัชญาการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน และทฤษฎีการเรียนรู้ ข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรม

12.2 การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นการมุ่งแก้ปัญหาและสนองความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

12.3 การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์เรียนรู้ เนื้อหาสาระที่จะนำมาสอน เป็นเสมือนสื่อกลางที่จะพาผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

12.4 การกำหนดมาตรการวัดการประเมินผล เป็นการกำหนดมาตรการให้ทราบว่าควรจะวัดผลและประเมินผลอะไรบ้างจึงจะสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร แบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ การทดลองให้หลักสูตร การประเมินผลหลักสูตรหลังจากได้ร่างเสร็จแล้วการปรับปรุงหลักสูตรก่อนที่จะนำไปใช้

12.5 การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนของการนำเอาหลักสูตรไปสู่ภาคปฏิบัติ หรือไปสู่การเรียนการสอนในสถานศึกษา

12.6 การประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร เพื่อให้ทราบว่า ผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ หรือจุดมุ่งหมายของสังคมและผู้เรียนเพียงใด

12.7 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร กระบวนการในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรซึ่งจะเริ่มในขั้นตอนใดของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรก็ได้ แต่เมื่อเริ่มในขั้นตอนใด ก็จะต้องดำเนินการในขั้นตอนต่อไปจนครบทุกกระบวนการ

2.6 การประเมินและการประเมินหลักสูตร

2.3.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

ความหมายของการประเมิน

การประเมิน (Evaluation) ไม่ใช่สิ่งใหม่แต่เกิดขึ้นมานานมาแล้วในอดีตก่อนการกำเนิดเป็นชาติรัฐหรือประเทศ มนุษย์ได้พรรณนาหรืออธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือสิ่งต่างๆ รอบตัวในชีวิตประจำวันและนำผลที่เกิดขึ้นมาสรุปเพื่อตัดสินใจในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ตามปกติผู้ประเมินมักจะเป็นผู้ตัดสินในเรื่องนั้นๆ เองจากข้อมูลที่ปรากฏ ทั้งนี้โดยอาศัยความรู้ ความเชื่อประสบการณ์ที่สะสมอย่างต่อเนื่องในอดีตหรือการใช้วิจารณ์ฐานเฉพาะบุคคล เช่น นักปรัชญา นักวิทยาศาสตร์ นักทฤษฎีหรือนักบวชในศาสนา โดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสังเกต การทดลอง การทดสอบ การสอบถามเป็นหลัก (ชุตีระ. 2549) แนวความคิดการประเมินได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องและจริงจังเมื่อประมาณหนึ่งร้อยปีเศษที่ผ่านมา ในศตวรรษที่ 19 โดย Joseph M Rice (1914) ผู้ที่ได้รับการขนานนามว่าเป็นบิดาของการวิจัยทางการศึกษา (Father of Education Research) ทดลองใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Tests) ขึ้นในโรงเรียน หลังจากนั้นต่อมา Alfred Binet (1887) (อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2544) ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรมธิการทางการศึกษาจากทางราชการของประเทศฝรั่งเศส ทำการประเมินความสามารถของเด็กที่ด้อยโอกาสในชั้นเรียน และพัฒนาเป็นแบบทดสอบความสามารถทางสติปัญญาพื้นฐานที่ถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายนับตั้งแต่นั้นมา (David Stokes, Richard Bergin. 2006)

แนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องในช่วงที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการปฏิรูประบบการศึกษาครั้งใหญ่ Ralph Winfred Tylor (1950) ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการวิจัยทางการศึกษา พัฒนาตัวแบบการประเมินที่นำมาใช้ประเมินทางการศึกษาในแผน 8 ปี (Eight-Year Study 1934 -1942) นับเป็นโครงการขนาดใหญ่โครงการแรกที่เปรียบเทียบประสิทธิภาพโปรแกรมการสอนแบบดั้งเดิมกับโปรแกรมการสอนแนวใหม่ในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นที่มาของการประเมินที่อิงวัตถุประสงค์ (Objective-based Evaluation) แนวความคิดดังกล่าวได้จำแนกให้เห็นความแตกต่างในความหมายของ “การวัดผล” หรือ “การวิจัย” และ “การประเมิน” ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้การประเมินทางการศึกษาได้นำแนวคิดของ Tylor มาปรับใช้กันมากในรูปแบบของการวัดพฤติกรรมของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ก่อนและหลังการจัดโครงการ (Pretest-Posttest)

จากนั้นมาการพัฒนาแนวคิดดังกล่าวได้เข้าสู่ยุคแห่งการขยายแนวความคิดการประเมิน (The Age of Expansion, 1958-1972) ในยุคนี้ได้มีการนำเสนอโมเดลการประเมินอย่างมากมาย นิยามคำว่า การประเมิน เริ่มเปลี่ยนจากการประเมินมุ่งเน้นผลผลิตอย่างเดียวเป็นการประเมินกระบวนการทั้งหมดเพื่อให้ได้ข้อมูลช่วยตัดสินใจคุณค่าของโครงการ ต่อมานักประเมินได้พยายามทำให้การประเมินมีความเป็นมาตรฐานทางวิชาชีพยิ่งขึ้น จึงเข้าสู่ยุควิชาชีพของการประเมิน (The Age of Professionalization) โดยเชื่อว่า การประเมินจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจต่อเมื่อให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เห็นได้ชัดเจนจากการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินในหนังสือชื่อว่า Effective Evaluation (Stake และ Patton, 1975) ได้เสนอแนวทางการประเมินที่เป็นแบบมุ่งประโยชน์ส่วนรวมหรือ Utilization-focus Evaluation แนวคิดของนักประเมินในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นวิธีการที่จัดอยู่ในกลุ่มของการประเมินเชิงคุณภาพ หรือ Qualitative Evaluation หรือ Responsive Evaluation

การพัฒนาแนวคิดด้านการประเมินให้เป็นวิชาชีพมากขึ้นโดยสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ กลุ่มแรก การพัฒนาแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ช่วยชี้้นำการประเมินให้สนองความต้องการของผู้ใช้ กลุ่มที่สอง การพัฒนาเชิงกำหนดมาตรฐานการประเมินเพื่อให้การประเมินเป็นวิชาชีพที่ได้รับการยอมรับ และกลุ่มที่สาม เป็นการพัฒนาในเชิงเทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในการประเมิน (สุวิมล ว่องวาณิช, 2538 : 52-55) นอกจากนั้น ได้มีนักวิชาการจำแนกวิวัฒนาการของการประเมินเป็นลักษณะต่างๆ อย่างไรก็ตามแนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินไม่ว่าจะเป็นแนวทางใด ต่างมุ่งเน้นไปที่เป้าหมายเดียวกันคือ การก่อให้เกิดการปรับปรุงหรือพัฒนา ดำเนินโครงการที่เอื้ออำนวยประโยชน์สูงสุดต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง การประเมินผลลัพธ์อย่างเดียวไม่สามารถค้นหาจุดบกพร่องหรือจุดอ่อนเพื่อนำมาปรับปรุงได้ และการประเมินที่เน้นกระบวนการแม้จะทำให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงโครงการ แต่ก็ทำให้เสียเวลากับการดำเนินโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร หากพบภายหลังว่าโครงการนั้นไม่ได้สนองตอบความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง บทบาทของผู้ประเมินจึงเป็นทั้งผู้ตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ถูกประเมิน (Merit and Worth Evaluator) เป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการประเมิน (Evaluation Facilitator) และขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นนักพัฒนาโครงการด้วย (Program Developer)

สำหรับความหมายของ การประเมิน มีผู้ให้คำนิยามดังนี้

Wierma and Jurs (1990 : 8) ได้ให้ความหมายการประเมินว่า เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการวัด และนำข้อมูลมาตัดสินคุณค่า

Reader's Digest Association (1978 : 306) การประเมิน แปลมาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Evaluation หมายถึง การกำหนดคุณค่า (John Heidenry. 1993)

Stufflebeam and Shinkfield (1990 : 3) การประเมิน หมายถึง ระบบการตัดสินใจ เพื่อให้คุณค่าหรือคุณธรรมของสิ่งที่ได้รับการประเมินผล

Gronlund (1970) การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบสำหรับการตัดสินใจในขอบเขตของวัตถุประสงค์ของการสอนที่เป็นสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน หรือเป็นกระบวนการประเมินค่าขั้นสุดท้ายว่า วัตถุประสงค์ของการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด ทั้งนี้โดยการพิจารณาสิ่งที่ได้จากการวัด และส่วนประกอบอื่นเพื่อการประเมินค่าที่เหมาะสม

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2540 : 75) การประเมิน หมายถึง การตัดสินหรือลงความเห็นจากผลของการวัด วิเคราะห์ผลที่วัดได้หรือหลักฐานอื่นๆ ประกอบการลงความเห็น หรือ กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือการกระทำใดๆ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544) การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเชิงคุณค่า เพื่อช่วยให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจเลือกทางเลือกที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

อุทุมพร จามรมาน (2545) การประเมิน หมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่วัดตามเกณฑ์ภายในและภายนอก

สุจริต เพียรชอบ (2523 : 32-34 อ้างถึงใน อุไร อภิชาติบันลือ และคณะ. 2548 : 22) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพราะเป็นการหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ผู้ประเมินหลักสูตรจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี ทั้งทางด้านหลักสูตรและด้านการประเมินผล การประเมินผลหลักสูตรตามแนวใหม่นั้นเน้นการประเมินทั้งโปรแกรมการศึกษา มิใช่ดูแต่เพียงผลการเรียนปีสุดท้ายเท่านั้น แต่ควรประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนด้วย การประเมินหลักสูตรที่ดีควรมีโครงการประเมินที่แน่นอน วิธีการประเมินหลักสูตรว่าสัมฤทธิ์ผลตามปณิธานที่ตั้งไว้เพียงใดทำได้ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
- 2) การวิเคราะห์หลักสูตรจากผลการวิจัยเช่น วิจัยผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาต่าง ๆ
- 3) การตั้งคณะกรรมการหรืออนุกรรมการวิเคราะห์หลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบัน และรวบรวมข้อสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ ศึกษาข้อดีข้อบกพร่องของหลักสูตร ศึกษาจากรายงานการวิจัย ข้อคิดเห็นและจากเอกสารหรือการประชุม
- 4) การวิเคราะห์หลักสูตรโดยใช้เกณฑ์การประเมินผล
- 5) การวิเคราะห์โครงการการประเมินผล

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของการประเมินตามแนวทางการวิจัยประเมินหลักสูตรดังนี้ การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ทำการวัดหรือสิ่งที่ถูกประเมินโดยเปรียบเทียบจากเกณฑ์ที่กำหนด และใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจ

ปรัชญาของการประเมิน

การประเมินเป็นเรื่องของการตัดสินคุณค่า (Value) ว่า สิ่งที่จะประเมินนั้นมีคุณค่าหรือไม่ และมีคุณค่าในมิติใด (คุณค่าในที่นี้คือ คุณประโยชน์ หรือคุณสมบัติ) ดังนั้น หน้าที่ผู้ประเมินจะต้องพยายามค้นหาคุณค่าของสิ่งที่ประเมินดังกล่าว (สมสุดา ผู้พัฒน์. 2546) นั่นคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ (Information) ที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด ผลจากการประเมินจะมีความแม่นยำถูกต้องมากน้อยเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือ เพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมิน สิ่งที่จะถูกประเมินอาจมีหลายรูปแบบหรือระดับที่แตกต่างกัน ได้แก่ ทรัพยากร กิจกรรม โครงการ แผนงาน หน่วยงาน สถาบัน องค์กร และสังคม ซึ่งเป็นระดับสูงสุด โดยมีเป้าหมายของการประเมินคือ การพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน ดังนั้น เป้าหมายสูงสุดของการประเมินจึงอยู่ที่การพัฒนาสังคมส่วนรวม

เนื่องจากการประเมินเป็นแนวความคิดที่มีบทบาทสำคัญทางด้านการศึกษา ในอันที่จะค้นหาคุณค่าหรือความจริง จึงมีความซับซ้อนและสัมพันธ์กับปัจจัยหลายด้านก่อนที่จะพิจารณาหรือตัดสินใจ ดังนั้น จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ต้องศึกษาแนวความคิดหรือหลักปรัชญาที่อยู่เบื้องหลังการประเมิน และทำความเข้าใจถึงแก่นแท้ของการประเมินเพื่อให้ทราบว่า การประเมินนั้นยึดหลักอะไร และใช้อะไรเป็นเกณฑ์สำหรับประกอบการตัดสินใจ

2.3.2 ความหมายการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรนับเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ทราบว่าหลักสูตรมีคุณค่าและสามารถตอบสนองผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาหรือไม่ ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร และจะเป็นสิ่งที่ถูกนำไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมต่อไป

ในการจัดทำหลักสูตร จำเป็นต้องมีการประเมินหลักสูตรเป็นระยะอยู่เสมอ การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร กล่าวคือ ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อการแก้ไขและปรับปรุงหลักสูตร (วิชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2539 : 211)

สำหรับความหมายของการประเมินหลักสูตร มีผู้ให้ความหมายดังนี้

ทิตนา แคมมณี (2533 : 134) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรนั้น มีจุดมุ่งหมายในการประเมินเพื่อหาคุณค่าของหลักสูตร เพื่อตัดสินความถูกต้องในการวางเค้าโครงและรูปแบบของหลักสูตร การบริหารงานด้านวิชาการและด้านหลักสูตร และเพื่อติดตามผลผลิตที่ได้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 217) ได้ให้ความหมายการประเมินหลักสูตรว่า เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่ถูกประเมินเพื่อนำมาพิจารณาและสรุปว่าหลักสูตรที่พิจารณาขึ้นมานั้นมีคุณค่าอย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่และมีมากน้อยเพียงใด บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

Carter V. Good (1945) ได้ให้ความหมาย การประเมินหลักสูตร คือ การประเมินกิจกรรมการเรียนภายในขอบข่ายของการสอนที่เน้นเฉพาะจุดประสงค์ของการตัดสินใจในความถูกต้องของจุดมุ่งหมาย ความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเนื้อหาและผลสัมฤทธิ์ของวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่ง

นำไปสู่การตัดสินใจในการวางแผน การจัดโครงการ การต่อเนื่องและการหมุนเวียนของกิจกรรม
โครงการต่างๆ ที่จะจัดให้มีขึ้น

Cronbach (1970) ให้ความหมายว่า การประเมินหลักสูตร คือ การรวบรวมข้อมูลและการ
ใช้ข้อมูลเพื่อตัดสินใจในเรื่องโปรแกรมหรือหลักสูตรการศึกษา

Stufflebeam et al. (1971) อ้างถึงใน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 190) ให้ความหมาย
การประเมินหลักสูตรคือ กระบวนการหาข้อมูล เก็บข้อมูล เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ
ทางเลือกที่ดีกว่าเดิม

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 192) ให้ความหมายการประเมินหลักสูตรว่าเป็นการรวบรวม
และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาใช้ตัดสินใจเพื่อหาข้อบกพร่องหรือปัญหา เพื่อหาทางปรับปรุง
แก้ไขส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นหรือตัดสินใจหาคำคุณค่าของหลักสูตรนั้น

จากข้อมูลดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวม
ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการวัดหรือประเมินในที่นี้คือหลักสูตร และค้นหา
สิ่งที่บกพร่องหรือเป็นปัญหาที่ทำให้หลักสูตรไม่สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการเรียนการ
สอน และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาแก้ไขหลักสูตรให้ดีขึ้น

2.3.3 ลักษณะการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรมักจะคำนึงถึงกระบวนการหรือวิธีการประเมินผล แต่ถ้าจะพิจารณาให้
ละเอียดและรอบคอบแล้ว การประเมินหลักสูตรที่คำนึงถึงช่วงเวลาในการประเมินมาประกอบด้วย
โดยมีลักษณะของการประเมินเป็น 3 ลักษณะ คือ (วิชัย ดิสสระ. 2535 : 116)

1. การประเมินก่อนการดำเนินการ (Premative Evaluation)

หมายถึง การประเมินหลักสูตรในช่วงเวลาที่หลักสูตรยังไม่ได้ถูกนำไปใช้ และเกิดขึ้นภายหลัง
จากที่ได้วางแผนพัฒนาหลักสูตรแล้ว เพื่อเป็นการสำรวจและวิเคราะห์ความสมเหตุสมผลหรือความ
เชื่อมั่นของสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรกับความน่าจะเป็นว่ามีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับสภาพ
ความเป็นจริงหรือไม่และมากน้อยเพียงใด โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนา
หลักสูตร นักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาวิชาและกระบวนการเรียนการสอน การประเมิน
ควรเริ่มต้นด้วยการประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เพื่อจัดเตรียมหลักสูตร
หรือการเตรียมเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือ
สังคม ตัวบ่งชี้ความเหมาะสมของการเตรียมหลักสูตร ได้แก่ การประเมินความต้องการหรือความ
จำเป็นของหลักสูตร (Needs Assessment) การประเมินความเป็นไปได้ของหลักสูตร (Feasibility)
การเตรียมหลักสูตรที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับคุณลักษณะเฉพาะกลุ่มผู้เรียนเป้าหมายและบริบททางสังคม

2. การประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation)

หมายถึง การประเมินหลักสูตรในช่วงเวลาของการนำหลักสูตรที่ได้จากการวางแผนพัฒนา
หลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน โดยยึดตามหลักการและเหตุผลของหลักสูตรเป็นหลัก เพื่อ
พิจารณาวิเคราะห์ว่าสาระสำคัญของหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่กำลังดำเนินการนั้น
สอดคล้องและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักพัฒนาหลักสูตร
นำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์และปรับปรุงรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนสามารถนำไปใช้อย่าง
บังเกิดผลในทางปฏิบัติ และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

3. การประเมินหลังการดำเนินการ (Summative Evaluation)

หมายถึง การประเมินหลักสูตรภายหลังจากที่ได้นำหลักสูตรไปใช้แล้ว หรือเป็นการประเมินเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานตามหลักสูตรนั้นแล้ว ข้อมูลที่ได้จะถูกนำมาศึกษาวิเคราะห์ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนตามหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือ การค้นหาประสิทธิภาพของหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ กระบวนการเรียนการสอนและผลผลิตที่ได้รับจากการเรียนการสอน ผู้ประเมินควรคำนึงถึงผลผลิต (Output) อันเป็นผลโดยตรงจากหลักสูตร และผลลัพธ์ (Outcome) ต่อเนื่องภายนอกในระยะยาว ตัวบ่งชี้ผลสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจ

2.3.4 องค์ประกอบของการประเมินหลักสูตร

ก่อนที่จะทำการประเมินหลักสูตร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินจะต้องตอบคำถามว่า สิ่งที่จะประเมินคืออะไร จะตัดสินคุณค่าของสิ่งที่จะประเมินด้วยวิธีใด ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินอะไรบ้าง เกณฑ์ที่ใช้ในการเปรียบเทียบคืออะไร และผลของการประเมินจะนำไปใช้ในการแก้ไขหรือปรับปรุงเพื่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างไร สำหรับองค์ประกอบที่สำคัญของการประเมิน ได้แก่ (ส.วาสนา. 2541)

1. ข้อมูลสารสนเทศ (Information)

ในการประเมินผู้ประเมินจำเป็นต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่จะต้องประเมินให้มากที่สุด ลักษณะของข้อมูลจะต้องมีองค์ประกอบดังนี้ มีความครบถ้วน (Completeness) มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) และมีความถูกต้อง (Validity) ข้อมูลสารสนเทศจะมีทั้งในเชิงคุณภาพ (Quality) และในเชิงปริมาณ (Quantity)

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับประเมินหลักสูตรโดยทั่วไป ได้แก่ แบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ การสังเกต การประชุมกลุ่มย่อย การสัมภาษณ์ การสำรวจ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร หรือใช้หลักสูตรนั้น เช่น ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ผู้สอน ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่ผู้เรียนปฏิบัติงาน เพื่อนร่วมชั้นของผู้เรียน เพื่อนร่วมงานในสถานที่ทำงานเดียวกันกับผู้เรียน รวมทั้งบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. เกณฑ์ (Standard)

ก่อนที่จะประเมินจะต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับการตัดสินใจ สาเหตุสำคัญที่ต้องมีเกณฑ์ดังกล่าวก็เพื่อนำมาใช้ในการเปรียบเทียบในลักษณะต่างๆ ได้แก่ เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (Criteria) เป็นการนำสิ่งที่จะประเมินไปสู่ความคาดหวัง (Expectation) และความคาดหวังจะถูกเรียกว่าเป็น มาตรฐาน (Standard)

3. การวัด (Measurement)

เป็นกระบวนการกำหนดสถานภาพ (Status) และจำนวน (Amount) ของสิ่งต่างๆ การวัดตั้งอยู่บนพื้นฐานตัวเลขและการพรรณนาที่มีความถูกต้อง เป็นรูปธรรม และนำไปใช้ประโยชน์ได้ การวัดนำไปใช้ในการพรรณนาตัวแปรที่มีความสำคัญต่อสภาพที่ทำการประเมิน อนึ่ง ในการประเมินจะต้องหาสภาพข้อเท็จจริงจากสิ่งที่จะประเมินให้มากที่สุดจึงจะสามารถประเมินได้ ที่เรียกว่า

การวัด การค้นหาสภาพข้อเท็จจริงจะได้จากการวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นจริงของสิ่งนั้น โดยไม่ใช้ความคิดเห็นของผู้ประเมินประกอบ

4. การตัดสิน (Judgement)

การตัดสิน หมายถึง การเปรียบเทียบ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวัดมา เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด กล่าวคือ เป็นการเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงกับสิ่งที่คาดหวัง การตัดสินเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการกำหนดคุณค่า (Worth or Value) โดยวางอยู่บนพื้นฐานของ ประสบการณ์ ความรู้ และความสามารถที่จะตรวจสอบความสัมพันธ์ได้อย่างเป็นวัตถุวิสัย (Objectively)

5. การพัฒนา (Development)

การประเมินไม่ใช่การตัดสินว่าจะไร้ออกหรือผิด แต่เป็นลักษณะให้ข้อเสนอแนะ (Suggestion) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้ดีขึ้น การประเมินหลักสูตรจะได้มาซึ่ง ข้อมูลสารสนเทศเพื่อตอบคำถามต่อไปนี้ หลักสูตรบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด การประเมินหลักสูตรคุ้มค่าหรือไม่ หลักสูตรมีผลกระทบอย่างไร และควรตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ จะต้องปรับปรุงหรือพัฒนาไปในทิศทางใด

2.3.5 สิ่ง que หลักสูตรจะต้องประเมิน

การประเมินหลักสูตรควรทำให้ครอบคลุมระบบของหลักสูตรทั้งหมดและควรประเมินให้ ต่อเนื่องกัน ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงประกอบด้วย การประเมินสิ่งต่อไปนี้คือ (สังัด อุทรานันท์ 2532 : 279-280 ; ใจทิพย์ เข็รรัตนพงษ์. 2539 : 195-197)

(1) การประเมินเอกสารหลักสูตร (Document Evaluation) เป็นการตรวจสอบ คุณภาพหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมถูกต้องกับหลักการพัฒนาหลักสูตรเพียงใด หากมีสิ่งใดบกพร่องก็ จะได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขก่อนจะได้นำไปประกาศใช้ในโอกาสต่อไป

(2) การประเมินการใช้หลักสูตร (Implementation Evaluation) เป็นการ ตรวจสอบว่าหลักสูตรจะสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ดีเพียงใดมีส่วนไหนที่เป็นอุปสรรคต่อ การใช้หลักสูตร โดยมากหากพบข้อบกพร่องในระหว่างการใช้หลักสูตรก็มักจะได้รับ การแก้ไขโดยทันที เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(3) การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร (Achievement Evaluation) โดยทั่วไปจะ ดำเนินการหลังจากได้มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนั้น ๆ ไปแล้ว การประเมินหลักสูตรในลักษณะ นี้มักจะทำการติดตามความก้าวหน้าของผู้สำเร็จการศึกษาว่าสามารถประสบความสำเร็จในการ ทำงานเพียงใด

(4) การประเมินระบบหลักสูตร (System Evaluation) เป็นการประเมินหลักสูตรใน ลักษณะภาพรวมเพื่อให้ผลการประเมินสมบูรณ์และชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละ ส่วนหรือองค์ประกอบที่เชื่อมโยงด้วยกันเป็นระบบสามารถทราบผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่ได้จากหลักสูตร

2.3.5 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่ปฏิบัติกันส่วนใหญ่มีอยู่ 2 ประการคือ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2537 : 217)

(1) การประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร คือการประเมินในระหว่างการปฏิบัติงาน พัฒนาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ผลการประเมินนั้นให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยมีการวัดผลเป็นระยะ ๆ ในระหว่างการทดลองใช้หลักสูตรแล้วนำผลจากการวัดมาประเมินว่าแต่ละขั้นตอนของหลักสูตร มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งจะ เป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรในการที่จะปรับปรุง ส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรได้ถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้จริงต่อไป

(2) การประเมินเพื่อสรุปผลว่าคุณค่าของการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่หลักสูตรได้สนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมเพียงใด ควรจะใช้ได้ต่อไปหรือควรจะยกเลิกทั้งหมด หรืออาจจะยกเลิกเพียงบางส่วนและปรับแก้ในส่วนใด

จากข้อมูลข้างต้นพอจะสรุปลักษณะการประเมินหลักสูตรได้และสอดคล้องกับประเภทของการประเมินหลักสูตรของไพศาล หวังพานิช (2543 : 14-15) จำแนกออกได้ดังนี้

(1) แบ่งตามระดับของหลักสูตร

1.1 การประเมินองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ การประเมินความจำเป็น ประเมินวัตถุประสงค์ ประเมินโครงสร้าง ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร (การสอน วัสดุอุปกรณ์ กิจกรรม) ประเมินปัจจัยป้อน (ผู้เรียนที่คัดเลือกเข้ามา ความพร้อมด้านต่างๆ) ประเมินผลที่ได้หรือผลลัพธ์

1.2 การประเมินหลักสูตรโดยรวม เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ ซึ่งต้อง ประเมินทุกองค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อสรุปผลหรือภาพรวมของหลักสูตร

(2) แบ่งตามวัตถุประสงค์ในการประเมิน

2.1 ประเมินเพื่อการปรับปรุง (Formative Evaluation) เป็นการประเมินที่มุ่งเน้น ตรวจสอบข้อเด่น-ข้อด้อยในส่วนประกอบของหลักสูตรเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการแก้ไขปรับปรุง เป็นสำคัญ

2.2 ประเมินเพื่อสรุปผล (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อการ ประมวลผลโดยสรุปรวมทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร

(3) แบ่งตามระยะเวลา

3.1 ประเมินก่อนเริ่มใช้ (Pre-evaluation) เป็นการประเมินหลังจากพัฒนาหรือ สร้างหลักสูตรเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อแก้ไขปรับปรุงก่อนนำหลักสูตรไปใช้จริง สามารถประเมินเกี่ยวกับ ความเหมาะสมของหลักสูตร (จุดประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหา) และสภาพความพร้อม

3.2 ประเมินระหว่างใช้หลักสูตร (Mid-term หรือ Progressive Evaluation) เป็น การประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร จุดประสงค์สำคัญเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของ กระบวนการใช้หลักสูตร รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ สำหรับการแก้ไขปรับปรุง

3.3 ประเมินหลังใช้หลักสูตร (Final Evaluation หรือ Summative) เป็นการประเมินหลังจากกระบวนการใช้หลักสูตรเสร็จสิ้นลง และเกิดผลจากการใช้ซึ่งเป็นปลายทาง (Ends) ของหลักสูตร จุดมุ่งหมายเพื่อหาประสิทธิผลของหลักสูตร

2.3.6 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 207-208) อธิบายว่าในปัจจุบันรูปแบบการประเมินหลักสูตรสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

(1) รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จใหม่ๆ เป็นการประเมินผลก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ในกลุ่มนี้จะเสนอรูปแบบที่เด่น ๆ คือ รูปแบบการประเมินหลักสูตรด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบปุยแซงค์ (Puissance Analysis Technique)

(2) รูปแบบการประเมินหลักสูตรในระหว่างหรือหลังการใช้หลักสูตร ในกลุ่มนี้สามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

2.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่จะประเมินว่าหลักสูตรมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมายเป็นหลัก กล่าวคือพิจารณาว่าผลที่ได้รับเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของราฟล์ ดับบลิว ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) และรูปแบบการประเมินหลักสูตรของ โรเบิร์ต แฮมมอนด์ (Robert L. Hammond)

2.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ไม่ยึดเป้าหมาย (Goal-Free Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ไม่นำความคิดของผู้ประเมินเป็นตัวกำหนดความคิดในโครงการประเมิน ผู้ประเมินจะประเมินเหตุการณ์ที่เกิดตามสภาพความเป็นจริง มีความเป็นอิสระในการประเมินและต้องไม่มีความลำเอียง เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ ไมเคิล สครีเวน (Michael Scriven)

2.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์เป็นหลัก เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ โรเบิร์ต อี สเต็ก (Robert E. Stake)

2.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision-Making Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการทำงานอย่างมีระบบเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของมัลคอม โพรวัส (Malcolm Provus) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ ดาเนียล แอล สตฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของดอริส ที โกว (Doris T. Gow)

รูปแบบการประเมินหลักสูตรโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบปุยแซงค์ (Puissance Analysis Technique)

รูปแบบการประเมินแบบปุยแซงค์ เป็นอีกวิธีหนึ่งในการตรวจสอบว่าเอกสารหลักสูตรและการสอนที่พัฒนาขึ้นมาก่อนที่จะนำไปใช้จริงมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด วิธีการประเมินหลักสูตรและการสอนแบบปุยแซงค์นี้เป็นผลการศึกษาของโรเบิร์ต เอ็ม กาเย่ และ เฮนรี่ เอส วอลเบสเซอร์ (Robert M. Gagne and Henry H. Walbesser) (อ้างถึงในวิชัย วงษ์ใหญ่. 2537 : 234-236; ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 : 209) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วิธีการประเมินหลักสูตรและการสอนของปุยแซงค์จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนที่สำคัญขององค์ประกอบหลักสูตร คือ จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล แต่ละส่วนของหลักสูตรมีเกณฑ์ประกอบในการวิเคราะห์ 2 ประการ คือ แบบของการเรียนรู้ (Learning types) และพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละชนิดที่ปรากฏออกมา (Performance) การพัฒนาเอกสารหลักสูตรและการสอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้จะสามารถอธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของหลักสูตร รวมทั้งจุดอ่อนและจุดเด่นของหลักสูตรได้ด้วยวิธีการประเมินตรวจสอบเอกสารหลักสูตร การประเมินหลักสูตรขณะที่กำลังใช้อยู่ กระทำได้โดยสังเกตจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมอะไรบ้างที่จะเป็นแนวทางบรรลุความสำเร็จวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นสิ่งที่นำไปสู่การประเมินผล หลักสูตรและการสอน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจะเป็นเครื่องอธิบายว่า สิ่งที่เราคาดหวังจะให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้และมีข้อมูลอะไรอีกบ้างที่จะเป็นหลักฐานแสดงว่าผู้เรียนได้เกิดเรียนรู้ตามลำดับของจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็นไปอย่างมีระบบที่สามารถตรวจสอบได้ เช่น การกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนการสอนจะต้องชัดเจน กิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ การประเมินจะแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ หลังจากได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนแล้ว

การประเมินองค์ประกอบของหลักสูตรทั้ง 3 ส่วนนี้ วอลเบสเซอร์ได้นำแนวความคิดของราล์ฟ ไทเลอร์ (Ralph Tyler) มาใช้ คือ การประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียน ประสบการณ์การเรียน และการประเมินผล ซึ่งเรียกว่า ไทเลอร์ลูฟ (Tyler loop) หรือวงจรการประเมิน (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539)

การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร ตามวิธีของปุยแซงค์จะทำการศึกษารายละเอียดทั้ง 3 ส่วนขององค์ประกอบหลักสูตร โดยมีเกณฑ์การวิเคราะห์ 2 ประการ คือ พฤติกรรมการเรียนรู้และชนิดของการเรียนรู้ ผู้ทำการวิเคราะห์จะต้องศึกษาเกณฑ์ทั้งสองนี้โดยละเอียด และนิยามพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายผู้เรียนที่หลักสูตรกำหนดไว้ นิยามชนิดของการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับรายวิชา ที่จะทำการวิเคราะห์ในหลักสูตร เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความเชื่อถือและเที่ยงตรงในการอธิบายสรุปผล

รูปแบบการประเมินของไทเลอร์

ไทเลอร์ เป็นรูปแบบที่ยืดหยุ่นมุงหมาย มีลำดับขั้นของกระบวนการเรียนการสอนและการประเมินดังนี้

(1) ตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมด้วยข้อความที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง ปังบอกถึงพฤติกรรมที่ต้องการวัด

(2) กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

(3) เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่วางไว้

(4) ประเมินโดยการตัดสินจากผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ในการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของไทเลอร์ จะเห็นว่าเป็นการยึดความสำเร็จของผู้เรียนเป็นเกณฑ์ในการตัดสิน โดยการวัดพฤติกรรมก่อนและหลังเรียน (Pre-Post Measurement) และมีการกำหนดเกณฑ์ไว้ก่อนล่วงหน้าว่าความสำเร็จจะระดับใดจึงถือว่าประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การประเมินในลักษณะนี้จึงเป็นแบบการประเมินสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของแฮมมอนด์ (Hammon, 1969)

โรเบิร์ต แฮมมอนด์ (Robert Hammond) (อ้างถึงใน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 : 226-231) มีแนวคิดในการประเมินหลักสูตรโดยมีส่วนยึดจุดประสงค์เป็นหลักคล้ายของไทเลอร์ แต่แฮมมอนด์ได้เสนอแนวคิดที่ต่างจากไทเลอร์ โดยกล่าวว่าการประเมินควรประเมินองค์ประกอบในรูปของปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ของมิติต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานะแวดล้อมทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 มิติ (Dimensions) ใหญ่ ๆ แต่ละมิติจะมีตัวแปรที่สำคัญ เช่น เป้าหมาย จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาหรือประสบการณ์การเรียน วิธีสอน วิธีเรียน ความสำเร็จของหลักสูตรขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในมิติต่าง ๆ เหล่านั้น มิติทั้ง 3 ได้แก่ มิติด้านการเรียนการสอน (Instructional Dimension) มิติด้านสถาบัน (Institutional Dimension) และมิติด้านพฤติกรรม (Behavioral Dimension)

(1) มิติด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ 5 ตัวแปร คือ การจัดชั้นเรียน และตารางสอน เนื้อหาวิชา วิธีการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และงบประมาณ

(2) มิติด้านสถาบัน ประกอบด้วย 6 ตัวแปร คือ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครอบครัว ชุมชน

(3) มิติด้านพฤติกรรม มีองค์ประกอบของพฤติกรรม 3 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านเจตคติ (Affective Domain) และพฤติกรรมด้านทักษะ (Psychomotor Domain)

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสครีเวน (Scriven, 1967)

สครีเวน (Michael Scriven) ได้ขยายแนวความคิดการประเมินของครอนบาคให้กว้างขวางออกไป เน้นการประเมิน 4 ลักษณะ คือ

(1) การประเมินย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินที่อยู่ในระหว่างดำเนินโครงการหรือการดำเนินหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนโดยใช้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

(2) การประเมินรวม (Summative Evaluation) เป็นการประเมินสรุปผลของหลักสูตร การประเมินลักษณะนี้จะดำเนินการเมื่อสิ้นสุดการใช้หลักสูตรแล้ว เพื่อตัดสินคุณค่าของการใช้หลักสูตร ตลอดจนหาจุดเด่นจุดบกพร่องของการใช้หลักสูตรที่ดำเนินการไปแล้วเพื่อนำไปใช้กับหลักสูตรอื่นต่อไป

(3) การประเมินภายใน (Internal Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งที่อยู่ในหลักสูตร เช่น การประเมินเนื้อหา จุดมุ่งหมาย กระบวนการให้คะแนน เจตคติของครู เป็นต้น

(4) การประเมินผลสำเร็จ (Pay-off Evaluation) เป็นการประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร เช่น การประเมินการสอนของครูที่มีต่อนักเรียน ผลที่เกิดกับครู หรือผู้ปกครอง เป็นต้น

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสแต็ก (Stake, 1975)

โรเบิร์ต อี สแต็ก (Robert E. Stake) เสนอองค์ประกอบรูปแบบการประเมิน 3 ประการ คือ

1. การประเมินสิ่งที่มีอยู่ก่อน
2. การประเมินกระบวนการ
3. การประเมินผลผลิต

รูปแบบการประเมินประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลที่เป็นการบรรยาย และข้อมูลที่เป็นการพิจารณาตัดสินโดยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบรรยายนั้น

สแต็ก อธิบายว่าประกอบด้วยข้อมูล 2 ประเภท คือ

(1) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่คาดหวังหรือเป้าหมาย (Intended of Goal) เป็นส่วนที่กล่าวถึงความคาดหวังหรือความต้องการของโครงการว่า ต้องการที่จะให้อะไรเกิดขึ้นบ้าง หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายนั่นเอง แบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ

1.1 ความคาดหวังปัจจัยเบื้องต้น หรือสิ่งที่มีอยู่ก่อน เรียกว่า สิ่งนำ (Intended Antecedents) เป็นการกล่าวถึงสิ่งที่เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่จะใช้ในการดำเนินงานโครงการ เช่น พื้นฐานของผู้เรียน ความสนใจ ความตั้งใจ

1.2 ความคาดหวังกระบวนการหรือการปฏิบัติ (Intended Transactions) ได้แก่ การพิจารณาถึงปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในโครงการ เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียน กับนักเรียน เป็นต้น

1.3 ความคาดหวังผลผลิตที่เกิดขึ้น (Intended Outcomes) ได้แก่ การกล่าวถึงผลผลิตที่จะได้จากโครงการ อาจเป็นความรู้ ความสามารถ ผลสัมฤทธิ์ ทัศนคติ อยู่ในรูปที่สังเกตเห็นได้ หรือสามารถสอบวัดได้ แม้ว่าจะต้องใช้เวลาานานกว่าจะเห็นผลที่เกิดขึ้น

(2) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ๆ หรือสิ่งที่ได้จากการสังเกต หรือได้จากการตรวจสอบวัดความเป็นจริง (Actual or Observed) ได้แก่ ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงหรือมีอยู่จริง และได้มาโดยการสังเกต หรือการสอบวัดโดยใช้เครื่องมือวัดแบบต่าง ๆ เช่น แบบตรวจสอบรายการ สัมภาษณ์ และแบบทดสอบ ข้อมูลดังกล่าวจะต้องเก็บรวบรวมใน 3 ด้าน เช่นเดียวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการคาดหวัง คือจะต้องเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ดังนี้

2.1 สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในด้านปัจจัยเบื้องต้น หรือสิ่งที่มีอยู่ก่อน (Actual or Observed Antecedents)

2.2 สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในด้านกระบวนการหรือการปฏิบัติ (Actual or Observed Transactions)

2.3 สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในด้านผลผลิต (Actual or Observed Outcomes) ก่อนที่จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการบรรจุไว้ในตารางข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ นักประเมินจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาข้อมูลขั้นต้นที่เรียกว่า ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) หรือหลักการ (Rationale)

ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาข้อมูลที่จะสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจโครงการด้วย หรือที่เรียกว่า ข้อมูลด้านการตัดสินใจ (Judgmental Data Matrix) เนื่องจากการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงนั้น มิได้บ่งบอกถึงความน่าเชื่อถือได้ และเที่ยงตรง เพียงแต่ทำให้เราได้ทราบว่า มีสิ่งที่เกิดขึ้นจริงหรือไม่เท่านั้น ดังนั้น ส่วนของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจจะช่วยให้การตัดสินใจว่า โครงการประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด ประกอบด้วยเกณฑ์หรือมาตรฐาน (Standard) และการตัดสินใจ (Judgment) สดวกได้เสนอแนะกระบวนการตัดสินใจโครงการโดยต้องนำเกณฑ์มาใช้ในการเปรียบเทียบและได้กล่าวถึงปัญหาในเรื่องเกณฑ์ว่า โดยทั่วไปเกณฑ์มักจะไม่มีความแน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของบุคคลที่คิดหรือลักษณะของสังคมและชุมชน กล่าวง่าย ๆ ก็คือ แต่ละบุคคล แต่ละกลุ่มคนและหน่วยงานที่มีมาตรฐานของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าเกณฑ์นี้จะมีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโพรวัส (Provus. 1971 : 170-174)

โพรวัส (Malcolm Provus) (อ้างถึงใน นิภาวรรณ พุทธสงกรานต์. 2540 : 29-30)

ยึดหลักการในการประเมินหลักสูตรโดยอาศัยการเปรียบเทียบข้อมูลในสิ่งที่เกิดขึ้นจริงหรือสิ่งที่ดำเนินการอยู่กับมาตรฐานที่กำหนดขึ้นมา โดยกระทำในทุกขั้นตอนของระบบหลักสูตร ถ้าบกพร่องในขั้นตอนใดก็จะปรับปรุงแก้ไขในขั้นตอนนั้น ๆ ด้วยวิธีการแก้ปัญหา (Problem Solving) เรียกว่า SCDP ดังนี้ (วิชัย ดิสสระ. 2535)

S (Standard) เป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินการประเมินหลักสูตร กล่าวคือ ผู้ประเมินจะต้องตั้งเกณฑ์มาตรฐานของสิ่งที่ต้องการวัดไว้ก่อน

P (Performance) หลังจากที่ได้ดำเนินการขั้นแรกเรียบร้อยแล้ว ผู้ประเมินจะต้องรวบรวมข้อมูลในสิ่งที่ต้องการวัดมาให้เพียงพอ และข้อมูลเหล่านั้นควรเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ชัดเจน

C (Compare) เมื่อตั้งเกณฑ์และรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ก็นำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

D (Discrepancy) จากการเปรียบเทียบข้อมูลกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ผู้ประเมินจะพบว่า มีช่องว่างอะไรที่เกิดขึ้นแก่ผลที่คาดหวัง

เมื่อพิจารณาในขั้น D แล้ว พบว่าใช้ได้ดีก็ดำเนินการต่อไป แต่ถ้ามีข้อบกพร่อง ผู้ประเมินจะต้องหาคำตอบว่าทำไมจึงบกพร่อง

การตัดสินใจ (Decision Making) เป็นขั้นตอนที่ผู้ประเมินจะส่งผลของการประเมินไปให้ผู้ที่ต้องทำหน้าที่ตัดสินใจเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในที่สุด

แนวทางในการประเมินของโพรวัวส สะดวกแก่ผู้ประเมินหลายประการ และเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสามารถจะนำไปประกอบการตัดสินใจได้ว่า จะใช้รูปแบบการประเมินแบบนั้นหรือไม่ หรือจะปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหรือจะหยิบยกข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งมาพิจารณาได้

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของโกว์ (Gow. 1977)

ดอริส ที โกว์ (Doris T. Gow) (อ้างถึงใน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 : 239-240) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบภายใน (Intrinsic Analysis Model) เมื่อปีค.ศ. 1979 โกว์ได้เสนอกระบวนการประเมินหลักสูตรเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์หลักสูตร

โกว์เสนอให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรโดยพิจารณาองค์ประกอบ 4 ด้านคือ

(1) โอกาสการเรียนรู้ (Opportunity) พิจารณาจาก (1) โอกาสในการเรียนรู้เนื้อหาวิชา โดยพิจารณาจากความคิดรวบยอด เนื้อหาและทักษะ (2) โอกาสในการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการใช้หลักสูตร โดยพิจารณาจากความเข้มของเนื้อหาสาระของหลักสูตรและการสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

(2) สิ่งจูงใจ (Motivators) พิจารณาจาก (1) การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสนำทางตนเอง เลือกสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ประเมินผลตนเอง และมีการวางแผนการเรียนของตนเอง (2) การที่ผู้เรียนได้รับแรงเสริมทั้งภายนอกและภายในตัวผู้เรียน (3) ความหลากหลายของรูปแบบวิธีการและกลวิธีในการสอน

(3) โครงสร้างของหลักสูตร (Structure) พิจารณาจาก 1) ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ของหลักสูตรกับลักษณะนิสัย และความต้องการของผู้เรียน 2) ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับบทเรียน 3) ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์และบทเรียน 4) ความเหมาะสมในการกำหนดและจัดลำดับของจุดประสงค์ เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย 5) ความเหมาะสมสำหรับให้แนวทางกับครูสำหรับการวินิจฉัยและทำการสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียน

(4) สภาพการเรียนการสอน (Instructional Events) พิจารณาจาก 1) ความเหมาะสมของคู่มือที่ให้แนวทางการสอนและให้ความรู้พื้นฐานจำเป็นสำหรับครู 2) ความเหมาะสมและความชัดเจนของเอกสารสำหรับผู้เรียนสำหรับให้แนวทางแก่ผู้เรียน 3) ความสะดวกในการใช้รูปแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารการสอน 4) ความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างกลวิธีการสอนกับลักษณะของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 2 การตัดสินคุณภาพของหลักสูตร

หลังจากที่วิเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่ 1 เสร็จแล้ว ผู้ประเมินนำข้อมูลดังกล่าวมาพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักการและทฤษฎีทางการศึกษา และทางจิตวิทยา เพื่อพิจารณาตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพหรือไม่อย่างไร

จุดเด่นของรูปแบบการประเมินหลักสูตรของโกว์ คือ เป็นการตัดสินคุณภาพหลักสูตร โดยการใช้หลักการและทฤษฎีทางการศึกษา และทางจิตวิทยาเป็นหลัก ไม่ใช้ความคิดเห็นของผู้วิเคราะห์เป็นหลักสำคัญ จึงแตกต่างจากการประเมินรูปแบบอื่นและมีความสมเหตุสมผลเป็นอย่างมาก

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1990)

รูปแบบการประเมินหลักสูตรนี้เป็นผลของการประเมินหลักสูตรของคณะกรรมการสมาคมเกียรตินิยมการศึกษา (The Phi Delta Kappa Committee) ที่ทำการประเมินโครงการจัดการศึกษาโดยการนำของแดเนียล แอนด์ สตัฟเฟิลบีม (Deniel L. Stufflebeam) บางครั้งเรียกว่า CIPP Model ซึ่งย่อมาจากคำว่า Context, Input, Process และ Product

การประเมินหลักสูตรตามหลักการของสตัฟเฟิลบีม ได้แก่ การประเมินภาคบริบท (Context) ตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) สตัฟเฟิลบีมได้ให้ความหมายของแต่ละส่วนไว้ดังนี้ (Stufflebeam, 1971 : 236, อ้างถึงใน วิชัย ดิสสระ. 2535 : 122)

(1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของหลักสูตร เพื่อหาความสมเหตุสมผลของภูมิหลังที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตร เช่น ปรัชญา สภาพและความต้องการของสังคม นโยบาย และแผนพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ การประเมินในภาคบริบทนี้จะช่วยให้มีหลักการที่แน่นอนอันจะช่วยในการกำหนดขอบข่ายของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรได้อย่างชัดเจน

(2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยเบื้องต้นที่เกี่ยวกับทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณ ครู นักเรียน สื่อการเรียนการสอน และการกำหนดรูปแบบของการดำเนินการต่าง ๆ สตัฟเฟิลบีมได้ตั้งข้อสังเกตว่า การประเมินทางการศึกษานั้นยังขาดการประเมินปัจจัยนำเข้าในภาคของการปฏิบัติ เช่น ความตั้งใจของคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร เอกสารในวิชาชีพ โครงการทดลองเพื่อนำร่องการประเมินนี้จะช่วยให้สามารถออกแบบและใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม

(3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเสริมแรง การใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน การประเมินกระบวนการนี้จะช่วยให้ทราบถึงระดับประสิทธิภาพของการนำหลักสูตรไปใช้ผลกระทบที่มีต่อส่วนอื่นของระบบการจัดการศึกษาความเป็นไปได้ ตลอดทั้งข้อบกพร่องอื่น ๆ ของการปฏิบัติ

(4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินที่เกิดจากการใช้หลักสูตรหรือคุณภาพของนักเรียนที่เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ทักษะ ค่านิยม การประเมินนี้ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในตอนต้นที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น หรือปัจจัยนำเข้า และกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลผลิต จะช่วยให้ทราบถึงคุณภาพของนักเรียน หรือประสิทธิภาพของหลักสูตรและการเรียนการสอนนั่นเอง

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 241-242) ได้กล่าวถึงรูปแบบ CIPP นี้เป็นการประเมินข้อมูล 4 ประเภท คือ

(1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาวะแวดล้อม เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม ปัญหาและความต้องการต่าง ๆ เพื่อชี้ให้เห็นว่าควรกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างไรจึงจะสนองความต้องการและแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ในกรณีที่การประเมินหลักสูตรไม่ใช่อยู่นักเรียนวางแผน แต่ใช้มาระยะหนึ่งแล้วต้องการประเมิน การประเมินในส่วนนี้ก็คือการประเมินหลักสูตรในเรื่องจุดมุ่งหมาย

หรือจุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาสาระที่มีอยู่ในหลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่าสอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมหรือบริบท ปัญหาและความต้องการหรือไม่อย่างไร

(2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร นักเรียน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ งบประมาณ เป็นต้น เพื่อตรวจสอบดูว่าปัจจัยตัวป้อนเหล่านั้นเป็นอย่างไร มีผลหรือมีส่วนช่วยให้การใช้หลักสูตรในเชิงปฏิบัติบรรลุผลหรือไม่อย่างไร

(3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินหลักสูตรในขั้นปฏิบัติการหรือประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบดูว่ากิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ของการใช้หลักสูตรในสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือข้อบกพร่องหรือไม่ เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับการสอน การบริหาร เป็นต้น

(4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้น โดยประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด อาจพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ภาวะการมีงานทำหรือการศึกษาต่อ เป็นต้น

ธำรง บัวศรี (2542 : 339-341) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินของสตีฟเฟิลปีม จะต้องประเมินสิ่งที่สำคัญ 4 ประการ คือ

(1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินในขั้นการวางแผน (Planning) จุดมุ่งหมายของการประเมินคือ เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดหมายของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม ความต้องการและปัญหาต่าง ๆ เป็นการประเมินในลักษณะที่เป็นมหภาค (Macro Analytic) ทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาภายนอกที่เป็นแรงกดดันอยู่ชั้นนั้นมีผลต่อสภาพปัจจุบันอย่างไร และผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ควรกำหนดจุดหมายอย่างไร จึงจะสนองความต้องการและแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ได้ การประเมินในขั้นนี้ อาจใช้เทคนิคหลายอย่าง เช่น การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) การตรวจสอบทบทวน (Review Technique) การสำรวจความคิดเห็น (Opinion Survey Technique) และการประชุมผู้เชี่ยวชาญ (Expert Conference)

การประเมินบริบทมีความสำคัญเพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลง อาจมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย (Homeostatic Change) ได้แก่ การเปลี่ยนเทคนิคหรือการกระทำบางอย่าง แต่ยังคงรักษาสภาพเดิมของจุดหมายและอื่น ๆ ไว้ หรือมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Incremental Change) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใหญ่คือเปลี่ยนโดยสิ้นเชิง เพื่อให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ที่คิดไว้ (Metamorphic Change) หรือมุ่งเปลี่ยนแปลงโดยนำเอานวัตกรรมใหม่หรือสร้างสิ่งใหม่เข้ามาทดแทนสิ่งที่มีอยู่เดิม (Neomobilitistic Change)

(2) การประเมินผลปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินในขั้นการจัดทำโครงการหรือโครงสร้าง (Programming or Structuring) จุดมุ่งหมายของการประเมินคือ การพิจารณาว่าจะใช้ทรัพยากรอย่างไรจึงจะบรรลุผลตามจุดหมาย วิธีการที่ใช้ในการประเมินมีหลายวิธีคือ ตรวจสอบดูว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบมีความสามารถเพียงพอหรือไม่ ยุทธศาสตร์หรือวิธีการที่จะปฏิบัติการให้บรรลุผลควรเป็นอย่างไร และการนำเอายุทธศาสตร์ไปใช้ควรเป็นอย่างไร ผลของ

การประเมินปัจจัยนำเข้าก็คือวิธีการหลาย ๆ แบบที่มองในแง่ของต้นทุนและผลกำไรที่จะได้รับ มีข้อที่พึงสังเกตอยู่ว่าในขณะที่การประเมินบริบทมีลักษณะเป็นมหภาค การประเมินปัจจัยนำเข้ามีลักษณะเป็นจุลภาค ในการประเมินประเภทนี้ผู้ประเมินจะต้องตั้งคำถามหลายข้อ เช่น จุดหมายที่กำหนดขึ้นนั้นสามารถนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติได้หรือไม่ มีโอกาสบรรลุผลหรือไม่ วิธีการที่มีใช้อยู่จะช่วยให้การปฏิบัติบรรลุผลหรือไม่ ควรจะเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง ในแง่ของผลได้ผลเสีย วิธีการที่จะนำมาใช้จะให้ผลอย่างไร มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร เครื่องมือ เครื่องใช้หรือไม่

(3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินผลในขั้นปฏิบัติการ (Implementing) การประเมินประเภทนี้เริ่มขึ้นหลังจากที่นำเอาหลักสูตรหรือโครงการที่จัดทำขึ้นไปใช้ในสภาพที่เป็นจริง จุดมุ่งหมายของการประเมินนี้ก็เพื่อส่งข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) มาให้ผู้ปฏิบัติงาน ถ้าแจกแจงให้ละเอียดลงไปก็อาจจำแนกจุดมุ่งหมายออกได้ 3 ประการ คือ เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่อง หรือทำนายข้อบกพร่องที่จะเกิดขึ้น อาจเป็นข้อบกพร่องของโครงการหรือของการปฏิบัติ ประการที่สองคือ การให้ข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน และประการสุดท้ายคือ เพื่อประโยชน์ในการเก็บหลักฐานการปฏิบัติงาน

การประเมินกระบวนการทำได้หลายวิธี วิธีแรกคือการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องว่าอะไร คือสาเหตุของข้อบกพร่อง เช่น ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนด้วยกัน ผู้เรียนด้วยกัน หรือระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ตรวจสอบระบบการสื่อสาร การสนับสนุนจากส่วนกลางในด้านการเงิน อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ บุคลากร วิธีที่สองคือ การคาดการณ์ล่วงหน้าว่าควรทำอะไรที่ไหน อย่างไรตัวอย่างในเรื่องนี้ได้แก่ การเลือกโรงเรียนเพื่อทำการทดลองหลักสูตร เป็นต้น และวิธีที่สามคือการเปรียบเทียบสิ่งที่จะต้องทำและได้ทำไปแล้วว่ามีช่องว่างหรือไม่อย่างไร เช่น ถ้ากำหนดว่าจะมีการสอนเนื้อหาวิชานี้ ก็ตรวจสอบว่าในการปฏิบัติจริงได้สอนหรือไม่ หลักฐานการตรวจสอบจะชี้ให้เห็นว่าข้อบกพร่องเกิดจากอะไร

(4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินในขั้นทบทวน(Recycling) จุดมุ่งหมายการประเมินประเภทนี้ เพื่อตรวจสอบผลที่ได้รับว่าเป็นอย่างไร เป็นไปตามจุดหมายหรือไม่ การประเมินไม่จำเป็นต้องทำเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการหรือโครงการจะทำเมื่อใดก็ได้ สิ่งสำคัญของการประเมินผลประเภทนี้คือ เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดขึ้น หรือจะใช้เกณฑ์มาตรฐานที่มีผู้จัดทำไว้แล้ว

สังัด อุทรานันท์ (2532 : 288-289) กล่าวถึงรูปแบบการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของคณะกรรมการสมาคมทางด้านหลักสูตร (Phi Delta Kappa) ได้รับการพัฒนามาจากแนวความคิดในการประเมินโครงการของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) การประเมินในรูปแบบนี้นิยมเรียกชื่อย่อว่า CIPP Model โดยหลักการของการประเมินหลักสูตร ตามรูปแบบ CIPP Model จะมุ่งการประเมินสภาพการณ์ต่าง ๆ ของหลักสูตร 4 ส่วนด้วยกัน คือ

(1) การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation – C) เป็นการประเมินสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ตลอดจนปรัชญาและแนวคิดต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

(2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation – I) เป็นการตรวจสอบสภาพและความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เช่น อาคาร สถานที่ บุคลากร งบประมาณ ฯลฯ

(3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation – P) เป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการบริหารและบริการหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนกระบวนการส่งเสริมการใช้หลักสูตร เป็นต้น

(4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation – P) เป็นการประเมินผลผลิตที่ได้จากหลักสูตรว่าตรงกับเจตนาารมณ์และเป้าหมายของหลักสูตรหรือเป็นไปตามความคาดหวังหรือความต้องการของสังคมเพียงใด

การประเมินหลักสูตรโดยใช้ CIPP Model นี้เป็นการประเมินสภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรในด้านต่าง ๆ ให้มีความครอบคลุมมากที่สุด หรือจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งก็คือ การประเมินหลักสูตรโดยใช้ CIPP Model เป็นแนวทางในการดำเนินการนั้นก็คือการประเมินระบบหลักสูตรนั่นเอง

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 252-253) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า CIPP คือ Context, Input, Process, Product พิจารณาเห็นว่าจุดประสงค์ของการประเมินทางการศึกษา ก็คือการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ถ้าได้อาศัยการวิเคราะห์ระบบมาช่วยจะทำให้การประเมินมีความชัดเจนขึ้น รูปแบบการประเมิน CIPP ประกอบด้วย 4 ส่วนด้วยกันคือ

1. การประเมินสภาวะแวดล้อมทั่ว ๆ ไป หมายถึงสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองทั่ว ๆ ไป ที่จะเป็นตัวการสำคัญในการโน้มนำการศึกษา เพราะสภาพแวดล้อมเป็นตัวกำกับ และมีอิทธิพลต่อกิจกรรมที่เกิดขึ้นเสมอ การประเมินสภาวะแวดล้อมนี้จะทำให้ทราบทิศทาง และช่วยในการกำหนดจุดมุ่งหมาย

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า คือการศึกษาองค์ประกอบที่จะนำไปสู่ระบบหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น นักเรียน ได้แก่ สติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ ทักษะ และสภาพแวดล้อมทางครอบครัวด้านอื่น ๆ ก่อนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน นอกจากตัวผู้เรียนแล้วยังมีตัวครู งบประมาณ ซึ่งสามารถแยกรายละเอียดได้อีกมากมาย ผู้ประเมินจะต้องกำหนดว่า จะประเมินเรื่องใดควรมีกรอบการประเมินที่ชัดเจน

3. การประเมินกระบวนการ ส่วนนี้หมายถึง การประเมินการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ว่า เป็นไปตามจุดประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่

4. การประเมินผลผลิต คือ การประเมินผลผลิตและผลกระทบของโปรแกรมว่า ได้ผลตามจุดมุ่งหมายหรือไม่เป็นการกระทำเพื่อการตัดสินใจเริ่มวงจรของการประเมินใหม่ การประเมินส่วนนี้หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ได้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนมาแล้วผู้ประเมินต้องการจะประเมินว่าผลผลิตของผู้เรียนทั้งทางสติปัญญา ร่างกายและเจตคติได้เปลี่ยนแปลงไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหรือไม่ประการใด โดยเปรียบเทียบกับผลก่อนที่จะได้รับการจัดกระทำหรือกระบวนการนั่นเอง

แคเนียล สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam. 1970, อ้างถึงใน ส.วาสนา ประมวลพฤกษ์. 2544 :132-137) ได้เสนอรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ประกอบด้วยการประเมิน 4 อย่าง คือ

1. การประเมินสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินความต้องการและความจำเป็นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และการศึกษา ตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรคทั้งในและนอกระบบสังคมปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ ทั้งในด้านกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ตลอดจนระบบการบริหารระบบการจัดการ เพื่อวิเคราะห์หาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดกับทรัพยากรที่มีอยู่และเป็นทางเลือกที่มีโอกาสทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการได้มากที่สุด

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่าการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรเพื่อที่จะได้สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทัน่วงที

4. การประเมินผลผลิตหรือผลงาน (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้ทราบว่าโครงการนั้นประสบผลสำเร็จหรือไม่ โดยพิจารณาว่าผลที่ได้รับบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด หรือดูว่าผลจากโครงการคุ้มค่าหรือไม่

โดยสรุปการประเมินในข้อ 1 และ 2 เป็นการประเมินเพื่อวางแผนโครงการ ส่วนการประเมินในข้อ 3 เป็นการประเมินขณะดำเนินการ และการประเมินในข้อ 4 เป็นการประเมินหลังดำเนินงาน

การประเมินแบบ CIPP มีลักษณะเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับในกระบวนการต่าง ๆ ต่อเนื่องกันเป็นวัฏจักรที่ครบวงจร เป็นแนวคิดริเริ่มแห่งการประเมินที่ต่อเนื่องและการนำผลการประเมินมาปรับแผนและการดำเนินงาน การประเมินนี้เป็นต้นแบบของการประเมินอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันนี้ ผลของการประเมินมีประโยชน์ต่อผู้มีหน้าที่ตัดสินใจ และยังสามารถใช้เพื่อตรวจสอบการตัดสินใจครั้งก่อน ๆ ได้อีกด้วย เช่น ข้อมูลที่ได้จากการประเมินกระบวนการอาจช่วยให้ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจได้ทบทวนโครงสร้างที่ได้ตัดสินใจไปแล้วว่าเหมาะสมหรือไม่ และยังได้ทบทวนปัจจัยเบื้องต้นอีกครั้งหนึ่ง ข้อคิดในการประเมินดังกล่าวนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกับการตัดสินใจ นอกจากนี้ ธรรมชาติของการประเมินแบบนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบจากสภาวะแวดล้อมที่มีอิทธิพลหรือส่งผลกระทบต่อประเมินอย่างมาก (ส.วาสนา ประมวลพฤกษ์. 2544 : 137)

รูปแบบการประเมินองค์กรแบบสมดุล หรือแบบ BSC (Balanced Scorecard)

รูปแบบ BSC เป็นแนวคิดของโรเบิร์ต แคปแลน และเดวิด นอร์ตัน (Kaplan and Norton 1996, อ้างถึงใน วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. 2546 : 127) ที่ได้เสนอแนวคิดเรื่องการใช่วัดดูประสงค์ 4 มุมมอง ได้แก่ มุมมองด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และเติบโต/การพัฒนา มาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร และเป็นเครื่องมือในการวัดและประเมิน ใช้ในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1. มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspective) ถ้าองค์กรประสบความสำเร็จด้านการเงิน ผลการดำเนินงานทางการเงินควรเป็นอย่างไรในสายตาของผู้ถือหุ้น

2. มุมมองด้านลูกค้า (Customer Perspective) เพื่อให้องค์การบรรลุวิสัยทัศน์ ควรจะตอบสนองลูกค้าอย่างไร

3. มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Business Processes Perspective) เพื่อตอบสนองความพอใจของผู้ถือหุ้นและลูกค้า องค์การควรมีกระบวนการที่เป็นเลิศอะไรบ้าง

4. มุมมองด้านการเรียนรู้และเติบโต (Learning and Growth Perspective) เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ จะทำอย่างไรที่จะรักษาความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาซึ่งการกำหนดตัวชี้วัดในแต่ละมุมมองต้องสมดุลกันไม่เน้นด้านใดด้านหนึ่ง และในการสร้างเครื่องมือวัดผลองค์การ โดยที่องค์การจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) การวัด (Measures) เป้าหมาย (Targets) และการริเริ่มดำเนินการ (Initiatives)

ดังนั้น เมื่อนำหลักการ BSC มาใช้สำหรับการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา จำเป็นจะต้องปรับให้สอดคล้องและเหมาะสม ฉรัต ไทยอุทิศ (2547 : 11-19) ได้ปรับชื่อแต่ละมุมมอง ได้แก่ มุมมองด้านการเงิน เปลี่ยนเป็น มุมมองด้านงบประมาณและทรัพยากร มุมมองด้านลูกค้า เปลี่ยนเป็น มุมมองด้านนักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง มุมมองด้านกระบวนการภายใน เปลี่ยนเป็นมุมมองด้านกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และมุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา ยังคงชื่อเดิมไว้ และในการกำหนดกรอบรายละเอียดของการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมในแต่ละมุมมอง เพื่อให้เกิดความสมดุลและมีความเป็นเหตุเป็นผลกัน มีรายละเอียดดังนี้

1. มุมมองด้านงบประมาณและทรัพยากร เป็นการประเมินการใช้จ่ายงบประมาณและทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ การประเมินค่าใช้จ่ายกับประสิทธิผลที่ได้รับ

2. มุมมองด้านนักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง เป็นการประเมินผลผลิต คือ วัตถุประสงค์ทางการเรียนของนักเรียน และการประเมินด้านความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของนักเรียนและผู้ปกครอง

3. มุมมองด้านกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เป็นการประเมินด้านการจัดทำหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การประเมินการใช้หลักสูตร และคุณภาพการสอน

4. มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา เป็นการประเมินความสามารถของผู้บริหารในการใช้หลักสูตร ความสามารถในการสอนของครูผู้สอน ความพึงพอใจของผู้บริหารและครูในการปฏิบัติงาน

จากการศึกษารูปแบบการประเมินต่าง ๆ ผู้วิจัยเห็นว่าการประเมินหลักสูตรโดยใช้รูปแบบ CIPP น่าจะเหมาะสมที่สุดเพราะสามารถประเมินได้ทั้งด้านบริบท ปัจจัยนำเข้ากระบวนการ และผลผลิต ทำให้ได้ข้อมูลทั้งกว้างและลึกสามารถนำมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การติดตามและประเมิน การจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเครือข่าย มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและประเมิน การเตรียมความพร้อมและจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเครือข่ายการศึกษาขั้นพื้นฐานสรุปผลดังนี้ บุคลากร ของโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับมากใน 3 อันดับแรก คือ การจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การออกแบบจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการกำหนดโครงสร้าง หลักสูตรและการจัดสัดส่วนเวลาเรียน สำหรับบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยเรื่องการใช้ กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้ ปัญหาที่พบของโรงเรียนเครือข่ายในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรการศึกษาไม่ชัดเจน ครูขาดความมั่นใจในการจัดทำ หลักสูตร สถานศึกษา เวลาในการจัดทำหลักสูตรไม่เพียงพอ และบุคลากรมีภาระงานมาก

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546 ข : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การติดตามและประเมิน การใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายในระดับมัธยมศึกษา สรุปผลดังนี้ ปัจจัยในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความรู้และมีความ ตระหนักในการจัดการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีความเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับมาก ชุมชน ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษาในระดับปานกลาง ในการใช้หลักสูตร สถานศึกษาส่วนใหญ่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง จัดครูเข้าสอน ตรงตามวุฒิ ตรงกับความรู้ความสามารถในกลุ่มสาระที่สอน แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนครู มี การวางแผนนิเทศ ผลผลิตของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน มีความ พึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในระดับมาก และนักเรียนมากกว่าร้อยละ 93.0 ผ่านเกณฑ์ การประเมินของทุกกลุ่มสาระ

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546 ค : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การติดตามและ ประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2545 มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและประเมินการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในปีการศึกษา 2545 สรุปผลดังนี้ สถานศึกษามีการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรในระดับมาก ได้แก่ การ ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการ/วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน และการจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้ความสามารถ บุคลากรใน สถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการนิเทศติดตามการใช้ หลักสูตรอยู่ในระดับมาก หลักสูตรสถานศึกษามีความเหมาะสมเพราะเป็นหลักสูตรที่ตรงตามความ ต้องการของท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมให้เกิดการ เรียนรู้ของครูอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในผลการเรียนรู้ของนักเรียน และครูมี ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1 สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การติดตามผลการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาผลการบริหารจัดการ
หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่อง ในปีการศึกษา 2546 เขตการศึกษา 1 (2) เปรียบเทียบผล
การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสังกัดของ
สถานศึกษา (3) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สรุปผลดังนี้
ผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตร เขตการศึกษา 1 อยู่ใน
ระดับมาก การจัดทำสาระหลักสูตรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านสรุปผลการดำเนินการ
การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการ
หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตร จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ
แบบสอบถาม และสังกัดของสถานศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตร เขตการศึกษา 1 ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร
ประกอบการจัดทำหลักสูตรและงบประมาณไม่เพียงพอ ชุมชนและผู้ปกครองยังไม่เห็นความสำคัญ
ของหลักสูตร สถานศึกษาขนาดเล็กมีบุคลากรไม่เพียงพอไม่ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นโยบายใน
การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่เน้นมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ครูมีภาระงานมากทำให้มีเวลาในการ
จัดทำสาระการเรียนรู้มีน้อย การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลยังไม่เป็นระบบและต่อเนื่อง
และระบบข้อมูล สารสนเทศของสถานศึกษายังไม่เป็นระบบ

นงนภัส บุญเหลือ (2553 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระ
การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนปทุมอนุสรณ์ โดยใช้ CIPP Model มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน
หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนปทุมอนุสรณ์ ด้านบริบท ด้านปัจจัย
นำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ และด้านประสิทธิผล โดยใช้รูปแบบการ
ประเมินหลักสูตรแบบ CIPP Model กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 190 คน ประกอบด้วย
ผู้บริหารจำนวน 4 คน ครูผู้สอนจำนวน 5 คน และกรรมการสถานศึกษา จำนวน 14 คน นักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 18 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 85 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่
แบบสอบถามผู้เรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา แบบสัมภาษณ์และแบบวิเคราะห์เอกสาร
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปผล
ดังนี้ หลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิตและด้าน
ประสิทธิผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านผลกระทบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปาน
กลาง ด้านบริบทหลักสูตรพบว่า ปรัชญา วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
โครงสร้างของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมีความเหมาะสมในระดับมาก
ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า คุณลักษณะของผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหาร สื่อวัสดุ/อุปกรณ์ งบประมาณ
อาคารสถานที่และเวลาเรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ควรปรับปรุงจำนวนเวลาเรียน ด้าน
กระบวนการ พบว่าการบริหารหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษาและการนิเทศติดตามผล มี
ความเหมาะสมในระดับมาก แต่ควรปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล
ด้านผลผลิต พบว่าผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความ

พึงพอใจต่อผลงานทางวิทยาศาสตร์ มีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ควรปรับปรุงความสามารถในการนำทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านผลกระทบ พบว่าพฤติกรรมของผู้เรียนและความต้องการของชุมชน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง แต่ควรปรับปรุงนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการพัฒนาชิ้นงานวิทยาศาสตร์ ด้านประสิทธิผลพบว่า ความคงทนต่อพฤติกรรมของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ควรปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียนให้มีจิตวิทยาศาสตร์มากขึ้น

รสรินทร์ อรอมรัตน์ (2545 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรวิชาสื่อสารการกีฬา โดยใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตร CIPP Model กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 10 คน หัวหน้างานหลักสูตร จำนวน 2 คน หัวหน้าโปรแกรม จำนวน 2 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 28 คน นักศึกษา จำนวน 41 คน บัณฑิต จำนวน 40 คน และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 143 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหาร หัวหน้างานหลักสูตรหัวหน้าโปรแกรม และอาจารย์ผู้สอนแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้สอบถามนักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปผลดังนี้

บริบทหลักสูตรเกี่ยวกับปรัชญา นโยบาย แนวคิดทางการศึกษา แผนการพัฒนาสาขาวิชาของวิทยาลัยพลศึกษาจุดประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์รายวิชา โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาวิชา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก หลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร และหลักสูตรมีการประยุกต์นำไปใช้ในการทำงานและชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยนำเข้า เกี่ยวกับการจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่สนับสนุนและเอื้อต่อการเรียนการสอน และสนองความต้องการของผู้ใช้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง อาจารย์ผู้สอนมีจำนวนไม่เพียงพอ นักศึกษามีผลการเรียนจากโรงเรียนเดิมอยู่ในเกณฑ์ไม่ค่อยดี ยังขาดวินัย อุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องเรียน ภาคนวัตกรรมและแหล่งค้นคว้าไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ

กระบวนการ เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและเอาใจใส่หลักสูตรให้มากขึ้น กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีน้อย ทำให้นักศึกษาขาดประสบการณ์ตรง และควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ผลผลิต เกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มีความเหมาะสมในระดับมาก บัณฑิตมีความรู้ความสามารถตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร แต่ยังขาดความเข้มข้นในการฝึกปฏิบัติด้านกีฬา ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และควรจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มากขึ้น

อรัญญา จุลกรานต์ (2543 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 พุทธศักราช 2539 ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยประเมินองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอน ภาษาอังกฤษ ประชากรที่ใช้ คือ ผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ จำนวน 216 คน

และผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 432 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และหาประสิทธิภาพ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีความเหมาะสมในระดับพอใช้หรือปานกลาง ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้บริหารและผู้สอนภาษาอังกฤษ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรไม่แตกต่างกัน

ชูศรี ธนาประเสริฐสุข (2541 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2525 โดยใช้แบบจำลองซิปเป็นรูปแบบประเมิน สรุปผลดังนี้ การประเมินบริบทพบว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตร มีความชัดเจนของภาษาที่ใช้ มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพอยู่ในระดับมาก สำหรับความมุ่งหมายของหลักสูตรด้านการนำไปใช้ในการปฏิบัติได้จริง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร ด้านจำนวนหน่วยกิตรวม หน่วยกิตในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาแกนทางธุรกิจ หมวดวิชาชีพ ส่วนใหญ่มีความเหมาะสม เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และของผู้เรียน ความเหมาะสมด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ มีความเหมาะสมในระดับมาก ปัจจัยเบื้องต้น ด้านอาจารย์ทางด้านคุณภาพของตำราเรียน ความสะดวกในการบริการ มีความเหมาะสมในระดับมาก ปัจจัยเบื้องต้น ด้านนักศึกษา ความเพียงพอของอุปกรณ์การสอน คุณภาพของอุปกรณ์การสอน ความสะดวกในการบริการอุปกรณ์การสอน ความเพียงพอของตำราเรียน ความเพียงพอของเอกสารประกอบหลักสูตร คุณภาพของเอกสารประกอบหลักสูตร ความเพียงพอของสถานที่เรียน คุณภาพของสถานที่เรียน ความสะดวกในการบริการ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง กระบวนการผลิต มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านการเตรียมการหลักสูตร ด้านการประเมินผลหลักสูตร ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินผล สำหรับด้านการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร และด้านการเตรียมการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านผลผลิต ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มีคุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะทางวิชาชีพตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก

ตรีไพบูลย์ คมสัน และคณะ (2558) วิจัยประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) ตามรูปแบบซิปป์ (CIPP model) ได้แก่ ประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตสาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์จำนวน 18 คน ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาและครูที่เลี้ยงของนิสิตจำนวน 28 คน ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตจำนวน 5 คน และอาจารย์ผู้สอนจำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติคือ ค่าเฉลี่ย

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัย ผลประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามรูปแบบซิปป์ (CIPP model) ได้แก่ ประเมินด้านบริษัท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านการผลิต โดยภาพรวมพบว่ามีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร มีสิ่งที่จะต้องพัฒนาและปรับปรุงได้แก่ ด้านบริบท ปรัชญาของหลักสูตรไม่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาสังคม ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าสภาพแวดล้อมยังไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ด้านกระบวนการพบว่า เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวัดผลไม่มีความเหมาะสมและไม่มีประสิทธิภาพ และด้านผลผลิต พบว่า ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปด้านทักษะทางปัญญา นิสิตไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้โดยนำหลักการต่างๆมาอ้างอิงได้อย่างเหมาะสม

นพเมธี เชื้อวัชรินทร์ และคณะ (2558) วิจัยประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนชีววิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนชีววิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามรูปแบบซิปป์ (CIPP Model) พร้อมกับการประเมินควบคู่ไปกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualification Framework : TQF) และกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร (Internal Quality Assurance : IQA) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้เกี่ยวข้องจำนวน 96 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ ผู้สอน นิสิต ครูพี่เลี้ยง ผู้ดูแลนิสิตและผู้บริหารสถานศึกษา ในขณะที่นิสิตฝึกปฏิบัติการสอน ผลวิจัยในภาพรวมพบว่า หลักสูตรดังกล่าวมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.19) โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้ ด้านบริบท มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.09) ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$, S.D. = 0.16) ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, S.D. = 0.33) ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.83) และจากการประเมินตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualification Framework : TQF) และกรอบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร (Internal Quality Assurance : IQA) พบว่าผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ในทุกตัวบ่งชี้

นิธินันท์ สนตุน (2555) วิจัยเรื่อง การประเมินการจัดการเรียนการสอนวิชา MKT 524 การจัดการการตลาด เป็นการวิจัยเชิงประเมิน มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการจัดการเรียนการสอน ภาคการศึกษาที่ 2/2554 และเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนวิชา MKT 524 แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลประเภทเอกสาร และข้อมูลประเภทบุคคล โดยทุกคนเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ได้จากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 4 ลักษณะ ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูล แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลนักศึกษา ความคิดเห็น และความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอนวิชา MKT 524 และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา และการจัดกลุ่มตามประเด็นที่ต้องการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ

และผลผลิต ของการจัดการเรียนการสอนวิชา MKT 524 การจัดการการตลาด พบว่า ผ่านเกณฑ์ทุกตัวแปร สำหรับตัวแปรที่ควรนำมาพิจารณาเป็นพิเศษเพื่อปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย คุณวุฒิของอาจารย์ ผู้สอน ประสบการณ์การสอนของอาจารย์ผู้สอน ความพร้อมของโครงการสอน แผนการสอน เอกสารประกอบการสอน และการจัดเตรียมสื่อที่ใช้ประกอบการสอน และด้านกระบวนการ ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการสอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนวิชา MKT 524 มีจำนวน 15 ข้อ ได้แก่ ด้านบริบท จำนวน 3 ข้อ ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 5 ข้อ ด้านกระบวนการ จำนวน 4 ข้อ และด้านผลผลิต จำนวน 3 ข้อ โดยข้อมูลสารสนเทศและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประเมินควรนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงในปีการศึกษา 2555

นิภาวรรณ พุทธสงกรานต์ (2540 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ พุทธศักราช 2532 ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านบริบท อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์ และนักศึกษา มีความเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ วัสดุการศึกษา ตำราเรียน และสถานที่เรียนมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนบัณฑิตเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการ อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลผลิตของหลักสูตร ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตและบัณฑิต มีความเห็นว่า ประสิทธิภาพของบัณฑิต มีความเหมาะสมในระดับมาก ข้อเสนอแนะในแบบสอบถามปลายเปิด สรุปได้ดังนี้ เพื่อให้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ พุทธศักราช 2532 มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นควรปรับปรุงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ชัดเจน และครอบคลุมการจัดการเรียนการสอน สำหรับโครงสร้างของหลักสูตร ควรเพิ่มชั่วโมงการฝึกปฏิบัติงาน เพิ่มชั่วโมงการสอนภาษาอังกฤษ เพิ่มกลุ่มวิชาเอก และกลุ่มภาษา ส่วนเนื้อหาวิชาควรปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีปัจจุบัน

พัชรินทร์ ศรีสวัสดิ์ (2546) วิจัยเรื่อง ประเมินหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้รูปแบบซีพีพี (CIPP Model) ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ที่รับผิดชอบสอนหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาคปกติ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักศึกษาปริญญาโท มหาบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และการสนทนากลุ่มผลการประเมินสรุปได้ดังนี้ ด้านบริบทของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ ส่วนโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสม ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์มีวุฒิการศึกษาอยู่ในลำดับขั้น A ตำแหน่งทางวิชาการอยู่ในลำดับขั้น C ผลงานทางวิชาการอยู่ในลำดับขั้น A การแบ่งภาระงานมีความเหมาะสมคุณสมบัติของนักศึกษาก่อนเข้าศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์ ทรัพยากรมีความเพียงพอ คุณภาพเหมาะสม และมีความสะดวก ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปและกรรมการที่

ปรัชญาวิทยานิพนธ์ที่ปฏิบัติจริงมีความสอดคล้องกับบทบาทที่คาดหวังของมหาบัณฑิต และนักศึกษา กระบวนการสอบวิทยานิพนธ์อยู่ในลำดับขั้น A กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ด้านผลผลิตของหลักสูตร จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในลำดับขั้น D ส่วนการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตเป็นที่พอใจของผู้บังคับบัญชาในระดับพอใจมากขึ้นไป

แพรวพรรณ จันทร์อัมพร (2540 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ (งาน เลือก) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ผลการศึกษามี ดังนี้ การประเมินบริบท ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ศึกษานิเทศก์ กรรมการศึกษาและนักเรียน เห็นว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ ด้านโครงสร้างและเนื้อหาวิชา เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และยืดหยุ่นได้ตามสภาพของท้องถิ่น การประเมินปัจจัยนำเข้า ด้านบุคลากร ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียน ไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรนี้ แต่มีประสบการณ์ ด้านการสอน ด้านบริเวณและอาคารสถานที่ ส่วนใหญ่เห็นว่าโดยทั่วไปเหมาะสมกับรายวิชาที่เปิดสอน ด้านงบประมาณเห็นว่ายังไม่เพียงพอ ด้านสภาพแวดล้อมของชุมชน เห็นว่ามีความสำคัญต่อการ จัดการเรียนการสอน และควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมมากที่สุด การประเมินกระบวนการ ด้านการบริหารหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า กระบวนการบริหารและการให้บริการเกี่ยวกับการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับปัจจัยที่มีอยู่ ด้านการจัดการเรียนการสอน การวัด และประเมิน โดยทั่วไปจัดได้เหมาะสม แต่ควรมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน และให้ชุมชน ได้ประเมินการปฏิบัติงานของโรงเรียนด้วย ด้านการประเมินผลผลิตผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และ กรรมการศึกษาเห็นว่า นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า คุณลักษณะที่ได้จากการเรียนวิชานี้มากที่สุดคือ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ และ ประสบการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน และงานที่เป็นพื้นฐานในการประกอบ อาชีพ

พรพรรณ โชติพิทักษ์วัน (2544) วิจัยประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศช่วงชั้นที่ 1 และ 2 โรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 โรงเรียนนาร่อง ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เปรียบเทียบผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 โรงเรียนนาร่อง ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เมื่อจำแนกสถานภาพของผู้ปกครองตามช่วงชั้นการเรียนของผู้เรียน อาชีพ และรายได้ เปรียบเทียบผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 โรงเรียนนาร่อง ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เมื่อจำแนกสถานภาพของผู้เรียนตามช่วงชั้นการเรียน กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 6 คน ผู้สอนจำนวน 9 คน ผู้ปกครอง จำนวน 201 คน และผู้เรียน จำนวน 281 คน ในโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เขตตรวจราชการที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบตรวจสอบ เอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน ค่า t-test independent ค่า F-test ทดสอบ ความแตกต่างรายคู่โดยใช้ Scheffe's method และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยภาพรวมและรายด้าน มีความเหมาะสม ส่วนผลการประเมินหลักสูตรของผู้เรียนในด้านผลผลิต พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อครูผู้สอนภาษาอังกฤษ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินหลักสูตรของผู้สอนในด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านผลผลิต พบว่าไม่เหมาะสมคือด้านปัจจัยเบื้องต้น มีสื่อการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้ใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา เพราะอุปกรณ์ชำรุด ใช้ไม่ได้ งบประมาณที่ใช้ซ่อมแซมมีน้อย และผู้สอนภาษาอังกฤษต้องรับผิดชอบสอนรายวิชาอื่น ๆ ด้วย ด้านผลผลิต คือ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่น่าพอใจ การเปรียบเทียบผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาภาพรวม เมื่อจำแนกสถานภาพของผู้ปกครองตามช่วงชั้นการเรียนรู้ของผู้เรียน และอาชีพพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามรายได้ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะในด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ส่วนด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมจำแนกสถานภาพของผู้เรียนตามช่วงชั้นการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มานิตย์ จินตามงคล (2549) วิจัยการประเมินการนิเทศภายในโรงเรียนในสหวิทยาเขตวิทยา สถาพร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินโครงการนิเทศ ภายในโรงเรียนด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ในสหวิทยาเขตวิทยา สถาพร สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 และเปรียบเทียบผลการประเมินจำแนกตามตำแหน่ง อัตรากำลัง บทบาทและประสบการณ์การนิเทศ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 107 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ การประเมินด้านสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับโครงสร้างของการนิเทศมีค่าเฉลี่ย สูงสุด ด้านสภาพแวดล้อม คุณลักษณะของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านปัจจัยเบื้องต้น การบริหาร กระบวนการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านผลผลิต ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านปัจจัย เบื้องต้นและด้านกระบวนการจำแนกตามบทบาทการนิเทศ และเปรียบเทียบด้านสภาพแวดล้อม จำแนกตามประสบการณ์ทำงานพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มาเรียม นิลพันธ์ (2543) วิจัยประเมินหลักสูตรปรัชญาดุขภูมบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินหลักสูตรด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้ ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร โดยใช้แนวคิดการ ประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model เก็บรวบรวม ข้อมูลโดยใช้การตรวจเอกสารหลักสูตร สอบถามความคิดเห็นและสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการใช้หลักสูตรจากกลุ่มเป้าหมาย 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน คณะกรรมการ ดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 9 คน ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ จำนวน 18 คน ผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 23 คน นักศึกษา 103 คน และบัณฑิต จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ใน

การวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบตรวจเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าสถิติคือค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวมพบว่ามีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2. ด้านบริบท ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ วัตถุประสงค์หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมด โดยมีความคิดเห็นว่ามีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป
3. ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ คุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความเหมาะสมห้องปฏิบัติการจุดเชื่อมต่อ Internet ห้องทำงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. ด้านกระบวนการ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีการตรวจสอบงาน และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ อย่างชัดเจนเหมาะสม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การบริการด้านธุรการ การยื่นคำร้องต่างๆ การจัดการเรียนการสอนควรเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียน
5. ด้านผลผลิต ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีความคิดเห็นว่าเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ/วิชาชีพ มีความสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บัณฑิตที่จบการศึกษาตามหลักสูตรมีคุณลักษณะที่เหมาะสม
6. ด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก บัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวมว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน และผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหมาย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้รับเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานต่างๆ ในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน
7. ด้านประสิทธิผล ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิต ส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านวิชาการภายในหน่วยงาน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ประสิทธิภาพด้านการจัดการของหน่วยงาน
8. ด้านความยั่งยืน ในภาพรวมและรายข้อพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การพัฒนาวิชาชีพ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การศึกษาดูงานในประเทศ

9. ด้านการถ่ายโยงความรู้ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือบัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์กับตามความต้องการของชุมชนโดยการปรับปรุงและการนำไปใช้ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้รับเชิญเป็นวิทยากรด้านหลักสูตรการสอนและการนิเทศ

10. ผลการศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ด้านบริบทพบว่า โครงสร้างรายวิชาในหลักสูตร (แผน 2) มีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป ควรลดจำนวนหน่วยกิตโดยปรับความซ้ำซ้อนในบางรายวิชา ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า วิชาบังคับแกนบางรายวิชาผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิชา มีพื้นความรู้แตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนควรมีการแบ่งกลุ่มย่อยผู้เรียนตามกลุ่มวิชาหรือตามระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ ด้านกระบวนการพบว่า แนวการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอนยังไม่เป็นระบบ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาใช้กระบวนการสืบเสาะ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้มากขึ้น การจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ขาดความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาควรรับนักศึกษาที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ของตนเองในแต่ละด้าน ด้านผลผลิตพบว่าส่วนหนึ่งแต่งกายไม่เหมาะสม ขาดวินัยและความรับผิดชอบ ควรสร้างความตระหนักและทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นนักศึกษาปริญญาเอก ด้านผลกระทบ พบว่าขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณและเวทินำเสนอผลงานวิชาการระดับนานาชาติ ดังนั้นจึงควรสนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณและหาเวทีการนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ

มัทนา วังถนอมศักดิ์ (2553) วิจัยประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์และการสอบถาม ใช้รูปแบบ CIPP ในการประเมินและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความเหมาะสมด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ เพิ่มการประชาสัมพันธ์ ปรับหลักสูตรเป็นปริญญาต่อเนื่อง เปิดโอกาสทางการศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือ เปิดหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิตที่หลากหลาย ปรับหลักสูตรให้เข้มแข็ง ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงแหล่งค้นคว้า และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

แววดา พุกษา (2550) วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยใช้รูปแบบการประเมินจิปป์ (CIPP Model) ประเมินในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ จำนวน 34 คน ผู้บริหาร จำนวน 16 คน ครู จำนวน 115 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 235 คน

รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สรุปผลดังนี้ ผลการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบริบทและกระบวนการ อยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับปานกลาง ผลการประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ด้านผลผลิตเมื่อเทียบกับเกณฑ์ คือ ร้อยละ 80 พบว่า อยู่ในระดับพอใช้

วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์ (2544) วิจัยประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้รูปแบบการประเมินของ CIPP Model ประชากร ได้แก่ มหาคบัณฑิตศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ผู้บังคับบัญชาหน่วยงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการสนทนากลุ่ม แบบประเมินตนเองและแบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ความต้องการการใช้หลักสูตร ทุกกระบวนการวิชาที่จัดไว้ในหลักสูตรเป็นที่ต้องการมีประโยชน์ทั้งในด้านการสอนและเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองและเพื่อนครูด้วยกัน ด้านปัจจัยองค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเหมาะสมและสอดคล้องกับโครงสร้างและเนื้อหาวิชา ด้านกระบวนการสภาพการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการศึกษาของอาจารย์ผู้สอนเป็นที่พอใจ ด้านผลผลิตผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับดีถึงดีมาก

วราภรณ์ กุประดิษฐ์ และคณะ (2555) วิจัยประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต 2554 โดยใช้ CIPP Model มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านผลผลิต และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต การวิจัยเป็นแบบผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 262 คน ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการพยาบาล 3 คน ผู้บริหารหลักสูตร 7 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ บัณฑิตที่จบการศึกษาปี 2554 จำนวน 44 คน ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 44 คน อาจารย์พยาบาล จำนวน 30 คน นักศึกษาพยาบาล จำนวน 134 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบสัดส่วนตามชั้นปี เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติ การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.87, 0.88 และ 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมด้านบริบทมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ด้านผลผลิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ ควรมีพัฒนาด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การบูรณาการโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเพิ่มความเป็นเลิศที่แตกต่างจากสถาบันอื่น เช่น จิตอาสาในชุมชน

วิสัยพรรณ เสรีวัฒน์ (2555) วิจัยประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นหาข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปี 2553-2554 ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และ ด้านผลกระทบ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ โรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 381 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า และการวิจัยพหุกรณีศึกษา พื้นที่ในการศึกษา เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล 6 โรงเรียน ใน 6 ภูมิภาค เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง และแบบสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลหลักในแต่ละโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยด้านบริบทพบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีความคาดหวังให้นักเรียนมีความเป็นเลิศวิชาการ สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก มีความเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่คุณภาพในระดับมาก แต่ควรจะปรับเป็นมาตรฐานสากลทั้งระบบและทำทุกระดับชั้น ทั่วประเทศ ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า ครูผู้สอน ผู้บริหาร และปัจจัยพื้นฐานในโรงเรียนมาตรฐานสากลมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก แต่ครูผู้สอน และ ผู้บริหารขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ควรปรับปรุงให้มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย ทุกกลุ่มสาระ และอินเตอร์เน็ตความเร็วสูง ด้านกระบวนการพบว่า การปฏิบัติตามแนวนโยบายการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติตามองค์ประกอบการบริหารคุณภาพ 7 หมวดมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้านผลผลิตพบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความเป็นเลิศวิชาการสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลกอยู่ในระดับมาก และมีกิจกรรมที่นักเรียนและครูจัดขึ้นเพื่อบริการสังคมด้วยจิตสาธารณะอย่างหลากหลาย รวมถึงได้รับรางวัลจากการแข่งขันในเวทีระดับชาติและนานาชาติมากขึ้น ด้านผลกระทบพบว่า ครูมีการวิจัยและพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ครูและนักเรียนมีเครือข่ายร่วมพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นในภาพรวมพบว่า ผู้บริหาร ครู นักเรียนได้รับเกียรติบัตร รางวัล และเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สำคัญต่างๆ ในทุกระดับเพิ่มขึ้น ได้รับคำยกย่องจากสื่อต่าง ๆ และจากชุมชน ผู้ปกครองพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้ความไว้วางใจและเห็นความสำคัญในการเตรียมบุคลากรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี 2558

วิไลวรรณ วิชาจักษณกุล (2551 : บทคัดย่อ) วิจัยประเมินหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านบริบทของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิชาศึกษาทั่วไป และเนื้อหาของหลักสูตร ประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป เกี่ยวกับอาจารย์ นักศึกษา สื่อการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อม ประเมินด้านกระบวนการของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียน การสอน รวมทั้งการวัดและการประเมินผล ประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

วิชาศึกษาทั่วไปที่เปิดสอน และเพื่อศึกษาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น เป็นการวิจัยเชิงพรรณนากับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม การสนทนากลุ่มและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษา พบว่า ในด้านบริบทของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป และเนื้อหาของหลักสูตร ในด้านการบริหารจัดการ กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ได้แก่ การจัดผู้สอน มหาวิทยาลัยมีนโยบายในการจัดอาจารย์สอนโดยมีเกณฑ์การพิจารณาประกอบด้วย ความรู้สัมพันธ์กับวิชาที่สอน ประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับวิชาที่สอนและอายุราชการ ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน มีคุณภาพทันสมัยและสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา ด้านโครงสร้างหลักสูตรควรมีการปรับปรุงบางส่วน คุณภาพดีต่อกว่าสถาบันการศึกษาอื่น ด้านนักศึกษามีความรู้พื้นฐานและอายุที่แตกต่างกัน อาจารย์ผู้สอนมีความรู้พื้นฐาน มีวุฒิการศึกษา มีประสบการณ์ในการสอน มีสมรรถภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสามารถใช้สื่อการสอน และมีความสามารถในการวัดและประเมินผล ด้านปัจจัยการสนับสนุน สิ่งที่ต้องการให้มีการปรับปรุง ได้แก่ สื่อการสอน แหล่งความรู้ ความทันสมัยของอุปกรณ์การเรียน รวมทั้งประกอบกระบวนการเรียนการสอน สำหรับปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ปัญหาด้านการประสานงาน ความต่อเนื่องและความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชา เพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น ในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย แต่ยังขาดความเข้าใจในความสำคัญของการสอน มีวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนที่เหมาะสม สำหรับในภาพรวมความคิดเห็นของนักศึกษาต่อรายวิชาที่สอนมีความเห็นในระดับมาก เนื้อหารายวิชามีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน มีความทันสมัย และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

ศศิธร ชิตยานี และคณะ (2557) วิจัยประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2547 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2547 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตรที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาจำนวน 102 ราย ผู้ให้ข้อมูลเป็นหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย พยาบาลวิชาชีพจำนวน 19 คน และผู้บริหาร อาจารย์จำนวน 8 คน โดยใช้ CIPP model เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ทดสอบความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.96 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยด้านบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 ความเหมาะสมของโครงสร้าง เนื้อหาหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยนำเข้า อาจารย์ประจำหลักสูตรมีสัดส่วนคุณวุฒิปริญญาเอกต่อปริญญาตรี ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา ปัจจัยเกื้อหนุนในการจัดการเรียนการสอนภาพรวมมีปริมาณพอเพียง คุณภาพ และความสะดวกในการบริการอยู่ในระดับดี ยกเว้นห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีปริมาณไม่เพียงพอ คุณภาพ และความสะดวกในการใช้บริการอยู่ในระดับพอใช้ถึงควรปรับปรุง ด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด การวัดและประเมินผลการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผลผลิต การบรรลุคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การสอนวัดความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ของสภาการพยาบาล ครั้งที่ 1/2553 การสอบผ่านในครั้งแรก 8 รายวิชาของสภา

การพยาบาลได้ร้อยละ 49.50 ผลการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการปรับปรุงหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และปัจจัยเกื้อหนุนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

สมหวัง พิริยานุวัฒน์ (2552) วิจัยประเมินหลักสูตรครุศาสตร์ดุขศึกษบัณฑิต สาขาจิตวิทยา การศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ประเมินด้าน ต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระของหลักสูตร คุณภาพของนิสิต ภาระงานของอาจารย์ผู้สอน การบริหารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และผลผลิตของหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบจำลองพฤติกรรมกรรมการสอน แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินคุณภาพของนิสิต และการศึกษา ข้อมูลพื้นฐานของนิสิต ผลการประเมินสรุปได้ว่า ด้านวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า มีการระบุวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์ เฉพาะของหลักสูตรสอดคล้องกันดี เนื้อหาสาระของหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แต่การจัด รายวิชาของจิตวิทยาการศึกษามีจำนวนน้อยและกระจายมากเกินไป ด้านคุณภาพของนิสิตพบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ความสามารถในสาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนระดับปริญญาตรีและปริญญาโทในระดับปานกลาง แต่มีความรู้ความสามารถด้าน ภาษาอังกฤษและความถนัดเชิงวิชาการอยู่ในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจ นอกจากนี้ พบว่านิสิตรุ่นหลังๆ มีศักยภาพเชิงวิชาการต่ำกว่ารุ่นแรก ด้านภาระงานของอาจารย์ผู้สอนพบว่า อาจารย์ได้ปฏิบัติงาน สอนมากกว่าเกณฑ์ในอุดมคติ อาจารย์บางท่านยังต้องทำหน้าที่ควบคุมหรืออ่านวิทยานิพนธ์ ออก นิเทศประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตปริญญาตรีด้วย อาจารย์ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยน้อยมาก ด้าน การบริหารหลักสูตรพบว่า ยังไม่มีประสิทธิภาพเพราะขาดสถานที่ เจ้าหน้าที่ วิธีการสอบคัดเลือกยังไม่ เหมาะสม ระบบอาจารย์ที่ปรึกษายังไม่มีประสิทธิภาพ นิสิตได้รับการเทียบโอนหน่วยกิตมากเกินไป การสอบภาษาอังกฤษขาดจุดมุ่งหมายที่แน่นอน วิธีการยังไม่เข้ามาตรฐานสากล ระเบียบการคิด รวบยอดดุขศึกษบัณฑิตทำให้นิสิตแยกการเรียนกับการสอนออกจากกัน ด้านกระบวนการเรียนการสอน พบว่า ทั้งอาจารย์และนิสิตยังไม่ทราบถึงปรัชญาของการศึกษาอย่างชัดเจน ขาดแคลนวัสดุที่อำนวยความสะดวก ่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนยังไม่เป็นผู้ใฝ่วิจัย การสอนแบบกลุ่มเล็กที่มีการ อภิปรายอย่างกว้างขวางเป็นพฤติกรรมกรรมการเรียนที่ดี แต่อาจารย์มีกระบวนการสอนที่มี ประสิทธิภาพต่ำ ด้านผลผลิตของหลักสูตรพบว่า ผลผลิตดุขศึกษบัณฑิตได้ต่ำกว่าแผนถึงร้อยละ 85 นิสิต ต้องใช้เวลาศึกษาถึง 4 ปี 2 เดือน ซึ่งใช้เวลามากกว่าที่ควรเป็น ดุขศึกษบัณฑิตรุ่นแรกเป็นผู้ที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างสูง

สุภาพร แนวบุตร (2540) วิจัยประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นอาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ นิสิต มหาบัณฑิต และผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิต จำนวน 84 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสอบถามใช้แบบจำลองของชิป เป็นแบบการประเมินผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังประชากร จำนวน 84 ชุด ได้รับข้อมูลกลับคืนมา 78 ชุด เป็นอาจารย์ 5 คน ผู้เชี่ยวชาญ 13 คน นิสิต 10 คน มหาบัณฑิต 25 คน และผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิต 25 คน คิดเป็นร้อยละ 92.86 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย คอมพิวเตอร์โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่า "ที" ผลการวิจัยด้านการประเมินบริบทพบว่า วัตถุประสงค์ของ

หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก โครงสร้างของหลักสูตร ด้านจำนวนหน่วยกิตมีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นการประเมินของนิสิตเกี่ยวกับรายวิชาเลือก 5 หน่วยกิต เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับน้อย เนื้อหาของหลักสูตรส่วนใหญ่เห็นว่าควรปรับปรุง แต่มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในระดับมาก มีความจำเป็นสำหรับวิชาชีพและเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ในระดับมาก มีความเหมาะสมด้านการจัดการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผลในระดับมาก สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และมีความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาในระดับน้อย ปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ด้านอาจารย์และนิสิตมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนปัจจัยเบื้องต้นอื่นๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความเพียงพอ มีคุณภาพ มีความสะดวกในการใช้บริการในระดับมาก ยกเว้น แผ่นภาพแผนภูมิ ภาพพลิก หุ่นจำลอง ห้องเรียน ที่นั่งพักหรือที่ทำงาน การให้บริการการถ่ายเอกสารของห้องสมุดคณะและสถาบันวิทยบริการ มีความเพียงพอ คุณภาพ และความสะดวกในการใช้บริการในระดับน้อย ด้านกระบวนการผลิตพบว่า การบริหารหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น การสำรวจปัญหาและความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณเพื่อการเรียนการสอนที่ได้รับการจัดสรร การนำผลการประเมินการเรียน-การสอน และการจัดการเรียนการสอน เป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับน้อย การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการวัดและการประเมินผลมีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น การนำผลการวัดและการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับน้อย ด้านผลผลิต พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณสมบัติและความสามารถเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก นอกจากนี้ พบว่า คุณสมบัติและความสามารถของมหาบัณฑิตที่เป็นจริง และคุณสมบัติและความสามารถของมหาบัณฑิตที่ผู้บังคับบัญชาคาดหวัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภาพร ตรีนภา (2554) วิจัยประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการประกันภัยและการบริหารความเสี่ยง คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ.2552 วัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตร โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียน อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์ผู้สอน และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นการประเมินแบบ Formative Evaluation ตามรูปแบบ CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ประเมินหลักสูตรใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร/การบริการ และด้านผลผลิตของหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบทของหลักสูตร ในภาพรวมผลการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สอดคล้องกับผลการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์พิเศษภายนอก ในด้านโครงสร้างเนื้อหาของวิชาของหลักสูตรมีความเหมาะสม โดยมีอาจารย์ผู้สอนภายในและภายนอกคณะ และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดการจ้างงาน และการก้าวไปสู่วิชาชีพ นักคณิตศาสตร์ประกันภัยในระดับสากล แต่ประเด็นที่ได้จากผลสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งควรจะนำมาปรับปรุงคุณภาพของหลักสูตร ได้แก่ การปลูกฝังให้นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรมและมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม การเปิด

วิชาเลือกให้สอดคล้องกับความต้องการและเป็นประโยชน์กับนักศึกษา และควรเพิ่มเนื้อหารายวิชา เสริมพื้นฐาน วิชาพื้นฐานตัวแบบเชิงเส้น และวิชาเลือกทางด้านธุรกิจและธุรกิจการเงิน โดย ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้มีการพัฒนาหลักสูตรเป็นมาตรฐานระดับสากลโดยนำหลักสูตรต่างประเทศ มาเทียบเคียงประกอบการปรับปรุงหลักสูตร และควรนำวิชาที่คปภ.กำหนดมาบรรจุไว้ในหลักสูตร และเปิดสอนให้นักศึกษา ด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร คุณวุฒิ/คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน และ ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ในประเด็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การกำหนดแผนการศึกษา คุณวุฒิและความรู้ความสามารถและการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์ ประกอบเอกสารตำรา และการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประเด็นที่นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ที่ควรนำมาปรับปรุงได้แก่ เนื้อหาวิชาของหลักสูตรมีความซ้ำซ้อน การจัดแผนการศึกษาและการเปิดรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษาควรกำหนดไว้อย่างชัดเจน ตลอดหลักสูตร ลำดับการเรียนรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษา ความเพียงพอของจำนวนอาจารย์ต่อการจัดการเรียนการสอนและการนำผลการประเมินการสอนของอาจารย์มาปรับปรุงในภาคการศึกษาต่อไป ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและการบริการ การจัดทำตารางเรียนตารางสอน การจัดทำโครงการ/กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดผลและประเมินผลรายวิชา ปัจจัยเกื้อหนุนและสิ่งสนับสนุน การศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนการสอน คุณภาพบุคลากรสายสนับสนุน และการบริการ นักศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง ที่ควรนำมาปรับปรุงได้แก่ การจัดทำตารางเวลาการสอบ การจัดทำโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาเรียน การจัดทำโครงการ/กิจกรรมเสริมหลักสูตรในวิชา เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์และทักษะที่นำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ การวัดผล จากการทำรายงานเป็นสิ่งจำเป็น ข้อมูลข่าวสารด้านการเรียนบน Website ของคณะมีครบถ้วน เหมาะสม และช่วงเวลาในการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านผลผลิตของหลักสูตร เนื้อหารายวิชาใน หลักสูตรตรงกับความต้องการของนักศึกษา การศึกษาในหลักสูตรก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ การศึกษา ในหลักสูตรสามารถนำความรู้และประสบการณ์วิเคราะห์และตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบอย่างมี เหตุผล คุณสมบัติของนักศึกษาที่จบในหลักสูตรตรงตามความต้องการของตลาดการจ้างงาน และ นักศึกษามีความพึงพอใจในการศึกษาในหลักสูตร ในภาพรวมนักศึกษามีความคิดเห็นต่อด้านผลผลิต ของหลักสูตรอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก แต่มีข้อเสนอแนะให้นำวิชาที่ คปภ.กำหนดทุกวิชาเพิ่มเติมเข้าไป ในหลักสูตรเพื่อประโยชน์ในวิชาชีพนักคณิตศาสตร์ประกันภัยในระดับประเทศและการก้าวไปสู่ ระดับสากล

อัญชลี ประกายเกียรติ (2554) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ด้วยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้การประเมินตามแบบจำลองชิปป (CIPP Model) ในด้านบริบท ด้าน ปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร จำนวน 5 คน ครู และบุคลากรจำนวน 80 คน ผู้ปกครองเครือข่ายจำนวน 159 คน และ นักเรียน จำนวน 333 คน ของโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ ปีการศึกษา 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการ

เก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้ ด้านบริบท พบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากร มีความคิดเห็นว่าเป็นภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูมีเจตคติที่ดี และมีความสามารถในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีบุคลากรที่ร่วมดำเนินการอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการที่เพียงพอและเหมาะสม คู่มือในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน งบประมาณในการดำเนินโครงการ และระยะเวลาในการดำเนินโครงการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ พบว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือ และความเหมาะสมของกระบวนการของโครงการในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ากิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คัดกรองนักเรียน ส่งเสริมพัฒนานักเรียน ป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมส่งต่อนักเรียน การนิเทศกำกับติดตามการดำเนินงานของระบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต พบว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ผู้ปกครองเครือข่าย และนักเรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นภาพรวมคุณภาพคุณลักษณะพึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ในระดับดี และความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของโครงการในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านผลกระทบ พบว่าผู้บริหาร ครูและบุคลากร มีความเห็นต่อผลกระทบต่อโครงการในเชิงบวกในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผลกระทบเชิงบวกต่อโรงเรียนที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ครูมีความภาคภูมิใจในบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ครูมีทักษะด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ครูมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อครู และโรงเรียนได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครอง ชุมชน ในการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียนมากขึ้น โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากร และแหล่งเรียนรู้ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และโรงเรียนได้รับการยกย่องเป็นโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่น

อัศม์เดช วานิชชินชัย (2554) วิจัยประเมินการจัดการเรียนการสอนวิชา LSM 716 การจัดการและออกแบบระบบโลจิสติกส์ที่แข่งขันได้ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ภาคการศึกษาที่ 2/2554 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการจัดการเรียนการสอน และเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลในการประเมิน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร และแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล โดยผู้ให้ข้อมูลทุกคนเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ที่ได้จากเทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 4 ฉบับ โดยพิจารณาตามประเภทของแหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการประเมิน ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูล แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลนักศึกษา ความคิดเห็น และความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนการสอน และแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน โดยใช้ระยะเวลา 6 เดือน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่

ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา และการจัดกลุ่มตามประเด็นที่ต้องการศึกษา ผลการวิจัยด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ของการจัดการเรียนการสอนวิชา LSM 716 การจัดการและออกแบบระบบโลจิสติกส์ที่แข่งขันได้ พบว่า ผ่านเกณฑ์ทุกตัวแปร สำหรับตัวแปรที่ควรนำมาพิจารณาเป็นพิเศษเพื่อปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย คุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน ประสบการณ์การสอนของอาจารย์ผู้สอน ความพร้อมของโครงการสอน แผนการสอน เอกสารประกอบการสอน และการจัดเตรียมสื่อที่ใช้ประกอบการสอน และด้านกระบวนการ ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการสอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน มีจำนวน 15 ข้อ ได้แก่ ด้านบริบท จำนวน 3 ข้อ ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 5 ข้อ ด้านกระบวนการ จำนวน 4 ข้อ และด้านผลผลิต จำนวน 3 ข้อ โดยข้อมูลสารสนเทศและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประเมินควรนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงในปี การศึกษา 2555

อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร และคณะ (2556 : บทคัดย่อ) วิจัยประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา พ.ศ. 2547 การวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวแบบ CIPP Model ผลการวิจัยในด้านการประเมินสถานะแวดล้อม ในภาพรวมและรายด้าน แผนการดำเนินงานของภาควิชา/สาขาวิชา และจุดแข็งจุดอ่อน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมและรายด้าน คณาจารย์/เลขาฯ/งบประมาณในการผลิตบัณฑิต พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ผลการประเมินด้านกระบวนการ ในภาพรวมและรายพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ พฤติกรรมการเรียนรู้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การจัดการเรียนการสอน การให้บริการสนับสนุน และการบริหารหลักสูตร พบว่ามีความเหมาะสมระดับมาก ผลการประเมินด้านการผลิต บัณฑิตมีงานทำคิดเป็นร้อยละ 93.33 และการทำงานตรงสาขาร้อยละ 86.67 และผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะบัณฑิตในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการประเมินด้านผลกระทบ คุณลักษณะต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

วิลเลียม วินน์ (Winn, 1998 : abstract) วิจัยประเมินหลักสูตรฝึกอบรมซ่อมบำรุงเครื่องบิน อี-6 เอ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพของการฝึกอบรมการซ่อมบำรุงเครื่องบิน อี-6 เอ ของกองทัพเรือระหว่างประสิทธิภาพของคณะผู้ฝึกอบรมกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการฝึกอบรม โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การเสนอแนะแนวทางหลาย ๆ วิธีนั้นอยู่บนพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในหลักทฤษฎีของผู้เรียนที่สามารถสร้างองค์ความรู้และทักษะด้วยตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ที่ว่า การเรียนการสอนต้องเหมาะสมในบริบทที่แท้จริง ซึ่งมีความหมายมากสำหรับผู้เรียน วิธีการเรียนการสอนที่หลากหลายอยู่บนความเชื่อที่ว่าวิธีการเรียนรู้ในการแก้ปัญหานั้นขึ้นอยู่กับบริบทในการทำงาน

Onyefulu (2001) ประเมินหลักสูตรโปรแกรมบริหารธุรกิจศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งเทคโนโลยี ประเทศจาไมก้า โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิพพ์ (CIPP Model) ของ Stufflebeam ประกอบด้วยด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โปรแกรมบริหารธุรกิจและเลขานุการประสบผลสำเร็จในการเตรียมบัณฑิตออกไปประกอบอาชีพ การสอน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 358 คน ประกอบด้วยนักศึกษา บัณฑิต ผู้สอน ผู้บริหารระดับสูง และคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยแห่งเทคโนโลยีประเทศจาไมก้า ผู้อำนวยการโรงเรียนที่บัณฑิตไปทำงานด้วยและผู้สนับสนุนเงินทุน 2 แห่ง (กระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรมและองค์กรพัฒนา ระหว่างประเทศของแคนาดา) การเก็บรวบรวมข้อมูลได้มาจากแหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลาย วิธีที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการสัมภาษณ์ การวัดและประเมินผล การสังเกต และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรโปรแกรมบริหารธุรกิจศึกษาและเลขานุการมีจุดอ่อนมีมากกว่าจุดแข็ง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว การผลิตบัณฑิตออกมาพอจะยอมรับได้ ส่วนใหญ่มีความสมดุลมีบางเรื่องยังไม่เหมาะสม นอกจากนี้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกมามีจำนวนน้อย และบัณฑิตที่จบไม่มีคุณสมบัติสะท้อนวัตถุประสงค์ของโปรแกรมและความคาดหวังที่ตั้งไว้และในการทำงานก็ไม่เป็นไปตามความคาดหวังของครูในโรงเรียน

Lloyd (2004) ประเมินผลและประสิทธิภาพของโปรแกรม Scholar's Mentorship มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและประเมินบทเรียนของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย State University of New York ประเทศสหรัฐอเมริกา โปรแกรมชื่อว่า Scholar's Mentorship Program (SMP) โปรแกรมนี้สร้างขึ้นเพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนที่มีผลการเรียนดีซึ่งไม่ได้มีโอกาสเข้าร่วมโปรแกรม Educational Opportunity Program (EOP) มีความคิดในแง่บวกต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย จนสำเร็จการศึกษา จุดประสงค์ของโปรแกรม SMP คือ เพื่อกระตุ้นผู้เรียนสำเร็จในแง่ของการศึกษา และเพื่อให้นักเรียนมีการปรับตัวเข้ากับสังคมได้โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิพพ์ (CIPP Model) ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนจำนวน 126 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในโปรแกรม (SMP) ต้องตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับโปรแกรมดังกล่าวในแง่ของควมมีประสิทธิภาพของโปรแกรม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามโดยคำถามหลัก ๆ อยู่มี 4 คำถาม คือ 1. สิ่งที่ต้องการให้สำเร็จคืออะไร 2. จะทำอะไรให้มันสำเร็จ 3. มันถูกทำให้สำเร็จไหม และ 4. มันสำเร็จหรือเปล่า ซึ่งผลจากการประเมินพบว่าโปรแกรมดังกล่าวช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จและช่วยให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น

Ainsleigh (2004) ประเมินบทเรียนสำหรับนักศึกษาปริญญาโทที่เรียนเกี่ยวกับศึกษาศาสตร์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อประเมินบทเรียนสำหรับนักศึกษาปริญญาโทที่เรียนเกี่ยวกับศึกษาศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิพพ์ (CIPP Model) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือเครื่องบันทึกเสียง การสัมภาษณ์ผู้สอนและผู้เรียนในโปรแกรมดังกล่าว สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาการศึกษา ซึ่งผลการศึกษา ได้อธิบายถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์และกระบวนการ ที่พัฒนาปรับใช้โปรแกรมบทเรียนสำหรับนักศึกษาปริญญาโท

Shi (2006) วิจัยประเมินโครงการผู้ช่วยสอนศึกษานานาชาติ International Teaching Assistant (ITA) โดยใช้รูปแบบการประเมิน รูปแบบซิพพ์ (CIPP Model) 1) ด้านบริบท (Context) 2) ด้านทรัพยากรหรือปัจจัยเบื้องต้น (Input) 3) ด้านกระบวนการใช้หลักสูตร (Process) 4) ด้าน

ผลงานที่ปรากฏ (Product) ของ Daniel L. Stufflebeam โดยใช้กรอบคำถามต่อไปนี้ อะไรคือความต้องการของผู้ช่วยสอนนานาชาติระดับความต้องการเป็นอย่างไร อะไรเป็นสิ่งที่จะบอกถึงกิจกรรมที่ต้องการ กิจกรรมที่จัดมีประสิทธิภาพหรือไม่ โครงการที่จัดขึ้นบรรลุหรือไม่ ผลผลิตที่บอกถึงความสำเร็จของโครงการในมหาวิทยาลัยแตกต่างกันหรือไม่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก การส่งแบบสอบถามไปตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ 8 แห่ง แต่ละแห่งจะต้องมีนักศึกษานานาชาติ อย่างน้อย 1,000 คน แบบสอบถามตอบกลับมาได้มากกว่าร้อยละ 70 ผลการศึกษาพบว่า โครงการดังกล่าวช่วยส่งเสริมความสามารถทางภาษา และทักษะการสื่อสารได้มาก แต่ยังมีอัตราการเข้าร่วมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ อยู่ในระดับต่ำ ขาดการประเมินประสิทธิภาพในการสอนระยะยาว พบว่าผลการประเมินระดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ระดับ 4 จากทั้งหมด 7 ระดับ นอกจากนี้พบว่ากระบวนการนิเทศ ติดตามจะช่วยให้โครงการเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทั้งในส่วนผู้ร่วมงานในโครงการ

2.8 หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เริ่มเปิดดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 นับถึงปลายปีการศึกษาพ.ศ. 2557 มีนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 อยู่ในระบบจำนวนทั้งสิ้น 563 คน (สำนักทะเบียนและประมวลผล, 2557) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาชุดหนึ่งตามคำสั่งลงวันที่ 7 กันยายน 2555 ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก โดยมี ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาวิชาการเป็นเลขานุการ รวมจำนวน 5 คน ซึ่งได้มีการประชุมเพื่อพิจารณามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรไปแล้วเมื่อวันศุกร์ที่ 30 พฤศจิกายน 2555 และมีมติเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ ให้หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ผ่านการรับรองโดยไม่มีเงื่อนไข และมีข้อคิดเห็นเสนอแนะในประเด็นที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของหลักสูตร ได้แก่ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ความเป็นจีนของหลักสูตร ควรนำเข้ามาใส่ไว้ในหัวข้อการส่งเสริมประสบการณ์วิชาชีพ คณะกรรมการยังมีความพึงพอใจกับผลการสัมภาษณ์ผู้แทนนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความสุขในการเรียน และความภูมิใจในสถาบันการศึกษา นอกจากนี้ คณะกรรมการยังมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของหลักสูตรในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดการเรียนการสอนแบบ e-learning ในทุกวิชา การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการสหกิจศึกษาอย่างเป็นระบบ มีผลงานเป็นรูปธรรมชัดเจน การฝึกงานและดูงานในประเทศจีน และการเรียนภาษาจีนทางด้านโลจิสติกส์ นอกจากนี้ ทางหลักสูตรยังได้มีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับบัณฑิตก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานเสริมในรายวิชาที่เรียนคือ LM 4053 สัมมนาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ได้แก่ กำหนดให้มีการจัดสัมมนาและการจัดตลาดนัดแรงงานที่จัดเป็นประจำอย่างต่อเนื่องในทุกปี นอกจากนี้ยังจัดให้มีการสอนภาษาจีนด้านโลจิสติกส์ การเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและมีชื่อเสียงจากองค์การภาคเอกชนมาบรรยายให้ความรู้แก่นักศึกษาในรายวิชา รวมทั้งการได้รับรางวัลรองชนะเลิศในการประกวดผลงานสหกิจศึกษาในระดับภูมิภาคของประเทศอีกด้วย

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554)
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

1. ชื่อหลักสูตร
 - ภาษาไทย : หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
 - ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Business Administration in Logistics and Supply Chain Management
2. ชื่อปริญญา
 - ชื่อเต็ม (ภาษาไทย) : บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน)
 - ชื่อย่อ (ภาษาไทย) : บธ.บ. (การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน)
 - ชื่อเต็ม (ภาษาอังกฤษ) : Bachelor of Business Administration (Logistics and Supply Chain Management)
 - ชื่อย่อ(ภาษาอังกฤษ) : B.B.A. (Logistics and Supply Chain Management)
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
4. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ที่นำมาใช้ในการพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร นั้นเป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) ในส่วนของบริบทการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นยุทธศาสตร์ที่จะทำให้ระบบโลจิสติกส์ของไทยได้มาตรฐานสากล เพื่อสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางธุรกิจและการค้าของภูมิภาคอินโดจีน เป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันการเติบโตของเศรษฐกิจยุคใหม่ที่อาศัยการผสมผสานเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ากับความคิดสร้างสรรค์ และความรู้ที่เหมาะสม ให้กลายเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยปัจจุบันการนำเทคโนโลยีมาผสมผสานต่อยอดกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และนวัตกรรมทางด้าน การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานทำให้เกิดการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการที่มีลักษณะเฉพาะและ พัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง บุคลากรทางด้านจัดการโลจิสติกส์และ โซ่อุปทานจึงเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่จะช่วยผลักดันให้เกิดความเข้มแข็งในการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคตอันเป็นการสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างเศรษฐกิจไทยให้สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้

สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม ที่นำมาใช้ในการพิจารณาในการวางแผนหลักสูตรนั้นได้คำนึงถึงปัญหาหลักทางสังคมในปัจจุบันอันเป็นผลกระทบจากการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทำให้ประเทศต้องปรับตัวรองรับการแข่งขันดังกล่าว การผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจเอกชนและภาครัฐจะทำให้เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคม ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความอยู่ดีกินดีของประชาชนในสังคม ลดปัญหาช่องว่างทางสังคม ด้วยเหตุนี้ การผลิตบัณฑิตทางการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคม เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม ควบคู่กับความรู้ในทางวิชาการ เพื่อให้สังคมมีพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไป

การพัฒนาหลักสูตร

ผลกระทบจากสถานการณ์ภายนอกจึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรในเชิงรุกที่มีศักยภาพและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการขององค์ความรู้ และรองรับการแข่งขันในระบบการค้าเสรีที่จะเข้ามามีบทบาท มีผลกระทบต่อธุรกิจภายในประเทศในทุกๆระดับ โดยการผลิตบุคลากรทางด้านจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ที่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในองค์กรทางธุรกิจ มีความเข้าใจในสถานการณ์ทางธุรกิจ สามารถวิเคราะห์ปัญหาในเชิงธุรกิจและสภาพแวดล้อมที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจเพื่อหาแนวทางป้องกันหรือแก้ไขรวมทั้งเข้ามาใช้ให้เป็นข้อได้เปรียบหรือเครื่องมือที่สร้างความสามารถในกิจการธุรกิจ ให้สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการปรับตัวเรียนรู้สิ่งใหม่ๆเพื่อประยุกต์ใช้กับองค์กรธุรกิจ และมีคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ

บัดนี้ เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาโลจิสติกส์ พ.ศ. 2552 ให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในทุกๆระยะ 4 ปี และเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ ตลอดจนนำผลที่ได้จากการวิจัยประเมินหลักสูตรมาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและนายจ้างรวมทั้งผู้ใช้บัณฑิต โดยเน้นปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยและได้มาตรฐานสากล ครอบคลุมกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงยุคโลกาภิวัตน์ สามารถผลิตบัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ต้องมีการวิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ขึ้น

ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย

การพัฒนาหลักสูตรได้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่เน้นการเป็นสถาบันการเรียนรู้พลวัตระดับแนวหน้าในการผลิตบัณฑิต และพัฒนาบุคลากรที่มีมาตรฐานคุณภาพการอุดมศึกษา และการสร้างความเป็นเลิศในทางวิชาการและการมีสร้างองค์ความรู้ใหม่ และพัฒนานวัตกรรม อีกทั้งยังเป็นภาระหนึ่งของพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่มีไว้ดังนี้

- ผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากร
- ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้และนวัตกรรม
- บริการวิชาการแก่สังคม

- พัฒนาองค์การธรรมาภิบาล
- เพิ่มขีดความสามารถของระบบและกลไกการประกันคุณภาพและการจัดการความรู้
- ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- ประยุกต์เทคโนโลยีที่เหมาะสมและพัฒนานวัตกรรม

หลักสูตรการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เป็นหลักสูตรที่ทันสมัยและมีการพัฒนาองค์ความรู้ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทางด้านนวัตกรรมใหม่ ๆ จากต่างประเทศ รวมถึงลักษณะของการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจกับต่างประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้านจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอันจะช่วยส่งเสริมศักยภาพของบัณฑิต รวมถึงการเล็งเห็นถึงความสำคัญของการขยายฐานทางเศรษฐกิจไปยังประเทศจีน เนื่องจากต้องการผลักดันให้บัณฑิตของหลักสูตรมีจุดเด่นอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตามแนวนโยบายของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ นอกจากนี้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และธุรกิจ เป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงได้มีการปรึกษากับคณะวิชาต่าง ๆ เพื่อจัดโครงสร้างการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร

ปรัชญา

มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ในสาขาวิชา ทั้งทางด้านการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน และความรู้เกี่ยวกับธุรกิจจีน มีความสามารถและทักษะในการประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานและการประกอบอาชีพ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม

ความสำคัญ

จากการที่คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์หลักในแผนพัฒนาโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่ 10 (2550 – 2554) ที่จะทำให้ระบบ โลจิสติกส์ของไทยได้มาตรฐานสากล รองรับกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเติบโตอย่างรวดเร็วของจีนที่มีผลกระทบทำให้ไทยต้องปรับตัวสำหรับการก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์และการค้าในระดับภูมิภาคและระดับโลก ทำให้หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ของไทยทั้ง ภาครัฐ เอกชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความตื่นตัว และความพยายามร่วมกันพัฒนา โลจิสติกส์ของไทยให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีความเหมาะสมในลักษณะทางภูมิศาสตร์โดยตั้งอยู่ใกล้กับสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ และเป็นศูนย์กลางของสถานประกอบการ นิคมอุตสาหกรรม และโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก รวมทั้งคลังเก็บสินค้าและศูนย์กระจายสินค้า โดยเป็นประตูสู่ภาคตะวันออกเพราะมีเส้นทางคมนาคมขนส่งไปสู่ท่าเรือแหลมฉบัง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และปณิธานของมหาวิทยาลัย ที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจหลักด้วยความเป็นเลิศในการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อนำประเทศชาติไปสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ดำเนินการเรียนการสอนมาเป็นเวลานาน มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องและตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน) หลักสูตร 4 ปี เพื่อผลิตบุคลากรด้านบริหารธุรกิจที่มีความรอบรู้ศาสตร์ในสาขาวิชาทั้งที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจไทยและจีน มีความสามารถและทักษะควบคู่กับการมีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยพัฒนาสังคม และคาดหวังว่าบัณฑิตทางด้านจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน จะ

สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ซับซ้อน และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพ

5. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน จึงมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในตน ในวิชาชีพ สามารถดำรงตนได้ในสังคม มีวินัยและซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพ
2. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลักการ และทฤษฎี ด้านโลจิสติกส์และนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและแก้ปัญหาในกิจกรรมด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน นอกจากนี้ยังสามารถนำศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์กับโลจิสติกส์ได้
3. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์โดยนำหลักการ ที่เรียนมาไปประยุกต์สถานการณ์จริงได้ทุกสถานการณ์ และอ้างอิงได้อย่างเหมาะสม และจะต้องตระหนักในสิ่งแวดล้อมด้วย
4. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นผู้นำสูง และมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล สามารถทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และมีความรับผิดชอบสูง
5. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้มากกว่าหนึ่งภาษา และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย
6. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถนำแนวคิดเชิงโลจิสติกส์ไปใช้ในทางธุรกิจและประยุกต์กับการดำรงชีพเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
7. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์และธุรกิจไทย-จีน อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์สำหรับอาชีพหรือต่อยอดองค์ความรู้ ในระดับที่สูงขึ้น

6. กำหนดการเปิดสอน

มหาวิทยาลัยได้เปิดสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ และโซ่อุปทาน ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2552

7. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

7.1 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครเข้าศึกษา

1. เป็นผู้มีความรู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของ กระทรวงศึกษาธิการ หรือมีความรู้เทียบเท่าตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้

2. ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาของศาล เว้นแต่ในกรณีโทษนั้นเกิดจากความผิดอันได้ กระทำโดยประมาท หรือความผิดอันเป็นลหุโทษ
3. มีความประพฤติดี
4. ไม่เป็นคนวิกลจริต
5. ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือโรคอื่นที่สังคมรังเกียจ
6. มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

7.2 หลักเกณฑ์การคัดเลือก

การคัดเลือกผู้สมัครเพื่อเข้าศึกษา ยึดถือหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. โดยการสอบคัดเลือกของมหาวิทยาลัย
2. โดยการสอบคัดเลือกของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
3. โดยการสอบคัดเลือกด้วยวิธีเทียบโอน หรือสอบคุณสมบัติอย่างอื่น
4. โดยการรับเข้าตามโครงการพิเศษ

8. ระบบการศึกษา

มหาวิทยาลัยจัดการศึกษาในระบบทวิภาค โดยแบ่งปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ออกเป็น 2 ภาค การศึกษาปกติ คือ ภาคการศึกษาที่ 1 และภาคการศึกษาที่ 2 ซึ่งเป็นภาคการศึกษาบังคับ และอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้

8.1 ภาคการศึกษาปกติมี 2 ภาคการศึกษา คือ ภาคการศึกษาที่ 1 และภาคการศึกษาที่ 2 แต่ละภาคมีระยะเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า 15 สัปดาห์

8.2 ภาคฤดูร้อนมี 1 ภาคการศึกษา มีระยะเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า 8 สัปดาห์ โดยจัดชั่วโมงเรียนของแต่ละรายวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ

การคิดจำนวนหน่วยกิต

8.2.1 รายวิชาภาคทฤษฎีที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหา 1 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ตลอด 1 ภาคการศึกษาปกติไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

8.2.2 รายวิชาภาคปฏิบัติที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลอง 2 ถึง 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอด 1 ภาคการศึกษาปกติ ตั้งแต่ 30 ถึง 45 ชั่วโมง ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

8.2.3 การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึก 3 ถึง 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอด 1 ภาคการศึกษาปกติ ตั้งแต่ 45 ถึง 90 ชั่วโมง ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาและการลงทะเบียนเรียนข้ามมหาวิทยาลัย

เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการและระเบียบมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2552 หมวดที่ 6 การศึกษาข้ามสถาบัน การย้ายสาขาวิชา การย้ายรอบ และการโอนหน่วยกิตจากสถาบันอื่น

9. ระยะเวลาการศึกษา

หลักสูตรปริญญาตรี นักศึกษาจะต้องใช้ระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 6 ภาคการศึกษาปกติ แต่ไม่เกิน 16 ภาคการศึกษาปกติ

10. การลงทะเบียนเรียน

จำนวนหน่วยกิตที่นักศึกษาจะลงทะเบียนเรียนได้ มีดังนี้

10.1 นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาปกติได้ภาคละไม่ต่ำกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต ส่วนภาคฤดูร้อนไม่เกิน 9 หน่วยกิต

10.2 นักศึกษาสามารถขอพินิจลงทะเบียนในภาคการศึกษาปกติได้ภาคละไม่ต่ำกว่า 6 หน่วยกิต และไม่เกิน 15 หน่วยกิต ส่วนภาคฤดูร้อนไม่เกิน 6 หน่วยกิต

10.3 ในกรณีที่นักศึกษาคาดว่าจะสำเร็จการศึกษา ให้ลงทะเบียนเรียนมากกว่าที่กำหนดไว้ได้ไม่เกิน 3 หน่วยกิต แต่ต้องได้รับอนุมัติจากคณบดี

10.4 นักศึกษาที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา หรือมีเหตุผลวิสัยประสงค์จะลงทะเบียนเรียนต่ำกว่าที่กำหนดไว้จะต้องได้รับอนุมัติจากคณบดี

11. การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

11.1 การวัดผลการศึกษา

1) นักศึกษามีสิทธิ์เข้าสอบในรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน และได้รับใบเสร็จรับเงินลงทะเบียนเรียนแล้วเท่านั้น

2) นักศึกษาจะต้องมีเวลาเรียนในรายวิชาหนึ่ง ๆ ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติและ/หรือฝึกงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียน จึงจะมีสิทธิ์เข้าสอบในรายวิชานั้น ยกเว้นเหตุจำเป็นอย่างยิ่งและได้รับอนุมัติจากคณบดี คณะที่อำนวยการสอนรายวิชานั้น

3) ให้มีการวัดผลเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษา ในระหว่างภาคการศึกษาอาจมีการวัดผลด้วยก็ได้ ยกเว้นรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ในกรณีที่นักศึกษาขาดสอบอันเกิดจากเหตุจำเป็นอย่างยิ่งอาจผ่อนผันให้เข้าสอบในรายวิชาที่ขาดสอบนั้น โดยการจัดสอบเป็นกรณีพิเศษ และได้รับอนุมัติจากคณบดีที่นักศึกษาสังกัด

11.2 ประเมินผลการศึกษา

1) การประเมินผลการศึกษา ใช้ระบบระดับคะแนนตัวอักษร (Letter Grade) ซึ่งมีแต้มประจำระดับคะแนน (Grade Point) ดังต่อไปนี้

| ระดับคะแนน | แต้มประจำระดับคะแนน | ความหมาย |
|----------------|---------------------|----------------------------|
| A | 4.0 | ดีเยี่ยม (Excellent) |
| B ⁺ | 3.5 | ดีมาก (Very Good) |
| B | 3.0 | ดี (Good) |
| C ⁺ | 2.5 | ค่อนข้างดี (Fairly Good) |
| C | 2.0 | พอใช้ (Fair) |
| D ⁺ | 1.5 | ค่อนข้างอ่อน (Rather Poor) |
| D | 1.0 | อ่อน (Poor) |
| F | 0 | ตก (Failed) |

2) สัญลักษณ์ และความหมายของการวัดและประเมินผลรายวิชาต่าง ๆ ให้กำหนดดังนี้

| สัญลักษณ์ | ความหมาย |
|-----------|---|
| S | พอใจ (Satisfactory) |
| U | ไม่พอใจ (Unsatisfactory) |
| V | ผู้เข้าร่วมศึกษา (Visitor) |
| W | การถอนรายวิชา (Withdrawal) |
| I | การวัดผลยังไม่สมบูรณ์ (Incomplete) |
| P | การเรียนการสอนยังไม่สิ้นสุด (In Progress) |

3) นักศึกษาที่มีผลการศึกษาดังแต่ระดับคะแนน D ขึ้นไป ถือว่าสอบได้ในรายวิชานั้น ยกเว้นรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

4) ระดับคะแนน A, B⁺, B, C⁺, C, D⁺, D และ F ใช้สำหรับกรณีต่อไปนี้

1. รายวิชาที่นักศึกษาเข้าสอบ และ/หรือมีผลงานที่ประเมินผลได้เป็นระดับคะแนน

2. เปลี่ยนจากสัญลักษณ์ "I" เป็นระดับคะแนน

5) การให้ F นอกเหนือจากข้อ 11.2.4 แล้ว จะใช้ได้สำหรับกรณีต่อไปนี้

1. นักศึกษาทุจริตในการสอบ

2. นักศึกษามีเวลาเรียนภาคทฤษฎี ปฏิบัติ และ/หรือฝึกงานไม่ถึงร้อยละ

80 ของเวลาเรียนในรายวิชานั้น

3. เปลี่ยนสัญลักษณ์ "I" เป็นระดับคะแนน F เพราะนักศึกษาไม่ทำการสอบ หรือไม่ทำงานที่อาจารย์ผู้สอนกำหนดให้

6) สัญลักษณ์ "I" ใช้สำหรับกรณีต่อไปนี้

1. นักศึกษาไม่สามารถเข้ารับการวัดผลในรายวิชานั้นให้สำเร็จสมบูรณ์ได้ โดยมีหลักฐานแสดงว่ามีเหตุจำเป็นอย่างยิ่ง การให้สัญลักษณ์ I ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ผู้สอน และการอนุมัติจากคณบดีคณะที่อำนวยการสอนรายวิชานั้น

2. นักศึกษาทำงานที่เป็นส่วนประกอบการศึกษาของรายวิชานั้น ๆ ยังไม่สมบูรณ์ และอาจารย์ผู้สอนเห็นสมควรให้รอผลการศึกษา โดยความเห็นชอบของหัวหน้าสาขาวิชา และคณบดีคณะที่อำนวยการสอนรายวิชานั้น

3. นักศึกษาจะต้องดำเนินการขอรับการวัดและประเมินผลเพื่อสัญลักษณ์ I ให้สมบูรณ์ภายใน 2 สัปดาห์แรกของภาคการศึกษาปกติหรือภายใน 1 สัปดาห์แรกของภาคฤดูร้อน ถัดไปหากพ้นกำหนดดังกล่าวมหาวิทยาลัยจะเปลี่ยนสัญลักษณ์ I เป็นระดับคะแนน F หรือสัญลักษณ์ U

7) สัญลักษณ์ S หรือ U ใช้สำหรับรายวิชาทั้งที่ไม่มีหน่วยกิตหรือกำหนดหน่วยกิตแต่หลักสูตรกำหนดให้มีการประเมินผลการศึกษาที่ไม่เป็นระดับคะแนน

8) สัญลักษณ์ V ใช้สำหรับรายวิชาที่นักศึกษาขอเข้าร่วมศึกษา โดยไม่นับหน่วยกิตแต่หลักสูตรกำหนดให้มีการประเมินผลการศึกษาที่ไม่เป็นระดับคะแนน

9) สัญลักษณ์ P ใช้สำหรับรายวิชาที่มีการเรียนการสอนต่อเนื่องอยู่ และยังไม่มีการวัดและประเมินผลในภาคการศึกษานั้น สัญลักษณ์ P จะถูกเปลี่ยนเมื่อได้รับการวัดและประเมินผลแล้ว ทั้งนี้ไม่เกินวันสุดท้ายของกำหนดการสอบปลายภาคการศึกษาภายใน 1 ภาค การศึกษาถัดไป หากพ้นกำหนดดังกล่าวมหาวิทยาลัยจะเปลี่ยนสัญลักษณ์ P ให้เป็นระดับคะแนน F หรือสัญลักษณ์ U

10) สัญลักษณ์ W ใช้สำหรับรายวิชาที่นักศึกษาขอลถอนรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้แล้ว ทั้งนี้ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด

11.3 การคำนวณแต้มเฉลี่ย (Grade Point Average)

กระทำได้เมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค ดังนี้

1) แต้มเฉลี่ยรายภาค (Semester Grade Point Average) คำนวณจากผลการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา โดยเอาผลรวมของผลคูณของหน่วยกิตกับแต้มประจำระดับคะแนนที่นักศึกษาได้รับในแต่ละรายวิชาเป็นตัวตั้งแล้วหารด้วยหน่วยกิตรวมที่ลงทะเบียนเรียนในภาคนั้น การหารให้สิ้นสุดที่ทศนิยม 2 ตำแหน่ง โดยปัดเศษทิ้งไปทุกกรณี

2) แต้มเฉลี่ยสะสม (Cumulative Grade Point Average) คำนวณจากผลการศึกษาของนักศึกษา ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนถึงภาคการศึกษาที่กำลังคำนวณ โดยเอาผลรวมของผลคูณของหน่วยกิตกับแต้มประจำระดับคะแนนที่นักศึกษาได้รับในแต่ละรายวิชาเป็นตัวตั้ง แล้วหารด้วยหน่วยกิตรวมที่ลงทะเบียนเรียนทั้งหมด การหารให้สิ้นสุดที่ทศนิยม 2 ตำแหน่ง โดยปัดเศษทิ้งไปในทุกกรณี รายวิชาใดที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนมากกว่า 1 ครั้ง ให้นับหน่วยกิตสะสมได้เพียงครั้งเดียว และให้นำผลการศึกษาค้างล่าสุดมาใช้คำนวณแต้มเฉลี่ยสะสม

11.4 การสำเร็จการศึกษา

ผู้มีสิทธิ์ขอรับปริญญา ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขเรียนครบตามหลักสูตรสาขาวิชา และได้แต้มเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

12. จำนวนนักศึกษา

จำนวนนักศึกษาที่จะรับเข้าศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน และคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา มีดังนี้

| หลักสูตร | ปีการศึกษา / จำนวนนักศึกษา (คน) | | | | | |
|-------------------|---------------------------------|------|------|------|------|------|
| | 2552 | 2553 | 2554 | 2555 | 2556 | 2557 |
| ชั้นปีที่ 1 | 50 | 50 | 80 | 80 | 100 | |
| ชั้นปีที่ 2 | - | 43 | 43 | 72 | 72 | |
| ชั้นปีที่ 3 | - | - | 39 | 39 | 65 | |
| ชั้นปีที่ 4 | - | - | - | 35 | 35 | |
| รวมนักศึกษา | 50 | 93 | 164 | 227 | 273 | |
| ผู้สำเร็จการศึกษา | - | - | - | 35 | 35 | |

หมายเหตุ ปีแรกมีนักศึกษา Drop out 15 % ปีต่อมา Drop out 10 %

13. สถานที่และอุปกรณ์การสอน

13.1 อาคารสถานที่

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ตั้งอยู่เลขที่ 18/18 กิโลเมตรที่ 18 ถนนบางนา – ตราด
ตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

อาคารเรียน 1 และอาคารเรียน 2 ของมหาวิทยาลัยเป็นสถานที่ดำเนินการร่วมกันทุกคณะ
วิชาเป็นอาคาร 4 ชั้นเชื่อมติดต่อกัน พื้นที่ภายในอาคารเพื่อจัดกิจกรรมทางการศึกษา และบริการอื่น ๆ
ประมาณ 17,000 ตารางเมตร ห้องเรียนทุกห้องติดเครื่องปรับอากาศและโสตทัศนูปกรณ์ที่ทันสมัย
ประกอบด้วย

- | | | | |
|------------------------------|-------|----|------|
| 1. ห้องเรียนรวม | จำนวน | 74 | ห้อง |
| 2. ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ | จำนวน | 6 | ห้อง |
| 3. ห้องปฏิบัติการภาษา | จำนวน | 4 | ห้อง |

อาคารอำนวยการมีห้องเรียนปรับอากาศจำนวน 8 ห้อง โดยมีห้องบรรจุ 60 ที่นั่ง จำนวน
6 ห้อง ห้องบรรจุ 40 ที่นั่ง จำนวน 2 ห้อง มีห้องให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 1 ห้อง

อาคารหอประชุม เป็นสถานที่ดำเนินการร่วมกันทุกคณะวิชา พื้นที่ภายในอาคารเพื่อจัด
กิจกรรมทางการศึกษา และบริการอื่น ๆ ประมาณ 5,653 ตารางเมตร ห้องเรียนทุกห้องติด
เครื่องปรับอากาศและโสตทัศนูปกรณ์ที่ทันสมัย ประกอบด้วย

- | | | | |
|------------------|-------|---|---------------------------|
| 1. หอประชุม | จำนวน | 1 | ห้อง (ขนาด 1,114 ที่นั่ง) |
| 2. ห้องบรรยายรวม | จำนวน | 2 | ห้อง |

13.2 อุปกรณ์การศึกษา

13.2.1 อุปกรณ์การเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยได้จัดอุปกรณ์การเรียนการสอนทั่วไปประจำห้องบรรยาย ห้องบรรยายทุกห้องมีอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับการสอนอย่างครบถ้วนตามหลักสูตร และเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียนประกอบด้วย ไมโครโฟน เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายข้ามศีรษะ จอภาพ กระดานดำ กระดานไวท์บอร์ด โฟโตคอปปี เครื่องฉายวิดีโอ (LCD) และคอมพิวเตอร์

ห้องปฏิบัติการภาษา จำนวน 4 ห้อง โดยในแต่ละห้องมีอุปกรณ์สำหรับนักศึกษา ประกอบด้วย หูฟังพร้อมไมโครโฟนและชุดเล่นเทปพร้อมมอนิเตอร์ภาพ จำนวน 64 ชุด รวมอุปกรณ์ 256 ชุด และอุปกรณ์สำหรับอาจารย์ผู้สอนในแต่ละห้อง ประกอบด้วย หูฟัง ชุดควบคุมวิดีโอ เครื่องถ่ายทอดสัญญาณภาพและเครื่องฉายวิดีโอ (LCD)

13.2.2 อุปกรณ์ประกอบสำหรับบริเวณและอาคารสถานที่

มหาวิทยาลัยจัดให้มีอุปกรณ์สาธารณูปโภค ได้แก่ หอพัก โรงอาหาร สนามกีฬา ห้องสมุด ธนาคาร ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรม ห้องพยาบาล สิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอกับอาจารย์และนักศึกษา รวมทั้งห้องเรียนปรับอากาศ ห้องน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสียและอุปกรณ์ดับเพลิง

14. ห้องสมุด

มหาวิทยาลัยมีศูนย์บรรณสารสนเทศ รับผิดชอบดูแลห้องสมุดและศูนย์เรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning Resource Center : SLRC) ที่เอื้อและอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาอาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยได้แสวงหาและเข้าถึง ซึ่งความรู้ในศาสตร์พื้นฐานทั่วไปด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีน คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการสืบค้นในรูปแบบของเสียงภาพและและมัลติมีเดีย ตลอดจนการเรียนรู้ด้วยระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์เป็นสำคัญด้วยการเชื่อมต่อกับเครือข่ายของมหาวิทยาลัย และเครือข่ายภายนอก นอกจากนี้ศูนย์บรรณสารยังให้บริการระบบซอฟต์แวร์ Blackboard ซึ่งเป็นระบบที่เอื้อให้มีการเรียนการสอนบนระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning Platform) หรือห้องเรียนเสมือนจริงผ่านทางอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัย ทำให้อาจารย์และนักศึกษาที่เรียนวิชาเดียวกัน สามารถติดตามบทเรียนและสื่อสารถึงกันได้ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ อาจารย์ นักศึกษาและบุคลากรสามารถค้นคว้า ยืม คืน สำรองหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ที่ศูนย์บรรณสารสนเทศให้บริการได้ โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่ายในศูนย์บรรณสารสนเทศ ตลอดจนเครือข่ายภายในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้การสืบค้นฐานข้อมูลของห้องสมุด สามารถทำได้โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ตตลอด 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ศูนย์บรรณสารสนเทศยังให้บริการห้องศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูลภายนอกตลอดจนบริการสื่อสันทนาการต่าง ๆ

15. รหัสวิชา

รหัสวิชา (Course Number) ประกอบด้วยอักษร 2 ตัว ตามด้วยเลข 4 หลัก

15.1 รหัสตัวอักษร มีความหมาย ดังนี้

| | | |
|----|---------|---|
| AC | หมายถึง | รายวิชาในกลุ่มวิชาการบัญชี |
| EC | หมายถึง | รายวิชาในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ |
| EG | หมายถึง | รายวิชาในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ |
| FN | หมายถึง | รายวิชาในสาขาวิชาการเงิน |
| GE | หมายถึง | รายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป |
| IM | หมายถึง | รายวิชาในสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม |
| LA | หมายถึง | รายวิชาในกลุ่มวิชากฎหมาย |
| LM | หมายถึง | รายวิชาในกลุ่มวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน |
| MA | หมายถึง | รายวิชาในกลุ่มวิชาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ |
| MG | หมายถึง | รายวิชาในกลุ่มวิชาการจัดการ |
| MK | หมายถึง | รายวิชาในกลุ่มวิชาการตลาด |
| ST | หมายถึง | รายวิชาในกลุ่มวิชาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ |

15.2 รหัสตัวเลข ประกอบด้วยตัวเลข 4 หลักดังนี้

| เลขหลักพัน | หมายถึง | ระดับชั้นปีที่ ได้แก่ |
|-----------------------|---------|-------------------------------|
| หมายเลข | 1 | วิชาสำหรับชั้นปีที่ 1 |
| หมายเลข | 2 | วิชาสำหรับชั้นปีที่ 2 |
| หมายเลข | 3 | วิชาสำหรับชั้นปีที่ 3 |
| หมายเลข | 4 | วิชาสำหรับชั้นปีที่ 4 |
| เลขหลักร้อยและหลักสิบ | หมายถึง | ลำดับวิชา |
| เลขหลักหน่วย | หมายถึง | จำนวนหน่วยกิตของรายวิชานั้น ๆ |

15.3 การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหน่วยกิตรายวิชา ใช้รหัสดังนี้

A (B1/B2 – C1/C2 – D1/D2)

| | | |
|----------|---|--|
| A | หมายถึง | จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดของรายวิชา |
| B1 | หมายถึง | จำนวนหน่วยกิตการบรรยาย |
| B2 | หมายถึง | จำนวนชั่วโมงบรรยายต่อสัปดาห์ |
| C1 | หมายถึง | จำนวนหน่วยกิตการฝึกปฏิบัติในห้องทดลอง |
| C2 | หมายถึง | จำนวนชั่วโมงการฝึกปฏิบัติในห้องทดลองต่อสัปดาห์ |
| D1 | หมายถึง | จำนวนหน่วยกิตการฝึกงานหรือฝึกภาคสนาม |
| D2 | หมายถึง | จำนวนชั่วโมงการฝึกงานหรือการฝึกภาคสนามต่อสัปดาห์ |
| หมายเหตุ | จำนวนหน่วยกิตในวงเล็บรวมกันต้องเท่ากับจำนวนหน่วยกิตรวมทั้งหมด | |

16. หลักสูตร

16.1 จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 138 หน่วยกิต

16.2 โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร แบ่งเป็นหมวดวิชาที่สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยหมวดวิชาและกลุ่มวิชาต่างๆ ดังนี้

| | | |
|---------------------------------------|-----------------|----------|
| 1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป | ไม่น้อยกว่า 30 | หน่วยกิต |
| 1.1 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ | 6 | หน่วยกิต |
| 1.2 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ | 4 | หน่วยกิต |
| 1.3 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ | 8 | หน่วยกิต |
| 1.4 กลุ่มวิชาภาษา | 12 | หน่วยกิต |
| 2. หมวดวิชาเฉพาะ | ไม่น้อยกว่า 102 | หน่วยกิต |
| 2.1 กลุ่มวิชาแกน | 45 | หน่วยกิต |
| 2.2 กลุ่มวิชาเอกบังคับ | 36 | หน่วยกิต |
| 2.3 กลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ | 9 | หน่วยกิต |
| 2.4 กลุ่มวิชาเอกเลือก | 12 | หน่วยกิต |
| 3. หมวดวิชาเลือกเสรี | 6 | หน่วยกิต |

16.3 รายวิชาในหลักสูตร

| | | |
|---|----------------|--------------|
| 1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป | ไม่น้อยกว่า 30 | หน่วยกิต |
| กลุ่มวิชามนุษย์ศาสตร์ | 6 | หน่วยกิต |
| 1. GE 1072 สุขภาพพลานามัยกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต | | 2(1/1-1/2-0) |
| Health and Quality of life | | |
| 2. GE 1082 โลกทัศน์กับการดำเนินชีวิต | | 2(2/2-0-0) |
| World view and Ways of Life | | |
| 3. GE 1092 จิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต | | 2(2/2-0-0) |
| Psychology for Living | | |
| กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ | 4 | หน่วยกิต |
| 1. GE 1102 ไทยกับสภาวะการณ์โลก | | 2(2/2-0-0) |
| Thailand in Contemporary World Events | | |
| 2. GE 1112 ชีวิตกับเศรษฐกิจพอเพียง | | 2(2/2-0-0) |
| Life and Sufficiency Economy | | |

16.4 แผนการศึกษา

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

| หลักสูตร 4 ปี | | | | |
|------------------------------|---------------------------------|------------------------------|--|-----------------|
| ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1 | | ชั้นปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2 | | |
| GE 1043 | ภาษาไทยกับการสื่อสาร | 3(3/3-0-0) | BA 1313 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจ | 3(3/3-0-0) |
| GE 1053 | ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1 | 3(2/2-1/2-0) | EC 1003 เศรษฐศาสตร์จุลภาค | 3(3/3-0-0) |
| GE 1082 | โลกทัศน์กับการดำเนินชีวิต | 2(2/2-0-0) | GE 1063 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2 | 3(2/2-1/2-0) |
| GE 1122 | เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเรียนรู้ | 2(2/2-0-0) | GE 1072 สุขภาพพลานามัยกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต | 2(1/1-1/2-0) |
| LA 2803 | กฎหมายธุรกิจ | 3(3/3-0-0) | GE 1092 จิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต | 2(2/2-0-0) |
| MA 1073 | คณิตศาสตร์และสถิติ | 3(3/3-0-0) | MK1503 หลักการตลาด | 3(3/3-0-0) |
| | รวม | 16(15/15-1/2-0) | รวม | 16(14/14-2/4-0) |

| ชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 | | ชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 | | |
|------------------------------|---------------------------------|------------------------------|---|-----------------|
| AC 1233 | หลักการบัญชี | 3(2/2-1/2-0) | BA 3503 การประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อธุรกิจ | 3(2/2-1/2-0) |
| LM 2013 | การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน | 3(3/3-0-0) | GE 2222 ตรรกวิทยา : การใช้เหตุผลในชีวิตประจำวัน | 2(2/2-0-0) |
| EC 1013 | เศรษฐศาสตร์มหภาค | 3(3/3-0-0) | GE 2232 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม | 2(2/2-0-0) |
| GE 1102 | ไทยกับสภาวะการณ์โลก | 2(2/2-0-0) | MG 1303 องค์การและการจัดการ | 3(3/3-0-0) |
| GE 1112 | ชีวิตกับเศรษฐกิจพอเพียง | 2(2/2-0-0) | LM 3013 การจัดซื้อในระบบโซ่อุปทาน | 3(3/3-0-0) |
| GE 1132 | ทักษะและกระบวนการคิด | 2(2/2-0-0) | ST 2053 สถิติธุรกิจ | 3(3/3-0-0) |
| | วิชาเลือกเสรี | 3(3/3-0-0) | FN 1603 การเงินธุรกิจ | 3(3/3-0-0) |
| | รวม | 18(17/17-1/2-0) | รวม | 19(18/18-1/2-0) |

| ชั้นปีที่ 2 ภาคฤดูร้อน | | |
|------------------------|---------------|------------|
| BA 4113 | การภาชีอากร | 3(3/3-0-0) |
| | วิชาเลือกเสรี | 3(3/3-0-0) |
| | รวม | 6(6/6-0-0) |

16.4 แผนการศึกษา (ต่อ)

| ชั้นปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1 | | ชั้นปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2 | |
|---|-----------------|---|---------------|
| IM 2153 การจัดการการผลิตและการดำเนินงาน | 3(3/3-0-0) | AC 3133 การบัญชีเพื่อการจัดการ | 3(3/3-0-0) |
| BC 3303 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ | 3(2/2-1/2-0) | BA 3143 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ | 3(3/3-0-0) |
| LM 3023 การจัดการสินค้าคงคลังและคลังสินค้า | 3(3/3-0-0) | BA 4103 การวิจัยธุรกิจ | 3(3/3-0-0) |
| LM 3033 การจัดการการขนส่ง | 3(3/3-0-0) | EG 5233 การฟัง- การพูด ภาษาอังกฤษ เพื่อวิชาชีพ | 3(3/3-0-0) |
| LM 3053 กฎหมายโลจิสติกส์ | 3(3/3-0-0) | LM 3043 เทคโนโลยีการจัดการข้อมูลสำหรับโลจิสติกส์ | 3(3/3-0-0) |
| วิชาเอกเลือก หรือ วิชาโท | 3(3/3-0-0) | LM 3063 การประกันภัยด้านโลจิสติกส์ | 3(3/3-0-0) |
| รวม | 18(17/17-1/2-0) | รวม | 18(18/18-0-0) |
| | | ชั้นปีที่ 3 ภาคฤดูร้อน เฉพาะไม่เลือกสหกิจ | |
| | | LM 3593 การฝึกงานนอกสถานที่ | 0(0-0-3/15) |
| | | รวม | 3(0-0-3/15) |
| ชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 1 | | ชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2 | |
| LM 4109 สหกิจศึกษา หรือ LM.....วิชาเอกเลือก LM.....วิชาเอกเลือก LM.....วิชาเอกเลือก (โดยนักศึกษาต้องเรียนวิชาเอกบังคับแล้วไม่ต่ำกว่า 18 หน่วยกิต) | 9(0-0-9/40) | BA 4013 การจัดการเชิงกลยุทธ์ | 3(3/3-0-0) |
| | | EG 5243 การอ่าน-การเขียน ภาษาอังกฤษ เพื่อวิชาชีพ | 3(3/3-0-0) |
| | | LM 4013 การบริหารท่าขนส่ง | 3(3/3-0-0) |
| | | LM 4053 สัมมนาการจัดการโลจิสติกส์ และโซ่อุปทาน | 3(3/3-0-0) |
| | | LM 4043 การจัดการสัมพันธภาพผู้จัดหา วัตถุดิบและลูกค้า | 3(3/3-0-0) |
| | | วิชาเอกเลือก หรือ วิชาโท | 3(3/3-0-0) |
| รวม | 9(0/0-9-40) | รวม | 18(18/18-0-0) |
| หรือ รวม | 9 (9/9-0-0) | | |

17. ระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตร

มหาวิทยาลัยกำหนดนโยบายให้ทุกหลักสูตรมีระบบการประกันคุณภาพภายใน และรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทุก 5 ปี ซึ่งมีประเด็นหลักในการประกันคุณภาพหลักสูตร ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร

มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำหน้าที่วางแผนการบริหารหลักสูตร ทั้งในด้านการจัดการ การพัฒนาบุคลากร งบประมาณและสถานที่ ด้านการกำกับดูแลมาตรฐานหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร เพื่อนำผลมาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในด้านการจัดการเรียนการสอน ได้จัดให้มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มวิชา / รายวิชา ทำหน้าที่ดูแลการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปในทิศทางตามที่หลักสูตรกำหนด

2. ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีอุปกรณ์และทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ ตำรา วารสารที่ทันสมัยและมีห้องปฏิบัติการที่เพียงพอเป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และจัดให้มีสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา

มหาวิทยาลัยได้วางแผนพัฒนานักศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ วิชาชีพ จริยธรรม และสุขภาพ โดยกำหนดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการสำหรับนักศึกษาทุกคน และคณะกรรมการกิจการนักศึกษาประจำคณะวิชา ที่ได้เข้ารับการพัฒนาความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษา เพื่อทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ ส่งเสริมสนับสนุนและให้คำแนะนำนักศึกษาให้มีพัฒนาการครบทุกด้านรวมถึงการใช้ชีวิตในสังคมอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

4. ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม / หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

ในการจัดทำหลักสูตรมีการวิเคราะห์ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม ก่อนที่จะมีการเปิดดำเนินการหลักสูตร และมีการประเมินคุณภาพบัณฑิต โดยศึกษาระดับความพึงพอใจของนายจ้าง เพื่อนำผลมาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

5. การส่งเสริมการวิจัย

มีนโยบายส่งเสริมให้คณาจารย์ศึกษาวิจัย ค้นคว้า เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีการกำหนดทิศทางการวิจัยที่สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพ

18. การพัฒนาหลักสูตร

มหาวิทยาลัยจัดให้มีคณะกรรมการประเมินหลักสูตร ซึ่งทำหน้าที่ประเมินหลักสูตรใน ทุก 5 ปี โดยจัดทำแบบสอบถามไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้องได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผล นำผลการประเมินหลักสูตรมา

- ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้มหาวิทยาลัยกำหนดกลไกการพัฒนาหลักสูตรตามระบบ ดังนี้

18.1 มีการกำหนดดัชนีบ่งชี้มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรไว้ดังนี้

(1) มีการประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรตามภาระหน้าที่ที่กำหนดไว้

(2) มีระบบ และกลไกในการพัฒนานักศึกษาทั้ง 4 ด้าน

(การส่งเสริมวิชาการ วิชาชีพ ส่งเสริมจริยธรรม สุขภาพ)

(3) มีสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง

(4) มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเฉพาะการเรียนรู้จากการ

ปฏิบัติและประสบการณ์จริง

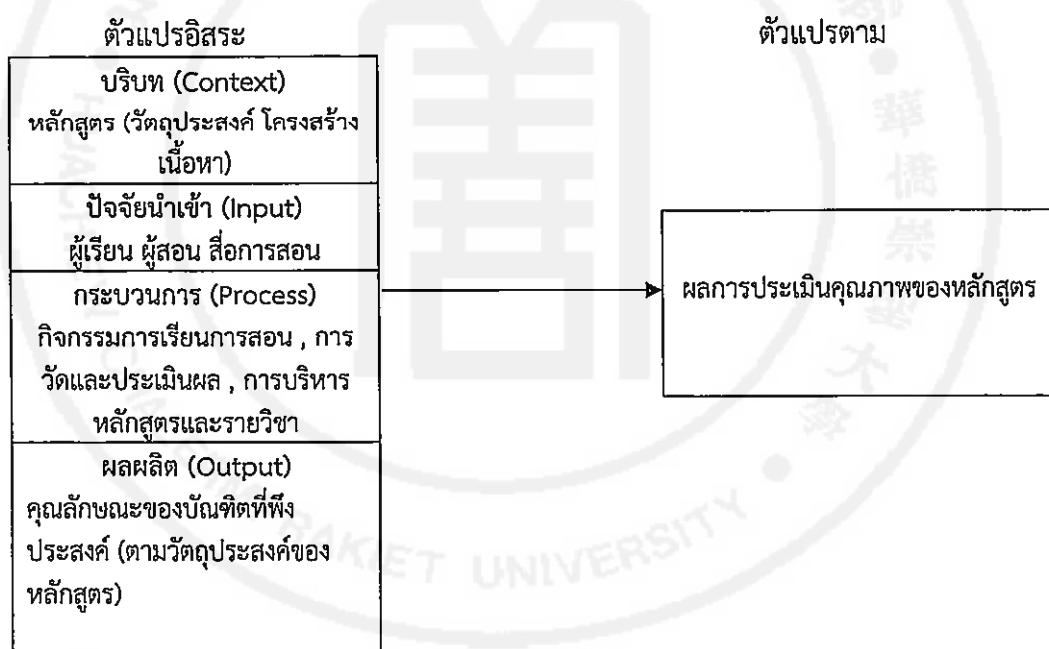
(5) มีการปรับปรุงหลักสูตรตามดัชนีบ่งชี้ข้างต้น ในระยะ 5 ปี

18.2 กำหนดการประเมินหลักสูตรตามดัชนีบ่งชี้ข้างต้น ทุกๆ ระยะ 5 ปี

18.3 กำหนดการประเมินครั้งแรก ปีการศึกษา 2556

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกทฤษฎีการประเมิน ได้แก่ ตัวแบบการประเมิน CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam สำหรับใช้ในการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตรปรับปรุง 2554) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในการประเมินจะครอบคลุมองค์ประกอบใน 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมของระบบ (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้าสู่ระบบ (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Output Evaluation) โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้



บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตรปรับปรุง 2554) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณ จากการใช้แบบสอบถาม และเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อย ทั้งนี้เนื่องจากจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยใช้ตัวแบบ CIPP Model ของ Daniel L.Stufflebeam สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม

3.1 วิธีการวิจัย

ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามแนวทางที่กำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัยทั่วไป ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่

- ขั้นตอนที่ 1 การออกแบบวิจัย
- ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือวิจัย
- ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 5 การแปลความหมายและสรุปผล

3.2 การออกแบบวิจัย

1.1 ประชากรและตัวอย่าง

ในการกำหนดกรอบของประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เนื่องจากเป็นการวิจัยประเมินหลักสูตร กลุ่มประชากรที่ศึกษามีขนาดเล็ก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยใช้กรอบความคิดของ CIPP Model ดังนั้น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยหมายถึง บุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) หรือที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ปัจจุบัน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา อาจารย์ผู้สอน (อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์พิเศษ) และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ดังนี้

1. ผู้เรียน ได้แก่ นักศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 (ปีการศึกษา 2557) หรือชั้นปีสุดท้าย จำนวน 91 คน (สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. 2559)
2. อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก และวิชาเลือก จำนวน 5 คน ทั้งอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ
3. บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 86 คน ได้แก่ บัณฑิตบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 (สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. 2559)
4. นายจ้าง ผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้างานของบัณฑิต จำนวน 27 คน

3.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ได้แก่

2.1 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย รวมทั้งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย ด้านบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) มีจำนวน 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2557 แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่างๆ ของหลักสูตร จำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ 4 ด้าน (ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยการเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านผลผลิต)

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่างๆ ของหลักสูตร จำนวน 65 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 16 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ 4 ด้าน (ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัย

การเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านผลผลิต)

ส่วนที่ 5 ความต้องการพัฒนาด้านการเรียนการสอน จำนวน 2 ข้อ

ชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่างๆ ของหลักสูตร จำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ 4 ด้าน (ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยการ
เรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านผลผลิต)

ชุดที่ 4 แบบสอบถามสำหรับนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต
แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่างๆ ของหลักสูตร จำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ 4 ด้าน (ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยการ
เรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านผลผลิต)

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาโดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาพัฒนา
และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1.1 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2557

แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1) แบบสอบถามปลายปิด

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทให้
เลือกตอบและเติมคำ สำคัญเกี่ยวกับประวัติส่วนตัวและเหตุผลของการเข้ามาศึกษาในหลักสูตร
และความรู้ความสามารถพิเศษ จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่าง ๆ ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการโลจิสติกส์และซัพพลาน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วย 9 ตอน
ได้แก่ ตอนที่ 1 ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน (อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์พิเศษ) จำนวน
10 ข้อ ตอนที่ 2 ด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 3 ด้านคุณลักษณะของ
เพื่อนนักศึกษาร่วมชั้นเรียน จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 4 ด้านการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา ตอนที่ 5
ด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน ตอนที่ 6 ด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร ตอนที่ 7
ด้านการให้บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา ตอนที่ 8 ด้านความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่าย
อินเทอร์เน็ต และตอนที่ 9 ด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียน ประกอบด้วยข้อ
คำถามรวม 70 ข้อ

2) แบบสอบถามปลายเปิด

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ
ประกอบด้วย ข้อคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป ด้านปัจจัยการเรียนการสอน ด้านกระบวนการ
เรียนการสอน และด้านผลผลิต

1.2 แบบสอบถามสำหรับบัณฑิต แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

1) แบบสอบถามปลายปิด

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทให้เลือกตอบและเติมสาระสำคัญเกี่ยวกับประวัติการศึกษาเดิม สถานภาพการทำงาน และอาชีพหลัก รวมจำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่าง ๆ ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วย 9 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน (อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์พิเศษ) จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 2 ด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 3 ด้านคุณลักษณะของเพื่อนนักศึกษาร่วมชั้นเรียน จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 4 ด้านการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา ตอนที่ 5 ด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน ตอนที่ 6 ด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร ตอนที่ 7 ด้านการให้บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา ตอนที่ 8 ด้านความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต และตอนที่ 9 ด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียน

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วย ด้านการทำงาน จำนวน 6 ข้อ และด้านองค์การและหัวหน้างาน จำนวน 9 ข้อ รวมจำนวน 15 ข้อ

2) แบบสอบถามปลายเปิด

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย ข้อคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป ด้านปัจจัยการเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านผลผลิต

ส่วนที่ 5 ความต้องการพัฒนาตนเองหรือเป้าหมายในอนาคต เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองสำหรับอนาคตของบัณฑิต และคำถามเกี่ยวกับหลักสูตรเพิ่มเติมหรือที่น่าสนใจ

1.3 แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน (อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์พิเศษ) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1) แบบสอบถามปลายปิด

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่าง ๆ ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 2 ด้านคุณลักษณะของบัณฑิต (ในภาพรวม) จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 3 ด้านองค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน จำนวน 5 ข้อ

2) แบบสอบถามปลายเปิด

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย ข้อคิดเห็นด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป ด้านปัจจัยการเรียนรู้การสอน ด้านกระบวนการเรียนรู้การสอน และด้านผลผลิต

1.4 แบบสอบถามสำหรับนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1) แบบสอบถามปลายปิด

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับบัณฑิต เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ด้านความรู้ จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 2 ด้านจิตพิสัย จำนวน 12 ข้อ ตอนที่ 3 ด้านทักษะ จำนวน 10 ข้อ

2) แบบสอบถามปลายเปิด

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร เกี่ยวกับบัณฑิต เกี่ยวกับสถาบันการศึกษา และข้อคิดเห็นเสนอแนะทั่วไป

ลักษณะของแบบสอบถามที่เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่าของลิเกิร์ต (Likert) จำแนกมาตราวัดออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (Rensis A. Likert, 1961)

| | | |
|---|---------|----------------------|
| 5 | หมายถึง | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 4 | หมายถึง | เห็นด้วย |
| 3 | หมายถึง | ไม่แน่ใจ |
| 2 | หมายถึง | ไม่เห็นด้วย |
| 1 | หมายถึง | ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง |

การสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างและกรอบของคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษาและสร้างโครงสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมประเด็นสำหรับสิ่งที่ต้องการประเมินสำหรับองค์ประกอบในแต่ละด้านตามกรอบแนวคิดในการวิจัยและตัวแบบของ CIPP

3. นำแบบสอบถามที่ร่างขึ้นและปรับปรุงให้เหมือนจริงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและประสบการณ์ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือวิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

4. ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้แก่
รองศาสตราจารย์ ดร. วลัยลักษณ์ อัครีรวงศ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

รองศาสตราจารย์ ดร. พงศ์ ทรดาล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รองศาสตราจารย์ ณรงค์ศักดิ์ บุญเลิศ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

2. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) อาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อแสดงข้อคิดเห็น
เสนอแนะเพิ่มเติมในการบริหารจัดการหลักสูตร ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการ
จัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ทั้งในด้านหลักสูตร ผู้เรียน บัณฑิต อาจารย์ผู้สอน นายจ้างหรือ
ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ตลอดจนนำผลที่ได้จากการวิจัยประเมินหลักสูตรมาอภิปรายผลเพื่อ
วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคของหลักสูตร รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ อาจารย์
ประจำหลักสูตร ได้แก่

- | | |
|---------------------------------------|----------------------|
| 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุตีระ ระบอบ | หัวหน้าสาขาวิชา |
| 2. อาจารย์อดุลย์ นงภา | อาจารย์ประจำสาขาวิชา |
| 3. อาจารย์ศักดิ์ชัย | อาจารย์ประจำสาขาวิชา |
| 4. อาจารย์ณภัทร ศรีนวล | อาจารย์ประจำสาขาวิชา |

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะบริหารธุรกิจ เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
จากตัวอย่างในการวิจัย
2. นำหนังสือที่ได้รับการอนุมัติแล้วพร้อมกับแบบสอบถามนำส่งไปยังบุคคล
หรือหน่วยงานเป้าหมาย โดยคณะผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานเป็นการล่วงหน้าด้วยตัวเองเพื่อชี้แจงให้
ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูลและคำแนะนำในการตอบแบบสอบถามก่อนทุกครั้ง
3. วางแผนเพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างได้อย่างครบถ้วน ภายใน
ระยะเวลาที่กำหนด โดยคำนึงถึงข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น
4. คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถาม ด้วยตนเอง จนได้รับแบบสอบถาม
กลับคืนครบถ้วนตามที่ต้องการ
5. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์
ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของ
กลุ่มตัวอย่างและพรรณนาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา สถิติที่ใช้คือค่าความถี่

(Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกออกได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

ภายหลังจากที่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลผล และวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติอย่างง่าย ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าร้อยละ ความถี่ และนำเสนอในรูปแบบตารางและพรรณนาลักษณะของข้อมูล

1.2 การวิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตร ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมหรือบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปแบบตารางและแปลผล

1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินหลักสูตร ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมหรือบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เมื่อจำแนกตามความแตกต่างระหว่างประชากร

1.4 การวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด และปัญหาหรือข้อเสนอแนะของผู้ตอบ ผู้วิจัยนำมาจัดลำดับและจัดหมวดหมู่ในแต่ละด้านเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหาและประเด็นสำคัญ

เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินหลักสูตร ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตร มีความเห็นด้วยในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตร มีความเห็นด้วยในระดับเห็นด้วย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตร มีความเห็นด้วยในระดับไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตร มีความเห็นด้วยในระดับไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตร มีความเห็นด้วยในระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในเชิงพรรณนา

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการจัดสัมมนากลุ่มย่อย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ระหว่างอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 4 ท่าน จากนั้นจึงนำเสนอในลักษณะพรรณนาข้อความและสรุปประเด็น

3.6 การแปลความหมายและสรุปผล

ในการวิจัยผู้วิจัยได้แปลความหมายผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแต่ละขั้นตอนของการวิจัย โดยพรรณนาคุณลักษณะของข้อมูลจากผลการสำรวจประชากรที่ใช้ในการศึกษา หลังจากนั้น จึงสรุปผลการศึกษาเพื่อตรวจสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ในลักษณะของการนำเสนอข้อมูลเป็นตารางทั้งแบบตารางทางเดียว ตารางสองทาง และ ตารางหลายทาง



บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ในการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักศึกษาปัจจุบันที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 ในปีการศึกษา

2558

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2557

ผลสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามนักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2557 หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน จำนวน 77 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 77 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 61.04 เพศชายจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 38.96 มีอายุระหว่าง 21-22 ปีมากที่สุดจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 76.62 น้อยที่สุดอายุระหว่าง 23-24 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 23.38

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 77 คน เข้ารับการศึกษาตั้งแต่ปี 2554 มีเกรดเฉลี่ย (นับถึงเดือนกรกฎาคม 2558) 3.30-3.50 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.98 เกรดเฉลี่ย 3.00-3.20 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.39 เกรดเฉลี่ย 2.70-2.90 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.68 เกรดเฉลี่ย 2.40-2.60 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 15.59 เกรดเฉลี่ย 2.10-2.30 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 25.98 เกรดเฉลี่ย 1.80-2.00 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 23.38

เหตุผลที่เลือกเรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ อันดับที่ 1 นักสูตรน่าสนใจ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 44.16 อันดับที่ 2 บุคคลรู้จักแนะนำ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 29.87 อันดับที่ 3 เป็นหลักสูตร หรืออาชีพที่กำลังได้รับความนิยม จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 25.97

ตอนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่างๆ ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน (อาจารย์ประจำ
หลักสูตร/อาจารย์พิเศษ)

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|------|-------------------|
| 1 | มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายวิชาที่สอนเป็นอย่างดี | 4.21 | .585 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 2 | คุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสมในวิชาที่สอน | 4.23 | .716 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 3 | มีความตรงต่อเวลา | 4.00 | .699 | เห็นด้วย |
| 4 | เทคนิคการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา | 3.95 | .681 | เห็นด้วย |
| 5 | ทุ่มเทและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ผู้สอนที่ดี | 3.92 | .653 | เห็นด้วย |
| 6 | ใช้เทคนิคการสอนที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี | 4.06 | .727 | เห็นด้วย |
| 7 | เป็นแบบอย่างที่ดีในวิชาชีพ | 4.05 | .720 | เห็นด้วย |
| 8 | เอาใจใส่ดูแลนักศึกษาที่รับผิดชอบ | 4.08 | .797 | เห็นด้วย |
| 9 | มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ | 4.18 | .815 | เห็นด้วย |
| 10 | มีคุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นครู | 4.25 | .692 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| | รวม | 4.08 | .708 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.1 ในภาพรวมปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน/บรรยาย (อาจารย์ประจำ
หลักสูตร/อาจารย์พิเศษ) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .708) โดย
ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีคุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ
คุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสมในวิชาที่สอน ($\bar{X} = 4.23$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทุ่มเทและ
ตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ผู้สอนที่ดี ($\bar{X} = 3.92$)

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|------|-------------------|
| 11 | มีความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร (138 หน่วยกิต) | 3.91 | .811 | เห็นด้วย |
| 12 | มีการเรียงลำดับรายวิชาต่างๆ ในแต่ละชั้นปีเหมาะสม | 3.61 | .726 | เห็นด้วย |
| 13 | รายวิชาในหลักสูตรน่าสนใจและทันสมัย | 3.86 | .702 | เห็นด้วย |
| 14 | เนื้อหาวิชาตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร | 4.22 | .697 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 15 | วัตถุประสงค์ของหลักสูตรชัดเจนมาสารรณนำไปสู่การปฏิบัติได้ | 3.92 | .686 | เห็นด้วย |
| 16 | เนื้อหาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน | 3.93 | .711 | เห็นด้วย |
| 17 | เนื้อหาแต่ละรายวิชาไม่ซ้ำซ้อนกัน | 3.69 | .725 | เห็นด้วย |
| 18 | เนื้อหาวิชาสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ | 3.94 | .689 | เห็นด้วย |
| 19 | วิชาเอกบังคับมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (36 หน่วยกิต) | 4.21 | .781 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 20 | วิชาเอกเลือกมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (12 หน่วยกิต) | 3.90 | .746 | เห็นด้วย |
| | รวม | 3.86 | .727 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.2 ในภาพรวมปัจจัยด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา ผู้ตอบแบบสอบถามในความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .727) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เนื้อหารายวิชาตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมาคือ วิชาเอกบังคับมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (36 หน่วยกิต) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการเรียงลำดับรายวิชาต่างๆ ในแต่ละชั้นปีเหมาะสม ($\bar{X} = 3.61$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านคุณลักษณะของเพื่อนนักศึกษาร่วมชั้นเรียน

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านคุณลักษณะของเพื่อนนักศึกษาร่วมชั้นเรียน | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|------|-------------------|
| 21 | มีความรู้พื้นฐานในระดับที่เหมาะสม | 4.01 | .707 | เห็นด้วย |
| 22 | ทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาที่ศึกษา | 4.24 | .665 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 23 | มีความตั้งใจและสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน | 3.87 | .680 | เห็นด้วย |
| 24 | แสวงหาความรู้ใหม่ๆที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนอยู่เสมอ | 3.78 | .771 | เห็นด้วย |
| 25 | มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน | 4.21 | .753 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 26 | มุ่งมั่นในการพัฒนาตัวเอง | 3.82 | .659 | เห็นด้วย |
| 27 | มีการเอื้อเฟื้อและการแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน | 3.81 | .665 | เห็นด้วย |
| 28 | มีจิตใจเสียสละ และมีคุณลักษณะของการทำงานร่วมกันเป็นทีม | 3.89 | .690 | เห็นด้วย |
| 29 | รักษาระเบียบวินัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ | 3.73 | .757 | เห็นด้วย |
| 30 | การจัดกลุ่มผู้เรียนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน | 3.95 | .630 | เห็นด้วย |
| | รวม | 3.89 | .697 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.3 ในภาพรวมปัจจัยด้านคุณลักษณะของเพื่อนนักศึกษาร่วมชั้นเรียน (ในภาพรวม) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .697) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาที่ศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ มนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.21$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ รักษาระเบียบวินัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.73$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|------|-------------------|
| 31 | ช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในการเรียน เนื้อหาวิชา และการทำรายงานมากขึ้น | 4.06 | .679 | เห็นด้วย |
| 32 | ระยะเวลาที่ให้คำปรึกษามีความเหมาะสมและเพียงพอ | 4.00 | .714 | เห็นด้วย |
| 33 | คำปรึกษาของอาจารย์ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง | 4.02 | .730 | เห็นด้วย |
| 34 | เป็นที่เล็งดูแลเอาใจใส่นักศึกษาในการเรียนเป็นอย่างดี | 3.94 | .704 | เห็นด้วย |
| 35 | ไม่ลำเอียงในการให้คำปรึกษาแนะนำ | 3.90 | .789 | เห็นด้วย |
| 36 | ยินดีให้คำปรึกษาในทุกโอกาสที่นักศึกษาขอรับคำแนะนำ | 4.01 | .795 | เห็นด้วย |
| 37 | มีการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมสอดแทรกในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา | 4.21 | .779 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 38 | จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีสัดส่วนที่เหมาะสม | 3.70 | .781 | เห็นด้วย |
| 39 | มีบุคลิกลักษณะเหมาะสมกับความเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา | 4.25 | .821 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 40 | การให้คำปรึกษามีความถูกต้องและชัดเจน | 4.28 | .758 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| | รวม | 3.98 | .755 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.4 ในภาพรวมปัจจัยด้านการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .755) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การให้คำปรึกษามีความถูกต้องและชัดเจน ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาคือ มีบุคลิกลักษณะเหมาะสมกับความเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ($\bar{X} = 4.25$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีสัดส่วนที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.70$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|------|-------------------|
| 41 | มีการกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลที่ชัดเจน | 3.97 | .666 | เห็นด้วย |
| 42 | บรรยากาศการเรียนการสอนจูงใจให้นักศึกษามีส่วนร่วม | 3.82 | .783 | เห็นด้วย |
| 43 | มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย | 3.58 | .830 | เห็นด้วย |
| 44 | การจัดการเรียนการสอนมีความครบถ้วนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร | 3.85 | .692 | เห็นด้วย |
| 45 | มีการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ในชั้นเรียน | 4.24 | .730 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 46 | ระยะเวลาในการเรียนการสอนแต่ละวิชามีความเหมาะสม | 3.85 | .723 | เห็นด้วย |
| 47 | และการเสริมสร้างและก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน | 3.90 | .731 | เห็นด้วย |
| 48 | ผู้เรียนมีส่วนร่วมอภิปรายเนื้อหาในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ | 3.86 | .777 | เห็นด้วย |
| 49 | ผู้เรียนมีโอกาสและสามารถซักถามเมื่อเกิดความสงสัยหรือไม่เข้าใจในชั้นเรียน | 4.22 | .748 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 50 | ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตประกอบการเรียน | 3.83 | .778 | เห็นด้วย |
| | รวม | 3.85 | .745 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.5 ในภาพรวมปัจจัยด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียนการสอนในชั้นเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = .745) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ ผู้เรียนมีโอกาสและสามารถซักถามเมื่อเกิดความสงสัยหรือไม่เข้าใจในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 4.22$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ($\bar{X} = 3.58$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|---|-----------|------|-------------------|
| 51 | จำนวนนักศึกษาที่รับเหมาะสมเมื่อเทียบกับจำนวนอาจารย์ที่มีอยู่ในหลักสูตร | 3.70 | .781 | เห็นด้วย |
| 52 | กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีหลากหลาย (การทำศึษาดูงาน การเข้าร่วมงานสัมมนา การบรรยายพิเศษ) | 4.22 | .783 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 53 | มีการแจ้งข้อมูลสารสนเทศ ประกาศ ระเบียบของคณะและมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ | 3.73 | .742 | เห็นด้วย |
| 54 | มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาในหลักสูตร | 3.82 | .797 | เห็นด้วย |
| 55 | มีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนทำงานให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง | 4.26 | .777 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| | รวม | 3.78 | .386 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.6 ในภาพรวมปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .786) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนทำงานให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือ กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีหลากหลาย (การทำศึษาดูงาน การเข้าร่วมงานสัมมนา การบรรยายพิเศษ) มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{X} = 4.22$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ($\bar{X} = 3.70$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการให้บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านการให้บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|---|-----------|------|----------|
| 56 | มีความสะดวกรวดเร็วในการบริการสืบค้นข้อมูล | 3.70 | .836 | เห็นด้วย |
| 57 | มีหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และอื่นๆ ที่ทันสมัย | 3.64 | .861 | เห็นด้วย |
| 58 | มีหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และอื่นๆเพียงพอต่อความต้องการของหลักสูตร | 3.59 | .842 | เห็นด้วย |
| 59 | สถานที่เงียบสงบเหมาะกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ | 3.44 | .777 | เห็นด้วย |
| 60 | ระยะเวลาให้บริการมีความเหมาะสม | 3.86 | .763 | เห็นด้วย |
| 61 | เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีจิตสำนึกด้านบริการ | 3.72 | .775 | เห็นด้วย |
| 62 | เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีส่วนทำให้สนับสนุนทำให้การเรียนประสบความสำเร็จ | 3.61 | .711 | เห็นด้วย |
| | รวม | 3.72 | .795 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.7 ในภาพรวมปัจจัยด้านการให้บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .795) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระยะเวลาให้บริการมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.86$) รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีจิตสำนึกด้านบริการ ($\bar{X} = 3.72$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และอื่นๆเพียงพอต่อความต้องการของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.59$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|-------|----------|
| 63 | จำนวนคอมพิวเตอร์มีการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตมีจำนวนเพียงพอ | 3.94 | 1.047 | เห็นด้วย |
| 64 | สมรรถนะของคอมพิวเตอร์มีความเหมาะสม | 3.32 | 1.022 | ไม่แน่ใจ |
| 65 | การเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสะดวกรวดเร็ว | 3.07 | 1.087 | ไม่แน่ใจ |
| 66 | ระบบเครือข่ายภายใน (อินเทอร์เน็ต) มีประสิทธิภาพ | 3.19 | 1.087 | ไม่แน่ใจ |
| | รวม | 3.26 | 1.060 | ไม่แน่ใจ |

จากตารางที่ 4.8 ในภาพรวมปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับไม่แน่ใจ ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 1.060) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ จำนวนคอมพิวเตอร์มีการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตมีจำนวนเพียงพอ ($\bar{X} = 3.94$) รองลงมาคือ สมรรถนะของคอมพิวเตอร์มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.32$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสะดวกรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.07$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียน

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียน | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|---|-----------|------|----------|
| 67 | ห้องเรียน มีความสะอาด เหมาะแก่การเรียน | 3.58 | .746 | เห็นด้วย |
| 68 | อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในห้องเรียนมีความทันสมัย | 3.46 | .922 | เห็นด้วย |
| 69 | สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมีบรรยากาศทางวิชาการ | 3.62 | .877 | เห็นด้วย |
| 70 | สถานที่และห้องเรียน เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา | 3.63 | .925 | เห็นด้วย |
| | รวม | 3.57 | .867 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.9 ในภาพรวมปัจจัยด้านด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .867) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่และห้องเรียน เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมีบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.62$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในห้องเรียนมีความทันสมัย ($\bar{X} = 3.46$)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ

3.1 ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป

(ไม่มี)

3.2 ด้านปัจจัยการเรียนการสอน

(ไม่มี)

3.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

(ไม่มี)

3.4 ด้านผลผลิต

(ไม่มี)

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

จากผลการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถามสำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจ บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน จำนวน 79 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 75 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.94 และจำนวนแบบสอบถามทั้งหมดสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 65.33 เพศชาย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 34.67 มีอายุระหว่าง 22-24 ปี จำนวน 46 คนคิดเป็นร้อยละ 61.34 มีอายุระหว่าง 21-22 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 35.99 อายุระหว่าง 25-26 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.67 มีสถานภาพโสด จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 97.33

ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 75 คน เข้ารับการศึกษาตั้งแต่ปี 2554 มีเกรดเฉลี่ย (นับถึงเดือนกรกฎาคม 2558) 3.30-3.50 จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.66 เกรดเฉลี่ย 3.00-3.20 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 เกรดเฉลี่ย 2.70-2.90 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30 เกรดเฉลี่ย 2.40-2.60 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 28 เกรดเฉลี่ย 2.10-2.30 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 24 เกรดเฉลี่ย 1.80-2.00 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็น ร้อยละ 54.53 รองลงมา มีรายได้ 15,001 - 25,000 บาทจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 19.95 ยังไม่มีรายได้ จากการทำงาน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.29 มากกว่า 30, 001 บาท มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.67 ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.67 มีรายได้ 25,001- 30,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.44 และ 20,001 - 25,000 บาท มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.44

ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 71.82 ยังไม่ได้ ทำงาน/อาชีพอื่นๆ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.48 ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.73 และรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.99

ส่วนใหญ่มิ่ลักษณะตรงกับสาขาวิชาที่เรียน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 ไก่เคียงกับ สาขาวิชาที่เรียน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 25.27 ยังไม่ได้ทำงาน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 19.95 และไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 14.88

ตอนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่างๆของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ตารางที่ 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน (อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์พิเศษ)

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|------|-------------------|
| 1 | มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายวิชาที่สอนเป็นอย่างดี | 4.22 | .602 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 2 | คุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสมในวิชาที่สอน | 4.21 | .671 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 3 | มีความตรงต่อเวลา | 4.24 | .631 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 4 | เทคนิคการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา | 4.23 | .626 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 5 | ทุ่มเทและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ผู้สอนที่ดี | 4.28 | .680 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 6 | ใช้เทคนิคการสอนที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี | 4.16 | .611 | เห็นด้วย |
| 7 | เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวิชาชีพ | 4.35 | .602 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 8 | เอาใจใส่ดูแลนักศึกษาที่รับผิดชอบ | 4.34 | .644 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 9 | มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ | 4.42 | .641 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 10 | มีคุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นครู | 4.38 | .639 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| | รวม | 4.28 | .635 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |

ตารางที่ 4.10 ในภาพรวมปัจจัยด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน/บรรยาย ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .635) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมาคือ มีคุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นครู ($\bar{X} = 4.38$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ใช้เทคนิคการสอนที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.16$)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|------|-------------------|
| 11 | ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร(138 หน่วยกิต) | 4.23 | .645 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 12 | มีการเรียงลำดับรายวิชาต่างๆ ในแต่ละชั้นปีเหมาะสม | 4.01 | .604 | เห็นด้วย |
| 13 | รายวิชาในหลักสูตรน่าสนใจและทันสมัย | 4.10 | .736 | เห็นด้วย |
| 14 | เนื้อหาในรายวิชาตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร | 4.10 | .686 | เห็นด้วย |
| 15 | วัตถุประสงค์ของหลักสูตรชัดเจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ | 4.12 | .758 | เห็นด้วย |
| 16 | เนื้อหาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน | 4.08 | .672 | เห็นด้วย |
| 17 | เนื้อหาแต่ละรายวิชาไม่ซ้ำซ้อนกัน | 3.99 | .694 | เห็นด้วย |
| 18 | เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับคุณธรรม | 4.14 | .597 | เห็นด้วย |
| 19 | วิชาเอกบังคับมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (36 หน่วยกิต) | 4.27 | .658 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 20 | วิชาเอกเลือกมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (12 หน่วยกิต) | 4.22 | .658 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| | รวม | 4.12 | .670 | เห็นด้วย |

ตารางที่ 4.11 ในภาพรวมปัจจัยด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = .670) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ วิชาเอกบังคับมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (36 หน่วยกิต) ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมาคือ วิชาเอกเลือกมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (12 หน่วยกิต) ($\bar{X} = 4.22$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เนื้อหาแต่ละรายวิชาไม่ซ้ำซ้อนกัน ($\bar{X} = 3.99$)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านคุณลักษณะของเพื่อนนักศึกษาร่วมชั้นเรียน

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านคุณลักษณะของเพื่อนนักศึกษาร่วมชั้นเรียน | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|---|-----------|------|-------------------|
| 21 | มีความรู้พื้นฐานในระดับที่เหมาะสม | 4.37 | .633 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 22 | ทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาที่ศึกษา | 4.26 | .626 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 23 | มีความตั้งใจและสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน | 4.28 | .676 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 24 | แสวงหาความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนอยู่เสมอ | 4.12 | .694 | เห็นด้วย |
| 25 | มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน | 4.33 | .717 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 26 | มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง | 4.20 | .663 | เห็นด้วย |
| 27 | มีความเอื้อเฟื้อและการแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน | 4.23 | .635 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 28 | มีความเสียสละ และมีคุณลักษณะการทำงานร่วมกันเป็นทีม | 4.21 | .648 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 29 | รักษาระเบียบวินัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ | 4.16 | .578 | เห็นด้วย |
| 30 | การจัดกลุ่มผู้เรียนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน | 4.17 | .657 | เห็นด้วย |
| | รวม | 4.23 | .657 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |

ตารางที่ 4.12 ในภาพรวมปัจจัยด้านคุณลักษณะของเพื่อนนักศึกษาร่วมชั้น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .657) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความรู้พื้นฐานในระดับที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมาคือ มีความตั้งใจและสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.28$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.12$)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|------|-------------------|
| 31 | ช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในการเรียน เนื้อหาวิชา และการทำรายงานมากขึ้น | 4.27 | .640 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 32 | ระยะเวลาที่ที่ให้คำปรึกษามีความเหมาะสมและเพียงพอ | 4.12 | .640 | เห็นด้วย |
| 33 | คำปรึกษาของอาจารย์ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง | 4.23 | .645 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 34 | เป็นที่เล็งดูแลเอาใจใส่นักศึกษาในการเรียนเป็นอย่างดี | 4.23 | .680 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 35 | ไม่ล่าเอียงในการให้คำปรึกษาแนะนำ | 4.23 | .746 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 36 | ยินดีให้คำปรึกษาในทุกโอกาสที่นักศึกษาขอรับคำแนะนำ | 4.22 | .710 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 37 | มีการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมสอดแทรกในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา | 4.22 | .693 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 38 | จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีสัดส่วนที่เหมาะสม | 4.02 | .751 | เห็นด้วย |
| 39 | มีบุคลิกลักษณะเหมาะสมกับความเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา | 4.20 | .648 | เห็นด้วย |
| 40 | การให้คำปรึกษามีความถูกต้องและชัดเจน | 4.21 | .635 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| | รวม | 4.19 | .679 | เห็นด้วย |

ตารางที่ 4.13 ในภาพรวมปัจจัยด้านการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .679) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในการเรียน เนื้อหาวิชา และการทำรายงานมากขึ้น ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมาคือ คำปรึกษาของอาจารย์ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.23$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีสัดส่วนที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.02$)

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|------|-------------------|
| 41 | มีการกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลที่ชัดเจน | 4.22 | .582 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 42 | บรรยากาศการเรียนการสอนจูงใจให้นักศึกษามีส่วนร่วม | 4.27 | .598 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 43 | มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย | 3.97 | .676 | เห็นด้วย |
| 44 | การจัดการเรียนการสอนมีความครบถ้วนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร | 4.19 | .642 | เห็นด้วย |
| 45 | มีการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ในชั้นเรียน | 4.09 | .587 | เห็นด้วย |
| 46 | ระยะเวลาในการเรียนการสอนแต่ละวิชามีความเหมาะสม | 4.07 | .590 | เห็นด้วย |
| 47 | มีการสร้างเสริมและก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน | 4.25 | .660 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 48 | ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอธิบายเนื้อหาในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ | 4.17 | .636 | เห็นด้วย |
| 49 | ผู้เรียนมีโอกาสและสามารถซักถามเมื่อเกิดความสงสัยหรือไม่แน่ใจในชั้นเรียน | 4.24 | .728 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 50 | ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตประกอบการเรียน | 4.12 | .640 | เห็นด้วย |
| | รวม | 4.13 | .633 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.14 ในภาพรวมปัจจัยด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.13$, $SD = .633$) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ บรรยากาศการเรียนการสอนจูงใจให้นักศึกษามีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมาคือ มีการสร้างเสริมและก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน ($\bar{X} = 4.25$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.97$)

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|------|-------------------|
| 51 | จำนวนนักศึกษาที่รับเหมาะสมเมื่อเทียบกับอาจารย์ที่มีอยู่ในหลักสูตร | 4.03 | .710 | เห็นด้วย |
| 52 | กิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรมีหลากหลาย (การทัศนศึกษาดูงาน การเข้าร่วมสัมมนา การบรรยายพิเศษ) | 4.26 | .666 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 53 | มีการแจ้งข้อมูลสารสนเทศ ประกาศ ระเบียบการของคณะ และมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ | 4.13 | .682 | เห็นด้วย |
| 54 | มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาในหลักสูตร | 4.24 | .835 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 55 | มีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนทำงานให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง | 4.27 | .665 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| | รวม | 4.06 | .711 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.15 ในภาพรวมปัจจัยด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.06$, $SD = .711$) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนทำงานให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมาคือ กิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรมีหลากหลาย (การทัศนศึกษาดูงาน การเข้าร่วมสัมมนา การบรรยายพิเศษ) ($\bar{X} = 4.26$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จำนวนนักศึกษาที่รับเหมาะสมเมื่อเทียบกับอาจารย์ที่มีอยู่ในหลักสูตร ($\bar{X} = 4.03$)

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการให้บริการห้องสมุดและสื่อสารศึกษา

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านการให้บริการห้องสมุดและสื่อสารศึกษา | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|------|-------------------|
| 56 | มีความสะดวกรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูล | 3.90 | .797 | เห็นด้วย |
| 57 | มีหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และอื่นๆที่ทันสมัย | 3.85 | .861 | เห็นด้วย |
| 58 | มีหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่นๆเพียงพอต่อความต้องการของหลักสูตร | 3.80 | .865 | เห็นด้วย |
| 59 | สถานที่เงียบสงบและเหมาะกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ | 4.21 | .677 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 60 | ระยะเวลาให้บริการมีความเหมาะสม | 4.02 | .751 | เห็นด้วย |
| 61 | เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีจิตสำนึกด้านการให้บริการ | 3.83 | .857 | เห็นด้วย |
| 62 | เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีส่วนร่วมทำให้สนับสนุนทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ | 3.83 | .723 | เห็นด้วย |
| | รวม | 3.89 | .790 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.16 ในภาพรวมปัจจัยด้านการบริหารห้องสมุดและสื่อสารศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.89$, $SD = .790$) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่เงียบสงบและเหมาะกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือ ระยะเวลาให้บริการมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.02$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่นๆเพียงพอต่อความต้องการของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.80$)

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|---|-----------|------|----------|
| 63 | จำนวนคอมพิวเตอร์ที่มีการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตมีจำนวนเพียงพอ | 3.65 | .979 | เห็นด้วย |
| 64 | สมรรถนะของคอมพิวเตอร์มีความเหมาะสม | 3.53 | .942 | เห็นด้วย |
| 65 | การเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสะดวก และรวดเร็ว | 3.45 | .714 | เห็นด้วย |
| 66 | ระบบเครือข่ายภายใน (อินทราเน็ต) มีประสิทธิภาพ | 3.40 | .997 | เห็นด้วย |
| | รวม | 3.50 | .983 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.17 ในภาพรวมปัจจัยด้านความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.50$, $SD = .983$) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ จำนวนคอมพิวเตอร์ที่มีการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตมีจำนวนเพียงพอ ($\bar{X} = 3.65$) รองลงมาคือ สมรรถนะของคอมพิวเตอร์มีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.53$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ระบบเครือข่ายภายใน (อินทราเน็ต) มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.40$)

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียน

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียน | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|---|-----------|------|-------------------|
| 67 | ห้องเรียน มีความสะอาด เหมาะแก่การเรียน | 3.93 | .732 | เห็นด้วย |
| 68 | อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในห้องเรียนมีความทันสมัย | 3.55 | .941 | เห็นด้วย |
| 69 | สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมีบรรยากาศทางวิชาการ | 4.23 | .722 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 70 | สถานที่และห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา | 4.22 | .752 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| | รวม | 3.81 | .786 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.18 ในภาพรวมปัจจัยด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียนผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.81, SD = .786$) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมีบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมาคือ สถานที่และห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ($\bar{X} = 4.22$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในห้องเรียนมีความทันสมัย ($\bar{X} = 3.55$)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษา

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาด้านการทำงาน

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาด้านการทำงาน | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|---|-----------|------|-------------------|
| 1 | สามารถใช้ความรู้ที่เรียนพัฒนาประสิทธิภาพของการทำงาน | 4.21 | .635 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 2 | ความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ได้รับ | 4.05 | .781 | เห็นด้วย |
| 3 | ความเป็นอิสระในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย | 4.15 | .700 | เห็นด้วย |
| 4 | การเสริมสร้างโอกาสและความก้าวหน้าในงาน | 4.13 | .700 | เห็นด้วย |
| 5 | ความสัมพันธ์อันดีและความสามัคคีกลมเกลียวในองค์กร | 4.19 | .660 | เห็นด้วย |
| 6 | โอกาสในการเสริมสร้างคุณค่าและพัฒนาตนเอง | 4.23 | .645 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| | รวม | 4.16 | .686 | เห็นด้วย |

จากตาราง 4.19 ในภาพรวมปัจจัยด้านความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาด้านการทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.16, S.D = .686$) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โอกาสในการเสริมสร้างคุณค่าและพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมาคือ สามารถใช้ความรู้ที่เรียนพัฒนาประสิทธิภาพของการทำงาน ($\bar{X} = 4.21$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.05$)

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาด้านองค์การและหัวหน้างาน

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาด้านองค์การและหัวหน้างาน | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|---|-----------|------|-------------------|
| 7 | การจัดโครงสร้างขององค์กรและระบบการทำงานไม่ซ้ำซ้อน | 4.09 | .806 | เห็นด้วย |
| 8 | นโยบายและการบริหารงานขององค์กรมีความชัดเจน | 4.14 | .799 | เห็นด้วย |
| 9 | สวัสดิการที่ได้รับจากองค์กรมีความเหมาะสม | 4.07 | .748 | เห็นด้วย |
| 10 | มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี | 4.21 | .705 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 11 | สิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม | 4.22 | .676 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 12 | การให้ความสำคัญกับพนักงานขององค์กร | 4.20 | .700 | เห็นด้วย |
| 12 | หัวหน้างาน/ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญสนับสนุนผู้ปฏิบัติงาน | 4.21 | .738 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 14 | หัวหน้างานมีความยุติธรรม | 4.28 | .714 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 15 | การบริหารจัดการที่มีคุณธรรม (Good Governance) | 4.16 | .717 | เห็นด้วย |
| | รวม | 4.17 | .733 | เห็นด้วย |

จากตาราง 4.20 ในภาพรวมปัจจัยด้านความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาด้านองค์การและหัวหน้างาน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{x} = 4.17$, S.D =.733) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ หัวหน้างานมีความยุติธรรม ($\bar{x} = 4.28$) รองลงมาคือ สิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ($\bar{x} = 4.22$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ สวัสดิการที่ได้รับจากองค์กรมีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.07$)

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ

4.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป

(ไม่มี)

4.2 ปัจจัยด้านการเรียนการสอน

(ไม่มี)

4.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

(ไม่มี)

4.4 ด้านผลผลิต

(ไม่มี)

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ

จากการสำรวจข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 5 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 5 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.21 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งวิชาการ

| ตำแหน่งทางวิชาการ | จำนวน | ร้อยละ |
|--------------------|-------|--------|
| รองศาสตราจารย์ | | |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ | 1 | 25.0 |
| อาจารย์ | 4 | 75.0 |
| รวม | | |

จากตารางที่ 4.21 จากตารางพบว่า ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ แต่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 นอกนั้นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 โดยไม่มีอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ขึ้นไป

ตารางที่ 4.22 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

| ระดับการศึกษา | จำนวน | ร้อยละ |
|---------------|-------|--------|
| ปริญญาตรี | - | 0.0 |
| ปริญญาโท | 4 | 75.0 |
| ปริญญาเอก | 1 | 25.0 |
| รวม | | |

จากตารางที่ 4.22 ผู้ตอบแบบสอบถามสำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และปริญญาโท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 โดยไม่มีอาจารย์ประจำหลักสูตรหรืออาจารย์พิเศษมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาโท

ตารางที่ 4.23 จำนวนและร้อยละของอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนในสถาบันการศึกษาทั่วไป

| ประสบการณ์สอนในสถาบันการศึกษาทั่วไป | จำนวน | ร้อยละ |
|-------------------------------------|-------|--------|
| ไม่เกิน 2 ปี | 2 | 40.0 |
| 3-5 ปี | 1 | 20.0 |
| 6-10 ปี | 1 | 20.0 |
| ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป | 1 | 20.0 |
| รวม | 5 | 100.0 |

จากตารางที่ 4.23 ผู้ตอบแบบสอบถาม มีประสบการณ์สอนในสถาบันการศึกษาทั่วไป ไม่เกิน 2 ปี มากที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาระหว่าง 3-5 ปี 6-10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีจำนวนเท่ากันคือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ตารางที่ 4.24 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวิชาที่สอน

| รายวิชา | จำนวน | ร้อยละ |
|---------------------------|-------|--------|
| การจัดการสัมพันธภาพลูกค้า | 1 | 20.0 |
| สัมมนาการจัดการโลจิสติกส์ | 3 | 60.0 |
| กฎหมายด้านโลจิสติกส์ | 1 | 20.0 |
| รวม | 5 | 100.0 |

จากตารางที่ 4.24 ผู้ตอบแบบสอบถามสอนรายวิชา สัมมนาการจัดการโลจิสติกส์มากที่สุด มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคือ วิชาการจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า และวิชากฎหมายโลจิสติกส์ มีจำนวนเท่ากันคือ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0

ตารางที่ 4.25 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามหน่วยงาน/สถาบันต้นสังกัด

| หน่วยงาน/สถาบันต้นสังกัด | จำนวน | ร้อยละ |
|--------------------------------------|-------|--------|
| คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวฯ | 4 | 80.0 |
| สมาคมไทยโลจิสติกส์และการผลิต | 1 | 20.0 |
| รวม | 5 | 100.0 |

ตารางที่ 4.25 ผู้ตอบแบบสอบถาม สังกัดหน่วยงาน/สถาบัน ที่มากที่สุดได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80 และสมาคมไทยโลจิสติกส์และการผลิต จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ตอนที่ 2 การประเมินด้านปัจจัยต่างๆของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ตารางที่ 4.26 เฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|------|-------------------|
| 1 | มีความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร (138 หน่วยกิต) | 4.60 | .548 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 2 | มีการเรียงลำดับรายวิชาต่างๆ ในแต่ละชั้นปีเหมาะสม | 4.00 | .000 | เห็นด้วย |
| 3 | รายวิชาในหลักสูตรน่าสนใจและทันสมัย | 4.40 | .548 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 4 | เนื้อหาวิชาตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร | 3.80 | .447 | เห็นด้วย |
| 5 | วัตถุประสงค์ของหลักสูตรชัดเจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ | 4.21 | .387 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 6 | เนื้อหาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน | 4.00 | .000 | เห็นด้วย |
| 7 | เนื้อหาแต่ละรายวิชาไม่ซ้ำซ้อนกัน | 4.00 | .707 | เห็นด้วย |
| 8 | เนื้อหาวิชาสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ | 4.40 | .548 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 9 | วิชาเอกบังคับมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (36 หน่วยกิต) | 4.22 | .447 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 10 | วิชาเอกเลือกมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (12 หน่วยกิต) | 4.21 | .447 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| | รวม | 4.18 | .452 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.26 ในภาพรวมปัจจัยด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.18$, S.D = .452) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร(138 หน่วยกิต) ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาคือคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ รายวิชาในหลักสูตรน่าสนใจและทันสมัย และเนื้อหาวิชาสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.40$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เนื้อหาวิชาตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X} = 3.80$)

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านคุณลักษณะของนักศึกษาในภาพรวม

| ข้อที่ | ปัจจัยในการประเมินหลักสูตร | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|--|-----------|------|-------------------|
| 11 | มีความรู้พื้นฐานในระดับที่เพียงพอ | 4.20 | .837 | เห็นด้วย |
| 12 | ทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาที่ศึกษา | 4.40 | .548 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 13 | มีความตั้งใจและสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน | 4.00 | .000 | เห็นด้วย |
| 14 | แสวงหาความรู้ใหม่ๆที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนอยู่เสมอ | 4.20 | .447 | เห็นด้วย |
| 15 | มนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน | 4.60 | .548 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 16 | มุ่งมั่นในการพัฒนาตัวเอง | 4.20 | .447 | เห็นด้วย |
| 17 | มีการเอื้อเฟื้อและการแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน | 4.20 | .447 | เห็นด้วย |
| 18 | มีจิตใจเสียสละและมีคุณลักษณะของการทำงานร่วมกันเป็นทีม | 4.00 | .000 | เห็นด้วย |
| 19 | รักษาระเบียบวินัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ | 4.00 | .707 | เห็นด้วย |
| 20 | จำนวนผู้เรียนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน | 3.80 | .837 | เห็นด้วย |
| | รวม | 4.16 | .481 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.27 ในภาพรวมปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.16$, S.D = .481) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมาคือ ทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาที่ศึกษา ($\bar{X} = 4.40$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ จำนวนผู้เรียนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.80$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

3.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป

สภาพแวดล้อมทั่วไปเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีบรรยากาศทางวิชาการ ร่มรื่น เหมาะสมกับการเรียนการสอน

3.2 ปัจจัยด้านการเรียนการสอน

เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่ทันสมัย และ เกิดการชำรุดบ่อยครั้ง ไม่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยได้

3.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

ควรส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ในภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอังกฤษ เช่น การเรียนภาษาอาเซียน สนับสนุนให้นักศึกษาแสดงความรู้ความสามารถในการแข่งขันภายนอก การประกวดรางวัล

3.4 ด้านผลผลิต

มีการประเมินคุณภาพนักศึกษาและบัณฑิตอย่างต่อเนื่อง สามารถผลิตบัณฑิตได้ตรงตามความต้องการของนายจ้างและตลาดแรงงาน

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต

จากการเก็บแบบสอบถามนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 27 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 27 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบธุรกิจประเภทการบริการ มากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ประกอบธุรกิจประเภทการผลิต จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 ประกอบธุรกิจประเภทการขาย จำนวน 6 ชุด คิดเป็นร้อยละ 22.2 อื่นๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2

ตารางที่ 4.28 จำนวนและร้อยละจำแนกตามคุณวุฒิ/ระดับการสำเร็จการศึกษาของนายจ้าง หรือผู้บังคับบัญชาบัณฑิต

| คุณวุฒิ / ระดับการสำเร็จการศึกษาสูงสุด | จำนวน | ร้อยละ |
|--|-------|--------|
| ปวช/ปวส | 1 | 3.70 |
| ระดับปริญญาตรี | 24 | 88.9 |
| ระดับปริญญาโท | 1 | 3.70 |
| ระดับปริญญาเอก | 1 | 3.70 |
| รวม | 27 | 100 |

จากตารางที่ 4.28 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีคุณวุฒิ / ระดับการสำเร็จการศึกษาสูงสุด ระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองมาเป็น ปวช/ปวส ปริญญาโท และ ปริญญาเอก มีจำนวนเฉลี่ยเท่ากันอย่างละ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 เท่าๆกัน

ตารางที่ 4.29 จำนวนและร้อยละจำแนกตามประสบการณ์การทำงานของนายจ้าง/ผู้บังคับบัญชาบัณฑิต

| ประสบการณ์การทำงาน | จำนวน | ร้อยละ |
|--------------------|-------|--------|
| 1-13 ปี | 24 | 88.8 |
| 14-19 ปี | 2 | 7.40 |
| 20-30 ปี | 1 | 3.70 |
| รวม | 27 | 100 |

จากตารางที่ 4.29 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน ระหว่าง 1-13 ปี มากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 88.8 ช่วงเวลาที่ 14-19 ปีรองลงมา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40 และ ช่วงเวลา 20-30 ปี น้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7

ตารางที่ 4.30 จำนวนและร้อยละจำแนกตามระยะเวลาที่นายจ้างหรือผู้บังคับบัญชารู้จักกับบัณฑิต

| ระยะเวลาทำความรู้จักกับมหาบัณฑิต | จำนวน | ร้อยละ |
|----------------------------------|-------|--------|
| 1-6 เดือน | 24 | 88.8 |
| 7-12 เดือน | 1 | 3.70 |
| 1-3 ปี | 2 | 7.40 |
| รวม | 27 | 100 |

จากตารางที่ 4.30 นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา ส่วนใหญ่ระยะเวลาที่รู้จักกับบัณฑิตช่วงระยะเวลา 1-6 เดือนมากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 88.8 ปี รองลงมาช่วงระยะเวลา 7-12 เดือน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 7.40 และน้อยที่สุดช่วงระยะเวลา 1-3 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

ตารางที่ 4.31 จำนวนและร้อยละจำแนกตามลักษณะความเกี่ยวพันของนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชา

| ลักษณะความเกี่ยวพัน | จำนวน | ร้อยละ |
|---------------------|-------|--------|
| นายจ้าง | 5 | 18.5 |
| ผู้บังคับบัญชา | 4 | 14.8 |
| หัวหน้างาน | 10 | 37.9 |
| อื่นๆ | 8 | 29.6 |
| รวม | 27 | 100 |

จากตารางที่ 4.31 นายจ้าง หรือ ผู้บังคับบัญชา มีลักษณะเกี่ยวพันกันคือ เป็นหัวหน้างานมากที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 รองลงมาคือ อื่นๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 และ เป็นนายจ้าง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และน้อยที่สุดเป็น ผู้บังคับบัญชา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8

ตอนที่ 2 การประเมินด้านปัจจัยต่างๆเกี่ยวกับบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และ
โซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ตารางที่ 4.32 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านความรู้

| ข้อที่ | ปัจจัยด้านความรู้ | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|---|-----------|------|-------------------|
| 1 | รอบรู้ในการปฏิบัติงานทั้งความรู้ทั่วไปและความรู้ในงานที่ปฏิบัติ | 4.25 | .587 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 2 | ความรู้ในสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาอย่างลึกซึ้ง | 3.74 | .526 | เห็นด้วย |
| 3 | ความรู้ในสาขาวิชาอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน | 3.96 | .587 | เห็นด้วย |
| 4 | ด้านการใช้เทคนิค เครื่องมือ และวิธีการในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา | 4.21 | .622 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 5 | การเลือกเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงาน | 3.78 | .698 | เห็นด้วย |
| 6 | ภาษาต่างประเทศที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน | 3.52 | .580 | เห็นด้วย |
| 7 | ความรู้ด้านการคำนวณตัวเลขทางสถิติที่ใช้ในการปฏิบัติงาน | 3.78 | .801 | เห็นด้วย |
| | รวม | 3.97 | .628 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.32 ในภาพรวมปัจจัยด้านความรู้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.79$, S.D = .628) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รอบรู้ในการปฏิบัติงานทั้งความรู้ทั่วไปและความรู้ในงานที่ปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ ด้านการใช้เทคนิค เครื่องมือ และวิธีการในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.21$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ภาษาต่างประเทศที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.52$)

ตารางที่ 4.33 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านจิตพิสัย

| ข้อที่ | ปัจจัยต่างๆเกี่ยวกับบัณฑิต | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|---|-----------|------|-------------------|
| 8 | ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ | 4.04 | .518 | เห็นด้วย |
| 9 | รักษาระเบียบวินัย | 4.22 | .641 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 10 | ซื่อสัตย์ในการทำงาน | 4.41 | .572 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 11 | รับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย | 4.26 | .859 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 12 | ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน | 4.41 | .694 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 13 | แสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ | 4.03 | .759 | เห็นด้วย |
| 14 | มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา | 4.22 | .751 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 15 | ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม | 4.26 | .712 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 16 | มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง | 4.04 | .854 | เห็นด้วย |
| 17 | เสียสละและอุทิศตนในการทำงาน | 4.00 | .620 | เห็นด้วย |
| 18 | การกระตือรือร้นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย | 4.04 | .649 | เห็นด้วย |
| 19 | ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ | 4.23 | .506 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 20 | มีความขยันขันแข็งในการทำงาน | 4.22 | .641 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| | รวม | 4.18 | .675 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.33 ในภาพรวมปัจจัยด้านจิตพิสัยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.18$, S.D = .675) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ซื่อสัตย์ในการทำงาน ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือ รับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.26$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เสียสละและอุทิศตนในการทำงาน ($\bar{X} = 4.00$)

ตารางที่ 4.4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านทักษะ

| ข้อที่ | ปัจจัยต่างๆเกี่ยวกับบัณฑิต | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--------|---|-----------|------|-------------------|
| 21 | ด้านการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน | 4.23 | .480 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 22 | การทำงานในลักษณะทีมงาน | 4.00 | .620 | เห็นด้วย |
| 23 | การวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ | 4.04 | .759 | เห็นด้วย |
| 24 | ภาวะการเป็นผู้นำ | 3.96 | .587 | เห็นด้วย |
| 25 | สามารถใช้ทรัพยากรองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด | 4.27 | .550 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 26 | ทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การ | 4.04 | .759 | เห็นด้วย |
| 27 | การติดต่อประสานงาน | 4.26 | .712 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 28 | ประยุกต์ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน | 4.24 | .649 | เห็นด้วยอย่างยิ่ง |
| 29 | การใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปที่จะเป็นต่อการปฏิบัติงาน | 4.15 | .602 | เห็นด้วย |
| 30 | การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน | 4.11 | .698 | เห็นด้วย |
| | รวม | 4.06 | .641 | เห็นด้วย |

จากตารางที่ 4.4.7 ในภาพรวมปัจจัยด้านทักษะผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.06$, S.D = .641) ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สามารถใช้ทรัพยากรองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X}=4.27$) รองลงมาคือ การติดต่อประสานงาน ($\bar{X} = 4.26$) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ภาวะการเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 3.96$)

ข้อที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ

3.1 ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป

(ไม่มี)

3.2 ด้านปัจจัยการเรียนการสอน

(ไม่มี)

3.3 ด้านกระบวนการเรียนการสอนด้านผลผลิต

(ไม่มี)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย

จากผลการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 4 คน เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2559 เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มเติมในการบริหารจัดการหลักสูตร ของหลักสูตร บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ทั้งในด้านหลักสูตร ผู้เรียน บัณฑิต อาจารย์ ผู้สอน นายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ตลอดจนนำข้อมูลที่ได้มาอภิปรายผลเพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคของหลักสูตร และวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานของหลักสูตรสำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา สรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการประชุมกลุ่มย่อย ดังนี้

1. จุดแข็งของหลักสูตร

1.1 หลักสูตรสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตทางด้านโลจิสติกส์อันเป็นการสอดคล้องกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทยซึ่งเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและการค้ากับประเทศในประชาคมอาเซียน

1.2 โครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป มีรายวิชาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปีพ.ศ. 2558 เช่น โลจิสติกส์ไทย-จีน การจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย อาเซียนและจีน ทำให้หลักสูตรเป็นที่ได้รับความนิยม

1.3 หลักสูตรมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา มีการปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลา และปรับปรุงให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อให้เป็นไปในแนวทางของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.4 อาจารย์ผู้สอนที่ คุณวุฒิและประสบการณ์ในสาขาวิชาที่สอน รวมทั้งการเรียนเชิญอาจารย์พิเศษผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคธุรกิจเอกชนหรือหน่วยงานต่างๆ ทำให้เป็นการเสริมสร้างความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษา

1.5 หลักสูตรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีรายวิชาเกินกว่าร้อยละ 80 และการเรียนรู้ควบคู่การปฏิบัติจริง (การฝึกปฏิบัติงานนอกสถานที่/สหกิจศึกษา) เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการทำงาน นอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน

1.6 หลักสูตรมีการจัดเตรียมความพร้อมสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือการประกอบอาชีพในรายวิชาสัมมนาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เช่น การจัดสัมมนาทางวิชาการ การบรรยายพิเศษโดยวิทยากรจากภาคธุรกิจเอกชน การจัดตลาดนัดแรงงาน และการนำเสนอผลงานของนักศึกษา

2. จุดอ่อนของหลักสูตร

2.1 ด้านนักศึกษา พื้นฐานความรู้ของนักศึกษามีความแตกต่างกันเนื่องจากกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาไม่เข้มข้น ทำให้นักศึกษามีความรู้ทางด้านภาษาและการคำนวณในระดับที่ยังไม่น่าพอใจ และส่งผลกระทบต่อผลการเรียน และอัตราการ Dropout เกินกว่าร้อยละ 20

2.2 ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนการสอน ยังไม่มีประสิทธิภาพและทันสมัย

2.3 ด้านวิชาการ การผลิตผลงานทางด้านวิชาการของอาจารย์ประจำสาขาวิชายังมีน้อย ทำให้การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ขาดกิจกรรมเด่นที่ช่วยสนับสนุนหรือส่งเสริมให้นักศึกษาในหลักสูตรให้สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

2.5 ด้านบัณฑิตยังขาดองค์ความรู้เฉพาะด้าน เป็นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะทั่ว ๆ ไปมากกว่าจะสร้างบัณฑิตที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญหรือชำนาญ เช่น ทางด้านคลังสินค้า การขนส่ง การจัดการพิธีการศุลกากร ฯลฯ

3. โอกาสของหลักสูตร

3.1 ตลาดแรงงานทางด้านโลจิสติกส์มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากการที่ภาครัฐได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาขีดความสามารถทางด้านโลจิสติกส์ของประเทศ มีการเร่งรัดพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านโลจิสติกส์ทางการค้าและการขนส่ง ทำให้ความต้องการกำลังคนทางด้านโลจิสติกส์เพิ่มขึ้น

3.2 ความต้องการแรงงานทางด้านโลจิสติกส์เพิ่มขึ้น เนื่องจากการเข้ามาลงทุนในไทยของบริษัทข้ามชาติต่าง ๆ เช่น จีน และอาเซียน เป็นการเปิดโอกาสสำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาที่กำลังก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปีพ.ศ. 2558 จะทำให้เกิดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก จะมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนและแรงงานอย่างเสรีในสาขาอาชีพที่กำหนด ทำให้ความต้องการกำลังคนในระดับกลางเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการขยายตัวของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะความต้องการบัณฑิตที่มีความรู้เกี่ยวกับโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

4. อุปสรรคของหลักสูตร

4.1 ด้านการแข่งขัน มีสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรโลจิสติกส์คู่แข่งเพิ่มขึ้น ในบริเวณพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการและใกล้เคียง

4.2 ด้านความสามารถของบัณฑิต จากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศสมาชิก ทำให้บัณฑิตจากประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีทักษะและศักยภาพสูงจะเข้ามาสู่ตลาดแรงงานในไทยเพิ่มมากขึ้น ทำให้เป็นอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดแรงงานของบัณฑิตไทยที่เสียเปรียบในเชิงการแข่งขันโดยเฉพาะความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตรปรับปรุง 2554) คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นการวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้ตัวแบบ CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam เป็นการประเมินผู้มีส่วนได้เสียกับหลักสูตรทั้งด้านบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ผลการวิจัยสรุปดังนี้

ด้านปัจจัยนำเข้า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน โครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา โดยในด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน ความคิดเห็นของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีคุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นครู รองลงมา ได้แก่ คุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสมในวิชาที่สอน สำหรับปัจจัยที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ทุ่มเทและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ผู้สอนที่ดี ในส่วนความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ รองลงมาได้แก่ มีคุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นครู ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ใช้เทคนิคการสอนที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี ในด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา ความคิดเห็นของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เนื้อหารายวิชาตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รองลงมา ได้แก่ วิชาเอกบังคับมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม ในส่วนความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา พบว่าปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ วิชาเอกเลือกมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม สำหรับปัจจัยที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เนื้อหาแต่ละรายวิชาไม่ซ้ำซ้อนกัน

ด้านกระบวนการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมสำหรับด้านกระบวนการ ประกอบด้วย การให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา การเรียนการสอนในชั้นเรียน ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร โดยในด้าน การให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา ความคิดเห็นของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การให้คำปรึกษามีความถูกต้องและชัดเจน รองลงมาคือ บุคลิกลักษณะเหมาะสมกับความเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีสัดส่วนที่เหมาะสม ในส่วนความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากันมี 3 ปัจจัย ได้แก่ คำปรึกษาของอาจารย์ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นที่เล็งดูแลเอาใจใส่นักศึกษาในการเรียนการสอนเป็นอย่างดี และไม่ลำเอียงในการให้คำปรึกษาแนะนำ ปัจจัยที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีสัดส่วนที่เหมาะสม ในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยความคิดเห็นของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้เรียนมีโอกาสและสามารถซักถามเมื่อเกิดความสงสัยหรือไม่เข้าใจในชั้นเรียน รองลงมาได้แก่ มีการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ในชั้นเรียน ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย ในด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร โดยความคิดเห็นของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดเช่นเดียวกัน ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนทำงานให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง

รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีหลากหลาย (การทำศีกษาดูงาน การเข้าร่วมงานสัมมนา การบรรยายพิเศษ) ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ จำนวนนักศึกษาที่รับเหมาะสมเมื่อเทียบกับจำนวนอาจารย์ที่มีอยู่ในหลักสูตร

ด้านผลผลิตของหลักสูตร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตสำหรับปัจจัยด้านความรู้ ด้านจิตพิสัยและด้านทักษะมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยในทุกปัจจัย เมื่อวิเคราะห์รายด้านสำหรับด้านความรู้ พบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ บัณฑิตมีความรอบรู้ในการปฏิบัติงานทั้งความรู้ทั่วไปและความรู้ในงานปฏิบัติ รองลงมาคือ ด้านการใช้เทคนิค เครื่องมือ และวิธีการในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา สำหรับปัจจัยที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ ความรู้ภาษาต่างประเทศที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานสำหรับด้านจิตพิสัย พบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน รองลงมาคือ ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การเสียสละและอุทิศตนในการทำงานด้านทักษะ พบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สามารถใช้ทรัพยากรองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด รองลงมาคือ การประยุกต์ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน สำหรับปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การทำงานในลักษณะทีมงาน

ด้านบริบท ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบท ประกอบด้วย การให้บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา ความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียน โดยในด้านการให้บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา ความคิดเห็นของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ระยะเวลาให้บริการมีความเหมาะสม รองลงมาได้แก่ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีจิตสำนึกด้านบริการ ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ สถานที่เงียบสงบเหมาะกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ในส่วนของความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานที่เงียบสงบและเหมาะกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ รองลงมาได้แก่ ระยะเวลาให้บริการมีความเหมาะสม ปัจจัยที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ มีหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่นๆ เพียงพอต่อความต้องการของหลักสูตร ด้านความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ความคิดเห็นของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน ได้แก่ จำนวนคอมพิวเตอร์มีการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตมีจำนวนเพียงพอ รองลงมาได้แก่ สมรรถนะของคอมพิวเตอร์มีความเหมาะสม ปัจจัยที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสะดวกรวดเร็ว ในส่วนความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ได้คะแนนน้อยที่สุด ได้แก่ ระบบเครือข่ายภายใน (อินทราเน็ต) มีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เป็นการวิจัยเพื่อตรวจสอบและประเมินการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดหมายของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์บริบทและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบว่าสภาพและปัญหาภายในและภายนอกมีผลต่อสภาพการดำเนินงานของหลักสูตรอย่างไร นอกจากนี้ ยังเป็นแนวทางให้เกิดการปรับปรุงหรือพัฒนาและดำเนินหลักสูตรที่เอื้ออำนวยประโยชน์สูงสุดต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง การประเมินผลพัทธ์อย่างเดียวไม่สามารถค้นหาจุดบกพร่องหรือจุดอ่อนเพื่อนำมาปรับปรุงได้ และการประเมินที่เน้นกระบวนการแม้จะทำให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงหลักสูตร แต่ก็ทำให้เสียเวลากับการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร หากพบภายหลังว่า กิจกรรมในหลักสูตรนั้นไม่ได้ตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง สอดคล้อง

กับสุจริต เพียรชอบ (2523) ที่ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินก็คือ เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดหมายของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม ความต้องการและปัญหาต่าง เป็นการประเมินในลักษณะที่เป็นมหภาค และผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ควรกำหนดจุดหมายอย่างไรจึงจะสนองความต้องการและแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ได้ สอดคล้องกับวิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ที่ว่า การประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่างๆ ของสิ่งที่ถูกประเมินเพื่อนำมาพิจารณาและสรุปว่าหลักสูตรที่พิจารณาขึ้นมา นั้นมีคุณค่าอย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่และมีมากน้อยเพียงใด บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม และสอดคล้องกับแนวคิดของโรเบิร์ต อี สเติก (1975) ที่ว่า รูปแบบการประเมิน ประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งที่คาดหวังหรือเป้าหมายโดยเฉพาะในด้านความคาดหวังกระบวนการหรือการปฏิบัติ ได้แก่ การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในหลักสูตร เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน นอกจากนี้ จากผลการวิจัยประเมินหลักสูตรพบว่า ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาที่ศึกษา มีความตั้งใจและสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนอยู่ โดยมีคะแนนเฉลี่ยในระดับที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินหลักสูตรของดอริส ที โกว (1977) ที่เสนอให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรโดยเฉพาะองค์ประกอบในด้านสิ่งเร้าโดยพิจารณาจากการที่ผู้เรียนได้มีโอกาสสำนทางตนเอง เลือกสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ประเมินผลตนเอง และมีการวางแผนการเรียนของตนเอง และจากผลการประเมินหลักสูตรในด้านการให้บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา ความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียน ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดหรือจุดบกพร่องในด้านที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในห้องเรียน และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ รสรินทร์ ออมรัตน์ (2345 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรสื่อสารการกีฬา โดยใช้รูปแบบ CIPP Model สรุปผลดังนี้ ในด้านบริบทหลักสูตรเกี่ยวกับปรัชญา นโยบาย แนวคิดทางการศึกษา และแผนการพัฒนาสาขาวิชา จุดประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์รายวิชา โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาวิชา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก หลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและเอื้อต่อการเรียนการสอน และสนองความต้องการของผู้ใช้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง อาจารย์ผู้สอนมีจำนวนไม่เพียงพอ นักศึกษาขาดวินัย ด้านผลผลิต เกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตและความพึงพอใจของผู้บัณฑิต มีความเหมาะสมในระดับมาก บัณฑิตมีความรู้ความสามารถตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร แต่ยังขาดความเข้มข้นในการฝึกปฏิบัติ และควรจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หลักสูตรควรเพิ่มจำนวนสัดส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาให้มีความเหมาะสม เพื่อที่จะสามารถให้คำแนะนำแก่นักศึกษาได้อย่างทั่วถึง และควรมีการจัดระบบการให้คำปรึกษาที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งการกำหนดจำนวนนักศึกษาที่รับอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาจากจำนวนอาจารย์ประจำที่มีอยู่ในหลักสูตร
2. ควรเพิ่มสมรรถนะของคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และการเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความสะดวกและรวดเร็ว รวมทั้งการสร้างระบบเครือข่ายภายใน (อินทราเน็ต) ให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยยิ่งขึ้น

3. หลักสูตรควรเน้นกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านการเสริมสร้างและพัฒนาทีมงานสำหรับนักศึกษาในการทำงานร่วมกันให้มากขึ้น เพื่อที่สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในสถานประกอบการเมื่อทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยประเมินหลักสูตรโดยใช้เทคนิคและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายนำมาประกอบกันเพื่อที่จะทำให้ได้มุมมองที่ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับจากนักศึกษาในแต่ละชั้นปี การเก็บข้อมูลจากชุมชนหรือท้องถิ่นบริเวณใกล้เคียงสถาบันการศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองหรือครอบครัวของนักศึกษา

2. การวิจัยประเมินหลักสูตรครั้งต่อไปน่าที่จะมีการศึกษาในบริบทของความพึงพอใจของผู้เรียนหรือนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตร เพื่อนำมาประกอบในการวิเคราะห์หลักสูตร นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาวิจัยจากการเก็บข้อมูลในเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้เสียกับหลักสูตร ซึ่งจะทำได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของหลักสูตรมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2545) ข สารและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัดกระทรวง. (2547) สรุปผลการตรวจราชการของผู้ตรวจ
ราชการกระทรวงศึกษาธิการ. เขตตรวจราชการที่ 1-12 และกรุงเทพมหานคร (งวดที่ 1)
ประจำปีงบประมาณ 2547, 14 พฤษภาคม 2547.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัดกระทรวง. (2546) สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรมเขตการศึกษา 1. “รายงานการวิจัยการติดตามผลการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 1.” เอกสารลำดับที่ 9/2546 กลุ่มพัฒนา
มาตรฐานคุณภาพการศึกษา.
- กาญจนา कुमारภักษ์. (2543) พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2545) “ตัวบ่งชี้ของผู้สอนกับผู้เรียนเป็นสำคัญ.” วารสารวิชาการ
5, 8 (สิงหาคม 2545) : 57-60.
- แก้วตา คณาวรรณ. (2524) หลักการของหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ใจทิพย์ เข็มรัตน์พงษ์. (2539) การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ออสตินเพรส.
- ฉรัต ไทยอุทิศ. (2547) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยหลักการ Balanced Scorecard. ปริญญาโท
กศ.ด. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชฎาวลัย รุณเลิศ. (2552). การประเมินผลหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปของวิทยาลัยเทคโนโลยี
ทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนานิเชก ม.ป.พ.
_____. (2550) การพัฒนารูปแบบและกลไก สำหรับการจัดการหลักสูตรปริญญาตรี 2
ปริญญา ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ชุดิระ ระบอบ. (2549) “ศาสตร์การประเมิน.” เอกสารประกอบการบรรยาย.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชูศรี ธนาประเสริฐสุข. (2541) การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2525. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ตรีไพบูลย์ คมสัน และคณะ (2558) วิจัยประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2545) การพัฒนาหลักสูตร. ใน ประมวลสาระชุดวิชา การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน. (หน้า 62). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิศนา แคมมณี. (2533) “การประเมินผลหลักสูตร.” ใน รวมบทความทางการประเมินโครงการ, สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2539) การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- ธำรง บัวศรี. (2542) ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์.
- นงนภัส บุญเหลือ. (2533) การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ โรงเรียนปทุมอนุสรณ์ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.
- นพมณี เชื้อวัชรินทร์ และคณะ. (2558) วิจัยประเมินหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนชีววิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 26 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2558.
- นิธินันท์ สนต์น. (2555) การประเมินการจัดการเรียนการสอนวิชา MKT 524 การจัดการการตลาด. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพฯ.
- นิภาวรรณ พุทธสงกรานต์. (2540) การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ พุทธศักราช 2532 ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2548) การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2535) การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.
- บุญเรือง สมประจบ. (2541) การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกทัศนกรรม สาขางานเฉพาะเครื่องมือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประพันธ์ จูมคำมูล. (2544) ครูภาษาอังกฤษตามแนวการปฏิรูปการศึกษา.” วารสารวิชาการ 4, 1 (มกราคม 2544) : 52-59.
- ปราณี ลังชะตะววรรณ และศิริวรรณ ศรีหพล. (2545). การออกแบบหลักสูตร. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีการสอน. (หน้า 97-98). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรีชา สุนคนธมาน และคณะ. (2545) “พัฒนาคนด้วยการศึกษา.” วารสารวิชาการ 5, 3 (มีนาคม 2545) : 2-11.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538) วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพรรณ โชติพิภพวัน. (2547) การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 โรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาหลักสูตร และการนิเทศ) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชรินทร์ ศรีสวัสดิ์. (2546) ประเมินหลักสูตรเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พันธณี วิหคโต. (2545) “การวิจัยติดตามและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่อง.” วารสารวิชาการ 5, 12 (ธันวาคม 2545) : 12-19.
- แพรวพรรณ จันทร์อัมพร. (2540) การประเมินหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533) กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ (งานเลือก) สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพียว สุผล. (2540). การประเมินหลักสูตรนายสิบอาวุโสเหล่าแพทย์ พุทธศักราช 2535 ของ กรมแพทย์ทหารบก. วิทยานิพนธ์ คม. (สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล หวังพานิช. (2543) “การพัฒนาการใช้และการประเมินหลักสูตร.” วารสารการวัดผล การศึกษา 22,64 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2543) : 5-22.
- มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. (2549) หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน พ.ศ. 2553 . กรุงเทพฯ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- มานิตย์ จินตามงคล. (2549) การประเมินการนิเทศภายในโรงเรียนด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ในสหวิทยาเขตวิทยาสถาพรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2553) การประเมินหลักสูตรปรัชญา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2553) การประเมินหลักสูตรที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบโดยใช้รูปแบบ CIPP Model” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 30-35.
- มัทนา วังถนอมศักดิ์. (2553) การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- มาลินี จุฑะรพ. (2539) จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทิพวิสุทธิ์.

- รสรินทร์ อรอมรัตน์. (2545) การประเมินผลหลักสูตรวิชาสื่อสารการกีฬา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รวีวรรณ สุวานิช. (2548) กลวิธีสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้คู่คุณธรรม. พระนครศรีอยุธยา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน . กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538) เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525) พัฒนาหลักสูตรและการสอน : มิติใหม่. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม.
- วราภรณ์ กุประดิษฐ์. (2555) ประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โดยใช้ CIPP Model มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. ม.ป.พ.
- วิไลวรรณ วิภาจักษณกุล (2551 : บทคัดย่อ) วิจัยประเมินหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- วิไลพรณ์ เสรีวัฒน์. (2555) การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล. วิทยานิพนธ์ ปรัช. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ. (2546) การวางแผนกลยุทธ์ : ศิลปะการกำหนดแผนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ : บริษัท อินโนกราฟฟิกส์ จำกัด.
- วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์. (2542) การประเมินหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- _____ . (2544) การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิชัย ดิสสระ. (2535) การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542) การพัฒนาหลักสูตร สานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บริษัท เซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอร์ จำกัด.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- แววตา พุกกา. (2550) การประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของเด็กนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. กรุงเทพฯ : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ทิตนา เขมมณี. (2545) “การประเมินผลหลักสูตร.” ใน รวมบทความทางการประเมินโครงการ, 133-150. ม.ป.พ.
- ศศิธร ชิดนายี. (2557) วิจัยประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรดิตต์. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรดิตต์ (บทคัดย่อ) ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2557.
- ส.วาสนา ประवालพุกษ์. (2541) หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2545) ข สารและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัดกระทรวง. (2547) สรุปผลการตรวจราชการของผู้ตรวจ
ราชการกระทรวงศึกษาธิการ. เขตตรวจราชการที่ 1-12 และกรุงเทพมหานคร (งวดที่ 1)
ประจำปีงบประมาณ 2547, 14 พฤษภาคม 2547.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัดกระทรวง. (2546) สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรมเขตการศึกษา 1. “รายงานการวิจัยการติดตามผลการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 1.” เอกสารลำดับที่ 9/2546 กลุ่มพัฒนา
มาตรฐานคุณภาพการศึกษา.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2543) พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2545) “ตัวบ่งชี้ของผู้สอนกับผู้เรียนเป็นสำคัญ.” วารสารวิชาการ
5, 8 (สิงหาคม 2545) : 57-60.
- แก้วตา คณະวรรณ. (2524) หลักการของหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539) การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ฉัตร ไทยอุทิศ. (2547) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับ
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยหลักการ Balanced Scorecard. ปรินญาณินพนธ์
กศ.ด. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชญาวัลย์ รุณเลิศ. (2552). การประเมินผลหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปของวิทยาลัยเทคโนโลยี
ทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก ม.ป.พ.
_____. (2550) การพัฒนารูปแบบและกลไก สำหรับการจัดการหลักสูตรปริญญาตรี 2
ปริญญา ของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ชุติระ ระบอบ. (2549) “ศาสตร์การประเมิน.” เอกสารประกอบการบรรยาย.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชูศรี ธนาประเสริฐสุข. (2541) การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช 2525. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ตรีเพ็ญกุลย์ คมสัน และคณะ. (2558) วิจัยประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2545) การพัฒนาหลักสูตร. ใน ประมวลสาระชุดวิชา การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน. (หน้า 62). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทศนา แคมมณี. (2533) “การประเมินผลหลักสูตร.” ใน รวมบทความทางการประเมินโครงการ, สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. (2539) การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- อึ้ง บั้วศรี. (2542) ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์.
- นงนภัส บุญเหลือ. (2533) การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ โรงเรียนปทุมอนุสรณ์ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.
- นพมณี เชื้อวัชรินทร์ และคณะ. (2558) วิจัยประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการสอนชีววิทยา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. วารสารศึกษาศาสตร์ ปีที่ 26 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2558.
- นิธินันท์ สนต์ุ่น. (2555) การประเมินการจัดการเรียนการสอนวิชา MKT 524 การจัดการการตลาด. มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพฯ.
- นิภาวรรณ พุทธสงกรานต์. (2540) การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ พุทธศักราช 2532 ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกการอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นิรมล ศตวุดิ. (2548) การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2535) การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช.
- บุญเรือง สมประจบ. (2541) การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกหัตถกรรม สาขางานเฉพาะเครื่องไม้ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาเอกอุตสาหกรรมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประพันธ์ จุมคำมูล. (2544) ครูภาษาอังกฤษตามแนวการปฏิรูปการศึกษา.” วารสารวิชาการ 4, 1 (มกราคม 2544) : 52-59.
- ปราณี สังขะตะวรรณ และศิริวรรณ ศรีทพล. (2545). การออกแบบหลักสูตร. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีการสอน. (หน้า 97-98). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรีชา สุนทรมาน และคณะ. (2545) “พัฒนาคนด้วยการศึกษา.” วารสารวิชาการ 5, 3 (มีนาคม 2545) : 2-11.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538) วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพรรณ โชติพฤษชัย. (2547) การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 โรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชรินทร์ ศรีสวัสดิ์. (2546) ประเมินหลักสูตรเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พันธณี วิหคโต. (2545) “การวิจัยติดตามและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่อง.” วารสารวิชาการ 5, 12 (ธันวาคม 2545) : 12-19.
- แพรวพรรณ จันทร์อัมพร. (2540) การประเมินหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533) กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ (งานเลือก) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพียว สุลล. (2540). การประเมินหลักสูตรนายสิบอาวุโสเหล่าแพทย์ พุทธศักราช 2535 ของกรมแพทย์ทหารบก. วิทยานิพนธ์ คม. (สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล หวังพานิช. (2543) “การพัฒนาการใช้และการประเมินหลักสูตร.” วารสารการวัดผลการศึกษา 22,64 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2543) : 5-22.
- มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. (2549) หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน พ.ศ. 2553 . กรุงเทพฯ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- มานิตย์ จินดามงคล. (2549) การประเมินการนิเทศภายในโรงเรียนด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ในสหวิทยาเขตวิทยาสถาพรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2553) การประเมินหลักสูตรปรัชญา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2553) การประเมินหลักสูตรที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้วิธีเชิงระบบโดยใช้รูปแบบ CIPP Model” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 30-35.
- มัทนา วัจนอมศักดิ์. (2553) การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาลินี จุฑารพ. (2539) จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทิพวิสุทธิ.

- รสรินทร์ อรอมรัตน์. (2545) การประเมินผลหลักสูตรวิชาสื่อสารการกีฬา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รวีวรรณ สุวานิช. (2548) กลวิธีสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้คู่คุณธรรม. พระนครศรีอยุธยา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน . กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538) เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525) พัฒนาหลักสูตรและการสอน : มิติใหม่. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม.
- วราภรณ์ กุประดิษฐ์. (2555) ประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โดยใช้ CIPP Model มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. ม.ป.พ.
- วิไลวรรณ วิภาจักษณกุล (2551 : บทคัดย่อ) วิจัยประเมินหลักสูตรมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- วิไลพรรณ เสรีวัฒน์. (2555) การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล. วิทยานิพนธ์ ปรัช. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ. (2546) การวางแผนกลยุทธ์ : ศิลปะการกำหนดแผนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ : บริษัท อินโนกราฟฟิกส์ จำกัด.
- วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์. (2542) การประเมินหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- _____ . (2544) การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิชัย ดิสสระ. (2535) การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542) การพัฒนาหลักสูตร สานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บริษัท เซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอร์ จำกัด.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- แววตา พฤกษา. (2550) การประเมินโครงการส่งเสริมรักการอ่านของเด็กนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. กรุงเทพฯ : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ทศนา แชมมณี. (2545) “การประเมินผลหลักสูตร.” ใน รวมบทความทางการประเมินโครงการ, 133-150. ม.ป.พ.
- ศศิธร ชิดนายี. (2557) วิจัยประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2547 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรดิตต์. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรดิตต์ (บทคัดย่อ) ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2557.
- ส.วาสนา ประवालพุกษ์. (2541) หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สังัด อุทรานันท์. (2532) พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมบุรณ์ ชิตพงศ์ และคณะ. (2544) “รูปแบบการประเมิน.” เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตร การประเมินทางการศึกษา รุ่นที่ 2 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. 14-24 สิงหาคม 2544. (อัดสำเนา)
- สาคร พุทธิผล. (2545) “สอนภาษาอังกฤษอย่างไรให้มีความสนุกสนาน.” วารสารวิชาการ 5, 5 (พฤษภาคม 2545) : 51-56.
- _____. (2547) “การพัฒนาความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน.” วารสารวิชาการ 7, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2547) : 66-71.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544) วิธีวิทยาการประเมิน ศาสตร์แห่งคุณค่า. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.
- สังัด อุทรานันท์. (2532) พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สมสุดา ผู้พัฒนา. (2546) คำบรรยายประกอบวิชาทฤษฎีการประเมินทางอาชีวศึกษา. หลักสูตรปริญญาเอกสาขาอาชีวศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ. ม.ป.พ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2556) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2549) แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2559). กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549) รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548) ผลการสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GAT) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 ระดับ เขตตรวจราชการ รวมทั้งสังกัด. กรุงเทพฯ : 18 มีนาคม 2548.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2547) รายงานสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553) มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สิริกร มณีรินทร์. (2545) ก “การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ.” ข่าววิชาการ 1, 20 (16-31 มีนาคม 2545) : 1.. ข “การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ.” ข่าววิชาการ 1, 23 (1-15 พฤษภาคม 2545) : 1-2.

- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545) การวัดและประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ :
 สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจิตต์ เพียรชอบ. (2523). หลักสูตรและแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
 มัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมนา ระบอบ. (2551) การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏพระนคร.
- สมิตร คุณานุกร. (2518) หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2547) “การสร้างคนให้เป็นครูดีมีคุณภาพ.” วารสารวิชาการ 7, 1 (มกราคม-
 มีนาคม 2547) : 19-22.
- สุวิทย์ คุณกิตติ. (2544) “คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 1166/2544 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตร
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.” 2 พฤศจิกายน 2544.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2544) จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : ซีระป้อมวรรณกรรม.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546) แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่ :
 The Knowledge Center. ม.ป.พ.
- สุภาพร แนวบุตร (2540) การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ คม. (สาขาวิชาสุศึกษา) จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุภาพร ตรีนภา. (2554) การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการ
 ประกันภัยและการบริหารความเสี่ยง พ.ศ. 2552 คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิต
 พัฒนบริหารศาสตร์
- สมิตร คุณานุกร. (2523) หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2538) “ความรู้ขยายแดนด้านการประเมินผลการศึกษา.” วารสารวิธีวิทยาการ
 วิจัย. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2538.
- โสภณ โสมติ และอภันตรี โสตะจินดา. (2545) “การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน.” วารสารวิชาการ 5, 1 (มกราคม 2545) : 14-18.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2547) การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หลักการและแนวปฏิบัติ.
 ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 วิทยาเขตปัตตานี.
- อัญชลี ประกายเกียรติ. (2554) การประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วยระบบการดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อิสระศ พิพัฒน์มงคลพร และคณะ (2556 : บทคัดย่อ) วิจัยประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
 สาขาวิชาการศึกษาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- อนุชัย ตั้งศุภพรชัย. (2546) การประเมินผลหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานครพุทธศักราช 2539. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (สาขาวิชาบริหารอาชีพและ เทคนิคศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- อุทุมพร จามรมาน. (2530) การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ฟีนีქซ์พับลิชชิง.
- อุไร อภิชาติบันลือ และคณะ. (2537) การประเมินผลหลักสูตรอุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต พ.ศ. 2533. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (สาขาเครื่องกล) บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อดิศักดิ์ โปธารามิก. (2547) “คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป. 262/2547 เรื่องการกำหนด เขตตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ.” 29 เมษายน 2547.
- อธิปัตย์ คลี่สุนทร. (2547) ปฏิรูปการเรียนภาษาอังกฤษกันเถอะ [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 16 ธันวาคม 2547 เข้าถึงได้จาก <http://www.moe.go.th/main2/article/article>
- อรัญญา จุลกรานต์. (2543) “การประเมินหลักสูตรภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 พุทธศักราช 2539 ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อัจฉรา จันทร์ฉาย. (2546) สู่ความเป็นเลิศทางธุรกิจ คู่มือการวางแผนกลยุทธ์และการจัดทำ BSC (Balanced Scorecard). พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- อัศม์เดช วานิชินชัย. (2555) การประเมินการจัดการเรียนการสอนวิชา LSM 716 การจัดการและ ออกแบบระบบโลจิสติกส์ที่แข่งขันได้ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัย ศรีปทุม.
- ALLan C. Ornstein and Francis P. Hunkins. (1993) Curriculum Foundations, Principles and Issues. (2 nd ed.) Boston : Allyn and Bacon.
- Ainsleigh, S. A. (2004) Evaluation of a Mentoring Program for Graduate Behavioral Education Students. Wales: Johnson & Wales University.
- Amstrong, D.G. (1989) Development and Documenting the Curriculum. Boston: Allyn and Boston.
- Balanced Scorecard [Online]. Accessed 2 March 2005. Available from http://www.cu.qa.chula.ac.th/learning_Sharing/Balanced Scorecard.htm
- Beauchamp, G.A. (1981) Curriculum Theory. 3rd ed: Llinois : The Kagg Press.
- Cater V. Good. (1945) Dictionary of Education. New York: McGraw-Hill Book.

- Chiang, P.W. (1971) "Assessing The Effectiveness of Five-Year Mechanical Engineering Technology Programs of Junior Colleges in Taiwan, R.O.C. : An application of The CIPP Evaluation Model (China)." *Dissertation Abstracts International* 57 (Feb. 1997).
- Choate, Joyce S. et al. (1997) *Curriculum-Based Assessment and Programming*. 3rd ed. Boston : Allyn and Bacon, c1995.
- Cronbach, L.J. (1970) *Essential of Psychological Testing*. 3rd ed. New York: Harper Row.
- Crow & Crow. (1980) *Introduction to Education*. New Delh i: Eurage Publishing House.
- David Stokes, Richard Bergin, (2006) "Methodology or "methodolatry"? An evaluation of focus groups and depth interviews", *Qualitative Market Research: An International Journal*, Vol. 9 Iss: 1, pp.26 – 37
- Ellis, Arthur K. (1998). *Teaching and Learning Flementary Social Studies* (6 th ed.). Boston : Allyn and Bacon.
- Emans, Roobert. (1970, March). A Proposal Conceptual Framework for Curriculum Development. *The Journal of Educational Research*. 327-332.
- Eric. (2007) *Odyssey : A Curriculum for Thinking* [Online]. Available : [http : // eric.ed.gov/ERIC Web Portal/custom/portlets/recond Details](http://eric.ed.gov/ERIC Web Portal/custom/portlets/recond Details).
- Geness, Fred. (2001) *The Cambridge Guide to Teaching English to Speakers of Other Languages*. Edited by Ronald Carter and David Nunan. New York : Cambridge University Press.
- Good, V.C. (1973) *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw – Hill.
- Gronlund, N.E. (1982) *Constructing Achievement Test*. New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Gullo, D.F. (1994) *Understanding Assessment and Evaluation in Early Childhood Education*. N.Y. : Teacher College Columbia University.
- Hass, G. (1980) *A New Approach*. Boston: Allyn and Bacon, Inc.
- Henson, Kenneth T. (2001). *Curriculum Planning Integrating Multiculturalism, Constructivism and Education Reform* (2 nd ed.). New York : McGraw-Hill.
- John Heidenry, *Theirs Was the Kingdom: Lila and DeWitt Wallace and the Story of the Reader's Digest*, New York/London: W.W. Norton, 1993
- Joseph M. Rice. (1914) *Scientific Management in Education*. New York: Hinds, Noble & Eldridge.

- Kaplan, Robert, and David Nonton. Balanced Scorecard method [Online]. Accessed 7 March 2005. Available from http://www.valuebasedmanagement.net/methods_balancedscorecard.html
- Likert, Rensis A. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill Book Company Inc.
- Lions – Quest. (2007) *Skills for Growing* [Online]. Available : [http //www. Lion-quest. Org.nz/programmes/skills_for_growing.html](http://www.Lion-quest.Org.nz/programmes/skills_for_growing.html).
- Lloyd, G. M. (2004) *An Evaluation of the Impact and Effectiveness of the Scholar’s Mentorship Program*. Retrieved January 15, 2011, from <http://jte.sagepub.com/content/58/4/328.short>
- Marsh, C. & Wills, G. (1995) *Curriculum Alternative Approaches, Ongoing Zissues*. New Jersey: Prentice – Hall, Inc.
- Oliva. *Curriculum Development and Evaluation : The CIPP Model* [Online]. Accessed 10 March 2003 Available from <http://www.scis.nova.edu/~rendulic/dcte747/CIPP.model.htm>
- Onyefulu, C. N. (2001) *An Evaluation Study of the B.Ed. Business Education Programs in the University of Technology, Jamaica*. Doctoral dissertation, Department of Sociology, University of Alberta (Canada).
- Ornstein, C. Allan and Francis, P. Hunkins. (2013) *Curriculum : Foundations, Principles and Issues, 6th Edition*. Boston, MA : Allyn and Bacon. p.123.
- Parkay, W.F. & Hass Glen. (1993) *Curriculum Planning A New Approach. 6th* Boston: Allyn and Bacon.
- Patton, M.Q. (1980) *Utilization-Focused Evaluation*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Peter F. Oliva” (2001) *Developing the Curriculum (5 th ed.)*. New York : Longman.
- Provus, Malcolm M. (1971) *Evaluation of ongoing programs in the public school system*. In Tyler, Ralph W. (Ed.) *Educational evaluation: New roles new means* (pp. 242-283). The 68th Yearbook of the National Society for the Study of Education part 2. Chicago, IL: National Society for the Study of Education.
- Quinion, Michael. (2002) *World Wide Words* (Online). Accessed 1 June 2002. Available from <http://www.quinion.com/words/topicalwords/tw-curl.htm>
- Ralph Winfred Tylor. (1950) *“Basic Principles of Curriculum and Instruction.”* Chicago : University of Chicago Press.
- Reader’s Digest. (1999) *Complete Guide to Sewing. 4th*. The Reader’s Digest Association (Canada) Ltd.

- Robert Kaphan and David Norton. (2005) Clarifying and communicating vision and strategy into action : The BSC Framework [Online], accessed 7 March 2005. Available from http://www.valuebasedmanagement.net/methods_balancedscorecard.html
- Saylor, Galen J, Alexander William M. and Arthur J. Lewis (1981) Curriculum Planning for Better Teachers and Learning. 4th ed. New York : Holt Rinehart and Winson.
- Scriven, Machael. (1967) The Methodology of Evaluation. in Curriculum Evaluation. Chicago : American Educational Research Association.
- Shi, Y. (2006) International Teaching Assistant Program Evaluation. Retrieved February 28, 2009, from <http://proquest.umi.com/pqdweb?index>.
- Solomon, Pearl G. (1998) The Curriculum Bridge: From Standards to Actual Classroom Practice. California: Corwin Press, Inc.
- Sowell, Evelyn J. (2000) Curriculum: an Integrative Introduction. 2nd ed. New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 2000.
- Stake R.E. (1975) Program Evaluation. Particularly Responsive Evaluation. (Occasional Paper, No. 5) Kalamazoo. MI : Western Michigan University Center.
- Stufflebeam, Daniel L. and Shinkfield, Anthony J. (1990) Systematic Evaluation. Boston: Kluwer-Nijhoff Publishing.
- Taba, Hilda. (1962) Curriculum Development: Theory and Practice. New York : Harcourt, Brace and world.
- Wiersma, William and Jurs, Stephen G. (1990) Educational Measurement and Testing 2nd ed. Massachusetts: A Division of Simon&Schuster, Inc.
- William, Winn . (1998) E-6A aviation maintenance training curriculum evaluation : a case study. [CD-ROM]. 1998. Abstract from ProQuest File : Dissertation Abstract Item : 9826369
- Zais, R.S. (1976). Curriculum Principles and Foundations. New York : Harper and Row.



ภาคผนวก



มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

HUACHIEW CHALERM PRAKIET UNIVERSITY

18/18 ถนนบางนาตราด กม. ที่ 18 อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ 10540

18/18 Bangna-Trad Road, Km. 18, Bangplue District, Samutprakan 10540, THAILAND

โทร: 0-2312-6300-73 โทรสาร 0-2312-6237 Tel (662)312-6300-73 Fax (662) 312-6237

<http://www.hcu.ac.th>

เรียนรู้อะไรก็ได้ทุกที่ทุกเวลา

ที่ มฉก.0103/ว.650

24 สิงหาคม 2558

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ณรงค์ศักดิ์ บุญเลิศ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้จัดทำรายงานวิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา โดยใช้ตัวแบบ CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam เป็นเครื่องมือการประเมินทั้งด้านบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา (TQF) โดยมีระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน 2558 – ธันวาคม 2558

คณะผู้จัดทำรายงานวิจัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้และประสบการณ์สูงในด้านการวิจัย เป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการทั่วไป จึงขอเรียนเชิญท่านให้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจเครื่องมือวิจัย พร้อมลงนามในแบบฟอร์มตามที่แนบ จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณราย แสงวิเชียร)

คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

สำนักงานเลขานุการคณะบริหารธุรกิจ

โทรศัพท์ 0-2312-6300 ต่อ 1514, 1484

โทรสาร 0-2312-6409



มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

HUACHIEW CHALERM PRAKIET UNIVERSITY

18/18 ต.บางนาตราด กม. ที่ 18 อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ 10540

18/18 Bangna-Trad Fcad. K.m. 18, Bangplee District, Samutprakarn 10540, THAILAND

โทร 0-2312-6300-73 โทรสาร 0-2312-6297 Tel. (662)312-6300-73 Fax. (622) 312-6237

http://www.hcu.ac.th

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

ที่ มฉก.0103/ว.650

24 สิงหาคม 2558

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ ทรताल
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยคณะกรรมการธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้จัดทำรายงานวิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา โดยใช้ตัวแบบ CIPP Model ของ Daniel L.Stufflebeam เป็นเครื่องมือการประเมินทั้งด้านบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา (TQF) โดยมีระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน 2558 – ธันวาคม 2558

คณะผู้จัดทำรายงานวิจัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้และประสบการณ์สูงในด้านการวิจัย เป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการทั่วไป จึงขอเรียนเชิญท่านให้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจเครื่องมือวิจัย พร้อมลงนามในแบบฟอร์มตามที่แนบ จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณราย แสงวิเชียร)

คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการธุรกิจ

โทรศัพท์ 0-2312-6300 ต่อ 1514, 1484

โทรสาร 0-2312-6409



เรียนรู้ออนไลน์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

HUACHIEW CHALERMPRAKIET UNIVERSITY

18/18 ถนนบางนาตราด กม. ที่ 18 อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ 10540

18/18 Bangna-Trad Road, Km. 18, Bangplae District, Samutprakarn 10540, THAILAND

โทร 0-2312-6300-73 โทรสาร 0-2312-6237 Tel (662)312-6300-73 Fax (662) 312-6237

http://www.hcu.ac.th

ที่ มวก.0103/ว.650

24 สิงหาคม 2558

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วลัยลักษณ์ อัครธีรวงศ์
ภาควิชาสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยคณะกรรมการธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้จัดทำรายงานวิจัยประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา โดยใช้ตัวแบบ CIPP Model ของ Daniel L.Stufflebeam เป็นเครื่องมือการประเมินทั้งด้านบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา (TQF) โดยมีระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน 2558 – ธันวาคม 2558

คณะผู้จัดทำรายงานวิจัยพิจารณาเห็นว่าท่านเป็นบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้และประสบการณ์สูงในด้านการวิจัย เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการทั่วไป จึงขอเรียนเชิญท่านให้เกียรติเป็นผู้เชี่ยวชาญ และตรวจเครื่องมือวิจัย พร้อมลงนามในแบบฟอร์มตามที่แนบ จักขอบคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณราย แสงวิเชียร)

คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

สำนักงานเลขานุการคณะบริหารธุรกิจ

โทรศัพท์ 0-2312-6300 ต่อ 1514, 1484

โทรสาร 0-2312-6409

คำอธิบายรายวิชา

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

กลุ่มวิชามนุษย์ศาสตร์ 6 หน่วยกิต

GE 1072 สุขภาพพลานามัยกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2(1/1-1/2-0)

(Health and Quality of Life Development)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

ความจำเป็นและความต้องการของมนุษย์ในการออกกำลังกาย การพัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพชีวิต โครงสร้างและหน้าที่การทำงานของร่างกายมนุษย์ หลักการและวิธีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ สมรรถภาพทางกาย การป้องกันการบาดเจ็บจากการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย นันทนาการเพื่อสุขภาพ การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การนำ ความรู้และทักษะการออกกำลังกายไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม การฝึกปฏิบัติ

GE 1082 โลกทัศน์กับการดำเนินชีวิต

2(2/2-0-0)

(World View and Way of Life)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

ความหมายและความสำคัญของโลกทัศน์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโลกทัศน์ เช่น ศาสนาปรัชญา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิต การเข้าใจชีวิตแบบเชื่อมโยงทั้งในระดับปัจเจก สังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมอย่างบูรณาการ การเลือกทางดำเนินชีวิตที่อิงตามบนพื้นฐานจริยธรรมทาง ปรัชญาและศาสนา ความรับผิดชอบ การอุทิศและการสร้างสรรค์สังคมที่จะนำมาซึ่งสันติสุขที่แท้จริง

GE 1092 จิตวิทยาเพื่อการดำรงชีวิต

2(2/2-0-0)

(Psychology for Living)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

ศาสตร์เกี่ยวกับความเข้าใจตนเอง การตระหนักในคุณค่าของตน ความเข้าใจผู้อื่น การสร้างความสัมพันธ์ การมีสุขภาพจิตที่ดีในการดำรงชีวิต เสริมสร้างการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการกับปัญหา และการพัฒนาศักยภาพแห่งตน

กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 4 หน่วยกิต

GE 1102 ไทยกับสถานการณ์โลก

2(2/2-0-0)

(Thai and Global Situation)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

เหตุการณ์ต่างๆ ของโลก และปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การสื่อสารและเทคโนโลยี ความขัดแย้งในภูมิภาคต่างๆ ของโลก และการประสานประโยชน์ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การแข่งขันด้านการค้า บทบาทของไทยในเวทีโลก การปรับตัวของไทยกับสถานการณ์โลก แนวโน้มของสถานการณ์โลกในอนาคต ตลอดจนความร่วมมือในการแก้ปัญหาของประชาคมโลก เพื่อให้เกิดสันติภาพอย่างยั่งยืน

GE 1112 ชีวิตกับเศรษฐกิจพอเพียง

2(2/2-0-0)

(Life and Sufficiency Economy)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

ความเป็นมาและความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน แนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรทฤษฎีใหม่และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาในโครงการพระราชดำริ การประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรม เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม กรณีตัวอย่างเศรษฐกิจพอเพียงและการร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 11 หน่วยกิต

GE 1122 เทคโนโลยีสารสนเทศกับการเรียนรู้

2(2/2-0-0)

(Information Technology with Learning)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโทรคมนาคม การสื่อสารข้อมูลเครือข่ายคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ ระบบสารสนเทศ ฐานข้อมูล การสืบค้นและการนำเสนอสารสนเทศ เพื่อการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ในสังคมยุคสารสนเทศ สังคมดิจิทัล และสังคมแห่งปัญญาที่มีต่อชีวิตและ ความเป็นอยู่ของมนุษย์

GE 1132 ทักษะและกระบวนการคิด

2(2/2-0-0)

(Skills and Process of thinking)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

ลักษณะและขอบข่ายของแนวคิด หลักของเหตุผล วิธีการสร้างทักษะการคิด การคิดอย่างเป็นระบบ การคิดอย่างมีเหตุผล การคิดในเชิงวิพากษ์วิจารณ์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหาและการเขียนแผนผังความคิด การตรวจสอบความคิด การวิเคราะห์ สังเคราะห์และแก้ไขในสถานการณ์และประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

GE 2222 ตรรกวิทยา : การใช้เหตุผลในชีวิตประจำวัน 2(2/2-0-0)
(Logic : Reasoning for Daily Life)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

ความหมายและความสำคัญของการใช้เหตุผล วิธีเสนอความคิดเชิงการใช้เหตุผลและการอ้างเหตุผล วิเคราะห์โครงสร้างการอ้างเหตุผล องค์ประกอบและเกณฑ์ตัดสินการอ้างเหตุผล การอ้างเหตุผลแบบนิรนัยและอุปนัย การอ้างเหตุผลแบบนิรนัยกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ข้อผิดพลาดในการอ้างเหตุผลและการใช้ทฤษฎี

GE 2232 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม 2(2/2-0-0)
(Man and Environment)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ สภาพแวดล้อม ปัญหาและผลกระทบจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวทางการแก้ปัญหาและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนและสร้างความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม

MA 1073 คณิตศาสตร์และสถิติในชีวิตประจำวัน 3(3/3-0-0)
(Mathematics and Statistics in Daily Life)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

เซตกับการนับ และระบบจำนวน การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ กราฟกับการประยุกต์ด้านต่าง ๆ ความสำคัญของสถิติ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล การหาค่าและตีความหมายข้อมูลทางสถิติ ในชีวิตประจำวัน ความน่าจะเป็น

กลุ่มวิชาภาษา 9 หน่วยกิต

GE 1043 ภาษาไทยกับการสื่อสาร 3(3/3-0-0)
(Thai Language and Communication)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

ฝึกทักษะการใช้ภาษาไทยในด้านการฟัง พูด การอ่านและการเขียน การฟังและการอ่านจับใจความ การพูดในที่ประชุม การเขียนรูปแบบต่าง ๆ การใช้ภาษาสื่อสารมวลชน การอ่านสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ เพื่อเป็น เครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ การใช้ภาษาในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงทาง ภาษาไทยที่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งฐานะผู้รับสารและผู้ส่งสาร

GE 1053 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1 3(2/2-1/2-0)
(English For Communication I)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

การใช้ภาษาทั้งสี่ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน โดยเน้นการฟังและการพูดในชีวิตประจำวัน การอ่านเพื่อความเข้าใจ การเขียนบันทึกอย่างง่าย เพื่อการสื่อสาร

GE 1063 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2
(English For Communication II)

3(2/2-1/2-0)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

ทักษะในการใช้ศัพท์ สำนวน แสลงและสุภาพจิต การสนทนาเกี่ยวกับหัวข้อในชีวิตประจำวัน ในเรื่องต่าง ๆ การอ่านเพื่อความเข้าใจ การเขียนอนุเฉท จดหมายและความเรียงแบบต่าง ๆ

2. หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 102 หน่วยกิต

2.1 กลุ่มวิชาแกน 57 หน่วยกิต

AC 1233 หลักการบัญชี
(Principles of Accounting)

3(2/2-1/2-0)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

ความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการทางการบัญชีตลอดจนการจัดทำงบการเงินของธุรกิจ ประเภทต่างๆ ที่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น ธุรกิจให้บริการ ธุรกิจซื้อขายไป และธุรกิจ อุตสาหกรรม รายการปรับปรุงและปิดบัญชี การบัญชีเงินสด การบัญชีสำหรับกิจการไม่หวังผลกำไร

AC 3133 การบัญชีเพื่อการจัดการ
(Managerial Accounting)

3(3/3-0-0)

วิชาบังคับก่อน : AC 1233

การบัญชีการเงิน ความหมาย วัตถุประสงค์ และลักษณะข้อมูลบัญชีเพื่อการจัดการ การวิเคราะห์และจัดทำงบกระแสเงินสด แนวความคิดเกี่ยวกับต้นทุน วิธีการบัญชีต้นทุนรวมและต้นทุนผันแปร การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน-ปริมาณ-กำไร การบัญชีต้นทุนกิจกรรม ข้อมูลต้นทุนเพื่อการตัดสินใจ รวมถึงการนำข้อมูลบัญชีมาใช้วิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ เพื่อการวางแผนควบคุมและตัดสินใจของฝ่าย รวมถึง การนำข้อมูลต้นทุนมาใช้ตัดสินใจระยะสั้น การวัดผลการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์การจ่ายลงทุน และการจัดทำงบประมาณเพื่อใช้วางแผนและควบคุมระยะยาว

BA 1313 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธุรกิจ
(Introduction to Business)

3(3/3-0-0)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

ความหมาย ความสำคัญและความรับผิดชอบของธุรกิจต่อสังคมชุมชน และการพัฒนา เศรษฐกิจ แนวคิดพื้นฐานทางธุรกิจ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจโดยทั่วไป รูปแบบการประกอบธุรกิจประเภท ต่าง ๆ และการดำเนินธุรกิจ การเป็นผู้ประกอบการ กระบวนการทางธุรกิจ องค์ความรู้ในหน้าที่พื้นฐานทาง ธุรกิจทั้งทางด้านการจัดการ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การตลาด การผลิต การบัญชีและการเงิน ธุรกิจ ระหว่าง-ประเทศ ระบบสารสนเทศทางธุรกิจ การเชื่อมโยงหน้าที่ต่างๆ เพื่อให้การดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จ

BA 3143 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) 3(3/3-0-0)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

หลักและทฤษฎีที่เกี่ยวกับตัวแบบทางคณิตศาสตร์และการประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจ ตัวแบบ กำหนดการเชิงเส้น ตัวแบบการขนส่ง ตัวแบบการมอบหมายงาน การวิเคราะห์ข่ายงาน ตัวแบบแถวคอย ทฤษฎีเกม ตัวแบบการตัดสินใจ การวิเคราะห์มาร์คอฟ และตัวแบบการจำลองสถานการณ์

BA 3503 การประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อธุรกิจ (Computer Application for Business) 3(2/2-1/2-0)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

แนวคิดการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การใช้โปรแกรมอรรถประโยชน์ในการแก้ปัญหา คอมพิวเตอร์ การประยุกต์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เช่น กระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ เวิร์ดโปรเซสเซอร์ ระบบฐานข้อมูล โปรแกรมการนำเสนอ และโปรแกรมการบริหารจัดการธุรกิจ เป็นต้น พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การใช้บริการบนอินเทอร์เน็ต แหล่งข้อมูลและเทคนิคการค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต

BA 4013 การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) 3(3/3-0-0)

วิชาบังคับก่อน : MG 1303 และ MK 1503 หรือได้รับคำยินยอมจากผู้สอน

การวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์การ การวางแผนกลยุทธ์ การดำเนินกลยุทธ์ บทบาทของผู้จัดการในฐานะผู้ดำเนินการตามกลยุทธ์ที่ได้กำหนดไว้ และการควบคุมกลยุทธ์ ทั้งนี้จะศึกษาจากกรณีศึกษาและตัวอย่างกลยุทธ์ที่ใช้ในการแก้ปัญหา รวมทั้งมีการศึกษาถึงนโยบายทางด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านการเงิน การตลาด ปัญหาแรงงาน การผลิต และการควบคุมในธุรกิจและอุตสาหกรรม

BA 4103 การวิจัยธุรกิจ (Business Research) 3(3/3-0-0)

วิชาบังคับก่อน : ST 2053

ประโยชน์จากฝ่ายบริหารที่จะได้จากการวิจัยธุรกิจ สถานการณ์ที่จำเป็นต้องใช้การวิจัย แนวความคิดด้านทฤษฎี และการวิธีการวิจัย ตลอดจนการวิเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ

BA 4113 การภาษีอากร (Taxation) 3(3/3-0-0)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

หลักเกณฑ์ วิธีการประเมินและการจัดเก็บภาษีอากรต่าง ๆ ตามประมวลรัษฎากร และภาษีอื่นที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต อากรแสตมป์

BC 3303 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

3(2/2-1/2-0)

(Management Information System Development)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

บทบาทและหน้าที่ของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ การวางแผนและพัฒนาระบบสารสนเทศ องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ ขั้นตอนและวงจรการพัฒนาระบบสารสนเทศ การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการพัฒนาสารสนเทศ การจัดเก็บและการสืบค้นข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ประมวลผล ภาษาที่ใช้ในการสืบค้นข้อมูล การนำเสนอข้อมูลในลักษณะของกราฟและรายงาน

EC 1003 เศรษฐศาสตร์จุลภาค

3(3/3-0-0)

(Microeconomics)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

ความหมายของเศรษฐศาสตร์ ปัจจัยการผลิต ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์และอุปทาน ดุลยภาพ ความยืดหยุ่น พฤติกรรมของผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ต้นทุนการผลิตและรายรับจากการผลิต การกำหนดราคาและผลผลิตในตลาดแข่งขันสมบูรณ์และแข่งขันไม่สมบูรณ์

EC 1013 เศรษฐศาสตร์มหภาค

3(3/3-0-0)

(Macroeconomics)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

ความหมายของรายได้ประชาชาติ การคำนวณรายได้ประชาชาติ ตัวกำหนดระดับรายได้ประชาชาติ ดุลยภาพ การบริโภค การออม การลงทุน การใช้จ่ายของรัฐบาล การเงินและการธนาคาร นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง ดุลการค้า ดุลการชำระเงิน เงินเพื่อและเงินฝืด อัตราแลกเปลี่ยน การว่างงาน ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

EG 5233 การฟัง-การพูดภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ

3(3/3-0-0)

(English Listening - Speaking for Professional Purposes)

วิชาบังคับก่อน : GE 1063

ทักษะในการสนทนาทางธุรกิจ การนำเสนอในที่ประชุมและการอภิปราย การเจรจาต่อรอง การฝึกการจับใจความ และสำนวนที่ใช้ในธุรกิจ ทักษะในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินวิชาชีพ

EG 5243 การอ่าน-การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ

3(3/3-0-0)

(English Reading - Writing for Professional Purposes)

วิชาบังคับก่อน : GE 1063

ฝึกการเขียนจดหมายตอบโต้ทางธุรกิจ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การเขียนโทรสาร บันทึก ช่วยจำ บันทึกย่อ การเขียนประกาศแจ้งความของหน่วยงาน การเขียนจดหมายสมัครงานและการกรอก ใบสมัครงาน การเขียนรายงาน การอ่านจับใจความจากตำรา วารสาร และบทความ ทักษะในการสื่อสาร อย่างมีประสิทธิภาพกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินวิชาชีพ

FN 1603 การเงินธุรกิจ

3(3/3-0-0)

(Business Finance)

วิชาบังคับก่อน : AC 1233 หรือ AC 1313

ลักษณะและขอบเขตของการบริหารทางการเงิน เทคนิคในการวิเคราะห์ทางการเงิน การวางแผนทางการเงิน การบริหารการเงิน ด้านการใช้เงินทุน การตัดสินใจในการลงทุนด้วยการวัดค่าโครงการ ด้วยวิธีการต่าง ๆ การคำนวณค่าของทุน การบริหารการเงินด้านการจัดหาเงินทุน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นโยบายเงินปันผล

IM 2153 การจัดการการผลิตและการดำเนินงาน

3(3/3-0-0)

(Production and Operations Management)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

แนวคิดและการตัดสินใจของระบบการบริหารอุตสาหกรรม การผลิตและการดำเนินงานโดยการพยากรณ์ การจัดทำตารางเวลาการผลิต การวางแผนกำลังการผลิต การวางแผนเลือกทำเลที่ตั้ง การวางแผนโรงงาน การวางแผนการผลิตรวม การบริหารสินค้าคงเหลือ การวางแผนความต้องการวัสดุ การจัดลำดับงาน การควบคุมคุณภาพ และมาตรฐานสินค้าและการจัดการโซ่อุปทาน

LA 2803 กฎหมายธุรกิจ

3(3/3-0-0)

(Business Law)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

หลักทั่วไปเรื่องบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล นิติกรรมสัญญา การจัดตั้งองค์กรทางธุรกิจ การประกอบธุรกิจคนเดียว ขนาดกลาง ขนาดย่อม ห้างหุ้นส่วนบริษัท บริษัทมหาชนจำกัด เอกเทศสัญญาและสัญญาทางธุรกิจที่สำคัญ สัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิในทางการค้า สัญญาเฟรนไชส์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในทางธุรกิจ อาทิกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายขายตรงและการตลาดแบบตรง กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายล้มละลาย เป็นต้น

MG 1303 องค์กรและการจัดการ

3(3/3-0-0)

(Organization and Management)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

แนวความคิดและทฤษฎีทางการจัดการ กระบวนการทางการจัดการ โดยศึกษาถึงหน้าที่ทางการจัดการประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การขึ้นนำและการบังคับบัญชา การติดต่อสื่อสาร การจูงใจและการควบคุม รวมถึงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลทางการบริหารธุรกิจ การจัดการในสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสมัยใหม่

MK 1503 หลักการตลาด

3(3/3-0-0)

(Principles of Marketing)

วิชาบังคับก่อน : ไม่มี

แนวคิดหลัก วิวัฒนาการทางการตลาด หน้าที่ อรรถประโยชน์และความสำคัญของการตลาด รวมถึงศึกษาสิ่งแวดล้อม กระบวนการบริหารการตลาด การแบ่งส่วนตลาดเพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายและวางตำแหน่งทางการตลาด เข้าใจระบบข้อมูลสารสนเทศ และปัจจัยด้านพฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อกำหนดกลยุทธ์ ส่วนประสมทางการตลาด อันประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ การตั้งราคา การจัดจำหน่ายและการส่งเสริมทางการตลาด

ST 2053 สถิติธุรกิจ

3(3/3-0-0)

(Business Statistics)

วิชาบังคับก่อน : MA 1073

การประมาณค่า การทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกประเภท การวิเคราะห์ความถดถอยและสหสัมพันธ์ การวิเคราะห์อนุกรมเวลาและเลขดัชนี

2.2 กลุ่มวิชาเอกบังคับ ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

LM 2013 การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์

3(3/3-0-0)

(Logistics and Supply Chain Management)

วิชาบังคับก่อน : BA 1313

แนวคิด ความหมาย และความสำคัญของการจัดการโลจิสติกส์ และโซ่อุปทาน โครงสร้างองค์ประกอบ และกระบวนการ กิจกรรมทางโลจิสติกส์ และโซ่อุปทาน การควบคุมการปฏิบัติงานด้านโลจิสติกส์ ทั้งในและระหว่างประเทศ เครื่องมือในการจัดการโซ่อุปทาน และบทบาทของเทคโนโลยี

LM 3013 การจัดซื้อในระบบโซ่อุปทาน

3(3/3-0-0)

(Purchasing in Supply Chain)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

แนวคิดและบทบาทของการจัดซื้อและการจัดการวัสดุ กระบวนการจัดซื้อจัดหา การคัดเลือก และบริหาร ความสัมพันธ์กับซัพพลายเออร์ การจัดซื้อระหว่างประเทศ การวางแผนการจัดการวัสดุในโซ่อุปทาน ให้มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์ในการจัดซื้อและการจัดการวัสดุ

LM 3023 การจัดการสินค้าคงคลังและคลังสินค้า

3(3/3-0-0)

(Warehouse Management)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสินค้าคงคลังและคลังสินค้า เทคนิคและวิธีการควบคุมสินค้าคงคลังในรูปแบบต่าง ๆ ความสำคัญของคลังสินค้าในการจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ การศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบการวางแผน การควบคุม และการจัดการคลังสินค้าในระบบโซ่อุปทาน ชนิดของคลังสินค้า การปฏิบัติการในคลังสินค้า การจัดการและควบคุมวัสดุ การจัดการระบบการเก็บและเบิกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์ขนถ่ายวัสดุในคลังสินค้า การวางแผนและการออกแบบคลังสินค้า เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ กับระบบคลังสินค้าอัตโนมัติ

LM 3033 การจัดการการขนส่ง 3(3/3-0-0)
(Transportation Management)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

ภาพรวม อุปสงค์ อุปทานและหลักการบริหารการขนส่ง ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ สถาบันที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมขนส่ง นโยบายรัฐบาลและกฎระเบียบขององค์กรที่ส่งผลต่อธุรกิจขนส่ง การพัฒนาและแนวโน้มธุรกิจการขนส่งระหว่างประเทศ

LM 3043 เทคโนโลยีการจัดการข้อมูลสำหรับโลจิสติกส์ 3(3/3-0-0)
(Technology for Logistics Management)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

ความหมาย วัตถุประสงค์ บทบาทและความสำคัญของเทคโนโลยี การจัดการข้อมูลสำหรับโลจิสติกส์ในปัจจุบัน การนำเทคโนโลยีมาใช้ทางด้านโลจิสติกส์ ผลกระทบต่อธุรกิจ อุปสรรคและโอกาสที่อาจเกิดขึ้น แนวโน้มเทคโนโลยีทางด้านโลจิสติกส์ในอนาคต

LM 4013 การบริหารท่าขนส่ง 3(3/3-0-0)
(Port Management)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

โครงสร้างและสถาบันเกี่ยวกับการบริหารท่าขนส่ง ได้แก่ ท่าขนส่งทางบก สถานีรถไฟท่าเรือ ท่าอากาศยาน รวมถึงการบริหารการขนส่งทางท่อ ลักษณะและความสำคัญของท่าขนส่ง หลักเกณฑ์การเลือกที่ตั้งของท่าขนส่ง การจัดการและการดำเนินงานของท่าขนส่ง การจัดการเกี่ยวกับตัวสินค้าในการเคลื่อนย้าย การจัดเก็บสินค้า รวมถึงข้อมูลการขนส่งสินค้า การบริหารท่าขนส่งที่มีการเชื่อมโยงในรูปแบบเดียวกันและต่างรูปแบบ

LM 3053 กฎหมายโลจิสติกส์ 3(3/3-0-0)
(Logistics Law)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

กฎหมาย กฎเกณฑ์ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางด้านโลจิสติกส์ การขนส่งหลายรูปแบบ การขนส่งระหว่างประเทศ สัญญาการขนส่งสินค้า ความรับผิดชอบตามข้อสัญญา และข้อสัญญาต่างๆ ในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ หลักและวิธีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้า

LM 3063 การประกันภัยด้านโลจิสติกส์ 3(3/3-0-0)
(Logistics Insurance)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

ความรู้เกี่ยวกับการประกันภัยด้านโลจิสติกส์ หลักการประกันภัยการขนส่งและสินค้า ชนิดและข้อตกลงของกรมธรรม์ประกันภัย สินค้าทางทะเล ทางบก และทางอากาศ การรับประกันภัยต่อ สิทธิของผู้เอาประกันภัยในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน และสิทธิของผู้รับประกันภัยในการจ่ายเงิน สมาคมและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยการขนส่งและสินค้า

LM 4043 การจัดการสัมพันธ์ภาพผู้จัดหาวัตถุดิบและลูกค้า 3(3/3-0-0)
(Customer Service Management and Suppliers)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

ความหมาย ความสำคัญและองค์ประกอบของการบริการลูกค้าและสัมพันธ์ภาพกับผู้จัดหา
วิธีการจำลองแบบความสัมพันธ์ระหว่างบริการลูกค้ากับการขาย ต้นทุนการบริการลูกค้า ณ ระดับการ
บริการลูกค้าต่าง ๆ การกำหนดกลยุทธ์และการประเมินผลการบริการลูกค้า รวมทั้งผู้จัดหาปัจจัยการผลิต

LM 4053 สัมมนาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน 3(3/3-0-0)
(Seminar in Logistics Management and Supply Chain)

วิชาบังคับก่อน : ศึกษาในฐานะนักศึกษา ชั้นปีที่ 4

วิเคราะห์ และอภิปรายปัญหาในการจัดการโลจิสติกส์ โดยใช้กรณีศึกษาหรือประเด็นปัญหาที่
น่าสนใจในปัจจุบัน

2.3 กลุ่มวิชาเอกเลือกไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

LM 3513 กลยุทธ์การจัดการโลจิสติกส์และการกระจายสินค้า 3(3/3-0-0)
(Logisticss and Distribution Management)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

บทบาทและความสำคัญของระบบโลจิสติกส์และการกระจายสินค้า มาตรฐานในการให้บริการลูกค้า
แนวคิดในการบริหารจัดการสินค้า โดยการกระจายสินค้าด้วยวิธีการขนส่งหลายรูปแบบ การวิเคราะห์และ
การออกแบบคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการกระจาย สินค้า การออกแบบ
และการจัดการอุปกรณ์เคลื่อนย้ายสินค้าและบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งแนวทางการเลือกช่องทางกระจายสินค้าที่มี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล การกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการโลจิสติกส์และการกระจายสินค้าแบบ
บูรณาการและการนำเสนอกรณีศึกษา

LM 3523 โลจิสติกส์ย้อนกลับและโซ่อุปทานระบบปิด 3(3/3-0-0)
(Reverse Logistics and Closed-Loop Supply Chain)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

การศึกษาลักษณะและรูปแบบโลจิสติกส์ย้อนกลับและโซ่อุปทานระบบปิด การจัดการสินค้า วัตถุดิบ
วัสดุและส่วนประกอบของสินค้า สินค้าคงคลังส่วนเกิน และสินค้าที่ได้รับคืนจากลูกค้าผ่านทางร้านค้าปลีกและ
ศูนย์กระจายสินค้า รวมถึงกระบวนการในการวางแผน การดำเนินงานและการควบคุมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
และลดต้นทุน ศึกษากระบวนการไหลของวัตถุดิบและสินค้าคงคลัง สินค้าสำเร็จรูปและข้อมูลสารสนเทศที่
เกี่ยวข้อง รวมทั้งกระบวนการเคลื่อนย้ายสินค้าจากผู้ผลิตไปยังลูกค้าและการรับคืนสินค้าเข้ามายังผู้จัด
จำหน่ายและผู้ผลิตในระบบโซ่อุปทาน

LM 3533 การจัดการโซ่อุปทานในธุรกิจค้าปลีกและธุรกิจขนาดย่อม 3(3/3-0-0)
(Supply Chain Management in Retails Business and Small Enterprise)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

ความสำคัญของธุรกิจค้าปลีกและธุรกิจขนาดย่อมในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ ศึกษาถึงองค์ประกอบและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ เริ่มตั้งแต่การจัดการจัดหาและการจัดซื้อ การผลิต การจัดเก็บและการกระจายสินค้าไปยังผู้บริโภค การไหลของวัตถุดิบและข้อมูลสารสนเทศในระบบโซ่อุปทาน การจัดการระบบเครือข่ายทางธุรกิจ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ รวมถึงการจัดการความต้องการของลูกค้าในระบบโซ่อุปทาน การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ในธุรกิจค้าปลีกและธุรกิจขนาดย่อม

LM 3543 โลจิสติกส์เพื่อสิ่งแวดล้อม 3(3/3-0-0)
(Green Logistics)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

บทบาทและความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการโลจิสติกส์ การวิเคราะห์รูปแบบและวิธีการทางด้านโลจิสติกส์ในการรักษาสิ่งแวดล้อมสำหรับสถานประกอบการ ชุมชนและสังคม การประสานความร่วมมือและความสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อสิ่งแวดล้อม นโยบายของภาครัฐ กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระบบโลจิสติกส์ การศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขเพื่อให้การจัดการโลจิสติกส์เพื่อสิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพ

LM 3553 การจัดการความเสี่ยงด้านโลจิสติกส์ 3(3/3-0-0)
(Logistics Risk Management)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

หลักการและแนวความคิดของการจัดการความเสี่ยงด้านโลจิสติกส์ การประกันวินาศภัยและประกันภัยความรับผิดชอบ ประเภทของกรรมธรรม์และสัญญาประกันภัย การประกันอัคคีภัย การประกันภัยการขนส่งและสินค้า ทั้งกระบวนการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

LM 3563 การวางแผนและควบคุมด้านโลจิสติกส์ 3(3/3-0-0)
(Logistics Planning and Control)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

ความหมาย ความสำคัญและบทบาทของการวางแผนและควบคุมด้านโลจิสติกส์ คุณลักษณะที่ดีของแผนโลจิสติกส์ กระบวนการวางแผนด้านโลจิสติกส์ การคาดคะเนการขาย การวิเคราะห์สถานการณ์ธุรกิจ การกำหนดวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ โปรแกรม งบประมาณ การนำไปใช้และการควบคุมด้านโลจิสติกส์

LM 3573 การจัดการโลจิสติกส์สินค้าเน่าเสียง่าย

3(3/3-0-0)

(Perishable Product Logistics Management)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

ลักษณะภาพรวมของสินค้าเน่าเสียง่าย รูปแบบธุรกิจ และการตลาดของสินค้าเน่าเสียง่าย ระบบและองค์ประกอบสำคัญของโลจิสติกส์ของสินค้าเน่าเสียง่าย ปัจจัยและสิ่งอำนวยความสะดวก ธุรกิจการค้าสินค้าเน่าเสียง่ายระหว่างประเทศ เงื่อนไขข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคของโลจิสติกส์สินค้าเน่าเสียง่าย

LM 3583 การบริหารการจัดการของผู้ให้บริการโลจิสติกส์

3(3/3-0-0)

(Management of Logistics Operator and Provider)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

ประเภทธุรกิจพื้นฐานของโลจิสติกส์ ระดับชั้นของธุรกิจโลจิสติกส์ บทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นและภายในระดับชั้นของธุรกิจโลจิสติกส์ การจัดการธุรกิจโลจิสติกส์ภายในระบบห่วงโซ่อุปทาน การประกอบธุรกิจโลจิสติกส์ระหว่างประเทศ และการบริหารจัดการเครือข่ายโลจิสติกส์ระหว่างประเทศ

IM 3253 การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์

3(3/3-0-0)

(Product Design and Development)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

วงจรชีวิตผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เทคนิคการออกแบบผลิตภัณฑ์ แนวโน้มการวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์ในอนาคต การวิเคราะห์คุณค่าเพื่อลดต้นทุนการผลิต

IM 4333 การจัดการอุตสาหกรรมบริการ
0-0)

3(3/3-

วิชาบังคับก่อน : MG 1303

แนวคิดและทฤษฎีของการจัดการอุตสาหกรรมบริการ การจัดการการตลาดและการบริการของธุรกิจ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร โรงพยาบาล ธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจบันเทิง และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ศึกษาดูงานจากธุรกิจจริง

LM 4513 การวางแผนทรัพยากรองค์กร
0-0)

3(3/3-

(Enterprise Resource Planning)

วิชาบังคับก่อน : LM 2013

การวางแผนและออกแบบระบบสารสนเทศในองค์กรเพื่อเชื่อมโยงให้เกิดการประสานงานในการใช้ทรัพยากร ข้อมูลสารสนเทศและกิจกรรมต่างๆ ที่จำเป็นและต้องการเพื่อให้กระบวนการทางธุรกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ศึกษารูปแบบของระบบสนับสนุนทางธุรกิจ การจัดการฐานข้อมูลที่เป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจ การผสมผสานหน้าที่ต่างๆ ทางธุรกิจ ได้แก่ การผลิต การจัดการโซ่อุปทาน การเงิน การบริหารโครงการ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ และการจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า

LM 4528 การวิจัยด้านการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

3(3/3-0-0)

(Logistics and Supply Chain Management Research)

วิชาบังคับก่อน : นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย หรือได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ผู้สอน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยทางด้านการจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ โดยเน้นการนำกระบวนการและระเบียบวิธีการวิจัยไปใช้ในการค้นหาและวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางธุรกิจในระบบการจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ ได้แก่ การจัดหา การจัดเก็บ การขนส่ง การกระจายสินค้า ความสัมพันธ์กับผู้จัดหาและลูกค้า การฝึกเขียนเค้าโครงร่างการวิจัย การออกแบบวิจัย การกำหนดกรอบของปัญหา การตั้งสมมติฐาน การสร้างและทดสอบเครื่องมือวัด รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการจัดการ โซ่อุปทานและโลจิสติกส์

LM 4109 สหกิจศึกษา

9(0-0-

9/40)

(Co-operative Education)

วิชาบังคับก่อน : นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย หรือได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ผู้สอน

การปฏิบัติงานเป็นเวลา 15 สัปดาห์ ในโรงงานอุตสาหกรรมหรือสถานประกอบการอื่นใด ซึ่งเป็นไปตามความเห็นชอบของคณะวิชา เพื่อให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

LM 3593 ฝึกปฏิบัติงานนอกสถานที่

3(0-0

3/15)

(Field Work Practics)

วิชาบังคับก่อน : นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย หรือได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ผู้สอน

การฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ให้คุ้นเคยกับสภาพการทำงาน เรียนรู้วิธีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของการทำงาน เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่โลกของการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา การฝึกฝนให้รู้จักกับการเผชิญหน้ากับปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นขณะทำงาน เพื่อเรียนรู้แนวทางแก้ไข รวมทั้งการประยุกต์ใช้ความรู้ในสาขาที่เรียนเข้ากับการปฏิบัติงานจริง

แบบสอบถาม

การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

(สำหรับนักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2555)

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของท่านนับว่ามีความสำคัญยิ่งและจะเก็บไว้เป็นความลับ จะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น โดยจะนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในรุ่นต่อ ๆ ไป

จึงขอความกรุณาจากท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงหรือตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ให้ถูกต้องครบถ้วนเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่าง ๆ ของหลักสูตร
- ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หรือกรอกข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านลงในช่องว่างตามที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ท่านเข้าศึกษาหลักสูตรนี้ เมื่อปีการศึกษา..... เกรดเฉลี่ยสะสมนับถึงปัจจุบัน.....
4. สถาบันเดิมที่สำเร็จการศึกษา (ชื่อสถาบันการศึกษา).....
จังหวัด..... ปีพ.ศ.หลักสูตร.....
สาขาวิชาเอก.....คะแนนเฉลี่ยสะสม.....
วุฒิการศึกษาอื่น.....จากสถาบัน.....
5. เหตุผลสำคัญที่เข้าศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน (ให้ลำดับ 1-3)
 สถาบันการศึกษามีชื่อเสียง ในด้านใด.....
 หลักสูตรน่าสนใจ เหตุผลประกอบ.....
 นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพ เกี่ยวกับงานลักษณะใด.....
 ชื่อเสียงของคณาจารย์ผู้สอน ได้ทราบจากที่ใด.....
 บุคคลรู้จักแนะนำ ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน บุคคลใกล้ชิด อื่นๆ
 เพิ่มคุณวุฒิให้สูงขึ้น
 เป็นหลักสูตรหรืออาชีพที่กำลังได้รับความนิยม
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. โปรดระบุที่อยู่ปัจจุบัน (พร้อมรหัสไปรษณีย์/เบอร์โทรศัพท์/โทรสาร/อีเมล)

| | |
|---------------|---------------------|
| ที่อยู่..... | รหัสไปรษณีย์..... |
| โทรศัพท์..... | โทรศัพท์มือถือ..... |
| อีเมล..... | โทรสาร..... |

7. ความรู้ความสามารถพิเศษ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่าง ๆ ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

คำชี้แจง โปรดพิจารณารายการประเมินแต่ละด้าน และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด (คะแนน 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 = เห็นด้วย 3 = ไม่แน่ใจ 2 = ไม่เห็นด้วย และ 1 = ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง)

| ข้อที่ | ปัจจัยในการประเมินหลักสูตร | ระดับความถี่คิดเห็น | | | | |
|--------|--|---------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 1 | ตอนที่ 2.1 ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน/บรรยาย (ในภาพรวม) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายวิชาที่สอนเป็นอย่างดี | | | | | |
| 2 | คุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสมในวิชาที่สอน | | | | | |
| 3 | มีความตรงต่อเวลา | | | | | |
| 4 | เทคนิคการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา | | | | | |
| 5 | ทุ่มเทและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ผู้สอนที่ดี | | | | | |
| 6 | ใช้เทคนิคการสอนที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี | | | | | |
| 7 | เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวิชาชีพ | | | | | |
| 8 | เอาใจใส่ดูแลนักศึกษาที่รับผิดชอบ | | | | | |
| 9 | มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ | | | | | |
| 10 | มีคุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นครู | | | | | |
| 11 | ตอนที่ 2.2 ด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร (138 หน่วยกิต) | | | | | |
| 12 | มีการเรียงลำดับรายวิชาต่าง ๆ ในแต่ละชั้นปีเหมาะสม | | | | | |
| 13 | รายวิชาในหลักสูตรน่าสนใจและทันสมัย | | | | | |
| 14 | เนื้อหาวิชาตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร | | | | | |
| 15 | วัตถุประสงค์ของหลักสูตรชัดเจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ | | | | | |
| 16 | เนื้อหาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน | | | | | |
| 17 | เนื้อหาแต่ละรายวิชาไม่ซ้ำซ้อนกัน | | | | | |
| 18 | เนื้อหาวิชาสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ | | | | | |
| 19 | วิชาเอกบังคับมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (36 หน่วยกิต) | | | | | |
| 20 | วิชาเอกเลือกมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (12 หน่วยกิต) | | | | | |
| 21 | ตอนที่ 2.3 ด้านคุณลักษณะของเพื่อนนักศึกษาร่วมชั้นเรียน (ในภาพรวม) มีความรู้พื้นฐานในระดับที่เหมาะสม | | | | | |
| 22 | ทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาที่ศึกษา | | | | | |
| 23 | มีความตั้งใจและสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน | | | | | |
| 24 | แสวงหาความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนอยู่เสมอ | | | | | |
| 25 | มนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน | | | | | |
| 26 | มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง | | | | | |
| 27 | มีความเอื้อเฟื้อและการแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน | | | | | |
| 28 | มีจิตใจเสียสละ และมีคุณลักษณะของการทำงานร่วมกันเป็นทีม | | | | | |
| 29 | รักษาระเบียบวินัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ | | | | | |
| 30 | การจัดกลุ่มผู้เรียนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน | | | | | |

| ข้อท | ปัจจัยในกรประเมินหลักสูตร | ระดับคคคิดเห็น | | | | |
|------|--|----------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 31 | ตอนที่ 2.4 ด้านการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา ช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในการเรียน เนื้อหาวิชา และการทำรายงานมากขึ้น | | | | | |
| 32 | ระยะเวลาที่ให้คำปรึกษามีความเหมาะสมและเพียงพอ | | | | | |
| 33 | คำปรึกษาของอาจารย์ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง | | | | | |
| 34 | เป็นที่เล็งดูแลเอาใจใส่นักศึกษาในการเรียนเป็นอย่างดี | | | | | |
| 35 | ไม่ลำเอียงในการให้คำปรึกษาแนะนำ | | | | | |
| 36 | ยินดีให้คำปรึกษาในทุกโอกาสที่นักศึกษาขอรับคำแนะนำ | | | | | |
| 37 | มีการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมสอดแทรกในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา | | | | | |
| 38 | จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีสัดส่วนที่เหมาะสม | | | | | |
| 39 | มีบุคลิกลักษณะเหมาะสมกับความเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา | | | | | |
| 40 | การให้คำปรึกษามีความถูกต้องและชัดเจน | | | | | |
| 41 | ตอนที่ 2.5 ด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลที่ชัดเจน | | | | | |
| 42 | บรรยากาศการเรียนการสอนจูงใจให้นักศึกษามีส่วนร่วม | | | | | |
| 43 | มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย | | | | | |
| 44 | การจัดการเรียนการสอนมีความครบถ้วนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร | | | | | |
| 45 | มีการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ในชั้นเรียน | | | | | |
| 46 | ระยะเวลาในการเรียนการสอนแต่ละวิชามีความเหมาะสม | | | | | |
| 47 | มีการเสริมสร้างและก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน | | | | | |
| 48 | ผู้เรียนมีส่วนร่วมอภิปรายเนื้อหาในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ | | | | | |
| 49 | ผู้เรียนมีโอกาสนและสามารถซักถามเมื่อเกิดความสงสัยหรือไม่เข้าใจในชั้นเรียน | | | | | |
| 50 | ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตประกอบการเรียน | | | | | |
| 51 | ตอนที่ 2.6 ด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร จำนวนนักศึกษาที่รับเหมาะสมเมื่อเทียบกับจำนวนอาจารย์ที่มีอยู่ในหลักสูตร | | | | | |
| 52 | กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีหลากหลาย (การทัศนศึกษาดูงาน การเข้าร่วมสัมมนา การบรรยายพิเศษ) | | | | | |
| 53 | มีการแจ้งข้อมูลสารสนเทศ ประกาศ ระเบียบการของคณะและมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ | | | | | |
| 54 | มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาในหลักสูตร | | | | | |
| 55 | มีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนทำงานให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง | | | | | |
| 56 | ตอนที่ 2.7 ด้านการให้บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา มีความสะดวกรวดเร็วในการบริการสืบค้นข้อมูล | | | | | |
| 57 | มีหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และอื่นๆ ที่ทันสมัย | | | | | |
| 58 | มีหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่น ๆ เพียงพอกับความต้องการของหลักสูตร | | | | | |
| 59 | สถานที่เงียบสงบเหมาะกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ | | | | | |
| 60 | ระยะเวลาให้บริการมีความเหมาะสม | | | | | |
| 61 | เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีจิตสำนึกด้านการให้บริการ | | | | | |
| 62 | เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีส่วนทำให้สนับสนุนทำให้การเรียนประสบความสำเร็จ | | | | | |

| ข้อที่ | ปัจจัยในการประเมินหลักสูตร | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|--------|--|------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 63 | ตอนที่ 2.8 ด้านความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จำนวนคอมพิวเตอร์ที่มีการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตมีจำนวนเพียงพอ | | | | | |
| 64 | สมรรถนะของคอมพิวเตอร์มีความเหมาะสม | | | | | |
| 65 | การเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสะดวกและรวดเร็ว | | | | | |
| 66 | ระบบเครือข่ายภายใน (อินทราเน็ต) มีประสิทธิภาพ | | | | | |
| 67 | ตอนที่ 2.9 ด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียน ห้องเรียน มีความสะอาด เหมาะแก่การเรียน | | | | | |
| 68 | อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในห้องเรียนมีความทันสมัย | | | | | |
| 69 | สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมีบรรยากาศทางวิชาการ | | | | | |
| 70 | สถานที่และห้องเรียน เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา | | | | | |

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ

ข้อ 1 ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป (Environment) (ด้านหลักสูตร หรือมหาวิทยาลัย)

.....

.....

.....

.....

ข้อ 2 ด้านปัจจัยการเรียนการสอน (Input) (ด้านนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน เครื่องมืออุปกรณ์ สถานที่เรียน)

.....

.....

.....

.....

ข้อ 3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน (Process) (ด้านการจัดการเรียนการสอน)

.....

.....

.....

.....

ข้อ 4 ด้านผลผลิต (Output) (ด้านคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา)

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน
คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
(สำหรับบัณฑิต)

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของท่านนับว่ามีความสำคัญยิ่งและจะเก็บไว้เป็นความลับ จะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น โดยจะนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในรุ่นต่อ ๆ ไป

จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงหรือตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ให้ถูกต้องครบถ้วนเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่

- | | |
|-----------|--|
| ส่วนที่ 1 | สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม |
| ส่วนที่ 2 | การประเมินปัจจัยด้านต่าง ๆ ของหลักสูตร |
| ส่วนที่ 3 | ความพึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษา |
| ส่วนที่ 4 | ข้อคิดเห็นเสนอแนะ |
| ส่วนที่ 5 | ความต้องการพัฒนาตนเองหรือเป้าหมายในอนาคต |

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หรือกรอกข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านลงในช่องว่างตามที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพ 1) โสด 2) สมรส 3) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. ท่านเข้าศึกษาหลักสูตรนี้ เมื่อปีการศึกษา.....สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา.....
ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา.....ปี เดือน เกรดเฉลี่ยสะสม.....
5. สถาบันเดิมที่สำเร็จการศึกษาก่อนปริญญาตรี (ชื่อสถาบัน).....
จังหวัด..... ปีพ.ศ. หลักสูตร.....
วิชาเอก..... คณะเนนเฉลี่ย.....
วุฒิการศึกษาอื่น..... จากสถาบัน.....
6. เงินเดือน/รายได้ต่อเดือนของท่าน
 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท 2) 10,001- 15,000 บาท 3) 15,001- 20,000 บาท
 4) 20,001- 25,000 บาท 5) 25,001- 30,000 บาท 6) มากกว่า 30,001 บาท
 7) ยังไม่มีรายได้จากการทำงาน
7. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพหลักคือ
 1) พนักงานบริษัท ชื่อสถานประกอบการ.....
ฝ่าย/แผนก..... ตำแหน่งงาน.....
ระยะเวลาทำงาน.....ปี.....เดือน
 2) ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ชื่อหน่วยงาน.....
ฝ่าย/แผนก..... ตำแหน่งงาน.....
ระยะเวลาทำงาน.....ปี.....เดือน
 3) ประกอบธุรกิจส่วนตัว ประเภทของธุรกิจ.....
ระยะเวลาประกอบอาชีพ.....ปี.....เดือน
 4) ยังไม่ได้ทำงาน 4) อาชีพอื่น (โปรดระบุ)
8. ลักษณะงานที่ท่านทำปัจจุบันตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา
 1) ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน 2) ใกล้เคียงกับสาขาวิชาที่เรียน 3) ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน
 4) ยังไม่ได้ทำงาน
9. โปรดระบุชื่อและที่อยู่ของสถานที่ทำงานปัจจุบัน (พร้อมรหัสไปรษณีย์/เบอร์โทรศัพท์/โทรสาร/อีเมล) หากยังไม่ทำงานให้ระบุที่อยู่ปัจจุบัน

| | |
|-----------------------|---------------------|
| ชื่อหน่วยงาน..... | |
| ที่อยู่..... | |
| | รหัสไปรษณีย์..... |
| โทรศัพท์ที่ทำงาน..... | โทรศัพท์มือถือ..... |
| อีเมล..... | โทรสาร..... |

ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่าง ๆ ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ และซอฟต์แวร์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

คำชี้แจง โปรดพิจารณารายการประเมินแต่ละด้าน และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด (การแปลความหมาย 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 = เห็นด้วย 3 = ไม่แน่ใจ 2 = ไม่เห็นด้วย และ 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

| ข้อที่ | ปัจจัยในหลักสูตร | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|--------|--|------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 1 | ตอนที่ 2.1 ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน (อาจารย์ประจำหลักสูตร/อาจารย์พิเศษ) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายวิชาที่สอนเป็นอย่างดี | | | | | |
| 2 | คุณวุฒิและประสบการณ์เหมาะสมในวิชาที่สอน | | | | | |
| 3 | มีความตรงต่อเวลา | | | | | |
| 4 | เทคนิคการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา | | | | | |
| 5 | ทุ่มเทและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ผู้สอนที่ดี | | | | | |
| 6 | ใช้เทคนิคการสอนที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี | | | | | |
| 7 | เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวิชาชีพ | | | | | |
| 8 | เอาใจใส่ดูแลนักศึกษาที่รับผิดชอบ | | | | | |
| 9 | มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ | | | | | |
| 10 | มีคุณธรรมและจิตสำนึกในความเป็นครู | | | | | |
| 11 | ตอนที่ 2.2 ด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร (138 หน่วยกิต) | | | | | |
| 12 | มีการเรียงลำดับรายวิชาต่าง ๆ ในแต่ละชั้นปีเหมาะสม | | | | | |
| 13 | รายวิชาในหลักสูตรน่าสนใจและทันสมัย | | | | | |
| 14 | เนื้อหาวิชาตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร | | | | | |
| 15 | วัตถุประสงค์ของหลักสูตรชัดเจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ | | | | | |
| 16 | เนื้อหาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน | | | | | |
| 17 | เนื้อหาแต่ละรายวิชาไม่ซ้ำซ้อนกัน | | | | | |
| 18 | เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ | | | | | |
| 19 | วิชาเอกบังคับมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (36 หน่วยกิต) | | | | | |
| 20 | วิชาเอกเลือกมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (12 หน่วยกิต) | | | | | |
| 21 | ตอนที่ 2.3 ด้านคุณลักษณะของเพื่อนนักศึกษาร่วมชั้นเรียน (ในภาพรวม) มีความรู้พื้นฐานในระดับที่เหมาะสม | | | | | |
| 22 | ทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาที่ศึกษา | | | | | |
| 23 | มีความตั้งใจและสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน | | | | | |
| 24 | แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนอยู่เสมอ | | | | | |
| 25 | มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน | | | | | |
| 26 | มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง | | | | | |
| 27 | มีความเอื้อเฟื้อและการแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน | | | | | |
| 28 | มีความเสียสละ และมีคุณลักษณะการทำงานร่วมกันเป็นทีม | | | | | |
| 29 | รักษาระเบียบวินัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ | | | | | |
| 30 | การจัดกลุ่มผู้เรียนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน | | | | | |

| ข้อที่ | ปัจจัยในการประเมินหลักสูตร | ระดับคุณภาพ | | | | |
|--------|--|-------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 31 | ตอนที่ 2.4 ด้านการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา ช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจในการเรียน เนื้อหาวิชา และการทำรายงานมากขึ้น | | | | | |
| 32 | ระยะเวลาที่ให้คำปรึกษามีความเหมาะสมและเพียงพอ | | | | | |
| 33 | คำปรึกษาของอาจารย์ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง | | | | | |
| 34 | เป็นที่เล็งดูแลเอาใจใส่นักศึกษาในการเรียนเป็นอย่างดี | | | | | |
| 35 | ไม่ลำเอียงในการให้คำปรึกษาแนะนำ | | | | | |
| 36 | ยินดีให้คำปรึกษาในทุกโอกาสที่นักศึกษาขอรับคำแนะนำ | | | | | |
| 37 | มีการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมสอดแทรกในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา | | | | | |
| 38 | จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีสัดส่วนที่เหมาะสม | | | | | |
| 39 | มีบุคลิกลักษณะเหมาะสมกับความเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา | | | | | |
| 40 | การให้คำปรึกษามีความถูกต้องและชัดเจน | | | | | |
| 41 | ตอนที่ 2.5 ด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลที่ชัดเจน | | | | | |
| 42 | บรรยากาศการเรียนการสอนจูงใจให้นักศึกษามีส่วนร่วม | | | | | |
| 43 | มีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย | | | | | |
| 44 | การจัดการเรียนการสอนมีความครบถ้วนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร | | | | | |
| 45 | มีการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ในชั้นเรียน | | | | | |
| 46 | ระยะเวลาในการเรียนการสอนแต่ละวิชามีความเหมาะสม | | | | | |
| 47 | มีการเสริมสร้างและก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน | | | | | |
| 48 | ผู้เรียนมีส่วนร่วมอภิปรายเนื้อหาในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ | | | | | |
| 49 | ผู้เรียนมีโอกาสและสามารถซักถามเมื่อเกิดความสงสัยหรือไม่เข้าใจในชั้นเรียน | | | | | |
| 50 | ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตประกอบการเรียน | | | | | |
| 51 | ตอนที่ 2.6 ด้านประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร จำนวนนักศึกษาที่รับเหมาะสมเมื่อเทียบกับจำนวนอาจารย์ที่มีอยู่ในหลักสูตร | | | | | |
| 52 | กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีหลากหลาย (การทัศนศึกษาดูงาน การเข้าร่วมสัมมนา การบรรยายพิเศษ) | | | | | |
| 53 | มีการแจ้งข้อมูลสารสนเทศ ประกาศ ระเบียบการของคณะและมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ | | | | | |
| 54 | มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาในหลักสูตร | | | | | |
| 55 | มีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนทำงานให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง | | | | | |
| 56 | ตอนที่ 2.7 ด้านการให้บริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา มีความสะดวกรวดเร็วในการบริการสืบค้นข้อมูล | | | | | |
| 57 | มีหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และอื่นๆ ที่ทันสมัย | | | | | |
| 58 | มีหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่น ๆ เพียงพอกับความต้องการของหลักสูตร | | | | | |
| 59 | สถานที่เงียบสงบเหมาะกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ | | | | | |
| 60 | ระยะเวลาให้บริการมีความเหมาะสม | | | | | |
| 61 | เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีจิตสำนึกด้านการให้บริการ | | | | | |
| 62 | เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีส่วนทำให้สนับสนุนทำให้การเรียนประสบความสำเร็จ | | | | | |

| ข้อที่ | ปัจจัยในกรประเมินหลักสูตร | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|--------|--|------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 63 | ตอนที่ 2.8 ด้านความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จำนวนคอมพิวเตอร์ที่มีการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตมีจำนวนเพียงพอ | | | | | |
| 64 | สมรรถนะของคอมพิวเตอร์มีความเหมาะสม | | | | | |
| 65 | การเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสะดวกและรวดเร็ว | | | | | |
| 66 | ระบบเครือข่ายภายใน (อินทราเน็ต) มีประสิทธิภาพ | | | | | |
| 67 | ตอนที่ 2.9 ด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียน ห้องเรียน มีความสะอาด เหมาะแก่การเรียน | | | | | |
| 68 | อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในห้องเรียนมีความทันสมัย | | | | | |
| 69 | สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมีบรรยากาศทางวิชาการ | | | | | |
| 70 | สถานที่และห้องเรียน เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา | | | | | |

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจเกี่ยวกับงานของผู้สำเร็จการศึกษา (หากยังไม่ได้ทำงาน ให้ข้ามไปตอบส่วนที่ 4)

คำชี้แจง โปรดพิจารณารายการประเมินแต่ละด้าน และใส่เครื่องหมาย \surd ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
(คะแนน 5= เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4= เห็นด้วย 3= ไม่แน่ใจ 2= ไม่เห็นด้วย และ 1= ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

| ข้อที่ | ปัจจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในสถานที่ก | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|--------|---|------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| | ตลนกรทงคณ | | | | | |
| 1 | สามารถใช้ความรู้ที่เรียนพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน | | | | | |
| 2 | ความเหมาะสมของค่าตอบแทนที่ได้รับ | | | | | |
| 3 | ความเป็นอิสระในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย | | | | | |
| 4 | การเสริมสร้างโอกาสและความก้าวหน้าในงาน | | | | | |
| 5 | ความสัมพันธ์อันดี และความสามัคคีกลมเกลียวในองค์กร | | | | | |
| 6 | โอกาสในการเสริมสร้างคุณค่าและพัฒนาตนเอง | | | | | |
| | ตลนองคกรคสรและทคทนคณ | | | | | |
| 7 | การจัดโครงสร้างขององค์กรและระบบการทำงานไม่ซ้ำซ้อน | | | | | |
| 8 | นโยบายและการบริหารงานขององค์กรมีความชัดเจน | | | | | |
| 9 | สวัสดิการที่ได้รับจากองค์กรมีความเหมาะสม | | | | | |
| 10 | มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี | | | | | |
| 11 | สิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม | | | | | |
| 12 | การให้ความสำคัญกับพนักงานขององค์กร | | | | | |
| 13 | หัวหน้างาน/ผู้บังคับบัญชาให้ความสนับสนุนผู้ปฏิบัติงาน | | | | | |
| 14 | หัวหน้างานมีความยุติธรรม | | | | | |
| 15 | การบริหารจัดการที่มีคุณธรรม (Good Governance) | | | | | |

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ (เกี่ยวกับมหาวิทยาลัย)

ข้อ 1 ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป (Environment) (ด้านหลักสูตร หรือมหาวิทยาลัย)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ 2 ด้านปัจจัยการเรียนการสอน (Input) (ด้านนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน เครื่องมืออุปกรณ์ สถานที่เรียน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ 3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน (Process) (ด้านการจัดการเรียนการสอน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ 4 ด้านผลผลิต (Output) (ด้านคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 5 ความต้องการพัฒนาตนเองหรือเป้าหมายในอนาคต (จัดลำดับความสำคัญ 1-5)

1. ท่านมีเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองสำหรับอนาคตในลักษณะใด

- 1) การเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมหรือสัมมนาที่ได้รับอนุมัติในสาขาวิชาชีพ
หลักสูตรที่ต้องการเข้ารับการอบรม.....
- 2) การศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในสาขาวิชา.....สถาบัน.....
ภายในระยะเวลา.....ปี (นับตั้งแต่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี)
- 3) การพัฒนาตนเองในสถานที่ทำงานปัจจุบันเพื่อให้มีความรู้ความชำนาญมากขึ้น
- 4) การประกอบอาชีพอิสระทางด้าน.....ภายในระยะเวลา.....ปี
- 5) เปลี่ยนงานที่ทำงานใหม่ภายในระยะเวลา.....ปี

2. ในความคิดเห็นของท่าน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ควรจัดให้มีหลักสูตรประเภทใดเพิ่มเติมจากปัจจุบัน
หรือหลักสูตรที่ท่านสนใจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) หลักสูตรปริญญาโท
สาขาวิชา.....
สาขาวิชา.....
อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- 2) หลักสูตรฝึกอบรม/สัมมนา มีวุฒิบัตร ไม่มีวุฒิบัตร
หัวข้อ.....
หัวข้อ.....
หัวข้อ.....
อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- 3) หลักสูตร MINI หรือ Executive ทางด้าน MBA หรือ Logistics สำหรับผู้บริหาร
- 4) อื่นๆ (โปรดระบุ).....
-
-

แบบสอบถาม

การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

(สำหรับผู้อำนวยการผู้สอนประจำหลักสูตร)

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของท่านนับว่ามีความสำคัญยิ่งและจะเก็บไว้เป็นความลับ จะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น โดยจะนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในรุ่นต่อไป

จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงหรือตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ให้ถูกต้องครบถ้วนเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

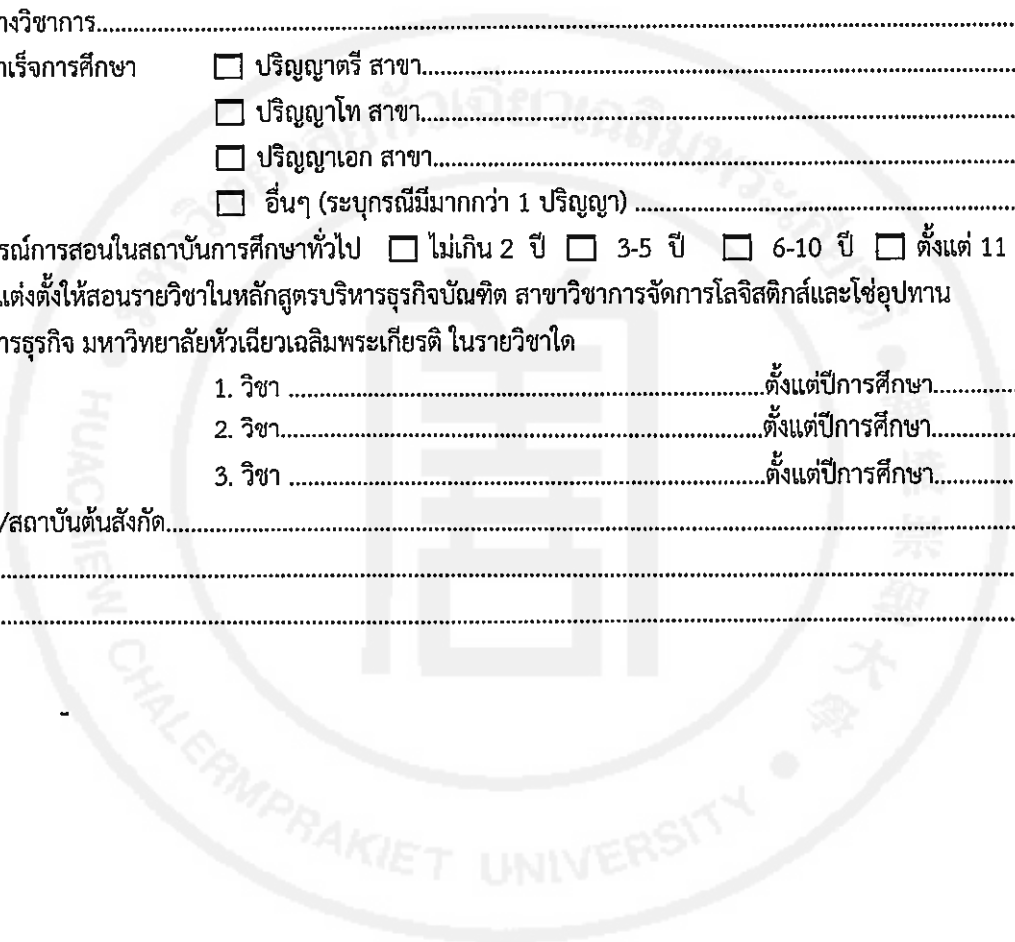
แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- | | |
|-----------|--|
| ส่วนที่ 1 | สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม |
| ส่วนที่ 2 | การประเมินปัจจัยด้านต่าง ๆ ของหลักสูตร |
| ส่วนที่ 3 | ข้อคิดเห็นเสนอแนะ |

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หรือกรอกข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านลงในช่องว่างตามที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

- 1. ตำแหน่งทางวิชาการ.....
- 2. คุณวุฒิที่สำเร็จการศึกษา ปริญญาตรี สาขา.....
ปริญญาโท สาขา.....
ปริญญาเอก สาขา.....
 อื่นๆ (ระบุกรณีมีมากกว่า 1 ปริญญา)
- 4. ประสบการณ์การสอนในสถาบันการศึกษาทั่วไป ไม่เกิน 2 ปี 3-5 ปี 6-10 ปี ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป
- 5. ท่านได้รับแต่งตั้งให้สอนรายวิชาในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในรายวิชาใด
 - 1. วิชาตั้งแต่ปีการศึกษา.....
 - 2. วิชา.....ตั้งแต่ปีการศึกษา.....
 - 3. วิชาตั้งแต่ปีการศึกษา.....
- 6. หน่วยงาน/สถาบันต้นสังกัด.....



- ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่างๆ ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- คำชี้แจง โปรดพิจารณารายการประเมินแต่ละด้าน และใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด (คะแนน 5= เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4= เห็นด้วย 3= ไม่แน่ใจ 2= ไม่เห็นด้วย และ 1= ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

| ข้อที่ | ปัจจัยในกรอบประเมินหลักสูตร | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|--------|---|------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 1 | ตอนที่ 2.1 ด้านโครงสร้างหลักสูตรและรายวิชา ความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร (138 หน่วยกิต) | | | | | |
| 2 | มีการเรียงลำดับรายวิชาต่างๆ ในแต่ละชั้นปีเหมาะสม | | | | | |
| 3 | รายวิชาในหลักสูตรน่าสนใจและทันสมัย | | | | | |
| 4 | เนื้อหาวิชาตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร | | | | | |
| 5 | วัตถุประสงค์ของหลักสูตรชัดเจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ | | | | | |
| 6 | เนื้อหาวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตรงกับความต้องการตลาดแรงงาน | | | | | |
| 7 | เนื้อหาแต่ละรายวิชาไม่มีความซ้ำซ้อนกัน | | | | | |
| 8 | เนื้อหาวิชาสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ | | | | | |
| 9 | วิชาเอกบังคับมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (36 หน่วยกิต) | | | | | |
| 10 | วิชาเอกเลือกมีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม (12 หน่วยกิต) | | | | | |
| 11 | ตอนที่ 2.2 ด้านคุณลักษณะของนักศึกษา (ในภาพรวม) มีความรู้พื้นฐานในระดับที่เพียงพอ | | | | | |
| 12 | ทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาที่ศึกษา | | | | | |
| 13 | มีความตั้งใจและสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน | | | | | |
| 14 | แสวงหาความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนอยู่เสมอ | | | | | |
| 15 | มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน | | | | | |
| 16 | มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง | | | | | |
| 17 | มีความเอื้อเฟื้อและการแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน | | | | | |
| 18 | มีความเสียสละ และมีคุณลักษณะการทำงานร่วมกันเป็นทีม | | | | | |
| 19 | รักษาระเบียบวินัยในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ | | | | | |
| 20 | จำนวนผู้เรียนมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน | | | | | |
| 21 | ตอนที่ 2.3 ด้านองค์ประกอบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ห้องเรียนมีความเหมาะสมที่จะสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ | | | | | |
| 22 | เครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนทันสมัยและเอื้อต่อการเรียนการสอน | | | | | |
| 23 | การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีความสะดวกและรวดเร็ว | | | | | |
| 24 | สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีความเหมาะสม | | | | | |
| 25 | การติดต่อประสานงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีความสะดวกและรวดเร็ว | | | | | |

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ

ข้อ 1 ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไป (Environment)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ 2 ด้านปัจจัยการเรียนการสอน (Input)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ 3 ด้านกระบวนการเรียนการสอน (Process)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ 4 ด้านผลผลิต (Output)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

คณะบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

(สำหรับนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต)

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของท่านนับว่ามีความสำคัญยิ่งและจะเก็บไว้เป็นความลับ จะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น โดยจะนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ที่จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในรุ่นต่อ ๆ ไป

จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงหรือตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ให้ถูกต้องครบถ้วนเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่างๆ เกี่ยวกับบัณฑิต
- ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หรือกรอกข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่านลงในช่องว่างตามที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ชื่อ-นามสกุล.....
2. ตำแหน่งงาน.....
3. ชื่อสถานที่ทำงาน.....
 ประเภทของธุรกิจ การผลิต การขาย การบริการ เป็นตัวแทน/นายหน้า
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
 ที่อยู่.....
 โทรศัพท์.....โทรสาร.....
 อีเมล.....
4. คุณวุฒิ/สำเร็จการศึกษาระดับใด ปวช./ปวส. ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. ประสบการณ์การทำงานในสถานที่ทำงานปัจจุบัน.....ปี
6. ระยะเวลาที่รู้จักหรือคุ้นเคยกับบัณฑิต.....ปี
7. ลักษณะความเกี่ยวข้องกับบัณฑิต นายจ้าง ผู้บังคับบัญชา หัวหน้างาน
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2 การประเมินปัจจัยด้านต่างๆ เกี่ยวกับบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

คำชี้แจง โปรดพิจารณารายการประเมินแต่ละด้าน และใส่เครื่องหมาย \surd ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด (การแปลความหมาย 5= เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4= เห็นด้วย 3= ไม่แน่ใจ 2= ไม่เห็นด้วย และ 1= ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

| ข้อที่ | การประเมินปัจจัยด้านต่างๆเกี่ยวกับบัณฑิต | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|--------|--|------------------|---|---|---|---|
| | | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |
| 1 | 2.1 ด้านความรู้ รอบรู้ในการปฏิบัติงานทั้งความรู้ทั่วไปและความรู้ในงานที่ปฏิบัติ | | | | | |
| 2 | ความรู้ในสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาอย่างลึกซึ้ง | | | | | |
| 3 | ความรู้ในสาขาวิชาอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน | | | | | |
| 4 | ด้านการใช้เทคนิค เครื่องมือ และวิธีการในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา | | | | | |
| 5 | การเลือกเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงาน | | | | | |
| 6 | ภาษาต่างประเทศที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน | | | | | |
| 7 | ความรู้ด้านการคำนวณตัวเลขทางสถิติที่ใช้ในการปฏิบัติงาน | | | | | |
| 8 | 2.2 ด้านจิตพิสัย ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ | | | | | |
| 9 | รักษาระเบียบวินัย | | | | | |
| 10 | ซื่อสัตย์ในการทำงาน | | | | | |
| 11 | รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย | | | | | |
| 12 | ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน | | | | | |
| 13 | แสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ | | | | | |
| 14 | มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา | | | | | |
| 15 | ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม | | | | | |
| 16 | มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง | | | | | |
| 17 | เสียสละและอุทิศตนในการทำงาน | | | | | |
| 18 | กระตือรือร้นในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย | | | | | |
| 19 | ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ | | | | | |
| 20 | มีความขยันขันแข็งในการทำงาน | | | | | |
| 21 | 2.3 ด้านทักษะ ด้านการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน | | | | | |
| 22 | การทำงานในลักษณะทีมงาน | | | | | |
| 23 | การวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ | | | | | |
| 24 | ภาวะการเป็นผู้นำ | | | | | |
| 25 | สามารถใช้ทรัพยากรองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด | | | | | |
| 26 | ทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร | | | | | |
| 27 | การติดต่อประสานงาน | | | | | |
| 28 | ประยุกต์ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน | | | | | |
| 29 | การใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน | | | | | |
| 30 | การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน | | | | | |

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะ

ข้อ 1 ข้อคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อ 2 ข้อคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับบัณฑิต

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อ 3 ข้อคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับสถาบันการศึกษา

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อ 4 ข้อคิดเห็นเสนอแนะทั่วไป

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....